

Nghệ thuật

TRẢ LỜI

PHỎNG VẤN

của Chủ tịch

HỒ CHÍ MINH

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

Chịu trách nhiệm xuất bản
Q. GIÁM ĐỐC - TỔNG BIÊN TẬP
PHẠM CHÍ THÀNH

Chịu trách nhiệm nội dung
PHÓ GIÁM ĐỐC - PHÓ TỔNG BIÊN TẬP
TS. ĐỖ QUANG DŨNG

Biên tập nội dung: ThS. PHẠM THỊ KIM HUẾ
TS. HOÀNG MẠNH THẮNG
ThS. NGUYỄN TRƯỜNG TAM
ThS. NGUYỄN VIỆT HÀ
Trình bày bìa: LÊ HÀ LAN
Chế bản vi tính: NGUYỄN THỊ HẰNG
Đọc sách mẫu: NGUYỄN TRƯỜNG TAM
BỘI THU

Số đăng ký kế hoạch xuất bản: 4854-2020/CXBIPH/17-347/CTQG.
Số quyết định xuất bản: 5625-QĐ/NXBCTQG, ngày 01/12/2020.
Nộp lưu chiểu: tháng 12 năm 2020.
Mã ISBN: 978-604-57-6277-6

Nghệ thuật

TRẢ LỜI

PHỎNG VẤN

của Chủ tịch

HỒ CHÍ MINH

**Biên mục trên xuất bản phẩm
của Thư viện Quốc gia Việt Nam**

Hồ Chí Minh

Nghệ thuật trả lời phỏng vấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh / Hồ Chí Minh. -

H. : Chính trị Quốc gia, 2020. - 440tr. ; 24cm

ISBN 9786045755013

1. Hồ Chí Minh, 1890-1969, Chính trị gia, Việt Nam 2. Tư tưởng
Hồ Chí Minh 3. Bài phỏng vấn

335.4346 - dc23

CTF0470p-CIP

Nghệ thuật
TRẢ LỜI
PHỎNG VẤN
của Chủ tịch
HỒ CHÍ MINH

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT
Hà Nội - 2020

TỔ CHỨC VÀ BIÊN SOẠN BẢN THẢO

TS. NGUYỄN VĂN ĐẠO

ThS. NGUYỄN NGỌC HÀ

ThS. PHẠM THỊ KIM HUẾ

ThS. NGUYỄN TRƯỜNG TAM

ThS. VŨ VĂN NÂM

Ảnh bìa 1: Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp nhà báo Ôxtrâylia W. Bócsét,
tháng 4 năm 1964

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Chủ tịch Hồ Chí Minh - Anh hùng giải phóng dân tộc, lãnh tụ thiên tài của Đảng và Nhân dân ta, nhà văn hóa kiệt xuất của Việt Nam, người chiến sĩ lỗi lạc của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Trong suốt cuộc đời và sự nghiệp cách mạng của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ tự viết nhiều bài báo mà Người còn tích cực, chủ động gặp gỡ, tiếp xúc, trả lời phỏng vấn (cả trực tiếp và qua thư, điện tín) của các phóng viên, đại biểu các báo ở trong nước và nước ngoài vì Người coi đây là một kênh hết sức quan trọng để nhân dân thế giới hiểu rõ tình hình, cũng như chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước Việt Nam, qua đó tranh thủ sự đồng tình và ủng hộ của quốc tế.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn thể hiện sự độc lập về tư duy lý luận, thấu hiểu tình hình thế giới và thực tiễn của đất nước, tầm nhìn chiến lược và sự sáng suốt của các quyết sách chính trị cũng như khả năng giải quyết tài tình mối quan hệ giữa giai cấp và dân tộc, giữa mục tiêu lý tưởng lâu dài và những mục tiêu cụ thể. Bởi vậy, trong các cuộc trả lời phỏng vấn, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn giữ thế chủ động, thể hiện rõ lập trường, quan điểm của Đảng, Nhà nước và Nhân dân Việt Nam trên nhiều khía cạnh, nhiều vấn đề: từ trong nước đến quốc tế, từ chính sách đối nội đến chính sách đối ngoại, từ chính trị, kinh tế, xã hội đến an ninh, quốc phòng... Trong những cuộc tiếp xúc, trả lời phỏng vấn, các câu trả lời của

Người đều ngắn gọn, dễ hiểu, súc tích, đi thẳng vào nội dung câu hỏi; kể cả những câu hỏi có tính nhạy cảm, Người cũng không né tránh mà luôn khéo léo, linh hoạt trong cách xử lý. Trí tuệ mẫn tiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đạt đến trình độ nghệ thuật cao, cả khi Người viết hay trả lời phỏng vấn.

Để có thêm tài liệu nghiên cứu, học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; tuyên truyền về cuộc đời và sự nghiệp cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh nhân dịp Kỷ niệm 130 năm Ngày sinh của Người (19/5/1890 - 19/5/2020) và 95 năm Ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam (21/6/1925 - 21/6/2020), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật xuất bản cuốn sách ***Nghệ thuật trả lời phỏng vấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh***. Cuốn sách bao gồm các bài viết, trả lời phỏng vấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh được tuyển chọn từ bộ sách *Hồ Chí Minh Toàn tập* (gồm 15 tập) do Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật ấn hành năm 2011.

Ngày nay, trong một “xã hội mở” cả ở trong nước và ngoài nước, sự tiếp xúc với giới báo chí trở thành một hoạt động thường ngày của nhiều người; tuy nhiên, khi đọc và nghe các câu trả lời phỏng vấn chúng ta vẫn cảm thấy còn rất nhiều điều cần được cải tiến để nội dung phỏng vấn thêm sâu sắc và phương cách thể hiện thêm sống động. Đọc lại và nghiên ngẫm, học theo cách Chủ tịch Hồ Chí Minh trả lời phỏng vấn là những bài học vận dụng không bao giờ cũ, là kinh nghiệm quý báu cho những người làm công tác báo chí nói chung và những người thường xuyên tiếp xúc, trả lời phỏng vấn với giới báo chí, truyền thông nói riêng.

Xin giới thiệu cuốn sách với đông đảo bạn đọc.

Tháng 4 năm 2020

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

1

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA MỘT PHÓNG VIÊN MỸ¹

Hỏi: Anh đến Pháp với mục đích gì?

Đáp: Để đòi quyền tự do cho dân An Nam.

Hỏi: Bằng cách nào?

Đáp: Bằng cách làm việc hết mình và luôn xông xáo tiến lên.

Hỏi: Nhưng đất nước đã sẵn sàng chưa? Các phong trào vũ trang hiện nay ra sao?

Đáp: Tình cảnh nước Việt Nam thật đáng buồn. Ngoài chúng tôi (chỉ một số người yêu nước) chưa có sự chuẩn bị nào cả và các hoạt động vũ trang gần đây đã hoàn toàn thất bại và không có tiếng vang nào...

Hỏi: Từ lúc đến Pari tới nay, anh đã đạt kết quả nào rồi?

Đáp: Ngoài các nghị sĩ, tôi đã gặp tất cả những người chịu giúp chúng tôi. Những người Xã hội nghĩ rằng Chính phủ

1. Qua giới thiệu của Đại diện Chính phủ lâm thời Triều Tiên tại Pari là ông Kim Tchong Wen và Kim Koei Tche, một phóng viên Mỹ đã phỏng vấn Nguyễn Ái Quốc (B.T).

Pháp không khi nào chấp nhận những yêu cầu của chúng tôi nhưng họ vẫn vui lòng giúp đỡ. Và đó là chỗ dựa quan trọng đối với chúng tôi. Chúng tôi cũng hoạt động trong những tầng lớp khác nữa.

Trả lời trước ngày 2/9/1919.

In trong sách *Hồ Chí Minh - Biên niên tiểu sử*,
Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2006, t.1, tr.69.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*,

Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, t.1, tr.16.

2

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN BÁO YI CHÊ PAO

Cuộc trao đổi giữa N.A.Q, Phan Văn Trường, 1 đại biểu Triều Tiên là Kim Tchong Wen và 1 phóng viên Mỹ tại nhà phóng viên:

PV: Ông đến Pháp với mục đích gì?

Đáp: Để đòi những quyền tự do mà chúng tôi phải được hưởng.

PV: Chương trình của ông là gì?

Đáp: Luôn luôn tiến lên phía trước, tùy theo sức mạnh của chúng tôi.

Hỏi về những công việc của đảng ở Đông Dương và những cuộc khởi nghĩa nổ ra từ đầu chiến tranh, Nguyễn Ái Quốc đáp:

“Mục đích của chính quyền Pháp hoàn toàn khác với mục đích của người Nhật ở Triều Tiên. Người Nhật muốn Nhật Bản hóa hoàn toàn người Triều Tiên. Còn nước Pháp, thì ngược lại, muốn duy trì vĩnh viễn sự bất bình đẳng giữa người An Nam và người Pháp, nó muốn, bằng cách lợi dụng lao động của người An Nam, bòn rút vô tận các sản phẩm đủ loại mà Đông Dương rất sẵn và cố gắng không cho người An Nam tự tạo cho mình một vị trí kinh tế độc lập. Các thứ

thuế đủ loại cũng như những biện pháp hạn chế và chế độ giáo dục công cộng đều xuất phát từ những toan tính đó. Bằng cách cản trở văn minh và tiến bộ của dân tộc An Nam, người Pháp vĩnh viễn đặt dân tộc này ra ngoài lề của nền văn minh thế giới và buộc họ phải đáp ứng vô cùng tận những đòi hỏi không ngừng thay đổi của chúng. Trong những năm gần đây, điều kiện sống ở Đông Dương trở nên thảm hại chưa từng thấy”.

Hỏi về những hoạt động từ khi đến Pháp, Nguyễn Ái Quốc trả lời:

“Ngoài việc vận động các thành viên nghị viện, tôi đã tìm cách nhen nhóm thiện cảm mỗi nơi một chút, trong đó Đảng Xã hội đã tỏ ra ít thỏa mãn với các biện pháp của Chính phủ và đã sẵn lòng ủng hộ chúng tôi. Ở Pháp, đó là hy vọng duy nhất của chúng tôi. *Về hoạt động của chúng tôi ở các nước khác, chính ở nước ông (Mỹ) chúng tôi có nhiều thành công hơn. Còn ở chỗ khác, ở đâu chúng tôi cũng chỉ gặp khó khăn*”.

Nguyễn Ái Quốc tiếp tục trình bày thật cảm động về tình hình kinh tế, tình trạng giáo dục, đời sống khổ sở của người An Nam ở Đông Dương. Ông Phan cũng kể rất tỉ mỉ về cuộc đời gian nan của ông trước mặt Kim Tchong Wen và mọi người trong hăng thông tấn của ông.

Báo *Yi Chê Pao* xuất bản ở Thiên Tân, Trung Quốc, ngày 20/9/1919.

In trong sách Thu Trang: *Nguyen Ai Quoc à Paris*, Paris, 1993, tr.69-70.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.1, tr.457-458.

3

THĂM MỘT CHIẾN SĨ QUỐC TẾ CỘNG SẢN - NGUYỄN ÁI QUỐC¹

Tại Đông Dương, ảnh hưởng phong trào Găngđi như thế nào? Tiếng vang, làn sóng của phong trào đó có lan đến đây chút nào không? - Tôi hỏi Nguyễn Ái Quốc.

- Không. - Nguyễn Ái Quốc trả lời - Nhân dân An Nam chúng tôi là những người nông dân bị nhấn chìm trong bóng đêm hết sức tối tăm. Không một tờ báo nào, không ai hiểu bây giờ trên thế giới đang diễn ra những gì; đêm tối, thực sự là đêm tối.

Nguyễn Ái Quốc hiện là người An Nam duy nhất ở Mátxcơva, đại diện của chủng tộc Mã Lai cổ xưa. Đó là một thanh niên gầy gò, linh hoạt, mặc cái áo len đen. Đồng chí nói tiếng Pháp - tiếng của những kẻ áp bức, nhưng mà những chữ Pháp từ miệng đồng chí Nguyễn Ái Quốc nghe trầm trầm, lắng xuống như hồi âm của tiếng mẹ đẻ quê hương đồng chí.

Nguyễn Ái Quốc đã nói đến hai chữ “văn minh” một cách đầy khinh bỉ. Đồng chí đã đặt chân qua hầu hết các nước thuộc

1. Bài viết của nhà báo Liên Xô Ôxíp Mandenxtam (B.T).

địa trên thế giới, đã tới miền Bắc và miền Trung châu Phi, đã thấy rất nhiều cảnh đau khổ. Khi nói chuyện, đồng chí thường hay dùng chữ “anh em”. Anh em của Nguyễn Ái Quốc ở đây là những người da đen, những người Ấn Độ, những người Xyri, những người Trung Quốc...

Nguyễn Ái Quốc đã có lần gửi thư tới nhà văn Ronê Marăng, người da đen có quốc tịch Pháp, là tác giả cuốn tiểu thuyết Batuala và đã đặt một câu hỏi một cách thẳng thắn: “Ông Marăng, ông muốn hay không muốn giúp đỡ công cuộc giải phóng các nước anh em ở thuộc địa?”. Ronê Marăng, người được Viện Hàn lâm Pháp quàng cho một vòng hoa danh dự, đã trả lời Nguyễn Ái Quốc một cách dè dặt và quanh co.

- Tôi sinh ra trong một gia đình nhà nho An Nam. Những gia đình như thế ở nước chúng tôi không phải làm việc gì. Thanh niên trong những gia đình ấy thường học Khổng giáo, đồng chí chắc biết Khổng giáo không phải là tôn giáo mà là một thứ khoa học về kinh nghiệm đạo đức và phép ứng xử. Và trên cơ sở đó người ta đưa ra khái niệm về “thế giới đại đồng”. Khi tôi độ mười ba tuổi, lần đầu tiên tôi được nghe ba chữ Pháp: Tự do, Bình đẳng, Bác ái. Đối với chúng tôi, người da trắng nào cũng là người Pháp. Người Pháp đã nói thế. Và từ thuở ấy, tôi rất muốn làm quen với nền văn minh Pháp, muốn tìm xem những gì ẩn đằng sau những chữ ấy. Nhưng trong những trường học cho người bản xứ, bọn Pháp dạy người như dạy con vẹt. Chúng giấu không cho người nước tôi xem sách báo. Không phải chỉ sách của các nhà văn mới, mà cả Rút-xô và Mông-texkiơ cũng bị cấm. Vậy thì phải làm thế

nào bây giờ? Tôi quyết định tìm cách đi ra nước ngoài. Thân phận người An Nam chỉ là thân phận người nông nô. Chúng tôi bị cấm, không phải chỉ là bị cấm đi du lịch ra nước ngoài mà cả đi trong nước cũng không được. Đường sắt được xây dựng với mục đích “chiến lược” riêng. Theo con mắt của bọn thực dân, chúng tôi chưa đủ trình độ để sử dụng loại đường này. Tôi lang thang ra bờ biển và tôi đã vượt biển ra nước ngoài. Năm ấy tôi 19 tuổi. Ở Pháp lúc đó đang có tổng tuyển cử. Bọn tư sản Pháp đã dùng những thủ đoạn bản thủ nhất để bôi nhọ lẫn nhau.

Gương mặt Nguyễn Ái Quốc nhận lại một cách khinh bỉ. Đôi mắt nặng nề, u ám bỗng bừng lên. Trong đôi mắt mở to, úa lợt, anh nhìn về xa xăm:

- Khi bọn Pháp đến cướp nước tôi, những gia đình nền nếp, gia giáo đã bỏ chạy hết không cộng tác với chúng. Bọn vô lại quen thói xu nịnh đã chiếm hết nhà cửa và vườn ruộng, chúng trở nên những tên tư sản mới giàu sụ, và chúng có khả năng giáo dục con cái theo kiểu Pháp. Bên chúng tôi coi những người thanh niên đi học các trường dòng của bọn Pháp là bọn người bỏ đi, là những đồ cặn bã. Thế mà người ta đã trả tiền để làm việc đó. Và dù những kẻ học ở các trường đó có dần dần đến mức nào chúng cũng cố để được đi làm cảnh sát, làm sen đầm. Bọn cố đạo ở nước tôi chiếm tới một phần năm tổng số ruộng đất cả nước. Chỉ có những chủ đồn điền mới so sánh được với họ.

Thực dân Pháp là gì? Ô, đó là những kẻ bất tài và thiếu cặn. Việc quan tâm đầu tiên của chúng là hình thành nhóm người thân thuộc. Sau đó, là chiếm đoạt và cướp bóc thế nào

cho thật nhiều và thật nhanh. Mục đích của toàn bộ chính sách này là có được một ngôi nhà nhỏ, “ngôi nhà nhỏ của mình” ở Pháp.

- Thực dân Pháp đầu độc nhân dân chúng tôi. Chúng bắt mọi người phải uống rượu. Chúng tôi có phong tục lấy gạo ngon làm ra rượu uống, khi có bạn tới chơi hoặc khi có ngày giỗ tổ tiên. Bọn thực dân Pháp đã lấy gạo xấu, rẻ tiền nấu rượu. Không ai thèm mua của chúng. Khốn thay rượu làm ra lại quá nhiều. Sau đó, người ta hạ lệnh cho các viên tỉnh trưởng cứ theo đầu người mà bắt buộc phải đi mua thứ rượu không ai uống.

Tôi đã hình dung ra được một cách rất cụ thể bọn thực dân đang dùng rượu đầu độc như thế nào dân tộc An Nam đáng yêu, một dân tộc rất lịch thiệp và độ lượng, rất ghét những gì thái quá. Dáng dấp của con người đang ngồi trước mặt tôi đây, Nguyễn Ái Quốc, cũng đang tỏa ra một cái gì thật lịch thiệp và tế nhị. Văn minh châu Âu trên đất nước ấy dùng lưới lê và rượu độc và che giấu tất cả những cái đó dưới tà áo dài đen của bọn cố đạo. Từ Nguyễn Ái Quốc đã tỏa ra một thứ văn hóa, không phải văn hóa Âu châu, mà có lẽ là một nền văn hóa tương lai.

- Hiện nay, ở Pari, một nhóm các đồng chí từ các nước thuộc địa của Pháp, 5-6 người Nam Kỳ, Xuđăng, Madagátxca, Haiti đang xuất bản tờ báo *Le Paria* để chống lại chính sách thuộc địa của Pháp. Đó là tờ báo nhỏ. Các cộng tác viên phải bỏ tiền túi ra để xuất bản, thay cho việc nhận tiền nhuận bút.

Cây gậy tre với lời hiệu triệu in trên báo đã bí mật đến khắp các làng mạc. Nó được chuyển từ vùng này sang vùng

khác, và đã có sự đồng tình với nhau. Nhưng người An Nam đã phải trả giá đắt cho việc đó, đã có những án tử hình và hàng trăm người đã bị mất đầu.

- Người dân An Nam không có linh mục, không có tôn giáo, theo cách nghĩ của châu Âu. Việc cúng bái tổ tiên hoàn toàn là một hiện tượng xã hội. Chúng tôi không có những người tư tế nào. Những người già trong gia đình hay các già bản là người thực hiện những nghi lễ tưởng niệm. Chúng tôi không biết uy tín của người thầy cúng, của linh mục là gì.

- Vâng, thật thú vị là chính quyền Pháp đã dạy cho những người nông dân chúng tôi biết những từ “bôn-sê-vích” và “Lênin”. Chúng lùng bắt những người cộng sản trong dân chúng, trong khi chẳng có người cộng sản nào, hoàn toàn không có ngay cả trong ý niệm, và như vậy chính chúng đã tuyên truyền cho chủ nghĩa bôn-sê-vích và Lênin.

Dân An Nam là một dân tộc giản dị và lịch thiệp. Qua phong thái thanh cao, trong giọng nói trầm ấm của Nguyễn Ái Quốc, chúng ta như nghe thấy ngày mai, như thấy sự yên tĩnh mệnh mông của tình hữu ái toàn thế giới.

Trên bàn có một tập bản thảo, một bản báo cáo công tác rõ ràng, mang phong cách truyền tin của phóng viên. Anh đang tưởng tượng đến đề tài: Đại hội Quốc tế Cộng sản năm 1947. Anh như đang nhìn thấy, nghe thấy diễn biến của hội nghị, mà ở đó anh sẽ điều khiển chương trình nghị sự.

Lúc chia tay, Nguyễn Ái Quốc như nhớ điều gì.

- Vâng, chúng tôi còn có một cuộc “nổi dậy” nữa do Vua An Nam trẻ tuổi Duy Tân phát động, chống lại việc đưa những người nông dân của chúng tôi đến chiến trường của

Pháp. Vua Duy Tân đã chạy, bây giờ ông ấy đang sống lưu vong. Hãy kể về ông ấy nữa.

Ô. MANĐENXTAM

Báo *Ogoniok* (Liên Xô), số 39, ngày 23/12/1923.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.1, tr.460-464.

4

TRẢ LỜI PHỎNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN BÁO *L'UNITÀ*¹

...

Tôi hỏi anh ở đâu đến.

- Tôi là người An Nam - bị Pháp cai trị, học sinh Trường đại học Phương Đông ở Mátxcova. Tôi tên là Nguyễn Ái Quốc.

- Anh kể cho nghe về đời học sinh được không?

- Được...

Trong nước, tôi lao động ở nông thôn, tôi rời Tổ quốc tôi cách đây ba năm².

- Tại sao anh lại sang châu Âu?

- Trước đây tôi có đọc một số tờ báo phát hành sang nước

1. Trả lời phỏng vấn của phóng viên Giovanni Giémanéttô, đăng trên báo *L'Unità* của Đảng Cộng sản Italia từ năm 1924. Năm 1973, đồng chí Rendô Máctineli, đảng viên Đảng Cộng sản Italia đã tìm thấy bài báo này. Bài báo đã được đăng lại trên tờ *Rinasitta*, cơ quan lý luận của Đảng Cộng sản Italia (B.T).

2. Nguyễn Ái Quốc rời Tổ quốc đã 13 năm, tức là từ năm 1911 (B.T).

tôi, một vài tờ có tính chống đối ở An Nam, có những người lính lê dương do Poăngcarê gửi sang để cải huấn. Những người lính lê dương này đọc đủ thứ. Họ là những kẻ chống đối về bản chất. Họ cho tôi đọc các báo Pháp. Vì thế tôi nảy ra ý muốn sang xem “mẫu quốc” ra sao và tôi đã tới Pari. Khi Trường đại học Phương Đông ở Mátxcơva mở, tôi bèn xin học.

- Trường có đông học sinh không?

- Tất cả có 1.025 người học thuộc 62 xứ thuộc địa trong đó có 150 gái, 895 vào đảng cộng sản. Trong số 1.025 người học 547 là nông dân, khoảng 300 là công nhân, còn là trí thức tư sản.

- Anh nghĩ thế nào về sáng kiến bôn-sê-vích này?

- Tôi rất phấn khởi đối với sáng kiến này. Tôi đã đọc nhiều tuyên bố ủng hộ và đoàn kết của những người chống đối nhưng không người nào đem lại cho chúng tôi một sự giúp đỡ thiết thực để thoát khỏi chế độ nô lệ mà những “người đi gieo rắc văn minh” đang giam hãm chúng tôi. Tôi cho rằng sáng kiến này sẽ đem lại những kết quả rất tốt. Nhiều người đã hiểu tình trạng kém cỏi của chúng tôi nhưng chưa có ai, trừ những người làm cách mạng Nga, chỉ cho chúng tôi con đường đi đến giải phóng. Ở Bacu, năm 1921, lần đầu tiên trong lịch sử của giai cấp vô sản, đã họp một đại hội của các dân tộc phương Đông và chính Lênin, đồng chí Ilítso thân mến của chúng tôi, đã nêu lên những đề án và hướng dẫn chúng tôi đi những bước đầu để làm cho chúng tôi có khả năng cùng tiến bước với giai cấp vô sản thế giới.

- *Tay anh làm sao thế?*

- Không sao, *anh trả lời*. Tôi mang vòng hoa của học sinh viếng Lênin, vì thế hai ngón tay tôi bị tê cứng. Lênin thương tiếc!

- *Các anh có bao nhiêu giáo sư? Chương trình có những môn gì?*

- Chúng tôi có 150 giáo sư dạy các môn: khoa học xã hội, toán, duy vật lịch sử, lịch sử phong trào công nhân, khoa học tự nhiên, lịch sử cách mạng, kinh tế chính trị học, v.v.. Trường đại học có một phòng chiếu bóng, một thư viện 47.000 cuốn sách. Mỗi dân tộc có một thư viện riêng gồm sách, báo, tạp chí. Nên biết là chúng tôi thuộc 62 dân tộc mà đoàn kết với nhau như anh em ruột thịt. Người học tự viết lấy báo hàng tuần. Chúng tôi có một nhà an dưỡng ở Crimê và hai nhà nghỉ hè, một trong hai nhà đó trước cách mạng là lâu đài của một Quận công.

Anh hãy hình dung là ở trên đỉnh ngọn tháp của lâu đài, gần con quạ, biểu tượng của đế chế, pháp phối lá cờ đỏ và ở trong phòng khách, thay vào ngài Quận công, là những người nông dân Triều Tiên hoặc Ácmêni nô đùa với nhau.

- *Ai nấu cho các anh ăn?*

- Chúng tôi thay phiên nhau làm bếp. Chúng tôi cũng thay phiên nhau làm việc ở thư viện, ở câu lạc bộ, giặt giũ. Chúng tôi tổ chức thành công xã. Công xã họp một tuần một lần để thảo luận chính trị, và tổ chức các buổi biểu diễn nghệ thuật, giải trí. Những sự sai phạm sẽ do một “tòa án”, do công xã bầu ra nếu thấy cần thiết, xét xử.

- *Khi học xong, anh dự định làm gì?*

- Dĩ nhiên là tôi sẽ trở về Tổ quốc tôi để đấu tranh cho sự nghiệp của chúng tôi. Ở bên chúng tôi có nhiều việc phải làm lắm. Chúng tôi chẳng có quyền gì cả, trừ quyền đóng thuế cho “mẫu quốc” Pháp, cho bọn chủ bản xứ. Sự việc nổi bật nhất là như thế này: chúng tôi là những người bị đô hộ, như đồng chí biết, chúng tôi là những dân tộc “hạ đẳng”, và vì thế chúng tôi không có quyền ứng cử, bầu cử. Ở nước Nga, ở cái nước của những người dã man - giai cấp tư sản dân chủ gọi các đồng chí Nga như thế -, chúng tôi có đầy đủ những quyền như công dân Nga. Thật vậy, những đại biểu của chúng tôi do Xôviết của chúng tôi bầu ra theo đúng kỳ hạn, đã cùng hội họp với các đại biểu công, nông, binh. Đó, anh đã thấy rõ sự đối xử khác nhau của chế độ dân chủ tư sản và chế độ dân chủ công nhân đối với chúng tôi!

Chúng tôi đã đau khổ nhiều và chúng tôi còn phải đau khổ nữa. Những người “khai hóa” các nước chúng tôi không để chúng tôi tự do. Nhưng chúng tôi tiếp tục đi theo con đường Cách mạng Tháng Mười đã vạch ra, chúng tôi sẽ vận dụng vào thực tiễn những bài học đã học được. Các đồng chí của tôi làm việc phấn khởi, tin tưởng, nghiêm túc. Nhiều người còn rất trẻ đã có một trình độ mácxít ít có thể tưởng tượng là có thể có được vào tuổi đó. Chúng tôi hiểu rõ là chúng tôi có trách nhiệm rất nặng nề, và tương lai của các dân tộc thuộc địa tùy thuộc vào sự tuyên truyền và tinh thần hy sinh của chúng tôi.

Ở phương Đông, từ Xyri đến Triều Tiên tôi chỉ nói các nước thuộc địa và nửa thuộc địa, có một diện tích rộng mênh

mông với hơn 1.200 triệu dân. Cả vùng rộng lớn này nằm dưới ách thống trị của chủ nghĩa đế quốc tư bản chủ nghĩa. Các dân tộc ở đó không bao giờ có thể ngẩng đầu lên được nếu không gắn bó với giai cấp vô sản thế giới. Những nghị quyết của phái xã hội dân chủ tỏ cảm tình dù nồng nhiệt đến đâu cũng không có sức nặng.

Việc thành lập trường đại học bônsovích đã mở ra một thời đại mới trong lịch sử các dân tộc thuộc địa ở phương Đông, và nhà trường đã dạy chúng tôi nguyên lý đấu tranh giai cấp, và nhà trường đã đặt mối liên hệ giữa chúng tôi với các dân tộc phương Tây và trang bị cho chúng tôi - những người nô lệ, khả năng hoạt động chặt chẽ.

- *Khí hậu nước Nga thế nào, có cực lắm không?*

- Có... Tôi chưa quen tuy đã ở hai năm. Nhưng không sao, tôi sẽ khắc phục được.

Tôi đi thăm một công xã nông nghiệp. Thôi chào anh.

Báo *L'Unità*, ngày 15/3/1924.

Báo *Nhân dân*, số 6961, ngày 18/5/1973.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.1, tr.465-468.

5

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO VỀ THÁI ĐỘ HIỆN THỜI CỦA CHÍNH PHỦ VIỆT NAM ĐỐI VỚI TRUNG HOA VÀ PHÁP

Đối với Trung Hoa: Trung Hoa và Việt Nam có quan hệ mấy ngàn năm với nhau về mọi phương diện văn hóa, chính trị, kinh tế. Quan hệ ấy càng ngày càng thêm sâu xa, mà có thể càng ngày càng thêm mật thiết.

Nước Việt Nam được thắng lợi trong sự độc lập, thì sự thắng lợi ấy sẽ là một điều lợi cho Trung Hoa. Trung Hoa và Việt Nam có chung với nhau một biên giới rộng mấy ngàn dặm. Nay Việt Nam không phải là một thuộc địa của Pháp nữa, nước Trung Hoa sẽ bớt đi một lo ngại về miền Nam, vì trong dự định của một vài chính khách Pháp như P. Đume chẳng hạn, thì bọn thực dân Pháp vẫn ngấm ngấm định nhòm ngó mấy tỉnh trù phú miền Nam Trung Hoa như Vân Nam, Quảng Đông, Quảng Tây. Trung Hoa và Việt Nam có quan hệ như răng với môi vậy.

Về một phương diện khác, nước Trung Hoa bao lâu nay bị khốn khổ vì các điều ước bất bình đẳng, hẳn đã biết những thống khổ của một dân tộc bị áp bức. Chính Tưởng Chủ tịch cũng đã nói thế trong cuốn *Trung Quốc vận mệnh*. Lẽ tất

nhiên đối với nền độc lập Việt Nam, nước Trung Hoa phải sẵn có cảm tình.

Nước Trung Hoa đã giúp đỡ gì chúng ta chưa? Về vật chất chưa giúp gì, nhưng về phần tinh thần có thể nói là đã giúp rồi vậy. Cuộc kháng chiến anh dũng của dân Trung Hoa trong 8, 9 năm trời chống phát xít Nhật đã làm cho chúng ta thêm tự tin ở mình, ở sự thắng lợi của cuộc chiến đấu của ta bây giờ với quân xâm lược Pháp trong Nam Bộ. Nhật gần Trung Hoa hơn Pháp gần nước ta nhiều, sức mạnh quân sự của Nhật lại hơn hẳn quân Pháp bao nhiêu bậc. Vậy mà cuối cùng, dân tộc Trung Hoa đã đánh bại được Nhật. Tại sao chúng ta lại sẽ không đánh bại được Pháp?

Chính sách của Việt Nam đối với Trung Hoa, lúc này tóm lại là phải thân thiện.

Còn như trong buổi tiếp xúc đầu tiên này có những chuyện khó khăn xảy ra (như việc tiêu tiền quan kim¹, việc xung đột thường ngày vì không hiểu ngôn ngữ nhau, v.v.) thì đó là những chuyện không thể tránh được. Để giải quyết những chuyện ấy, không những chỉ Chính phủ mà cả các nhà đương chức Trung Hoa ở đây cũng tận tâm giải quyết ổn thỏa. Dân ta lúc này bị điều đứng về những chuyện ấy, thì phải nhớ đến câu: Muốn gánh được nặng, phải chịu được khó nhọc.

Đối với Pháp: Đối với bọn thực dân Pháp cố tâm dùng võ lực lập lại chủ quyền của chúng ở đây, chúng ta nhất định chống lại chúng kỳ cùng, và nhất định chúng ta sẽ phải

1. Một loại tiền Trung Quốc lúc bấy giờ (B.T).

thắng lợi. Sự hy sinh của đồng bào ta trong cuộc chiến đấu oanh liệt trong Nam Bộ bây giờ, cử chỉ phi thường của một chiến sĩ tự tấm dầu xăng vào mình để vào đốt một kho dầu của bên địch, tỏ ra rằng một dân tộc đã có tinh thần cao đến bậc ấy thì không sức mạnh nào có thể đè bẹp được.

Nhưng chúng ta không chống tất cả nước Pháp, tất cả dân chúng Pháp. Nếu có những người Pháp muốn qua đây điều đình một cách hòa bình (từ trước tới nay chưa có một cuộc điều đình như vậy, nhưng giả sử có, lẽ tất nhiên chúng ta sẽ hoan nghênh) thì điều kiện căn bản của cuộc điều đình ấy là người Pháp phải thừa nhận nền độc lập của Việt Nam. Còn ngoài ra có thể có những sự thương lượng để dung hòa quyền lợi của cả hai bên. Có thể rằng: Những cơ sở mà người Pháp đã bỏ vốn ra gây dựng ở đây từ trước đến giờ, nếu xét ra cần thiết cho nền kinh tế quốc gia Việt Nam, sẽ được chúng ta chuộc lại dần dần. Có thể rằng: Chúng ta hoan nghênh những người Pháp muốn đem tư bản vào xứ ta khai thác những nguồn nguyên liệu chưa có ai khai thác. Có thể rằng: Chúng ta sẽ mời những nhà chuyên môn Pháp, cũng như Mỹ, Nga hay Tàu, đến đây giúp việc cho chúng ta trong cuộc kiến thiết quốc gia.

Nhưng, phải nhắc lại rằng, điều kiện chính vẫn là họ phải thừa nhận nền độc lập của xứ này. Nếu không vậy, thì không thể nói chuyện gì được cả.

Báo *Cứu quốc*, số 74, ngày 23/10/1945.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.4, tr.84-86.

6

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO VỀ LỜI TUYÊN BỐ MỚI ĐÂY CỦA TỔNG THỐNG MỸ TỜUMAN

Cứ xét 12 điểm chính sách đối ngoại của Hoa Kỳ này, thì đều có ý nghĩa công minh chính trực cả, nhưng riêng năm điểm có quan hệ mật thiết với các dân tộc nhược tiểu trên thế giới.

Điểm thứ nhất: “Hoa Kỳ không nghĩ tới một sự mở mang bờ cõi nào vì những mục đích ích kỷ”. Về điều này từ trước đến nay dân tộc Việt Nam đã hiểu rõ cái chính sách quang minh của Mỹ, nhất là từ ngày Mỹ thừa nhận Phi Luật Tân độc lập thì dân Việt Nam càng tin tưởng cái chính sách rộng rãi của Mỹ.

Điểm thứ hai: “Hoa Kỳ tin tưởng vào sự trở lại chủ quyền của hết thảy các dân tộc đã mất chủ quyền ấy bởi cường lực”. Nước Việt Nam là một trong những nước đã bị mất chủ quyền bởi cường lực của Pháp. Và dân Việt Nam đã giành lại cái chủ quyền ấy không những ở tay Pháp mà cả ở tay Nhật nữa. Sự tin tưởng của Mỹ đã thành một sự thực ở Việt Nam, sự tin tưởng của Mỹ càng giúp cho sự thực ấy thêm vững vàng.

Điểm thứ ba: “Hoa Kỳ không ưng thuận một sự thay đổi lãnh thổ nào mà không được chính các dân tộc đương sự thỏa thuận”. Về điều này, dân Việt Nam đã đoàn kết nhất trí không bằng lòng bọn thực dân Pháp trở lại. Trong Nam Bộ đã bắt đầu kháng chiến và toàn quốc sẽ cương quyết kháng

chiến đến cùng, không để bọn thực dân Pháp trở lại. Dân chúng Ai Lao¹ và Cao Miên² cũng vậy. Toàn thể các dân tộc Đông Dương đều kịch liệt phản đối thực dân Pháp.

Điểm thứ tư: “Tất cả các dân tộc đương chuẩn bị tự trị được tự chọn lấy chính thể của họ”. Dân tộc Việt Nam chẳng những chuẩn bị mà đã thực hành tự trị, đã có Chính phủ theo chế độ dân chủ cộng hòa và đang sửa soạn triệu tập toàn quốc đại hội để thông qua hiến pháp dân chủ cộng hòa.

Điểm thứ năm: “Không một chính phủ nào thành lập bằng sự áp bức, bằng vũ lực trên một dân tộc khác, lại sẽ được Hoa Kỳ thừa nhận cả”.

Hiện giờ bọn thực dân Pháp đương áp bức dân tộc Việt Nam bằng võ lực để mưu lập lại cái chế độ nô lệ của họ trên đất Việt Nam. Bọn thực dân Pháp lại cho vấn đề này là vấn đề nội bộ của họ, kỳ thực nó là một vấn đề quốc tế, vì từ năm 1940 Pháp đã thành tay sai của Nhật và đến tháng 3 năm 1945 Pháp đã trao hoàn toàn chủ quyền cho Nhật. Chẳng những thế, bọn thực dân Pháp đã giúp cho Nhật tấn công vào Trân Châu Cảng (Pearl Harbour)³, vì chính ngày hôm ấy, bọn

1. Lào (B.T).

2. Campuchia (B.T).

3. *Trận Trân Châu cảng*: Trận đánh mở đầu chiến tranh Thái Bình Dương trong Chiến tranh thế giới thứ hai.

Ngày 7/12/1941, Nhật không tuyên chiến, bất ngờ tấn công hạm đội Mỹ ở cửa biển Trân Châu (Pearl Harbour), căn cứ quân sự của Mỹ ở quần đảo Haoai. Mỹ cho rằng Nhật sẽ tấn công Liên Xô nên thiếu sự đề phòng và đã bị thiệt hại nặng nề. Đây là sự kiện chưa từng có trong lịch sử chiến tranh hải quân. Hai ngày sau, ở ngoài khơi Mã Lai, thiết giáp hạm *Prince of Wales* và tuần dương hạm *Repulse* của Anh cũng bị Nhật đánh đắm. Sau đó, phe Đức - Ý - Nhật tuyên chiến với Mỹ. Cuộc Chiến tranh thế giới thứ hai lan ra khắp thế giới.

thực dân Pháp ở Việt Nam đã ký điều ước bí mật để cho Nhật đủ điều kiện gây chiến với Mỹ làm cho Mỹ tổn thất rất nhiều.

Vì những lẽ đó, nhân dân Việt Nam đối với lời tuyên bố của Tổng thống Truman rất hoan nghênh và chắc rằng nước Mỹ sẽ làm cho những lời tuyên bố ấy thực hiện ngay, nó đặt nền móng cho hòa bình và hạnh phúc của nhân loại và trước hết là cho các dân tộc nhỏ yếu.

Báo *Cứu quốc*, số 81, ngày 2/11/1945.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.4, tr.94-95.

7

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN CÁC BÁO VỀ VẤN ĐỀ ĐOÀN KẾT¹

Hỏi: Thưa Cụ, 14 điều trong báo “Việt Nam” đăng có đúng không?

Trả lời: Đúng, nhưng phải thêm một điều nữa là đôi bên đã đồng ý với nhau chưa nên công bố, không hiểu sao báo Việt Nam lại đăng hết. Có lẽ báo ấy quên chăng?

Hỏi: Thưa Cụ, báo “Liên hiệp” đăng Chính phủ Việt Minh từ chức là nghĩa gì?

Trả lời: Làm gì có Chính phủ Việt Minh, mà đã không có thì từ chức làm sao?

Hỏi: Sao chưa cho các báo khác đăng 14 điều ấy?

Trả lời: Chưa đến lúc phát biểu. Về chính trị, thời gian cũng quan trọng.

1. Ngày 24/12/1945, Việt Minh, Việt Nam Cách mạng Đồng minh và Việt Nam Quốc dân Đảng đã ký kết văn bản thỏa thuận hợp tác nhằm tăng cường sự đoàn kết, củng cố mặt trận liên hiệp quốc dân để tập trung lực lượng vào cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp. Theo thỏa thuận chung, văn bản này không công bố. Nhưng báo Việt Nam, cơ quan ngôn luận của Việt Nam Quốc dân Đảng đã công bố (Xem phần Phụ lục in trong Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.577-579) (B.T).

Hỏi: Cụ cho biết điều thứ 13 mà báo Việt Nam không đăng? (Chủ tịch Hồ Chí Minh cười có ý bảo không nên nói đến con số 13).

Hỏi: Chính phủ cũ lấy thêm những vị nào để thành lập Chính phủ liên hiệp lâm thời?

Trả lời: Có cụ Nguyễn Hải Thần làm Phó Chủ tịch, một ông Bộ trưởng Vệ sinh (Y tế) và một ông Bộ trưởng Kinh tế. Ông Nguyễn Mạnh Hà (người không đảng phái) đã tự nguyện xuống làm Thứ trưởng để tỏ lòng thành thực đoàn kết của Chính phủ hiện thời.

Hỏi: Chính phủ liên hiệp lâm thời sẽ thành lập từ bao giờ và tồn tại đến bao giờ?

Trả lời: Từ mồng 1 tháng Giêng đến mồng 6 tháng Giêng dương lịch¹.

Hỏi: Sao hai Bộ Quốc phòng và Nội vụ lại để cho người không đảng phái?

Trả lời: Trước bàn: Nếu một bên giữ Bộ Quốc phòng thì một bên Nội vụ và trong hai bộ ấy một bên làm Bộ trưởng thì một bên làm Thứ trưởng. Sau thấy lời thôi quá nên đôi bên đi đến thái độ “siêu nhân” nên để cho người ngoài Việt Minh và ngoài Việt Nam Quốc dân Đảng giữ.

Hỏi: Sao bây giờ lại chỉ có 10 bộ?

Trả lời: Vì nước mình nhỏ nên không cần nhiều bộ.

1. Năm 1946 (B.T).

Hỏi: Tại sao có 70 ghế đặc cách trong Quốc hội?

Trả lời: Vì anh em Quốc dân Đảng không ra ứng cử.

Hỏi: Sao lại trái nguyên tắc dân chủ vậy?

Trả lời: Muốn đi tới dân chủ nhiều khi phải làm trái lại. Thí dụ, muốn đi tới hòa bình có khi phải chiến tranh.

Hỏi: Cần làm trái dân chủ? Thế sao Cụ không tự chỉ định Cụ ra làm Chủ tịch Việt Nam, Cụ còn phải ra ứng cử lôi thôi?

Trả lời: Vì tôi không muốn làm như vua Lui thập tứ¹.

Hỏi: Quốc hội không nhận 70 ghế đặc cách ấy thì sao?

Trả lời: Chính phủ sẽ hết sức đề nghị với Quốc hội.

Hỏi: Thưa Chủ tịch, cái khối “Trung lập” ra sao?

Trả lời: Tôi có gặp các ông ấy vài ba lần. Các ông ấy tỏ ra hăng hái muốn hòa giải lắm.

Hỏi: Có phải đoàn kết là công của khối ấy không?

Trả lời: Sự đã thành, tôi cũng không biết công của ai, chỉ biết giờ đã đi đến kết quả.

Hỏi: Cụ cho biết về vấn đề ngoại giao?

Trả lời: Phải trông ở thực lực. Thực lực mạnh, ngoại giao sẽ thắng lợi. Thực lực là cái chiêng mà ngoại giao là cái tiếng. Chiêng có to tiếng mới lớn.

1. Louis XIV (1638-1715), Hoàng đế Pháp (1643-1715), mệnh danh là Vua Mặt trời, một ông vua chuyên quyền độc đoán (B.T).

Hỏi: Sao các nước chưa công nhận mình?

Trả lời: Nhìn qua lịch sử thế giới thì rõ. Muốn được các nước công nhận phải qua một thời gian khá lâu.

Hỏi: Một vài nơi Việt Nam Quốc dân Đảng chiếm đóng thì thế nào?

Trả lời: Sẽ giải quyết dần.

Trả lời ngày 26/12/1945.

Báo Cứu quốc, số 128, ngày 28/12/1945.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.4, tr.145-147.

8

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO NƯỚC NGOÀI

Nhân dịp các bạn tân văn ký giả¹ ngoại quốc hỏi đến, tôi xin đem câu trả lời của tôi công bố ra cho đồng bào trong nước và nhân sĩ các nước ngoài đều biết:

1) Tôi tuyệt nhiên không ham muốn công danh phú quý chút nào. Bây giờ phải gánh chức Chủ tịch là vì đồng bào ủy thác thì tôi phải gắng sức làm, cũng như một người lính vâng mệnh lệnh của quốc dân ra trước mặt trận. Bao giờ đồng bào cho tôi lui, thì tôi rất vui lòng lui. Tôi chỉ có một sự ham muốn, ham muốn tột bậc, là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành. Riêng phần tôi thì làm một cái nhà nho nhỏ, nơi có non xanh, nước biếc để câu cá, trồng hoa, sớm chiều làm bạn với các cụ già hái củi, em trẻ chăn trâu, không dính líu gì với vòng danh lợi.

2) Trong một nước dân chủ thì mọi người đều có tự do tin tưởng, tự do tổ chức. Nhưng vì hoàn cảnh và trách nhiệm, *tôi phải đứng ra ngoài mọi đảng phái*. Nay tôi chỉ có một tin tưởng vào *Dân tộc độc lập*. Nếu cần có đảng phái thì sẽ là

1. Phóng viên báo chí (B.T).

Đảng dân tộc Việt Nam. Đảng đó sẽ chỉ có một mục đích làm cho dân tộc ta hoàn toàn độc lập. Đảng viên của đảng đó sẽ là tất cả quốc dân Việt Nam, trừ những kẻ phản quốc và những kẻ tham ô ra ngoài.

Rất mong nhân sĩ nước ngoài và đồng bào trong nước rõ cho.

HỒ CHÍ MINH

Báo *Cứu quốc*, số 147, ngày 21/1/1946.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.187-188.

9

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA CÁC NHÀ BÁO

Hỏi: Xin Hồ Chủ tịch cho biết ý kiến về bản Hiệp ước Hoa - Pháp?¹

Trả lời: Về bản hiệp ước đó, một là Trung Quốc chưa tuyên bố, hai là do Hãng thông tin Roitơ tuyên bố, nên chưa có thể phê bình thế nào được.

Hỏi: Có phải nước ta không cho nước Trung Hoa đủ những quyền lợi về kinh tế như Pháp đã cho Trung Hoa nên mới có bản hiệp ước Hoa - Pháp?

Trả lời: Vấn đề đó không thành câu hỏi. Có một điều ta nên nhắc đến là Trung Hoa với ta cùng là người Á châu, cùng là giống da vàng, lại có liên quan với nhau về địa dư, lịch sử,

1. Ngày 21/2/1946, Hãng thông tin Anh Roitơ đưa tin: Ngày 20/2 Bộ trưởng Bộ Thuộc địa Pháp M. Mutê công bố các điều khoản của bản Hiệp ước Hoa - Pháp, gồm: 1- Nước Pháp chịu hủy bỏ hết các trị ngoại pháp quyền của Pháp trên đất Trung Hoa; 2- Nước Pháp cho Trung Hoa một “khu tự do” ở hải cảng Hải Phòng; 3- Nước Pháp bán cho Trung Hoa quãng đường xe hỏa Vân Nam trên đất Trung Hoa; 4- Những người Trung Hoa ở Đông Dương sẽ được hưởng nhiều quyền lợi đặc biệt hơn trước; 5- Trung Hoa không bắt Pháp phải trả tiền phí tổn về việc quân đội Trung Hoa đóng ở Bắc Đông Dương (B.T).

thì những quan hệ sâu xa ấy, ta không thể quên được. Lại nữa, nước Trung Hoa bây giờ cũng như Tôn Trung Sơn ngày trước, chủ trương Tam dân chủ nghĩa là dân tộc, dân quyền và dân sinh. Trung Quốc phấn đấu, kháng chiến trong 8, 9 năm cũng vì ba chủ nghĩa ấy. Ta phấn đấu, cũng trước hết là vì dân tộc. Dù thế nào chăng nữa Trung Quốc cũng phải bên vực ta và người Việt Nam cũng phải thân thiện với Trung Quốc.

Hỏi: Hồ Chủ tịch đã có cuộc trực tiếp đàm phán nào giữa đại biểu Pháp với Chính phủ như đài Sài Gòn tuyên bố chưa?

Trả lời: Người Pháp ở đây, tôi tiếp đã nhiều. Và như tôi đã nói là người thành thật muốn tiếp thì tôi tiếp, nhưng thành thật hay không, lại là một chuyện khác. Còn như nói về công khai đàm phán thì một bên có điều kiện gì để so sánh, mặc cả với bên kia, mới là đàm phán, chứ chỉ nói chuyện bông lông không thôi, gọi là đàm phán thế nào được. Cũng như người Pháp trong quân đội, người Pháp nhà báo, hay người Pháp thường, tôi gặp đã nhiều, trong câu chuyện họ hỏi tôi, tôi trả lời, không thể bảo đó là những cuộc đàm phán được.

Họ hỏi tôi, bao giờ tôi cũng bảo họ: Dân Việt Nam có một ý muốn rất bình thường là muốn độc lập. Thấy tôi nói thế, có người họ cũng tán thành nền độc lập của ta. Là vì sau những câu hỏi của họ, tôi đã hỏi lại họ: “Ông là người Pháp, có muốn được độc lập, có muốn được tự do không?”

Tôi lại nói cho họ biết thêm rằng chúng tôi tranh đấu từ trước tới bây giờ là cũng tranh đấu theo như người Pháp đó thôi. Ba tiếng Tự do, Bình đẳng, Bác ái đã làm cho Pháp

thành một dân tộc tiên tiến, thì chúng tôi, chúng tôi cũng chỉ muốn tranh đấu để được như thế.

Nếu bao giờ có cuộc đàm phán, Chính phủ cũng không giấu dân vì nước mình chưa phải là một nước ngoại giao bí mật.

Trả lời ngày 23/2/1946.

Báo *Cứu quốc*, số 172, ngày 24/2/1946.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.212-213.

10

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO¹

Hỏi: Thưa Chủ tịch, chúng tôi nghe nói Chủ tịch tuyên bố rằng Chủ tịch có xu hướng cộng sản, nhưng có phải Chủ tịch cho rằng nước Việt Nam chưa có thể cộng sản hóa được trước một thời hạn là 50 năm không?

Trả lời: Tất cả mọi người đều có quyền nghiên cứu một chủ nghĩa. Riêng tôi, tôi đã nghiên cứu chủ nghĩa Các Mác. Cách đây 2.000 năm, Đức Chúa Giêsu đã nói là ta phải yêu mến các kẻ thù của ta. Điều đó đến bây giờ vẫn chưa thực hiện được.

Còn khi nào thì chủ nghĩa Các Mác thực hiện thì tôi không thể trả lời được. Muốn cho chủ nghĩa cộng sản thực hiện được, cần phải có kỹ nghệ, nông nghiệp và tất cả mọi người đều được phát triển hết khả năng của mình. Ở nước chúng tôi, những điều kiện ấy chưa có đủ.

Hỏi: Nếu Nam Kỳ từ chối không sáp nhập vào Việt Nam, Chủ tịch sẽ làm thế nào?

1. Trả lời trong cuộc họp báo tại biệt thự Roayan Môngxô, ngày 12/7/1946 (B.T).

Trả lời: Nam Kỳ cùng một tổ tiên với chúng tôi, tại sao Nam Kỳ lại không muốn ở trong đất nước Việt Nam? Người Baxơ (Basques), người Brotôn (Breton) không nói tiếng Pháp mà vẫn là người Pháp. Người Nam Kỳ nói tiếng Việt Nam, tại sao lại còn nghĩ đến sự cản trở việc thống nhất nước Việt Nam?

Các nhà báo hỏi về vấn đề đại sứ Việt Nam ở ngoại quốc, Chủ tịch tuyên bố: “Tôi cho rằng, vấn đề này không những chỉ quan hệ đến quyền lợi của chúng tôi mà lại còn mật thiết đến cả quyền lợi của nước Pháp nữa. Thí dụ, ở Liên hợp quốc nước Pháp có một phiếu, nhưng thêm vào phiếu của nước Việt Nam, nước Pháp sẽ hai phiếu nói ví chắc rằng hai nước Việt và Pháp sẽ cùng nhau song song tiến bước”.

Hỏi: Chủ tịch có định quốc hữu hóa doanh nghiệp nào của người Pháp không?

Trả lời: Chúng tôi không quốc hữu hóa không điều kiện; chúng tôi không tịch thu không của người nào cả.

Hỏi: Nếu Chủ tịch cần phải quốc hữu hóa thì sẽ quốc hữu hóa những doanh nghiệp nào?

Trả lời: Những doanh nghiệp nào dùng vào việc chế tạo bom nguyên tử.

Hỏi: Nước Việt Nam độc lập có thể đi đôi được với khối Liên hiệp Pháp không? Nếu như có một sự xích mích xảy ra thì sẽ xử trí như thế nào?

Trả lời: Chúng ta sẽ thảo luận và chúng ta sẽ đi tới chỗ thỏa thuận.

Về vấn đề trưng cầu dân ý có thể nhưng chưa nhất định là sẽ tổ chức ở Nam Bộ, Chủ tịch tuyên bố: “Muốn tổ chức một cuộc trưng cầu dân ý, bao giờ cũng tốn rất nhiều tiền. Giá thỏa thuận được với nhau và bỏ trưng cầu dân ý đi thì vẫn hơn. Nếu không đi đến chỗ đó được, thì sẽ tổ chức một cách thành thực và thẳng thắn”.

Trả lời ngày 12/7/1946.

Báo *Cứu quốc*, số 292, ngày 15/7/1946.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.315-316.

11

TRẢ LỜI NHÀ BÁO PHÁP GIẢNG BÊDEN¹

Chủ tịch Hồ Chí Minh: Quan điểm của chúng tôi không giống như một số người Pháp. Hãy nhìn bao thuốc lá trên chiếc bàn này. Tôi nhận ra những hình vẽ nhiều nét, nhiều màu sắc. Tôi thấy một kim tự tháp nhỏ, màu vàng. Còn anh thì khẳng định rằng, các hình vẽ không phải là cái mà tôi muốn xem. Chúng ta có thể tranh luận không bao giờ hết. Cũng như thế, người ta đã tố cáo Việt Nam là làm mất lòng tin qua một số sự kiện ở Đông Dương. Người ta đã quá tùy tiện đưa ra những lời lẽ tố cáo chúng tôi. Người ta cho rằng vụ tiến công vào các đoàn xe của Pháp là một sự vi phạm các thỏa thuận quân sự, hoặc người ta khẳng định rằng Việt Nam không thể duy trì được trật tự. Trên thực tế, người ta không biết rằng, liệu các đoàn xe đó có quyền đi qua vùng mà các thỏa thuận không xác định một cách chính xác. Hơn nữa, tin tức hiện nay thu được cũng cực kỳ không đầy đủ, người ta đổ vấy trách nhiệm lên cấp trên. Cái chính sách hẹp hòi đó không bao giờ giải quyết được các vấn đề chính giữa Pháp và Việt Nam. Lợi ích của hai nước chúng ta là cùng nhau đạt được những thỏa thuận vì chúng tôi cần nước Pháp cũng như

1. Phóng viên báo *Liberation* (B.T).

nước Pháp cần chúng tôi. Tôi vừa nói chuyện với ông Bidôn. Tôi rất tôn trọng ông ấy. Chúng tôi lắng nghe nhau một cách chân thành. Chúng tôi không muốn một cái gì khác ngoài việc thực hiện ý tưởng của Pháp là tự do của các dân tộc trên nền tảng dân chủ.

Phóng viên Giảng Bêđen: Ông có định trở lại đàm phán ở Phôngtennoblô do đứt đoạn?

Chủ tịch Hồ Chí Minh: Tôi không đặt các điều kiện trở lại đàm phán, nhưng không có lý do gì để soạn thảo cho Đông Dương quy chế về Liên bang Đông Dương, khi mà người ta mời một đoàn đại biểu Việt Nam đến Pari để giải quyết vấn đề này. Tuy nhiên, tôi tin rằng Hội nghị Phôngtennoblô sẽ sớm trở lại đàm phán, các tiểu ban vẫn tiếp tục các công việc của mình. Các cuộc đàm phán cần phải đạt được thành công, bởi vì nó đặt vận mệnh của Liên hiệp Pháp vào cuộc, nó vượt hẳn vấn đề quốc gia, đó là vấn đề trật tự quốc tế. Pháp và Việt Nam phải đạt được hòa bình. Ông Bidôn nói rằng, đó sẽ là một tấm gương lớn mà nước Pháp đưa ra cho thế giới. Tôi cho rằng thành công đó sẽ là hòn đá đầu tiên của tình hữu nghị quốc tế. Chúng tôi không đòi hỏi nước Pháp phải nhượng bộ. Chúng tôi chỉ muốn độc lập thật sự.

Phóng viên Giảng Bêđen: Ông có coi nền độc lập này nằm trong khuôn khổ Liên hiệp Pháp?

Chủ tịch Hồ Chí Minh: Độc lập, tất nhiên không có nghĩa là cắt đứt, cách ly. Chúng tôi muốn hợp tác với nước Pháp, lập ra các cơ quan hỗn hợp.

Phóng viên Giăng Bêđên: Ông có nghĩ rằng ông sẽ đặt vấn đề ngoại giao?

Chủ tịch Hồ Chí Minh: Làm sao mà người ta có thể nói về độc lập mà không có đại diện về ngoại giao? Nhưng chúng tôi cũng sẽ bảo vệ những lợi ích của mình. Nếu Việt Nam có trụ sở ở Liên hợp quốc như đề nghị mà ông Biđôn có thể đưa ra thì nước Pháp sẽ có thêm tiếng nói có lợi cho mình. Cũng vậy, nước Anh có thể tính đến sự ủng hộ của Canada, Ôxtrâyliya, Ấn Độ và Nam Phi, với bất cứ vấn đề gì nước Anh đều có năm tiếng nói ủng hộ, còn nước Pháp chỉ có một. Nhưng trước khi đạt được những điều đó, trước tiên Việt Nam và Pháp cần phải giải quyết các vấn đề nội bộ của mình.

Phóng viên Giăng Bêđên: Ông là người lạc quan?

Chủ tịch Hồ Chí Minh: Tôi luôn luôn là người lạc quan.

Phóng viên Giăng Bêđên: Những ngày ở Pháp của ông...?

Chủ tịch Hồ Chí Minh: Khắp nơi, chúng tôi đều nhận được sự đón tiếp nhiệt tình. Tôi đã gặp gỡ nhiều nhân vật. Tất cả đều tỏ rõ tình cảm tốt đẹp đối với chúng tôi. Tôi rất thích làm quen với Manrô.

Trả lời ngày 9/8/1946.

Báo *Nhân dân*, số 15036, ngày 21/8/1996.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.318-320.

12

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA BÁO *FRANC-TIREUR*

Tôi không muốn trở về Hà Nội tay không. Tôi muốn khi trở về nước sẽ đem về cho nhân dân Việt Nam những kết quả cụ thể với sự cộng tác chắc chắn mà chúng tôi mong đợi ở nước Pháp.

Nước Việt Nam không chịu trách nhiệm về các cuộc xung đột đã xảy ra. Cần phải tạo nên bầu không khí thuận lợi cần thiết cho cuộc cộng tác Việt - Pháp. Muốn thế cần phải làm yên lòng người Việt Nam cũng như người Pháp. Về phần chúng tôi, chúng tôi quyết định bảo đảm cho nước Pháp những quyền lợi tinh thần, văn hóa và vật chất, nhưng trái lại nước Pháp phải bảo đảm nền độc lập của chúng tôi.

Báo *Cứu quốc*, số 322, ngày 17/8/1946.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.323.

13

TRẢ LỜI PHÓNG VIÊN HÃNG THÔNG TẤN A.F.P¹

Chúng tôi muốn được độc lập trong khối Liên hiệp Pháp, và chúng tôi lại muốn rằng sự hợp tác đó phải chặt chẽ thân thiện và do ý muốn của chúng tôi. Vì lẽ đó mà chúng tôi không chịu nhận bị coi chỉ là một hội viên thường, bị hạn chế trong khối Liên hiệp Pháp. Sự cản trở chính trong cuộc đàm phán Việt - Pháp hiện nay là ở vấn đề trưng cầu dân ý ở Nam Bộ. Chúng tôi muốn rằng ngày giờ và phương thức của cuộc trưng cầu dân ý đó phải được định đoạt một cách nhanh chóng và phải có đủ các đảm bảo để dân chúng Nam Bộ được tự do phát biểu ý kiến của họ. Tôi rất lạc quan và rất hy vọng đi tới kết quả.

Tôi tin tưởng ở nước Pháp mới. Hai nước Việt và Pháp có thể đi đến sự thỏa thuận vì cả hai nước đều cần phải tương trợ lẫn nhau vì quyền lợi chung của hai nước, cần phải đi đến một sự hiểu biết lẫn nhau càng nhanh chóng càng hay, để cùng có thể sẵn sàng bắt tay vào một công việc thiết thực.

1. Trong thời gian đi thăm Pháp, chiều 2/9/1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tham dự lễ kỷ niệm Quốc khánh nước Việt Nam tại Pari và trả lời phóng viên Hãng thông tấn A.F.P (Pháp) về hiện tình cuộc đàm phán Việt - Pháp (B.T).

Tôi muốn có thể sớm trở về nước Việt Nam được, để mang lại cho dân chúng Việt Nam bằng chứng mỗi cảm tình của nước Pháp đối với họ.

Trả lời ngày 2/9/1946.

Báo *Cứu quốc*, số 336, ngày 5/9/1946.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.4, tr.331.

14

THƯ TRẢ LỜI BÀ SỐTXI TRONG HỘI LIÊN HIỆP PHỤ NỮ PHÁP¹

*Trên chiến hạm Duymông Duyécvin,
ngày 22 tháng 9 năm 1946*

Thưa bà,

Tôi xin cảm ơn bà về bức thư của bà, bức thư đã làm cho tôi vô cùng xúc động. Rõ ràng trong thư bà đã nói lên tình cảm chung của những bà mẹ Pháp có con đang đi lính ở Đông Dương. Vậy trong thư này, tôi xin phép được trả lời tất cả những người phụ nữ Pháp có con, chồng, anh em, chồng chưa cưới hoặc bạn bè hiện đang làm quân dịch ở Đông Dương.

Theo Tạm ước được ký ngày 14 tháng 9 vừa qua giữa Chính phủ Pháp và Chính phủ Việt Nam, thì hai bên phải đình chỉ mọi sự đối địch. Về phần tôi, tôi sẽ làm hết sức mình để cho điều khoản này cũng như mọi điều khoản khác được thi hành một cách trung thực. Tôi mong rằng về phía những người bạn Pháp của chúng tôi, họ cũng sẽ hành động như vậy.

1. Bà Sốtxi (Chossis) trong Hội Liên hiệp phụ nữ Pháp viết thư gửi Chủ tịch Hồ Chí Minh đề ngày 14/9/1946, kèm theo tám ảnh của bà. Bức thư hiện được lưu ở Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (B.T).

Như thế máu sẽ thôi không đổ nữa, và những nỗi lo âu của các bà mẹ Pháp và Việt Nam sẽ không còn.

Tuy nhiên, việc xem xét kỹ lưỡng nguyên nhân của những sự kiện đau xót đã làm đổ máu mối quan hệ giữa nhân dân hai nước chúng ta là rất cần thiết.

Các bà yêu đất nước mình, các bà mong muốn nước mình được độc lập và thống nhất. Nếu có kẻ nào tìm cách xâm phạm nền độc lập và sự thống nhất ấy, thì tôi tin chắc rằng các bà sẽ đấu tranh đến cùng để bảo vệ nó. Chúng tôi cũng thế, chúng tôi yêu Tổ quốc Việt Nam của chúng tôi, chúng tôi cũng muốn Tổ quốc chúng tôi độc lập và thống nhất. Liệu các bà có kết tội chúng tôi vì chúng tôi đã đấu tranh chống những kẻ tìm cách chinh phục và chia cắt Tổ quốc chúng tôi không?

Người Pháp đã đau khổ vì bị chiếm đóng trong bốn năm. Trong bốn năm ấy, các bà đã tiến hành “cuộc kháng chiến và đánh du kích”. Người Việt Nam chúng tôi cũng đã đau khổ vì bị chiếm đóng trong hơn 80 năm; chúng tôi cũng đã kháng chiến và đánh du kích.

Vì sao những người kháng chiến Pháp được coi như những anh hùng? Vì sao những người du kích Việt Nam lại bị xem như những tên ăn cướp và những kẻ giết người?

Người ta cho rằng những người Pháp đến Đông Dương là những người đi khai hóa. Tôi cũng mong như vậy! Nhưng người ta không thể khai hóa người khác bằng đại bác và xe tăng!

Nếu những thanh niên Pháp đến Việt Nam như những công nhân, kỹ thuật viên hoặc nhà bác học, thì tôi xin bảo đảm với các bà rằng họ sẽ được đón tiếp nồng nhiệt như những người bạn, những người anh em. Và các bà mẹ Pháp sẽ không có điều gì phải lo ngại cho số phận của họ cả.

Nhưng, một khi những người này đến với tư cách là những kẻ đi chinh phục có võ trang và lại yên trí rằng tất cả những người yêu nước bản xứ đều là kẻ thù của họ, còn những người kia, về phía họ, họ đã quyết tâm đứng lên bảo vệ đất nước quê hương của mình, thì sự đối địch là điều không thể tránh khỏi.

Hơn nữa, việc tuyên truyền thiên vị lại luôn luôn tìm cách thổi phồng các sự kiện và kích động tinh thần. Người ta nói với các bà có bao nhiêu người Pháp bị giết và bị thương, nhưng không hề nói với các bà là có bao nhiêu người kháng chiến Việt Nam bị chết và bị thương, bao nhiêu làng mạc Việt Nam bị thiêu hủy.

Trong khi một bà mẹ Pháp thương khóc đứa con của mình thì có biết bao nhiêu bà mẹ Việt Nam vừa khóc thương những người con bị chết lại vừa đau xót vì nỗi nhà tan cửa nát!

Cần phải nói với các bà rằng mỗi khi có một người Pháp chết thì ít nhất cũng có 10 người Việt Nam phải bỏ mạng, chỉ vì một lẽ đơn giản là người Pháp có máy bay, tàu bò và các thứ vũ khí tinh xảo khác, còn người Việt Nam thì không có những thứ đó!

Phải chấm dứt cuộc huynh đệ tương tàn này! Người Việt Nam và người Pháp chúng ta cùng theo đuổi một lý tưởng giống nhau: Tự do - Bình đẳng - Bác ái. Chúng ta có cùng một mục đích giống nhau là chế độ dân chủ. Chúng ta cần nhờ cậy lẫn nhau. Người Việt Nam chúng tôi cũng yêu mến nước Pháp và những người Pháp bạn hữu, chúng tôi bảo đảm tôn trọng những quyền lợi kinh tế và văn hóa của người Pháp ở Việt Nam. Nhưng chính vì để thực hiện sự hợp tác bình đẳng và hữu nghị ấy, chúng tôi quyết dùng tất cả sức mình

để giành được nền độc lập dân tộc và toàn vẹn lãnh thổ của chúng tôi.

Chỉ cần nước Pháp công nhận nền độc lập của chúng tôi thì nước Pháp sẽ chiếm được trái tim và tình cảm của tất cả những người Việt Nam! Và chúng ta sẽ cùng nhau xây dựng khối Liên hiệp Pháp, một khối liên hiệp tự do, vững chắc và hữu nghị.

Theo tinh thần bốn bề đều là anh em, tôi yêu mến thanh niên Pháp cũng như yêu mến thanh niên Việt Nam. Đối với tôi, sinh mệnh của một người Pháp hay sinh mệnh của một người Việt Nam đều đáng quý như nhau. Tôi thành thực mong muốn thanh niên Pháp và thanh niên Việt Nam hiểu biết lẫn nhau và yêu mến nhau như anh em.

Hỡi các bà mẹ Pháp! Tôi kêu gọi tinh thần yêu nước cao quý và tình mẫu tử của các bà. Các bà hãy giúp chúng tôi ngăn chặn những sự hiểu lầm và mau chóng gây dựng mối tình hữu nghị và tinh thần hòa hợp giữa các con em chúng ta. Và các bà sẽ nhận được tấm lòng biết ơn của người con không chỉ của thanh niên Pháp mà cả của thanh niên Việt Nam.

HỒ CHÍ MINH

Bút tích tiếng Pháp, lưu tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.346-349.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA CÁC NHÀ BÁO VIỆT NAM, PHÁP VÀ TRUNG HOA

Hỏi: Cảm tưởng của Chủ tịch khi ở Pháp?

Trả lời: Cảm tưởng rất tốt. Chúng tôi đi đến đâu, bất kỳ người giới nào, từ chính trị, văn hóa cho đến bình dân, đàn ông, đàn bà, thanh niên và nhi đồng đều tỏ ra có một cảm tình nồng hậu. Một cảm tưởng chung nữa của tôi là thấy: May mắn cho dân Pháp và cả thế giới nữa, thành phố Ba Lê, cái kho tàng văn hóa của nhân loại ấy, bị tàn phá rất ít. Trong hồi chiến tranh, nước Pháp cũng bị thiệt hại nhiều về người và vật liệu, nhưng bây giờ đã bắt đầu kiến thiết và dân chúng Pháp rất nỗ lực, tôi tin rằng chẳng bao lâu nữa sẽ được như cũ. Về tinh thần, phần đông dân chúng Pháp có thể nói là đến 90% đều tỏ ra muốn *hòa bình và dân chủ*, còn 10% kia tôi không gặp nên không được biết. Đối với nước Việt Nam, đa số dân Pháp cũng tỏ ra có một cảm tình, rất nghiêng về nền độc lập của ta. Lý lẽ của họ rất đơn giản nhưng cũng rất sâu xa: Nước Pháp muốn dân chủ, không có lý gì lại muốn cho nước khác và nước Việt Nam không dân chủ; nước Pháp muốn độc lập và suốt bốn năm trời đã phấn đấu và hy sinh nhiều để cố giữ lấy độc lập, không có lý gì lại muốn nước Việt Nam không được độc lập. Trong những lời

người Pháp nói với chúng tôi, đều thấy nói như vậy. Nhất là trong khi nói chuyện, chúng tôi bảo rằng: Dân Việt Nam đòi độc lập không phải là muốn đoạn tuyệt với Pháp mà trái lại muốn độc lập ở trong khuôn khổ khối Liên hiệp Pháp, thì bà con càng tán thành hơn nữa.

Hỏi: Vì có gì mà Chính phủ Việt Nam và Chính phủ Pháp đã ký bản Tạm ước?

Trả lời: Rất dễ hiểu. Một là, cả hai bên đều muốn cho người Pháp và người Việt được làm ăn dễ dàng. Hai là, người Pháp và người Việt đều nghĩ rằng hai dân tộc đã khó chịu với nhau khá lâu rồi, giờ là lúc nên đi đến chỗ bắt tay nhau. Ba là, Hội nghị Phôngtennơblô chưa kết thúc, còn cần phải tiếp tục, bản Tạm ước ấy chính là để làm công việc hội nghị sau đây được dễ dàng.

Hỏi: Chủ tịch ở Pháp, tình hình tiếp xúc với người ngoại quốc thế nào?

Trả lời: Ở Pháp, ở Ba Lê, thường có nhiều người ngoại quốc. Nhất là lúc này, Hội nghị hòa bình đương họp ở Luýchxămbua, nên số người ngoại quốc càng đông. Vì vậy, tôi được gặp nhiều. Người về giới nào cũng có, phần nhiều trong giới văn hóa, chính trị và ngôn luận. Họ đều hỏi thăm tin tức về dân Việt Nam. Tôi cũng hỏi lại tin tức dân các nước họ. Nói tóm lại, các người tôi gặp đều tỏ tình thân thiện với tôi và cố nhiên, tôi cũng tỏ tình thân thiện với họ.

Hỏi: Cảm tưởng của Chủ tịch khi về đến nước nhà?

Trả lời: Tốt. Một là, vì mùa màng được, dân sự khỏi lo đói. Hai là, trông thấy dân ai cũng chăm làm, chăm học. Ba

là, thấy cảm tình giữa dân Việt Nam với người Pháp và các người ngoại quốc ở đây càng ngày càng tiến bộ. Bốn là, thấy không khí ở đây cũng như ở Pháp sẵn sàng có thể đưa đến một sự cộng tác bình đẳng và thành thật.

Hỏi: Ngoại giao và quốc sách Việt Nam từ đây về sau có gì biến đổi không?

Trả lời: Có thể trả lời là không biến đổi gì hết. Về nội chính, Chính phủ từ trước tới giờ vẫn chủ trương đoàn kết để xây dựng nước Việt Nam mới. Về ngoại giao, Chính phủ quyết đòi độc lập, quyết đòi thống nhất, nhưng quyết định ở trong khối Liên hiệp Pháp; đối với các hữu bang, từ trước đến giờ, vẫn theo một con đường thân thiện. Trước thế thì nay vẫn thế, không thay đổi.

Sau đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh nói về vấn đề có quan hệ trực tiếp với báo giới hiện thời:

Tờ báo chỉ là giấy trắng mực đen mà thôi. Nhưng với giấy trắng mực đen ấy, người ta có thể viết những bức tối hậu thư, người ta có thể viết những bức thư yêu đương. Từ trước đến giờ, báo chí Việt - Pháp đều chỉ dùng giấy để viết những “tối hậu thư” nhiều hơn. Bây giờ về sau, chúng ta phải dùng giấy ấy để viết những bức thư thân ái.

Một tờ báo có ảnh hưởng trong dân chúng rất mạnh, có thể giúp Chính phủ rất nhiều. Báo chí Việt - Pháp bây giờ có thể giúp nhiều về chỗ làm dễ dàng mối quan hệ giữa hai dân tộc. Bởi vậy nên trong bản Tạm ước, hai Chính phủ rất trọng thị địa vị của nhà báo, đã có một khoản riêng về các nhà báo. Cố nhiên, chúng ta tôn trọng tự do của báo chí, nhất là hai nước tôn trọng dân chủ như nước Pháp và nước Việt Nam.

Vì vậy, hai Chính phủ có hứa với nhau rằng từ đây về sau, các báo hoặc của Chính phủ, hoặc của dân chúng, sẽ thôi chửi nhau. Tục ngữ Việt Nam có câu: “Lời nói chẳng mất tiền mua, liệu lời mà nói cho vừa lòng nhau”.

Không phải chúng tôi có cái không tưởng rằng: Báo chí hai bên sẽ luôn luôn gửi thư yêu đương cho nhau. Nhưng bao giờ một bên nào có sự khuyết điểm, bên kia phải phê bình, thì cũng sẽ phải đứng trên lập trường hữu nghị mà phê bình cho bên kia sửa lại khuyết điểm. Làm như vậy, có ích cho cả hai bên cùng tiến bộ. Nếu không, cùng việc ấy, mà lại thêm dặt thêm lên, dùng những lời vô phép, thô bỉ, thì bên kia thấy vậy chưa biết phải trái ra sao hãy bất bình đã và không ngần ngại gì mà không đối phó lại cùng một cách.

Kết luận, hai Chính phủ hai bên cùng hy vọng rằng: Báo chí và truyền thanh hai bên sẽ giúp cho hai dân tộc càng ngày càng tiến tới chỗ hiểu biết nhau, đến một cảm tình tốt đẹp, nghĩa là, tóm lại, các báo chí Việt cũng như Pháp sẽ đừng dùng những lời lẽ quá đáng, những tin tức không đúng nữa.

Sau cùng, chúng tôi cảm ơn tất cả các anh em báo giới và hy vọng thêm rằng, không những các báo chí giúp cho sự gây nên một cảm tình giữa các dân tộc mà còn ngay trong báo giới nữa cũng gây lấy một cảm tình hữu nghị.

Trả lời ngày 22/10/1946.

Báo *Cứu quốc*, số 384, ngày 23/10/1946.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.463-466.

TRẢ LỜI THƯ PHẢN KHÁNG CỦA THƯỢNG SỨ PHÁP¹

Ủy ban hành chính lâm thời Nam Bộ thành lập từ tháng 8 năm 1945, dưới quyền chỉ huy của Chính phủ Trung ương và vẫn tiếp tục làm việc tới ngày nay. Ủy ban đó lại đã từng giao thiệp chính thức với các nhà cầm quyền quân sự Đồng minh và Pháp hồi tháng 10 năm ngoái.

Việc ở Nam Bộ vừa có một quân đội chiếm đóng, vừa có các cơ quan hành chính và quân sự Việt Nam đã được bản Hiệp định sơ bộ 6/3 và bản Tạm ước 14/9 công nhận. Theo các bản thỏa hiệp đó thì tình hình Nam Bộ phải để nguyên cho đến ngày trưng cầu dân ý.

Chính phủ Việt Nam có thể nói chắc với Ngài rằng, những sự hoạt động của Ủy ban hành chính lâm thời Nam Bộ cũng như các cơ quan quân sự Việt Nam, chỉ là để đi đến sự thi hành triệt để các điều khoản về chính trị và quân sự của khoản 9 trong bản Tạm ước nói về Nam Bộ và chỉ có thể

1. Ngày 7/11/1946, Thượng sứ Pháp Đácgiăngliơ gửi tới Chính phủ ta thư phản kháng về việc có một Ủy ban hành chính lâm thời ở Nam Bộ, cho đó là không hợp với bản thỏa hiệp Việt - Pháp và nói những hoạt động của Ủy ban đó có thể hại cho việc thi hành bản thỏa hiệp nói trên (B.T).

giúp cho chính sách hợp tác thân thiện mà cả hai Chính phủ ta đều mong muốn có thể thực hiện dễ dàng.

HỒ CHÍ MINH

Viết ngày 9/11/1946.

Báo *Cứu quốc*, số 401, ngày 10/11/1946.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.493.

17

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO TRONG NƯỚC VÀ NƯỚC NGOÀI¹

Hỏi: Về kết quả của cuộc Tổng tuyển cử bên Pháp, nhất là ảnh hưởng của nó đối với nước Việt Nam?

Trả lời: Người ta đã bàn tán nhiều rồi về sự thắng lợi của phái tả hay phái hữu trong cuộc Tổng tuyển cử này. Nhưng dù là phái hữu thắng hay phái tả thắng, nhân dân Pháp bao giờ cũng vẫn như trước: Nghĩa là ủng hộ nền độc lập và thống nhất của Việt Nam. Điều đó tôi đã nhận thấy hồi tôi qua Pháp. Còn dân Việt Nam, thì dù phái hữu thắng hay phái tả thắng trong cuộc tuyển cử ở Pháp, dân Việt Nam cũng phải đòi cho được độc lập và thống nhất, tuy vẫn ở trong khối Liên hiệp Pháp. Người ta nói sự liên hợp làm nên sức mạnh. Vào trong khối Liên hiệp Pháp, cái đó vừa lợi cho nước chúng tôi và lợi cho cả nước Pháp nữa.

Hỏi: Về sự thi hành bản Tạm ước 14/9?

Trả lời: Như các ngài đã biết, chúng tôi nhất định thi hành thành thật những điều chúng tôi đã ký. Bản Tạm ước

1. Chiều 16/11/1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã họp báo để trả lời những câu hỏi gửi trước của các phóng viên trong và ngoài nước (B.T).

ấy sẽ dọn đường cho hai nước đi tới một sự hợp tác trên lập trường tự do có lợi cho cả hai nước. Tôi nhắc lại rằng, những quyền lợi kinh tế, văn hóa, v.v. của người Pháp, chúng tôi đã hứa tôn trọng và chúng tôi sẽ tôn trọng. Cố nhiên, chúng tôi mong rằng các bạn người Pháp hiểu cho như vậy và sự tôn trọng ấy phải có lợi cho cả hai bên. Một chứng cứ tỏ ra nhân dân Việt Nam muốn thân thiện với nhân dân Pháp, đó là Hội Việt - Pháp vừa được thành lập. Mấy hôm nay, giọng các báo Pháp và của Đài phát thanh Sài Gòn có hơi thay đổi: Tôi nghĩ rằng trong “tình yêu” (!) cũng có khi có những nhịp điệu lên xuống như vậy.

Hỏi: Những kết quả của sự thi hành Tạm ước từ 30 tháng 10 tới giờ?

Trả lời: Một vài kết quả nào đó, nhưng không phải những kết quả mà chúng ta chờ đợi. Thí dụ, chúng tôi đã đề nghị cử một vị đại diện Việt Nam ở bên cạnh viên Thượng sứ Pháp quốc Cộng hòa, nhưng chưa được trả lời. Chúng tôi đã sẵn sàng làm việc, vậy mà trừ tiểu ban quân sự, các tiểu ban khác đã định trong Tạm ước vẫn chưa thấy tới. Ngoài ra, trong vài bức thư của ông Thượng sứ Pháp mới đây có những câu mà thường thường từ trước tới giờ ông chưa dùng bao giờ. Ông nói những là “đình chỉ sự thi hành bản Tạm ước”, những là “các nhà cầm quyền Pháp ở Nam Bộ sẽ bắt buộc phải trưng trị, nếu...”. Tất cả những câu ấy không được. Người ta có thể là bạn với nhau được, nhưng không phải những câu như thế có thể giúp cho sự hiểu nhau. Có những thí dụ khác nữa mà tôi rất tiếc phải kể ra đây. Sự khủng bố ở Nam Bộ và Nam Trung Bộ vẫn chưa dứt. Ngày 3 tháng 11, ở Gia Định trong miền Tân Sơn Nhất, quân

đội Pháp đến vây dân chúng Việt Nam và giết mất hai người. Ngày 4 ở Gò Công, dân chúng Việt Nam đương biểu tình đòi thi hành đúng bản Tạm ước thì quân Pháp đến bắn xả vào, một người chết và nhiều người bị thương. Ở Bà Rịa cũng chuyện như vậy, hai người chết. Ở Nha Trang cũng thế, nhưng nghiêm trọng hơn: dân chúng mất bảy người chết. Còn nhiều việc đáng tiếc khác nữa. Sự giải phóng các chính trị phạm vẫn ngừng trệ và chỉ như có một tính cách tượng trưng, còn một số rất đông vẫn bị bắt bớ, giam cầm, vẫn bị đày đi ra Côn Đảo và các nơi khác. Ở Bắc Bộ, việc hàng hóa ra vào bị ngăn trở. Điều ấy không những có hại cho dân Việt Nam mà cho cả các bạn người Pháp và người Trung Hoa nữa. Tôi tin rằng những sự hiểu lầm ấy sẽ hết. Nếu sự buôn bán, làm lụng được dễ dàng hơn, cái đó không phải chỉ chúng tôi được hưởng không thôi, mà cả các bạn Pháp và Trung Hoa nữa.

Còn về Liên bang Đông Dương, chúng tôi cũng muốn gia nhập vào đó như vào khối Liên hiệp Pháp. Nhưng chúng tôi vào đấy là để cùng giữ lợi ích chung, chứ không phải để chết ngạt trong đó. Nếu người ta muốn dùng chữ Liên bang Đông Dương để làm thành một cái gì giam trói, ràng buộc quyền tự do, quyền sinh hoạt của chúng tôi, nhất định không thể xong được. Bởi vì ai cũng muốn sống tự do. Và không ai nên tìm cách lừa bịp lẫn nhau.

Hỏi: Về sự giao thiệp giữa Việt Nam và Trung Hoa?

Trả lời: Tôi lấy làm lạ rằng sao người ta lại còn phải hỏi một câu tôi đã trả lời bao nhiêu lần rồi. Về lịch sử, địa dư, văn hóa, kinh tế, Việt Nam và Trung Hoa bao giờ cũng vẫn có quan hệ với nhau, như môi với răng. Nhưng nếu các nhà cầm quyền

Trung Hoa đã bàn về vấn đề có can dự đến Việt Nam mà dân Việt Nam không được biết thì chúng tôi không chịu trách nhiệm. Tôi tin rằng theo chủ nghĩa của bác sĩ Tôn Dật Tiên và ý tưởng của Thống chế Tưởng Giới Thạch, không người Trung Hoa nào sẽ làm gì phạm tới chủ quyền và quyền lợi nước Việt Nam.

Hỏi: Sự giao thiệp của Việt Nam với Ấn Độ?

Trả lời: Rất thân thiện. Mới đây, tôi nhận được lời mời tham dự vào Hội nghị Liên Á họp ở Ấn Độ sang năm. Khi tôi qua Ấn Độ, các bạn Ấn đã tiếp đón tôi một cách rất thân mật.

*

* *

Để kết luận, tôi mong rằng những hiểu lầm giữa hai bên Việt - Pháp sẽ được tiêu tán đi, để cho hai bên sau đây sẽ cùng bước mau đến một sự hợp tác mà ai cũng muốn. Tôi yêu cầu các bạn Pháp tin ở chúng tôi; chúng tôi nhất quyết giữ lời hứa. Có người hỏi: Tại sao những giao tiếp cá nhân giữa người Pháp và người Việt Nam bây giờ rất hiếm? Chúng tôi không bao giờ làm gì ngăn trở, gây khó khăn cho những cuộc gặp gỡ ấy. Trái lại, chúng tôi còn muốn khuyến khích những sự tiếp xúc đó nữa. Vì những cuộc đó dễ làm tan những mối hiểu lầm và làm nảy nở tình thân thiện. Tôi mong rằng sau đây những cuộc giao thiệp gặp gỡ nhau ấy sẽ có luôn. Cái đó chỉ do các bạn người Pháp thật tâm muốn là được.

Trả lời ngày 16/11/1946.

Báo *Cứu quốc*, số 408, ngày 17/11/1946.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.498-501.

TRẢ LỜI ĐẠI BIỂU CÁC BÁO VIỆT NAM VỀ CHÍNH KIẾN CỦA LÊÔNG BLUM

Cụ Lêông Blum chẳng những là lãnh tụ chính trị của Đảng Xã hội, mà lại là lãnh tụ đạo đức của nhân dân Pháp, mà có thể nói là của thế giới. Lời cụ nói rất có giá trị và ảnh hưởng. Cụ Lêông Blum nói: “Muốn giữ vững ảnh hưởng văn minh, chính trị và văn hóa Pháp, muốn giữ gìn lợi ích vật chất của người Pháp ở Việt Nam thì có một phương pháp và chỉ một phương pháp mà thôi. Phương pháp đó tức là hợp tác thật thà trên nền tảng độc lập, tức là lòng tin nhau và nghĩa thân thiện”.

Lời của cụ Lêông Blum chẳng những đại biểu cho tâm lý nhân dân nước Pháp, mà cũng có thể nói đại biểu cho tâm lý nhân dân Việt Nam.

Việt Nam quyết lòng thật thà cộng tác với nhân dân Pháp như anh em, trên nền tảng độc lập, bình đẳng, quyết lòng tôn trọng lợi ích văn hóa và vật chất của nước Pháp ở đây.

Nhưng Việt Nam cũng quyết lòng không để cho ai chinh phục bằng âm mưu hoặc bằng vũ lực.

Vậy tôi rất tán thành chính sách thân thiện của cụ Blum và cảm ơn cụ Blum đã hiểu rõ tâm lý của nhân dân Việt Nam.

Chính sách đó thay thế cho chính sách thực dân sớm ngày nào
thì lợi ích cho hai dân tộc Việt - Pháp ngày ấy!

Trả lời ngày 12/12/1946.

Báo *Cứu quốc*, số 434, ngày 13/12/1946.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.525.

LỜI TUYÊN BỐ VỚI PHÓNG VIÊN
BÁO “PARI - SÀI GÒN”

Đồng bào tôi và tôi thành thực muốn hòa bình. Chúng tôi không muốn chiến tranh. Tôi biết là nhân dân Pháp không muốn chiến tranh. Cuộc chiến tranh này chúng tôi muốn tránh bằng đủ mọi cách. Chúng tôi tha thiết với nền độc lập, nhưng nước Việt Nam độc lập ở khối Liên hiệp Pháp.

Nước Việt Nam cần kiến thiết, nước Việt Nam không muốn là nơi chôn vùi hàng bao nhiêu sinh mạng. Nhưng cuộc chiến tranh ấy, nếu người ta buộc chúng tôi phải làm thì chúng tôi sẽ làm. Chúng tôi không lạ gì những điều đang đợi chúng tôi. Nước Pháp có những phương tiện ghê gớm, và cuộc chiến đấu sẽ khốc hại, nhưng dân tộc Việt Nam đã sẵn sàng chịu đựng tất cả, chứ không chịu mất tự do. Dù sao, tôi mong rằng chúng ta sẽ không đi tới cách giải quyết ấy.

Cả nước Pháp lẫn nước Việt Nam đều không thể phí sức gây một cuộc chiến tranh khốc hại, và nếu phải kiến thiết trên đồng hoang tàn thì thật là một điều tai hại.

Báo *Cứu quốc*, số 434, ngày 13/12/1946.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.4, tr.526.

20

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO

- *Hỏi: Thưa Chủ tịch, Bộ trưởng Mutê sẽ ra gặp Chủ tịch không?*

- *Đáp:* Xin anh em hỏi Bộ trưởng Mutê thì rõ hơn. Dù sao, tôi với Bộ trưởng là bạn cũ. Tôi sẽ rất hoan nghênh gặp người bạn tôi.

- *Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý nghĩa của cuộc chiến tranh này?*

- *Đáp:* 1. Việt Nam không chiến tranh chống nước Pháp và dân Pháp vì ta muốn hai dân tộc Việt - Pháp cộng tác thật thà.

2. Nhưng tự do độc lập là quyền trời cho của mỗi dân tộc. Bọn thực dân phản động dùng vũ lực phá hoại quyền thống nhất và độc lập của dân ta, cho nên dân ta phải kháng chiến để giữ gìn đất nước.

- *Hỏi: Thực dân phản động và thực dân không phản động khác nhau chỗ nào?*

- *Đáp:* Có những người tài chính và kinh tế Pháp muốn kinh doanh ở xứ ta. Họ hiểu rằng muốn kinh doanh sinh lợi, thì phải thật thà cộng tác với ta. Muốn cộng tác, thì phải để

ta độc lập và thống nhất. Đó là hạng thực dân không phản động. Còn những bọn cứ muốn dùng âm mưu hoặc vũ lực để dìm ta xuống, đó là thực dân phản động.

- *Hỏi: Cuộc kháng chiến sẽ kết liễu thế nào?*

- *Đáp:* Lịch sử thế giới và lịch sử nước ta tỏ cho ta biết rằng:

1. Hễ một dân tộc đã đứng lên kiên quyết tranh đấu cho Tổ quốc họ thì không ai, không lực lượng gì chiến thắng được họ. Dân Việt Nam muốn hòa bình, nhưng vì vận mệnh của Tổ quốc, của giống nòi, thì sẽ kháng chiến đến cùng, kháng chiến đến thắng lợi.

2. Chúng ta hiểu biết và kính trọng dân tộc Pháp. Nếu Chính phủ và nhân dân Pháp không để bọn thực dân phản động phá hoại hòa bình, phá hoại lợi ích và danh dự Pháp, phá hoại tình thân thiện giữa hai dân tộc Việt - Pháp, nếu Chính phủ Pháp dàn xếp theo cách hòa bình, tôn trọng chủ quyền của ta, thì ta vẫn sẵn sàng đàm phán.

3. Mỹ đã nhận Phi Luật Tân¹ độc lập, Anh đã hứa Ấn Độ độc lập. Không lẽ một nước tiên tiến như nước Pháp, vì bọn thực dân phản động, mà cam chịu tiếng bất nhân không công nhận Việt Nam độc lập.

Trả lời ngày 2/1/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1948, t.1, tr.19-20.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.9-10.

1. Philíppin (B.T).

21

ĐIỆN TRẢ LỜI MỘT NHÀ BÁO MỸ

1- Hồ Chí Minh xin gửi tới nhân dân Mỹ vĩ đại tình hữu nghị tốt đẹp nhất của nhân dân Việt Nam và hy vọng nhân dân Mỹ sẽ ủng hộ Việt Nam đấu tranh giành độc lập.

2- Không có liên lạc từ bên ngoài. Vẫn hy vọng nhưng không biết Mỹ có thiện ý giúp Việt Nam giành độc lập hay không. Có muốn kêu gọi nước Mỹ, nhưng chưa biết làm cách nào.

3- Cuộc chiến sẽ tiếp diễn chừng nào Pháp chưa thừa nhận nền độc lập và thống nhất của nước Việt Nam.

4- Đúng. Chính phủ Việt Nam sẽ ở gần Hà Nội.

5- Pháp bắt đầu xâm lược bằng cuộc bao vây Hải Phòng, ngày 20/11, sau đó là những vụ khiêu khích hàng ngày và việc tăng cường các lực lượng đồn trú.

6- Việt Nam hy vọng Mỹ sẽ giúp các dân tộc nhỏ giành độc lập như Tổng thống Rudoven đã thường nói.

7- Kể từ ngày 19/12, Pháp không hề có sự nỗ lực nào để đàm phán mà chỉ tăng quân. Thậm chí ông Mutê không muốn gặp Hồ Chí Minh.

8- Việt Nam chưa có liên hệ gì với các phóng viên Mỹ.

9- Việc Pháp buộc tội quân Nhật Bản ở Việt Nam là để tuyên truyền. Không phải quân Trung Quốc, quân Anh, quân

Pháp đã quét sạch quân Nhật khỏi Đông Dương. Điều chắc chắn là đội quân lê dương của Pháp ở đây chủ yếu gồm bọn phát xít.

10- Các phóng viên Mỹ có quốc tịch Mỹ sẽ được đón tiếp khi họ đến gặp các nhà chức trách Việt Nam.

11- Việt Nam thu được một máy bay của Pháp, nhưng nó không tốt lắm. Hy vọng Mỹ sẽ gửi giúp chúng tôi vài chiếc.

12- Việt Nam muốn giữ mối liên hệ với nước Mỹ.

Trả lời ngày 12/1/1947.

Bản gốc tiếng Anh lưu tại Trung tâm Lưu trữ Quốc gia I, bản chụp lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sdd*, t.5, tr.28-29.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ÔNG ĐÔN CAMBEN
PHÓNG VIÊN HÃNG ROITƠ¹

Hỏi: Với điều kiện nào Chính phủ Việt Nam chuẩn bị ngừng chiến tranh và bắt đầu lại những cuộc đàm phán với Chính phủ Pháp?

Trả lời: Nhân dân Việt Nam chỉ mong muốn được công nhận sự thống nhất dân tộc của mình (Nam Bộ, Trung Bộ và Bắc Bộ) và độc lập - Không mong muốn gì hơn thế nữa. Khi những mục tiêu đó đạt được, chúng tôi sẵn sàng ngừng chiến và hòa hoãn ngay lập tức.

Hỏi: Nếu như những điều kiện đó là không thể chấp nhận được đối với phía Pháp thì Việt Nam sẽ theo đuổi con đường hành động nào?

Trả lời: Nếu như những điều khoản của chúng tôi không được phía Pháp chấp thuận thì con đường hành động duy nhất để theo đuổi là tiếp tục đấu tranh.

1. Khoảng cuối tháng 1, đầu tháng 2/1947, ông Đôn Camben (Doon Cambell), phóng viên Hãng Roitơ (Reuter) gửi câu hỏi phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đây là những câu trả lời của Người (B.T).

Hỏi: Thái độ của Việt Nam đối với việc lập trọng tài phân xử trong cuộc xung đột này ra sao? Nếu như yêu cầu lập trọng tài phân xử thì nước nào hoặc nhóm các nước nào Việt Nam coi là phù hợp nhất đối với nhiệm vụ này?

Trả lời: Nếu Pháp không thể giải quyết xung đột bằng các giải pháp hòa bình thì Chính phủ Việt Nam sẽ thỉnh cầu tới Liên hiệp quốc. Có lẽ nhóm năm nước là thích hợp nhất đối với việc phân xử.

Hỏi: Xung đột hiện nay có ảnh hưởng nghiêm trọng tới nền kinh tế của đất nước như thế nào?

Trả lời: Xung đột có ảnh hưởng vô cùng nghiêm trọng đối với nền kinh tế của đất nước. Số lượng tổng sản phẩm, bao gồm cả sản phẩm công nghiệp đã giảm xuống một phần mười so với trước chiến tranh. Đặc biệt, sản phẩm than đá và sản xuất lúa gạo đã giảm xuống nhiều. Thêm vào đó, nhiều dân thường đã bị giết hại, nhiều thành phố, làng mạc đã bị bom đạn Pháp phá hủy.

Hỏi: Việt Nam có quan tâm tới những người Pháp bị bắt làm tù binh không?

Trả lời: Có, họ được đối xử tốt hơn nhiều so với những người Việt Nam nằm trong tay Pháp. Chúng tôi đã nhận được rất nhiều thư từ của tù binh Pháp.

Tôi muốn nói thêm những thông tin sau đây của đại diện báo chí, những người bị thông tin sai lạc do tuyên truyền của Pháp về Việt Minh. Pháp đã xuyên tạc Việt Minh là tay sai của Nhật. Đó là chuyện bịa đặt hoàn toàn. Những người Mỹ

ở Côn Minh (Nam Trung Quốc) trong thời gian Chiến tranh thế giới thứ hai¹ có thể khẳng định sự thật về lời nói của tôi vì nhiều người trong số họ là khách của những người du kích chiến đấu với quân Nhật vào cuối tháng 8/1945.

Tuyên truyền của Pháp cũng nói rằng Việt Nam là cộng sản. Một lời tuyên bố tương tự như trên cũng không được thực tế chứng minh. Tên đầy đủ của Việt Minh là “Việt Nam độc lập đồng minh”, có nghĩa là Việt Minh vì độc lập của Việt Nam. Việt Minh bao gồm nhiều đảng chính trị khác nhau: xã hội, dân chủ, dân tộc, mácxít và những tổ chức phi chính phủ, ví dụ như những nhóm tôn giáo thuộc đạo Thiên Chúa, đạo Phật, đạo Khổng và những hiệp hội địa chủ. Những

1. *Chiến tranh thế giới thứ hai (1939-1945)*: Cuộc chiến tranh do bọn phát xít Đức, Italia, Nhật gây ra với âm mưu chia lại thị trường thế giới và tiêu diệt nước Nga Xôviết. Do tính chất của cuộc chiến tranh và âm mưu của các thế lực phát xít, cuộc chiến tranh nổ ra ở từng vùng có tính chất khác nhau. Từ tháng 9/1939 đến tháng 6/1941 là chiến tranh giữa nước Đức phát xít với các nước đế quốc; từ tháng 6/1941 đến tháng 8/1945, cuộc chiến tranh chủ yếu diễn ra trên mặt trận Xô - Đức và từ tháng 12/1941 đến tháng 9/1945, cuộc chiến tranh do phát xít Nhật gây ra ở châu Á và Thái Bình Dương.

Cuộc Chiến tranh thế giới thứ hai đã cuốn hút 72 nước với 1.700 triệu người vào vòng chiến. 60 triệu người chết và một khối lượng của cải vật chất khổng lồ bị chiến tranh tiêu hủy.

Chiến tranh kết thúc với sự thắng lợi của lực lượng Đồng minh, trong đó Liên Xô đóng vai trò quyết định. Các lực lượng phát xít đã bị tiêu diệt. Liên Xô không những đã giành thắng lợi vẻ vang trong cuộc chiến tranh giữ nước vĩ đại (1941-1945) mà còn trực tiếp giải phóng nhiều nước châu Âu khỏi tai họa phát xít. Thắng lợi ấy đã tạo điều kiện cho nhiều nước châu Á giành được thắng lợi trong sự nghiệp giải phóng dân tộc.

thành viên của Việt Minh đơn giản là những người yêu nước đấu tranh vì độc lập của quê hương họ.

Trong nội các của Việt Nam có các Bộ trưởng thuộc các đảng phái khác nhau, cũng như những Bộ trưởng không thuộc đảng phái nào.

Chương trình của chúng tôi không mang màu sắc cộng sản cũng như xã hội. Mục tiêu của chúng tôi hoàn toàn đơn giản:

1. Sản xuất đủ để mỗi công dân đều có đủ ăn và quần áo mặc, cũng như tránh được nạn chết đói, chết rét - Năm ngoái chúng tôi đã thoát khỏi nạn đói.

2. Dạy tất cả các công dân để họ biết đọc và biết viết - Năm ngoái có 2.500.000 người đã qua lớp xóa nạn mù chữ.

3. Đem lại tự do dân chủ cho toàn đất nước - Năm ngoái đã thực hiện được quyền bầu cử.

Đàn ông, đàn bà, thanh niên được đi bầu cử và sau đó một thể chế dân chủ đã được Quốc hội do nhân dân bầu ra chấp thuận.

Chúng tôi vẫn chưa tiến xa được trong lĩnh vực quốc hữu hóa như Anh và Pháp.

Tuyên truyền của Pháp còn nói rằng Việt Nam đã trù tính kỹ lưỡng cho cuộc chiến tranh hiện nay. Để biết sự thật về sự bùng nổ chiến tranh chỉ cần xem lại chính sách của Pháp kể từ ngày 6 tháng 3 năm ngoái, được các chứng cứ tài liệu xác minh như việc không thực hiện Hiệp định Pháp - Việt Nam, việc tiếp tục chiến tranh, sự khủng bố hàng loạt ở Nam Bộ và Trung Bộ, việc bao vây Bắc Ninh (gần Hà Nội), phong tỏa Hải Phòng và Lạng Sơn gần biên giới Trung Quốc và sự chém giết cũng như cướp bóc của Pháp ở Hà Nội vào

ngày 7/12¹. Hơn nữa, lời thỉnh cầu thường xuyên của tôi đối với Chính phủ Pháp về việc tiến tới giải pháp bằng con đường hòa bình đã không được đáp lại.

Bài báo trong tờ Paris Franc - Tireur² tháng này của tác giả, tiến sĩ Buócben, người đi cùng ông Mutê tới Đông Dương thực hiện nhiệm vụ, đã vạch ra nguyên nhân đích thực của xung đột hiện nay, mặc dầu vẫn có một số điểm không đúng trong việc đưa ra các dữ liệu. Chúng tôi biết rằng Pháp được trang bị hơn chúng tôi rất nhiều và cho dù kết quả cuối cùng của cuộc xung đột như thế nào đi nữa thì chiến tranh vẫn mang lại sự phá hủy đối với đất nước - vậy thì việc gì chúng tôi phải gây ra chiến tranh. Thống nhất - Độc lập và Hòa bình - đó là tất cả những gì chúng tôi mong muốn.

Báo *Vietnam New Service*³, ngày 9/2/1947.

Tạp chí *Lịch sử quân sự*, tháng 3/1994.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.57-60.

1. Ở đây có lẽ tác giả nhắc tới lời của G. Xanhtony - đại diện Chính phủ Pháp tại Hà Nội tuyên bố với nhà báo Pháp Béna Bôrăngke: “Đã đến lúc giải quyết thời cuộc bằng quân sự. Quân đội Pháp sẵn sàng hành động” (theo Hãng tin AP phát ngày 7/12/1946) (B.T).

2. *Franc - Tireur*: Du kích (B.T).

3. Đầu năm 1947, được sự ủng hộ của Chính phủ Thái Lan, Chính phủ ta đặt cơ quan đại diện và có Phòng Thông tin ở Băng Cốc. Báo *Vietnam New Service* được phát hành tại đây. Đầu năm 1948, Thái Lan thay đổi Chính phủ, có xu hướng thiên hữu, hoạt động của các cơ quan ta gặp khó khăn nên chuyển sang Rănggun (Miến Điện - nay là Mianma) (B.T).

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA BÁO *CHIẾN ĐẤU*

1. *Hỏi: Từ ngày kháng chiến bùng nổ, Chủ tịch luôn luôn mạnh khỏe không?*

Trả lời: Cảm ơn! Như các bạn trông thấy, bây giờ tôi béo đở hơn trước, mặc dầu tôi luôn luôn đi thăm mặt trận này đến mặt trận khác, nhiều khi đi mấy chục cây số, mưa ướt dầm dề, đường trơn như mỡ, mà cũng không thấy mệt.

2. *Hỏi: Vì sao Pháp chưa điều đình với ta?*

Trả lời: Vì thực dân Pháp đang mơ tưởng có thể dùng vũ lực mà chinh phục ta. Vì họ chưa hiểu rằng: Toàn thể dân ta đã kiên quyết kháng chiến, để tranh lại quyền thống nhất và độc lập.

3. *Hỏi: Nếu Pháp điều đình với một nhóm người khác, thì thái độ của Chính phủ ta sẽ thế nào?*

Trả lời: Bất kỳ Pháp điều đình với ai, nếu Tổ quốc ta được thống nhất độc lập *thật thà*, đồng bào ta được tự do dân chủ *thật thà*, thì Chính phủ ta và quốc dân ta sẽ thỏa thuận. Bất kỳ ai mà phản bội quyền lợi của Tổ quốc và của đồng bào, thì Chính phủ và nhân dân ta sẽ coi họ là những người phản quốc. Và cứ kháng chiến.

4. *Hỏi: Đối với cuộc kháng chiến của quân và dân miền bắc, Chủ tịch có cảm tưởng như thế nào?*

Trả lời: Tuy trình độ chiến đấu mỗi nơi có khác nhau ít nhiều. Nhưng lòng yêu nước và chí kiên quyết của toàn thể quân và dân miền bắc thì đều rất cao. Trong lịch sử kháng chiến cứu quốc, đồng bào miền bắc đã viết một trang rất vẻ vang. Tuy vậy, càng gần đến thắng lợi, càng nhiều bước gian nan. Cho nên đồng bào miền bắc, quân cũng như dân, phải gắng sức thêm, phải gắng sức mãi, cho đến cuộc thắng lợi hoàn toàn.

Tôi nhận được rất nhiều thư các bộ đội, cơ quan, đoàn thể và cá nhân đồng bào miền bắc gửi cho tôi. Tiếc vì bận việc quá, không thể trả lời khắp. Vậy nhờ báo *Chiến đấu* chuyển lời cảm ơn và lòng thân ái của tôi cho toàn thể đồng bào miền bắc, và hôn các cháu nhi đồng.

Trả lời tháng 2/1947.

Bản đánh máy của Chủ tịch Hồ Chí Minh lưu tại Cục Lưu trữ Văn phòng Trung ương Đảng, bản chụp lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.84-85.

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO VỀ CUỘC TRANH LUẬN VỀ VẤN ĐỀ VIỆT NAM TẠI QUỐC HỘI PHÁP¹

- TRẢ LỜI CÂU HỎI THỨ NHẤT²

Trong cuộc tranh luận đó tiếc rằng nhiều vị đại biểu Pháp không hiểu rõ tình hình Việt Nam mà lại cố ý bịa đặt những điều sai hẳn sự thực, làm cho Nghị viện và nhân dân Pháp thêm bối rối, một vài thí dụ:

1. Dân Việt Nam nổi lên tranh lấy chính quyền, cử ra Chính phủ Dân chủ Cộng hòa, thế mà ông cựu Thủ tướng

1. *Quốc hội Pháp tranh luận về vấn đề Việt Nam*: Ngày 13/3/1947, Quốc hội Pháp đã mở cuộc thảo luận về vấn đề Việt Nam. Cuộc thảo luận đã diễn ra gay gắt giữa đại biểu của phái thực dân phản động Pháp với những đại biểu dân chủ tiến bộ, đứng đầu là Đảng Cộng sản Pháp. Phái phản động chủ trương đánh Việt Nam và đánh đến một chừng mực nhất định nào đó mới đàm phán, nhưng không đàm phán với Chính phủ Hồ Chí Minh. Đảng Cộng sản và những người dân chủ tiến bộ thì đề nghị phải dàn xếp ngay và dàn xếp với Chính phủ Hồ Chí Minh và Việt Minh.

Sau nhiều cuộc tranh luận gay gắt, ngày 19/3/1947, đa số đại biểu Quốc hội Pháp đã bỏ phiếu tán thành chính sách phản động của Chính phủ Pháp. Đảng Cộng sản Pháp không bỏ phiếu để phản đối chính sách phản động này.

2. Chúng tôi chưa sưu tầm được câu hỏi của các nhà báo, dựa vào tư liệu hiện có, chúng tôi đặt tên các tiểu mục này (B.T).

Pháp Pôn Rây nô dám nói rằng Chính phủ Việt Nam do Nhật lập ra.

2. Từ 6/3, đại biểu Pháp ở Việt Nam luôn luôn thi hành những chính sách âm mưu và vũ lực. Họ tiếp tục tấn công và khủng bố Nam Bộ và miền Nam Trung Bộ. Họ lập ra “nước Nam Kỳ” và chính phủ bù nhìn để chia rẽ dân tộc ta. Họ tự tiện đặt ra những cơ quan thống trị mà họ gọi là cơ quan liên bang. Họ phong tỏa Hải Phòng, chiếm Hải Phòng và Lạng Sơn. Họ gửi tối hậu thư để uy hiếp Chính phủ và nhân dân Việt Nam. Họ dung túng lính Pháp khiêu khích cả ngày lẫn đêm. Họ cho lính Pháp tàn sát nhân dân Hà Nội ngày 17/12/1946, họ dùng vũ lực đuổi nhân viên Việt Nam khỏi Sở tài chính ngày 18/12, họ gây hấn tại Hà Nội đêm 19/12. Sự thật là rõ ràng như thế mà Chính phủ và nhiều ông nghị Pháp lại đổ lỗi rằng Việt Nam khiêu khích.

3. Từ ngày 19/12, đã mấy lần tôi kêu gọi Chính phủ và nhân dân Pháp ngăn trở sự chiến tranh, thí dụ những bức thư gửi ngày 21/12/1946, 23/12, 1/1/1947, 7/1, 10/1, 25/1, 18/2, 5/3, có khi nhờ các lãnh sự ngoại quốc chuyển lời cho Chính phủ Pháp, thế mà Thủ tướng Ramadiê bảo rằng chữ trong bức thư của tôi gửi cho cựu Thủ tướng Lêông Blum là chữ ký giả mạo và từ đó đến nay, Chính phủ Pháp không nhận được thư gì của tôi. Nếu những đại biểu Pháp ở đây có ý dìm những tin tức ấy, không cho Chính phủ Pháp biết, đó là trách nhiệm của họ.

4. Ông bạn lão thành của tôi, Bộ trưởng Mutê nói rằng từ ngày 19/12/1946, không ai thấy tôi hết và người ta không biết tôi còn sống hay không! Nhưng may tôi vẫn còn sống và mạnh khỏe để chờ gặp bạn lần sau.

- TRẢ LỜI CÂU HỎI THỨ HAI

Các ông nghị và Chính phủ Pháp chỉ bàn đến nửa vấn đề thôi, còn nửa vấn đề phải do dân ta quyết định. Nếu nước Pháp ưng thuận để nước ta thống nhất và độc lập đủ quyền kinh tế, quân sự, ngoại giao như Mỹ đã ưng thuận với Phi Luật Tân, Anh đã ưng thuận với Ấn Độ thì dân ta rất sẵn sàng hợp tác thân thiện trong khối Liên hiệp Pháp. Nếu nước Pháp không ưng thuận như vậy và cứ mong đặt lại chế độ thuộc địa, thì dân ta cương quyết trường kỳ kháng chiến cho đến ngày hoàn toàn thống nhất và độc lập. Dân ta rất muốn hòa bình, nhưng vì vận mệnh của Tổ quốc hiện tại, vận mệnh của con cháu muôn đời nên phải quyết kháng chiến đến cùng.

Tôi muốn nhân dịp này cảm ơn những ông nghị Pháp đã chủ trương hòa bình dần xếp với ta.

Chính sách đó mới đúng là nhân đạo, mới lợi ích cho hai nước Việt - Pháp, mới gây tình thân thiện giữa hai dân tộc Việt - Pháp, vì dân tộc Việt Nam rất yêu kính dân tộc Pháp là một dân tộc tôn trọng bác ái, bình đẳng và tự do.

Trả lời ngày 25/3/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1948, t.1, tr.61-62.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.5, tr.131-133.

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO VIỆT NAM VỀ HỘI NGHỊ
MẠC TƯ KHOA VÀ TÌNH HÌNH NƯỚC PHÁP¹

Hỏi: Thưa Chủ tịch, cảm tưởng của Cụ đối với cuộc Hội nghị Mạc Tư Khoa thế nào?

Đáp: Các nước dân chủ nhờ đoàn kết mà đánh tan phát xít, nay đã thắng lợi cũng nên đoàn kết để giữ gìn hòa bình. Mặc dầu cuộc hội nghị đó chưa có kết quả thiết thực, nhưng theo ý tôi, thì mặt trận dân chủ thế giới vẫn luôn luôn lạc quan.

Hỏi: Thưa Chủ tịch, theo ý Cụ, thì kết quả của Hội nghị Liên Á thế nào?

Đáp: Kết quả rất tốt, lần này là lần đầu tiên trong lịch sử, mà đại biểu các dân tộc châu Á gặp mặt nhau, để gây cảm tình hiện tại và mở đường liên lạc tương lai.

Hỏi: Xin hỏi ý kiến Chủ tịch đối với tình hình nước Pháp thế nào?

1. Ngày 3/5/1947, phóng viên các báo và Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng đến thăm mặt trận. Đây là những câu hỏi của các nhà báo và trả lời của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong dịp đó (B.T).

Đáp: Chính trị, kinh tế, tài chính của Pháp đều gay go. Nhưng dân Pháp là một dân quật cường, tôi chắc họ sẽ cố gắng giải quyết những sự khó khăn đó.

Hiện nay khó khăn nhất là vấn đề bánh mì và vấn đề các nước hải ngoại. Theo lời Thủ tướng Ramađiê, thì Pháp không đủ tiền mua lúa mì. Chắc nhân dân Pháp sẽ hỏi: Không có tiền mua lúa để nuôi sống nhân dân Pháp, sao lại có hàng muôn triệu mua bom để giết hại dân Việt Nam và dân Mađagátxcá?

Nếu nước Pháp muốn phục hưng và muốn giải quyết mọi vấn đề khó khăn thì không gì bằng cộng tác một cách thật thà và bình đẳng với các dân tộc hải ngoại. Nếu cứ dùng chính sách vũ lực ở hải ngoại, thì hoàn cảnh trong nước Pháp càng ngày càng khó khăn.

Hỏi: Theo tin tức Pháp thì Tổng Liên đoàn lao động Pháp, Hội Phụ nữ Pháp, Hội Pháp - Việt, v.v., yêu cầu phái đại biểu các đoàn thể dân chủ qua nước ta để điều tra và để dàn xếp.

Xin hỏi ý kiến Chủ tịch đối với vấn đề đó thế nào?

Đáp: Nhân dân ta và Chính phủ ta, bao giờ cũng rất hoan nghênh những người Pháp dân chủ. Mặc dầu hoàn cảnh chiến tranh, nếu các đại biểu ấy đến, thì chúng ta sẽ tiếp đãi họ một cách thân ái như anh em, như bạn cũ.

Hỏi: Trước khi cảm ơn Chủ tịch đã cho chúng tôi nhiều thì giờ quý báu, chúng tôi xin phép hỏi thêm một câu: Tình thần các chiến sĩ ta thế nào?

Đáp: Mặc dầu dầm mưa dãi nắng, khi đói, khi no, bom nổ tứ tung, đạn kêu văng óc, mà tướng sĩ vui vẻ kiên quyết,

tinh thần rất cao. Họ rất xứng cái tên: Đội xung phong của dân tộc.

Trả lời ngày 3/5/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1948, t.1, tr.68-69.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.5, tr.144-145.

26

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ÔNG RÔNÊ LÉCMITƠ PHÓNG VIÊN BÁO *L'HUMANITÉ*¹

Hỏi: Ngài có tin rằng đình chiến là điều có thể thực hiện được?

Trả lời: Hoàn toàn có thể.

Hỏi: Những điều kiện cơ bản cho việc mở lại các cuộc đối thoại là gì?

Trả lời: Sự ghi nhận nền độc lập và thống nhất của Việt Nam (Nam Kỳ - Trung Kỳ - Bắc Kỳ) trong khuôn khổ khối Liên hiệp Pháp.

Hỏi: Ngài có đòi hỏi gì về các biện pháp cụ thể để quay lại các cuộc thảo luận không?

Trả lời: Điều đó rất đơn giản. Vị trí của cuộc họp chỉ là vấn đề danh nghĩa.

Hỏi: Liệu những cuộc đàm phán này có bị thất bại không? Chính phủ của Ngài sẽ làm gì?

1. Khoảng trước ngày 10/5/1947, ông Rônê Lécmitơ (René L'Hermite), phóng viên báo *L'Humanité* gửi câu hỏi phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đây là trả lời của Người (B.T).

Trả lời: Chúng tôi sẽ làm cái mà chúng tôi đã và đang làm - đấu tranh cho nền độc lập, thống nhất của đất nước tôi.

Tôi muốn nói thêm rằng nhân dân Việt Nam mong muốn được hợp tác anh em với nhân dân Pháp. Tôi chắc rằng chính nhân dân Pháp cũng muốn hợp tác anh em với nhân dân Việt Nam.

Nhân dân Việt Nam mong muốn độc lập, thống nhất trong khuôn khổ Liên hiệp Pháp và tôi tin nhân dân Pháp sẽ ủng hộ những đề nghị của chúng tôi. Không thể xây dựng một liên hiệp mạnh (Liên hiệp Pháp) với những dân tộc đang bị tàn phá và hủy diệt. Không thể xây dựng một liên hiệp với bom đạn, trên những nghĩa địa. Nhân dân Việt Nam đấu tranh lâu dài nhằm thực hiện nền hòa bình, kiến thiết đất nước và nhân dân Pháp cũng mong muốn một nền hòa bình như thế.

Từ lâu, hai dân tộc chúng ta đã đồng ý với nhau những quan điểm này, vậy thì tại sao cuộc chiến tranh huynh đệ tương tàn này lại có thể tiếp diễn.

Trong 4 tháng gần đây, nhà cầm quyền Pháp đã phung phí hơn 12 tỷ phrăng và hơn 5 nghìn lính Pháp đã bỏ mạng cùng với một số lượng khổng lồ tài sản của nước Pháp đã bị tiêu hủy.

Nhưng nghiêm trọng hơn sự hủy diệt về vật chất này là sự mất lòng tin của nhân dân nước ngoài về tính chân thực của khối Liên hiệp Pháp.

Trong cùng một thời gian, gần như tất cả các thành phố và rất nhiều làng mạc ở Việt Nam đã bị phá hủy, đường sắt và đường bộ không thể sử dụng được, hàng nghìn binh lính và hàng vạn dân thường bị giết hại và mối căm thù của nhân

dân đối với những người có trách nhiệm trong chính sách thuộc địa của Pháp trở nên sâu sắc hơn bao giờ hết.

Bạn hãy tưởng tượng sẽ tai họa biết nhường nào cho Pháp và Việt Nam nếu như chiến tranh kéo dài 5 hoặc 10 năm và chiến tranh du kích có thể kéo dài vô hạn. Chúng tôi khao khát hòa bình và chúng tôi sẵn sàng hòa bình. Chỉ còn tùy thuộc vào quyết định của Chính phủ Pháp mà thôi.

Nhân dịp này tôi gửi những lời chào anh em với toàn thể nhân dân Pháp, những người mà chúng tôi luôn luôn ngưỡng mộ và tôn trọng.

Báo *Vietnam New Service*, ngày 10/5/1947.

Tạp chí *Lịch sử quân sự*, tháng 3/1994.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.146-148.

**TRẢ LỜI ÔNG VAXIDÉP RAO,
THÔNG TÍN VIÊN HÃNG ROITO¹**

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết sau 5 tháng tranh đấu giành độc lập, về phía Việt Nam đã lợi và đã thiệt những gì về phương diện chính trị cũng như về phương diện quân sự? Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về lời tố cáo của những người Pháp nói rằng Việt Nam đã gây ra cuộc xung đột hiện nay?

Trả lời: Về phương diện chính trị, có lợi là nước tôi bây giờ đoàn kết chặt chẽ hơn bao giờ hết.

- Về phương diện quân sự: lợi là chiến tranh du kích đã phát triển khắp trong nước, hại là có hàng ngàn làng bị đốt cháy, hàng vạn thường dân bị tàn sát do bàn tay quân đội Pháp.

- Những lời tố cáo của Pháp hoàn toàn là vu khoát². Nước Việt Nam tha thiết mong hòa bình để kiến thiết. Chúng có là nước Việt Nam đã giải tán Ủy ban kháng chiến tối cao, cải tổ Chính phủ kháng chiến thành Chính phủ kiến quốc, và bắt đầu thực hiện chương trình kinh tế ba năm, v.v.. Nước

1. Vaxidép Rao (Vasidev Rao): Là thông tin viên Hãng Roito (Reuter), Hãng thông tin của nước Anh (B.T).

2. Vu khoát: Nói vu vơ, không đúng sự thật (B.T).

Việt Nam không có lợi gì gây chiến tranh để làm cho nhân dân thiệt hại và chịu bao nhiêu tang tóc. Ông hãy nhớ lại bài ngụ ngôn của Lã Phụng Tiên¹ “*Con chó sói và con cừu*”.

Hỏi: Người ta nói các nhà lãnh tụ Việt Nam có ý muốn cầu hòa với người Pháp, sự thực trong việc đó ra sao? Chủ tịch có biết thái độ của người Pháp đối với những sự cố gắng của Ngài để chấm dứt chiến tranh ra sao không?

Trả lời: Chúng tôi đã nhiều lần kêu gọi hòa bình, nhưng nước Pháp không trả lời. Lần cuối cùng, ngày 25/4/1947, bọn tài phiệt thuộc địa Pháp đặt ra cho chúng tôi nhiều điều kiện nhục nhã và không thể nhận được, như nộp khí giới cho Pháp và để cho quân đội Pháp toàn quyền đi lại trên khắp nước chúng tôi. Như thế chúng tôi bắt buộc phải tiếp tục chiến đấu.

Hỏi: Chủ tịch có muốn Chính phủ Pháp tuyên bố rõ rệt thái độ chính trị đối với Việt Nam, cũng như người Anh đã làm đối với Ấn Độ và Điện Biên, để giúp cho việc trở lại điều đình không?

Trả lời: Nếu Chính phủ Pháp có một chính sách rõ rệt đối với Việt Nam thì có thể làm cho dễ dàng việc trở lại điều đình.

1. Lã Phụng Tiên tức La Phôngten (La Fontaine), nhà viết truyện ngụ ngôn nổi tiếng thế giới, người Pháp. Truyện *Con chó sói và con cừu* của ông đại ý: Một chú chó sói làm bản dòng suối, chú cừu ra suối uống nước và bị chó sói mắng là làm bản dòng suối. Cừu cãi lại và nói chính chó sói là kẻ làm bản dòng suối. Chó sói đòi ăn thịt cừu. Hàm ý của truyện này muốn nói với người đời rằng kẻ có sức mạnh luôn ý thể chèn ép kẻ yếu hơn (B.T).

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết những điều kiện hòa bình tối thiểu để có thể giải quyết vấn đề Việt - Pháp bằng chính trị. Ngài có muốn được ngay quyền hoàn toàn kiểm soát quân đội, tài chính, ngoại giao, thuế quan và thương mại? Nếu nhận ở trong khối Liên hiệp Pháp, thì chính sách chính trị của nước Việt Nam sẽ theo chính sách của Pháp trong toàn cục hay là nước Việt Nam sẽ tự do tùy hoàn cảnh mà theo một chính sách riêng của mình?

Trả lời: Chúng tôi muốn thống nhất và độc lập trong khối Liên hiệp Pháp.

Hỏi: Xin Chủ tịch giải thích quan niệm của Chủ tịch về độc lập và thống nhất của nước Việt Nam.

Thống nhất là có một Chính phủ trung ương cho toàn quốc hay là Nam Kỳ, Trung Kỳ, Bắc Kỳ, mỗi xứ có một chính phủ riêng, sẽ thỏa thuận với nhau hợp thành một nước Cộng hòa liên bang? Một xứ nào trong những xứ đó có thể tự do và có quyền lực đứng ngoài khối liên hiệp Việt Nam mà không cần trưng cầu dân ý được không?

Trả lời: Thống nhất nghĩa là một Chính phủ trung ương, một Nghị viện trung ương cho toàn quốc, Nam Kỳ, Trung Kỳ, Bắc Kỳ sẽ có cơ quan hành chính tự trị riêng, do nhân dân mỗi kỳ bầu lên theo chế độ dân chủ và dưới sự kiểm soát của Chính phủ trung ương.

Độc lập nghĩa là chúng tôi điều khiển lấy mọi công việc của chúng tôi, không có sự can thiệp ở ngoài vào.

Hỏi: Để tạm giải quyết vấn đề ngay bây giờ, Chủ tịch có bằng lòng nhận phương sách sau này: là lập một Chính phủ

chung cho Bắc và Trung Kỳ, còn vấn đề Nam Kỳ sẽ giải quyết bằng một cách trưng cầu dân ý?

Trả lời: Trước kia, chúng tôi đã bằng lòng nhận phương sách đó. Ngày nay, chúng tôi không thể nhận được nữa, đồng bào chúng tôi ở Nam Kỳ đã chịu sự hy sinh to lớn để được ở trong Tổ quốc Việt Nam. Chúng tôi không thể phản bội họ được.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết tại sao lại có cái cảm tưởng chung rằng sở dĩ người Pháp e ngại không muốn điều đình với ông Hồ Chí Minh, là vì điều đình với Ông tức là để cho nước Nga có một chỗ đặt chân ở Việt Nam?

Chủ tịch có nhận rằng vì những sự liên lạc của Ngài với cộng sản mà từ trước tới nay không giải quyết được vấn đề Việt - Pháp bằng chính trị không? Để làm mất cái cảm tưởng ấy, Ngài có sẵn lòng tuyên bố mở rộng Chính phủ Việt Nam để trong đó có người thay mặt cho tất cả mọi quyền lợi, mọi đảng phái?

Trả lời: Đấy chỉ là một cớ để nói. Nước Nga Xôviết không có trước năm 1917. Nhưng mà nền đô hộ Pháp ở Việt Nam đã có từ trên 80 năm nay. Hồ Chí Minh có thể theo chủ nghĩa Các Mác hay có thể theo đạo Khổng, nhưng Chính phủ Việt Nam vẫn gồm có đại biểu của mọi đảng phái và có cả những người không đảng phái.

Thái độ nước Việt Nam đối với những nước Á châu là một thái độ anh em, đối với ngũ cường¹ là một thái độ bạn bè.

1. Ngũ cường: 5 nước mạnh, theo quan niệm lúc đó gồm có các nước Liên Xô, Anh, Pháp, Mỹ và Trung Quốc (B.T).

Hỏi: Đối với tin thành lập một “Mặt trận quốc gia liên hiệp” do Bảo Đại điều khiển, xin Chủ tịch cho biết ý kiến Ngài ra sao? Ngài có định mời các đại biểu mặt trận đó dự một cuộc hội nghị bàn tròn, ngay sau khi ngừng chiến không?

Trả lời: Ông Vĩnh Thụy - một trong những người bạn thân của tôi và là Cố vấn của Chính phủ Việt Nam. Ông đã tuyên thệ trung thành với Hiến pháp, với Chính phủ và với quốc dân. Chúng tôi chỉ biết có “Mặt trận Tổ quốc” và “Mặt trận dân tộc”. Chúng tôi không biết các mặt trận giả hiệu của những kẻ đảo ngũ không chiến đấu cho Tổ quốc trong hàng ngũ dân tộc.

Hỏi: Nếu không có hòa bình và không có một sự giải quyết nay mai bằng chính trị thì Ngài dự định tổ chức giai đoạn sắp tới của cuộc kháng chiến ra sao? Nước Việt Nam có đủ quân lực hay du kích Việt Nam có thể vì lòng ái quốc kích thích mà tiếp tục chiến đấu đến thắng lợi không? Ngài có dự tính thay đổi chiến lược, nghĩa là Ngài có dự tính thay cuộc võ trang tranh đấu bằng cuộc tẩy chay người Pháp ở Việt Nam về mặt kinh tế và xã hội để họ không thể ở ngụ trì lại đây nữa không? Xin Ngài cho biết ý kiến về chính sách không cộng tác mà không bạo động của đảng Quốc hội Ấn dưới sự lãnh đạo của Thánh Găngđi.

Trả lời: Nếu không hòa bình được, chúng tôi sẽ chiến đấu đến cùng. Toàn dân Việt Nam cương quyết tranh đấu cho thống nhất và độc lập.

Những điều kiện ở Việt Nam và ở Ấn Độ không giống nhau nên những phương tiện tranh đấu cũng không thể giống nhau.

Hỏi: Trong lúc đó, Ngài sẽ làm gì để đưa vấn đề Việt Nam ra trước Liên hợp quốc? Người Pháp vẫn nói rằng vấn đề Việt Nam là một việc trong nhà của Pháp, chứ không phải là một vấn đề quốc tế, xin Ngài cho biết ý kiến.

Trả lời: Chúng tôi sẽ mang vấn đề Việt Nam ra trước Liên hợp quốc¹ khi nào cần đến. Tuy chúng tôi rất có cảm tình với dân Pháp, nhưng nước Việt Nam không phải đày tớ của Pháp, vậy vấn đề Việt Nam không phải là một việc nhà của Pháp.

Hỏi: Ngài có lời gì gửi cho thế giới, cho các nước châu Á và riêng cho Ấn Độ không?

Ngài mong ước các nước láng giềng, nhất là các nước Á châu giúp đỡ những gì?

1. *Liên hợp quốc*: Là một tổ chức quốc tế được thành lập tại Hội nghị họp ở Xan Phranxixô (Mỹ), từ ngày 24/4 đến ngày 26/6/1945. Đại diện của 50 nước đã ký tham gia Hiến chương Liên hợp quốc. Hiến chương bắt đầu có hiệu lực từ ngày 24/10/1945. Vì vậy, ngày 24/10 hằng năm được gọi là Ngày Liên hợp quốc.

Hiến chương Liên hợp quốc nêu rõ: Mục đích thành lập tổ chức quốc tế này là để ngăn ngừa và loại trừ những mối đe dọa đối với hòa bình, phát triển quan hệ thân thiện giữa các dân tộc và thực hiện sự hợp tác giữa các nước để giải quyết những vấn đề quốc tế; tôn trọng các quyền tự do căn bản của con người, không phân biệt chủng tộc, nam, nữ, tín ngưỡng và tiếng nói. Tất cả các nước hội viên đều bình đẳng, không một nước nào có quyền can thiệp vào các công việc nội bộ của nước khác.

Trụ sở Liên hợp quốc đặt tại Niu Ốc (Mỹ). Đến năm 2020, Liên hợp quốc có 193 nước thành viên. Ngày 20/9/1977, nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam gia nhập Liên hợp quốc (B.T).

Trả lời: Chúng tôi muốn gửi thế giới lời này: là ước mong tất cả các người dân chủ trên thế giới đoàn kết với nhau để bảo vệ cho nền dân chủ trong các nước nhỏ cũng như trong các nước lớn. Mong các người làm cho quyền tự quyết của các dân tộc là quyền do các Hiến chương Đại Tây Dương và Cựu Kim Sơn đảm bảo, được tôn trọng.

Còn với Á châu và Ấn Độ, chúng tôi nói:

Số phận của tất cả dân Á châu buộc chặt với nhau. Các anh em Á châu, hãy giúp anh em Việt Nam trong cuộc đấu tranh cho độc lập và thống nhất. Chúng tôi trông cậy vào sức ủng hộ tinh thần và vật chất mà các anh em có thể giúp được.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về thái độ Anh, Mỹ, Trung Hoa đối với Việt Nam.

Trả lời: Đối với Việt Nam, thái độ Trung Hoa là một thái độ anh em, thái độ Mỹ là một thái độ bè bạn, còn thái độ Anh có lẽ là thái độ trung lập.

Trả lời vào tháng 5/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1948, t.1, tr.70-73.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.160-165.

TRẢ LỜI MỘT NHÀ BÁO NƯỚC NGOÀI

Hỏi: Ngày nay thế giới rất chú ý đến vấn đề Việt Nam, chúng tôi xin Chủ tịch sẵn lòng cho chúng tôi biết ý kiến của Người về những vấn đề như sau:

1. Vì sao có người tin rằng Chính phủ Việt Nam là Chính phủ cộng sản?

2. Vì cuộc nói chuyện đình chiến giữa Chính phủ Việt Nam với Chính phủ Pháp vừa rồi không thành công, thì bao giờ chiến tranh sẽ kết liễu?

3. Sau khi chiến tranh kết liễu thì chương trình kiến thiết của Việt Nam sẽ thế nào? Địa vị người trí thức Việt Nam sẽ thế nào?

Trả lời:

1. Tuyên truyền của thực dân phản động Pháp nhất là Đô đốc Đácgiăngliơ, đã lần lượt đặt cho chúng tôi là cộng sản, phát xít, đế quốc, thân Nhật, bài ngoại, v.v.. Điều đó không có gì đáng lạ, vì họ không ưa chúng tôi, song tôi chắc rằng nhân sĩ thế giới không ai tin họ; một là vì Chính phủ Việt Nam gồm đủ các đảng, các phái và các nhân sĩ không đảng phái, hai là chính sách của Việt Nam rất rõ rệt: cốt làm cho

nước Việt Nam thống nhất và độc lập, làm cho dân được tự do và khỏi khổ, khỏi dốt.

2. Bao giờ Việt Nam được thật thà thống nhất và độc lập thì chiến tranh sẽ kết liễu.

3. Chương trình kiến thiết của Việt Nam bước đầu tiên là làm cho dân khỏi khổ, khỏi dốt. Muốn như thế thì chúng tôi phải ra sức tăng gia sản xuất, muốn tăng gia sản xuất rộng rãi và chóng có kết quả, thì chúng tôi cần có tư bản, trí thức và lao động. Dân Việt Nam rất siêng năng làm và chịu khó, cho nên chúng tôi đủ sức lao động.

Việt Nam có nhiều phụ nguyên, chúng tôi rất hoan nghênh tư bản Pháp và tư bản các nước cộng tác thật thà với chúng tôi.

Trí thức là vốn liếng quý báu của dân tộc. Ở nước khác như thế, ở Việt Nam càng như thế. Chúng thực là trong cuộc kháng chiến cứu quốc này, những người trí thức Việt Nam đã chung một phần quan trọng. Một số thì trực tiếp tham gia vào công việc kháng chiến, hy sinh cực khổ, chen vai thích cánh với bộ đội nhân dân. Một số thì hăng hái hoạt động giúp đỡ ở ngoài.

Nếu các bạn ngoại quốc muốn biết không khí của người trí thức Việt Nam thì vừa đây có một sự thật rất rõ rệt: Sài Gòn - Chợ Lớn là nơi quân Pháp đang chiếm đóng. Tổ lòng ái quốc là một sự nguy hiểm cho người Việt Nam. Thế mà hơn 700 người trí thức và thương gia tư bản Việt Nam ở vùng đó vừa bạo dạn ký giấy đòi Chính phủ Pháp phải đàm phán với Chính phủ Việt Nam.

Địa vị những người trí thức ái quốc Việt Nam sẽ là cùng với toàn thể đồng bào, kiến thiết một nước Việt Nam mới,

một nước Việt Nam thống nhất và độc lập, dân chủ, tự do, hạnh phúc.

Trả lời ngày 22/6/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1948, t.1, tr.83-84.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.5, tr.183-184.

**TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO VIỆT NAM
VỀ VIỆC GẶP PÔN MUÝT,
ĐẠI DIỆN CAO ỦY PHÁP BÔLAE**

Hỏi: Xin hỏi ý kiến Cụ đối với những lời Cao uỷ Bôlae tuyên bố vừa đây?

Đáp: a) Cao uỷ Bôlae là một nhà chính trị sáng suốt, chắc ông nhận thấy rằng muốn gây nên sự cộng tác thân thiện Việt - Pháp, thì chỉ có một cách là thừa nhận Việt Nam thống nhất và độc lập thật thà trong khối Liên hiệp Pháp. Vì vậy, ông đã nói: Chế độ thực dân đã chết rồi.

b) Tôi cũng đồng ý kiến với Cao uỷ khi ông nói: Cần phải đình chiến rồi mới có thể bàn bạc một cách bình tĩnh. Chính vì thế, mà từ 25 tháng 4, Chính phủ ta đã đề nghị đình chiến. Giáo sư Pôn Muýt thay mặt Cao uỷ gặp tôi và Hoàng Bộ trưởng¹ đã đưa những điều kiện mà chúng tôi không thể nhận. Lúc đó ông Muýt nói, và sau đó, tin Pháp nói rằng Chính phủ Pháp sẽ trả lời chính thức. Nhưng đến nay, chúng ta vẫn chưa thấy trả lời. Thế là chúng ta đã nhẫn nại lắm.

c) Cao uỷ lại nói rằng: Ông muốn rằng trong cuộc xung đột này sẽ không có người thắng, kẻ bại. Câu đó tôi cũng

1. Ông Hoàng Minh Giám, thời gian này là Bộ trưởng Bộ Ngoại giao (B.T).

đồng ý. Chính trong những lời kêu gọi Chính phủ và nhân dân Pháp tôi đã mấy lần nói như thế. Hai điều trên đó đại khái ý kiến hai bên giống nhau.

d) Cao uỷ Bôlae nói thêm muốn dàn xếp sự hòa bình lâu dài với tất cả các đảng phái yêu nước. Thì Chính phủ Việt Nam chẳng những gồm có tất cả các đảng phái mà lại nhiều nhân sĩ không đảng phái yêu nước. Họ đã đồng cam cộng khổ với toàn thể đồng bào. Họ đã cùng toàn thể đồng bào hy sinh đấu tranh. Nếu Cao uỷ Bôlae thật tình muốn nói chuyện với những đảng phái chân chính trong nước thì không phải tìm đi đâu xa.

Hỏi: Thưa Cụ, tin Pháp có đồn rằng Cụ đi Hồng Công gặp ông Cố vấn Vĩnh Thụy, tin ấy có thật không?

Đáp: Thông tin Pháp thường phóng nhiều tin không đúng. Ta không thể cấm họ. Tôi và nhiều anh em trong Chính phủ là bạn quen của Cố vấn Vĩnh Thụy. Cố vấn đi lâu ngày, chúng tôi rất nhớ. Đồng thời cũng mong Cố vấn về để cùng nhau bàn việc nước.

Nhưng đường xa mà lòng gần. Cố vấn Vĩnh Thụy luôn luôn nhớ rằng hành động của người phải hợp với chính sách của Chính phủ và nhân dân. Và Chính phủ cùng nhân dân ta luôn luôn nhớ và tin nơi lòng trung thành mà Cố vấn Vĩnh Thụy đã thể trước bàn thờ Tổ quốc và trước mặt toàn dân.

Trả lời tháng 6/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1948, t.1, tr.87-88.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.186-187.

TRẢ LỜI MỘT NHÀ BÁO NƯỚC NGOÀI

Nhiều câu ngài hỏi thì trước đây các báo ngoại quốc và mới rồi đây Hãng REUTER và một nhà báo ngoại quốc khác đã hỏi tôi và tôi đã trả lời. Nhưng ngài đã có lòng hỏi thì tôi cũng sẵn lòng đáp:

1) Quốc hội Việt Nam là do toàn dân đầu phiếu cử ra. Tất cả đàn ông và đàn bà 18 tuổi trở lên đều có quyền tuyền cử. Cuộc tuyền cử lần đầu ngày 6/1/1946, trung bình là 82 phần trăm cử tri đã tham gia. Lúc đó có đại biểu của báo ngoại quốc đến xem.

Trưởng ban Thường trực Quốc hội là một vị nho học lão thành, trước đã làm quan đến bậc đại thần; Phó trưởng ban là một vị linh mục và một vị đảng viên của Đảng Dân chủ.

2) Chính phủ Việt Nam gồm có đại biểu các Đảng Xã hội, Đảng Dân chủ Việt Minh, Việt Nam Cách mệnh đồng minh hội, Quốc dân Đảng và nhiều vị không có đảng phái nào.

Chính sách đối nội của Việt Nam là dân tộc độc lập, dân quyền tự do, dân sinh hạnh phúc.

Chính sách đối ngoại là thân thiện với tất cả các láng giềng Trung Hoa, Ấn Độ, Xiêm La, Cao Mên, Ai Lao, v.v., mà không thù gì với nước nào.

3) Chúng tôi không chủ trương giai cấp tranh đấu vì một lẽ từng lớp tư sản Việt Nam đã bị kinh tế thực dân đè nén

không cất đầu lên được, khiến cho kinh tế Việt Nam đã bị tiêu diệt, dân cùng, tài tận. Trái lại chúng tôi chủ trương làm cho tư bản Việt Nam phát triển. Mà chỉ có thống nhất và độc lập thì tư bản Việt Nam mới có thể phát triển.

Đồng thời chúng tôi rất hoan nghênh tư bản Pháp và tư bản các nước khác thật thà cộng tác với chúng tôi. Một là để xây dựng lại Việt Nam sau lúc bị chiến tranh tàn phá, hai là để điều hòa kinh tế thế giới và giữ gìn hòa bình.

4) Quốc kỳ Việt Nam có hai ý nghĩa, màu đỏ thì quốc kỳ nhiều nước khác đều có không cần phải giải thích. Sao vàng là:

a) Trung Quốc là một nước to lấy mặt trời làm tiêu biểu. Việt Nam là một nước nhỏ lại có quan hệ mật thiết với Trung Quốc đã mấy ngàn năm cho nên lấy ngôi sao làm tiêu biểu.

b) Năm cánh ngôi sao là đại biểu cho sự đoàn kết năm lớp nhân dân Sĩ, Nông, Công, Thương, Binh, nay ra đời trong lúc nhân dân Việt Nam nổi lên chống Nhật và đứng về phe các nước Đồng minh.

5) Hội Liên hiệp quốc dân là do những người lão thành có danh vọng đạo đức như cụ Huỳnh Thúc Kháng, cụ Bùi Bằng Đoàn, v.v., và những người yêu nước không có đảng phái đứng ra tổ chức.

Hội đó đã thực hiện sự đại đoàn kết của toàn dân gồm tất cả các tầng lớp đảng phái tôn giáo và dân tộc trong nước Việt Nam. Tinh thần của Hội đó là yêu nước, chương trình là quyết tranh đấu cho Tổ quốc được thống nhất độc lập và dân chủ phú cường.

Có bao nhiêu hội viên tôi chưa rõ. Song lấy những nơi tôi đã biết và suy đoán, có thể nói từ Nam chí Bắc có hàng mười triệu hội viên.

Thí dụ: Chỉ có sáu tỉnh Duyên hải Bắc Bộ, mà chỉ kể phụ nữ mà thôi thì đã có mười hai vạn hội viên.

6) Trí thức Việt Nam đã gánh một phần quan trọng trong cuộc kháng chiến cứu quốc và gánh một phần quan trọng trong công việc kiến quốc. Hiện nay hầu hết nhân viên trong Chính phủ trung ương là người trí thức.

7) Chẳng những Việt Nam mà nước nào cũng có phái phản đối. Nhưng trong lúc Tổ quốc lâm nguy thì tất cả các đảng phái đoàn kết cứu nước. Hiện nay Việt Nam đã thực hiện chính sách đó, song việc mượn tiếng phản đối, mà phản kháng chiến, phản nhân dân, đi theo phe địch như Uông Tinh Vệ ở Trung Hoa, bọn Lavan ở Pháp, thì quốc dân không thể tha thứ, lịch sử không thể khoan dung.

Những người lỡ đi lầm đường mà biết trở về với Tổ quốc thì dân Việt Nam sẵn sàng hoan nghênh.

8) Bao giờ Pháp thật thà thừa nhận Việt Nam độc lập và thống nhất thì chiến tranh sẽ lập tức kết liễu. Chúng tôi sẽ nhờ tư bản và kỹ thuật các nước hữu bang và cả nước Pháp và nhờ sự hăng hái của Việt Nam mà mau chóng kiến thiết lại mặc dầu hiện nay chiến tranh đã đưa đến một sự phá hoại không thể tưởng tượng.

Ngài cũng biết kinh nghiệm các nước nhất là Trung Hoa kháng chiến bằng cách du kích có thể kéo dài tám, chín năm.

9) Tôi không thể bình phẩm Cao uỷ Bôlae vì tôi chưa gặp ông bao giờ và vì chưa thấy ông thực hiện một chính sách gì cụ thể. Tôi chỉ mong rằng ông Bôlae sẽ lấy tư cách một nhà đại chính trị, thực thà thừa nhận Việt Nam độc lập thống nhất để đưa lại sự thân thiện hợp tác cho hai dân tộc

Việt - Pháp. Nếu ông ta làm một cách chính đại quang minh thì ông sẽ thành công.

10) Cám ơn ngài. Tôi vẫn mạnh khỏe mặc dầu tin Pháp đã mấy lần đồn rằng tôi đã chết rồi.

Ngài đã hỏi, tôi xin dẹp sự khiêm tốn lại một bên mà đáp một cách thực thà: Tôi không nhà cửa, không vợ, không con, nước Việt Nam là đại gia đình của tôi. Phụ lão Việt Nam là thân thích của tôi. Phụ nữ Việt Nam là chị em của tôi. Tôi chỉ có một điều ham muốn là làm cho Tổ quốc tôi được độc lập, thống nhất, dân chủ.

Bao giờ đạt được mục đích đó tôi sẽ trở về làm một người công dân du sơn ngoạn thủy, đọc sách làm vườn.

Chúc ngài mạnh khỏe.

Ngày 16 tháng 7 năm 1947

HỒ CHÍ MINH

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,
Nha Thông tin Việt Nam, 1949, t.2, tr.8-10.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.5, tr.199-201.

31

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO

Hỏi: Thưa Cụ, có tin đồn rằng Cao uỷ Bôlae phái đại biểu đến yết kiến Cụ, bàn về vấn đề điều đình, tin ấy có đúng không?

Trả lời: Không. Có lẽ vì người ta sợ nhớ lại việc giáo sư P. Muýt thay mặt Cao uỷ Bôlae gặp tôi lúc trước, mà có tin đồn đó chẳng. Dù sao lập trường của Chính phủ và nhân dân Việt Nam vẫn không thay đổi, nghĩa là chỉ có một cách để chấm dứt chiến tranh, tức là nước Pháp thật thà nhận nước ta thống nhất và độc lập trong khối Liên hiệp Pháp. Ngoài ra không có cách gì khác.

Hỏi: Nghe nói có một bộ phận người Pháp ở đây muốn lập một chính phủ bù nhìn, ý kiến Chủ tịch đối với bọn người ấy thế nào?

Trả lời: Một số thực dân phản động có thể có mưu mô đó. Nhưng Cao uỷ Bôlae là một nhà đại chính trị, chắc ông thừa biết các kinh nghiệm chính phủ bù nhìn ở Nam Bộ, nó đã không giải quyết được gì, mà chỉ làm kéo dài cuộc chiến tranh và ngăn trở sự thân thiện giữa hai dân tộc Việt - Pháp.

Không lẽ một người sáng suốt như Cao uỷ Bôlae lại đi theo con đường đó.

Trả lời ngày 19/8/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1949, t.2, tr.29.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.5, tr.220.

TRẢ LỜI BÁO VUI SỐNG¹

Hỏi: Ý kiến của Chủ tịch về vấn đề y tế và riêng về quân y trong thời kỳ kháng chiến?

Trả lời: Theo tôi biết, thì y tế và quân y đều cố gắng làm việc. Riêng về quân y, vì ở gần bộ đội và gần mặt trận đã có những bác sĩ, y sĩ, y tá, dược sĩ và chị em khán hộ rất chịu khó và gan góc, đối với anh em thương binh rất tử tế, đối với công việc rất có tinh thần phụ trách. Đó là những điều đáng nhớ, đáng khen. Tuy trong hoàn cảnh khó khăn, anh em y giới đã tự chế được mấy thứ thuốc mới. Đó là một sự đáng mừng.

Y tế và quân y cần phải đoàn kết chặt chẽ, cộng tác mật thiết, phải ra sức đào tạo cán bộ, phát minh thêm thuốc mới.

Chúng ta phải cố tranh cho được thắng lợi trên mặt trận y tế cũng như trên các mặt trận khác. Mong toàn thể anh em gắng sức.

Trả lời ngày 26/8/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1949, t.2, tr.30.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.226.

1. Báo *Vui sống*: Báo của ngành y tế Việt Nam trong kháng chiến chống thực dân Pháp (B.T).

33

TRẢ LỜI BÁO ĐỘC LẬP VỀ VIỆC CHÍNH PHỦ MỞ RỘNG

Hỏi: Lần này là lần đầu tiên từ khi chính thể Dân chủ Cộng hòa thành lập, chúng tôi nhận thấy trong Chính phủ có một vị quan lại cũ tham dự. Vậy xin Chủ tịch cho biết rõ chính sách của Chính phủ đối với giới này.

Trả lời: Chính sách của Chính phủ trước sau vẫn là đại đoàn kết. Đối với các vị quan lại cũ cũng như đối với tất cả các giới đồng bào, những người có tài có đức thì Chính phủ đều hoan nghênh ra gánh việc nước. Thí dụ: Ngoài cụ Đặng Văn Hưởng ra, còn nhiều cụ khác nữa như cụ Phạm Gia Thụy, cụ Tổng đốc; cụ Phan Kế Toại, Khâm sai đại thần; cụ Phó bảng Bùi Kỷ, v.v., đều rất tận tụy giúp việc kháng chiến. Trước sự đại đoàn kết của Chính phủ và quốc dân đồng bào, mưu mô chia rẽ của thực dân phản động Pháp nhất định thất bại.

Trả lời ngày 28/8/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1949, t.2, tr.31.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.227.

TRẢ LỜI ÔNG LAM SƠN,
ĐẠI BIỂU MỘT NHÓM ĐỒNG BÀO
TRONG MỘT VÙNG BỊ ĐỊCH CHIẾM ĐÓNG
TẠI KHU VII¹

Được tin rằng một nhóm đồng bào trong vùng tạm bị chiếm, đã gửi số tiền 10.000 đồng để mua một cái cúc trong cái áo (do phụ nữ Bắc Bộ biếu tôi) mà tôi đã tặng cho Ngày Thương binh.

Tôi rất cảm động lòng sốt sáng đồng bào đối với tôi và đối với anh em thương binh. Cái áo đó do Liên hiệp công đoàn Bắc Cạn mua được với giá 467.000 đồng và đã gửi biếu lại cho ông Cao Triều Phát, đại biểu đồng bào Cao Đài Nam Bộ (Vì ông Phát cũng gửi đấu giá 100.000 đồng nhưng điện đến trễ).

Vậy để thay mặt anh em thương binh tỏ lòng cảm tạ, tôi xin gửi biếu đồng bào do ông Lam Sơn đại biểu, một

1. Khu VII trong kháng chiến chống thực dân Pháp gồm các tỉnh (cũ): Bà Rịa, Biên Hoà, Thủ Dầu Một, Tây Ninh, Gia Định, Chợ Lớn và Sài Gòn (B.T).

vuông mùi xoa thêu mà các cháu nhi đồng Nghệ An đã
tặng cho tôi.

Chào thân ái và quyết thắng
Ngày 18 tháng 9 năm 1947
HỒ CHÍ MINH

In trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*,
Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1958, t.I, tr.217.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.246.

TRẢ LỜI NHÀ BÁO MỸ S. ÊLI MÂYSI¹

1. *Hỏi: Thưa Chủ tịch, vấn đề Việt Nam có nên coi như một vấn đề quốc tế không? hay chỉ nên coi như là một vấn đề Việt - Pháp trong khối Liên hiệp Pháp?*

Đáp: Cái đó còn tùy hoàn cảnh sau này. Nếu chiến sự cứ tiếp tục, vấn đề Việt Nam nhất định trở nên vấn đề quốc tế. Nhưng nếu hai bên Việt và Pháp có thể thỏa thuận với nhau để mau chấm dứt cuộc chiến tranh, vấn đề Việt Nam chỉ còn giữa nước Pháp và Việt Nam thôi.

2. *Hỏi: Ngài có cho rằng giữa nước Việt Nam và Chính phủ Pháp còn có thể thỏa hiệp được không?*

Đáp: Rất có thể có sự thỏa hiệp, với điều kiện là nước Pháp thành thực công nhận thống nhất và độc lập của nước Việt Nam trong khối Liên hiệp Pháp.

3. *Hỏi: Nếu có một cuộc điều đình với nước Pháp, thì Việt Minh sẽ sẵn sàng hợp tác với những phần tử Việt Nam nào?*

1. Nhà báo S. Êli Mâysi (S. Elie Maissie), phóng viên Hãng tin Mỹ *International News Service (I.N.S)*, người quan tâm nhiều đến cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp của nhân dân ta (B.T).

Đáp: Cuộc kháng chiến là một vấn đề sinh tử của dân tộc Việt Nam. Đó không phải là một vấn đề đảng phái. Chính phủ Việt Nam gồm một đa số các người không đảng phái và một thiểu số đại biểu các đảng ái quốc trong số đó Việt Minh chiếm con số rất nhỏ.

4. *Hỏi: Theo ý Ngài, ông Vĩnh Thụy có đủ tư cách để điều đình với người Pháp không?*

Đáp: Ông Vĩnh Thụy là Cố vấn trong Chính phủ Dân chủ Cộng hòa Việt Nam đã tuyên thệ trung thành trước Quốc hội, trước Chính phủ và trước quốc dân. Ông ta chỉ có tư cách đứng ra điều đình khi nào được Chính phủ Cộng hòa Việt Nam ủy quyền.

5. *Hỏi: Trước những tin đồn rằng Bảo Đại hiện nay chịu ảnh hưởng người Mỹ, Ngài nghĩ sao?*

Đáp: Tôi chẳng nghĩ gì cả. Những tin đồn là những tin đồn. Xin để người Pháp kiểm soát lại những tin đồn đó.

6. *Hỏi: Tại sao từ trước tới nay, Ngài không thử đem vấn đề Việt Nam ra trước Liên hợp quốc?*

Đáp: Ấy vì chúng tôi còn tin tưởng vào sự khôn ngoan của dân chúng Pháp.

7. *Hỏi: Nếu cuộc điều đình không tiếp tục lại một ngày gần đây, Chính phủ Ngài sẽ định thái độ ra sao?*

Đáp: Chúng tôi sẽ tiếp tục tranh đấu cho tới khi nào giành được thống nhất và độc lập cho Tổ quốc chúng tôi.

8. *Hỏi: Ngài có tin rằng nước Việt Nam độc lập có thể làm tròn nhiệm vụ do địa thế quân sự rất quan trọng của nước Ngài tại Đông Nam Á châu đặt ra không?*

Đáp: Tôi hoàn toàn chắc chắn làm được.

9. *Hỏi: Ngài cho biết những đại cương chính sách đối ngoại của nước Việt Nam (thứ nhất là dựa theo tình thế quốc tế hiện giờ)?*

Đáp: Làm bạn với tất cả mọi nước dân chủ và không gây thù oán với một ai.

10. *Hỏi: Thưa Chủ tịch, thật là một điều đại vinh hạnh cho tôi đã được Chủ tịch trả lời những câu hỏi trên đây. Nhân tiện tôi xin tỏ lòng cảm ơn Ngài, cũng tỏ lòng thành kính đối với Ngài, lòng thành kính mà tôi đã có từ ngày gặp Ngài trên đất Pháp, tại khách sạn Môngxô.*

Đáp: Tôi gửi Ngài lời chào thân ái.

Trả lời tháng 9/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1949, t.2, tr.42-43.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.255-257.

LỜI TUYÊN BỐ VỚI CÁC NHÀ BÁO
VỀ CUỘC GẶP GỠ BẢO ĐẠI - BÔLAE¹

Trong lúc toàn thể đồng bào hy sinh tranh đấu đòi thống nhất và độc lập thì Cố vấn Vĩnh Thụy trú ở nước ngoài không hiểu rõ tình hình trong nước. Và lại Cố vấn Vĩnh Thụy ở xa, không khỏi bị những thám tử Pháp như bọn Cutexô (Cousseau) bưng bít và những người vô xỉ như Nguyễn Hải Thần, Lê Văn Hoạch, v.v. bao vây, cho nên Cố vấn Vĩnh Thụy rất có thể nghe những lời hứa hẹn suông của bọn thực dân Pháp, mà đi gặp chúng.

Nếu Cố vấn Vĩnh Thụy biết rõ tình hình trong nước thì chắc Cố vấn không bị chúng lừa bịp.

Cố vấn Vĩnh Thụy cũng thừa hiểu rằng: Thực dân phản động Pháp rất mực xảo quyệt, khi còn ở ngoài vòng thì gì chúng cũng hứa, một khi đã vào trong thì sẽ bị chúng thất chặt. Lúc đó phàn nàn thì đã trễ rồi.

Chính phủ ta và nhân dân ta rất mong Cố vấn Vĩnh Thụy không có những hành động trái ngược với những lời Cố vấn

1. Ngày 8/12/1947, các nhà báo Việt Nam và nước ngoài đến yết kiến Chủ tịch Hồ Chí Minh và hỏi ý kiến Người về cuộc gặp gỡ giữa Vĩnh Thụy (Bảo Đại) và Cao uỷ Pháp Bôlae, ngày 6 và ngày 7/12/1947 ở Vịnh Hạ Long. Đây là ý kiến của Người (B.T).

đã thề trước Tổ quốc và trước đồng bào, trái với nguyện vọng của dân tộc. Dù sao vận mệnh của dân tộc sẽ không vì một người, hoặc một nhóm người mà thay đổi.

Chính phủ ta, toàn thể đồng bào và toàn thể tướng sĩ ta đã đồng tâm nhất trí, kiên quyết kháng chiến, tranh cho kỳ được thống nhất và độc lập thật sự. Bất kỳ mưu mô gì, bất kỳ lực lượng nào cũng quyết không thể lừa gạt hoặc giảm bớt lòng kiên quyết của dân ta hoặc trở ngại cuộc thắng lợi cuối cùng của dân ta.

Nói ngày 8/12/1947.

Báo *Sự thật*, số 88, ngày 19/12/1947.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.350-351.

37

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO

1- *Hỏi: Xin Chủ tịch cho ý kiến của Chủ tịch về kinh nghiệm trong một năm kháng chiến toàn quốc vừa qua, về phía bên Pháp và phía bên Việt Nam.*

Trả lời: Trong một năm kháng chiến vừa qua, về phía Pháp thì kinh tế ngày càng kiệt quệ, quân sự ngày càng khó khăn.

Về phía ta thì nhân dân ngày càng đoàn kết, quân đội ngày càng tiến bộ. Cũng như trèo núi, Pháp thì xuống dốc có vẻ mạnh bạo, ào ạt, nhưng gần rơi xuống hố. Ta thì lên dốc, có vẻ khó nhọc, gian nan, nhưng càng trèo càng lên đến chỗ thanh cao.

2- *Hỏi: Theo ý Chủ tịch, cuộc kháng chiến sang năm tới sẽ biến chuyển thế nào?*

Trả lời: Trong năm sau, cuộc kháng chiến có thể gay go hơn. Mà ngày thắng lợi của ta cũng đến gần hơn.

3- *Hỏi: Thưa Cụ, xin Cụ cho biết ý kiến của Cụ về cuộc tấn công mùa Đông của địch.*

Trả lời: Ai có ít nhiều tri thức quân sự, cũng đoán trước rằng sau mùa mưa địch sẽ tấn công. Địch tấn công trước

vào Việt Bắc, chúng sẽ tấn công các khu khác nữa. Song Chính phủ ta đã sẵn cách đối phó. Riêng về Việt Bắc địch đã bị nhiều đòn khá đau như trận Thất Khê và những trận sông Lô.

Trong những trận đó, Vệ quốc quân và dân quân du kích ta tỏ ra rất dũng cảm và rất tiến bộ về mặt chiến thuật, nhân dân rất hăng hái.

4- *Hỏi: Theo Chủ tịch, kết quả cuộc hành quân mùa Đông của địch sẽ thế nào?*

Trả lời: Cũng như các cuộc hành quân khác, kết quả địch sẽ thất bại, vì:

a) Địch chỉ hoạt động được mấy tháng. Sau mùa mưa thì chúng hết *thiên thời*.

b) Việt Bắc địa thế hiểm trở quân địch không có *địa lợi*.

c) Địch càng lan rộng thì người càng thiếu, sức người càng mỏng, chúng dễ bị tiêu diệt, chúng càng đánh lan ra, càng dỏ thối tham ô tàn nhẫn, càng làm cho đồng bào ta, miền ngược cũng như miền xuôi, đoàn kết chặt chẽ chống lại chúng, thế là địch không có *nhân hòa*.

5- *Hỏi: Vì sao địch cố ý giấu giếm cuộc hành quân mùa Đông?*

Trả lời: Một là vì chúng mong bùng bít dư luận thế giới và lừa gạt nhân dân nước Pháp. Hai là vì chúng sợ nếu nói rõ ra, về sau thất bại thì khó chối chữa. Dù sao, âm mưu của địch, ta đều biết trước nên ta có thể đối phó một cách bình tĩnh.

6- *Hỏi: Cuộc tấn công mùa Đông của thực dân Pháp có ảnh hưởng gì đến sự liên lạc giữa hai dân tộc Việt Nam và Pháp không?*

Trả lời: Vô luận thế nào nhân dân ta vẫn chủ trương cộng tác thân thiện với nhân dân Pháp.

Nhưng nhân dân ta cũng trách nhân dân Pháp sao không ra sức ngăn trở bọn thực dân phản động Pháp đang phá hoại sự cộng tác thân thiện đó.

Trả lời khoảng ngày 19/12/1947.

In trong sách *Lời Hồ Chủ tịch*,

Nha Thông tin Việt Nam, 1949, t.2, tr.56-57.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.368-369.

TRẢ LỜI ĐIỆN CỦA MỘT NHÀ BÁO NƯỚC NGOÀI

Hỏi:

Thưa Chủ tịch,

Tôi kính trọng chúc Chủ tịch năm mới muôn sự tốt lành và rất cảm ơn Chủ tịch trả lời câu hỏi sau đây:

1. Kết quả năm đầu của cuộc kháng chiến thế nào. Và triển vọng năm nay sẽ thế nào? Trong năm nay có thể đi đến hòa bình không?

2. Theo tin Pháp, ông Bôlae có nói rằng: Ông Bảo Đại chịu nhận điều kiện quân đội Việt Nam sẽ ở dưới quyền chỉ huy của Pháp. Tin ấy có thực không?

Nếu Chủ tịch vui lòng cho biết vấn đề gì thêm thì tôi rất cảm ơn.

Trả lời:

Tôi cảm ơn ngài về lời chúc năm mới. Và tôi xin chúc ngài một năm mới tốt đẹp.

1. Trong năm kháng chiến vừa qua, quân đội Pháp đã mất hơn 60.000 người chết và bị thương với một số phi cơ, tàu thủy và vũ khí. Quân đội Việt Nam mất 1/6 số đó, vì chúng tôi đánh theo lối du kích.

Kết quả quân Pháp chiếm đóng những thành phố như Huế, Hà Nội, Hải Phòng và một vài nơi khác. Nhưng 95% lãnh thổ Việt Nam vẫn ở dưới quyền Chính phủ Việt Nam.

Triển vọng năm nay là cuộc chiến tranh có thể gay go hơn. Song dù phải hy sinh và cực khổ mấy, Chính phủ và nhân dân Việt Nam cũng quyết kháng chiến đến cùng để tranh kỳ được thống nhất và độc lập thực sự.

Thực dân Pháp thường phao ra những tin không đích xác. Ông Bôlae muốn nói gì thì nói. Song ông Vĩnh Thụy là Cố vấn của Chính phủ Việt Nam. Ông ấy không thể đàm phán hoặc hành động gì trước khi Chính phủ Việt Nam đồng ý. Và chẳng nếu quân đội và ngoại giao Việt Nam ở dưới quyền Pháp tức là Việt Nam chưa được độc lập hẳn và vẫn là thuộc địa của Pháp. Điều kiện như thế thì ngoài bọn phản quốc ra, không có một người Việt Nam chịu nhận, Cố vấn Vĩnh Thụy cũng vậy.

Hơn 80 năm dưới quyền thống trị của Pháp, nhân dân Việt Nam đã ném đủ sỉ nhục và đau khổ. Nhân dân Việt Nam quyết không chịu làm nô lệ lần nữa.

2. Tôi chỉ thêm ý kiến này: Trong cuộc Thế giới đại chiến lần thứ hai, các nước dân chủ đã hy sinh hàng triệu người để giữ tự do dân chủ cho thế giới.

Trong Hiến chương Đại Tây Dương, các nước đã trịnh trọng tuyên bố thừa nhận các dân tộc độc lập. Hiến pháp của nước Pháp cũng tuyên bố rằng: Nước Pháp sẽ không dùng vũ lực với các dân tộc khác.

Thực dân phản động Pháp gây nên cuộc chiến tranh xâm lược ở Việt Nam tức là chúng đã phá hoại Hiến chương Đại Tây Dương. Chúng đã phá hoại Hiến pháp của nước Pháp.

Nhân dân Việt Nam bất đắc dĩ phải kháng chiến để tranh thống nhất và độc lập. Thế là nhân dân Việt Nam tôn trọng Hiến chương Đại Tây Dương, theo một tôn chỉ cùng các nước dân chủ.

Ở các nước Âu Mỹ cũng như ở các nước khác vẫn có những người dân chủ lên tiếng bênh vực Việt Nam. Song những tiếng đó vẫn còn thưa thớt. Tôi mong rằng những đoàn thể dân chủ ở các nước cũng như ở Pháp sẽ ủng hộ Việt Nam một cách thiết thực hơn.

Nước Mỹ và nước Anh thừa nhận Phi Luật Tân và Ấn Độ, Diến Điện độc lập. Hai cường quốc đó đã cho nước Pháp một bài học chính trị rất khéo và quang minh. Nếu thực dân Pháp vẫn khư khư giữ chặt tham vọng cũ thì chúng sẽ thất bại. Chính nghĩa bao giờ cũng thắng.

Chào ngài
Tháng 3 năm 1948
HỒ CHÍ MINH

Tài liệu lưu tại Phòng Lưu trữ Bộ Ngoại giao.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.493-495.

39

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA BÁO *FRÈRES D'ARMES*

- *Hỏi: Thưa Chủ tịch, Chủ tịch ghét gì nhất?*

Trả lời: Điều ác.

- *Hỏi: Thưa Chủ tịch, Chủ tịch yêu gì nhất?*

Trả lời: Điều thiện.

- *Hỏi: Chủ tịch cầu mong gì nhất?*

Trả lời: Nền độc lập của nước tôi và của tất cả các nước trên hoàn cầu.

- *Hỏi: Thưa Chủ tịch, Chủ tịch sợ gì nhất?*

Trả lời: Chẳng sợ gì cả. Một người yêu nước không sợ gì hết và nhất thiết không được sợ gì.

Báo *Cứu quốc*, chi nhánh số 6, số 938, ngày 25/5/1948.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.522.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ÔNG ÊLI MÂYSI,
PHÓNG VIÊN HÃNG TIN MỸ I.N.S¹

1. *Hỏi:*

Đối với những lời quả quyết của ông Uyliam Bulít vừa rồi đăng trên báo “Life”, Chủ tịch nghĩ thế nào? Chủ tịch có nghĩ rằng những lời ấy đã quyết định chính sách của Pháp từ bấy đến nay không?

Trả lời:

Rất có thể những hoạt động của ông Bulít có ảnh hưởng ít nhiều đến chính sách của nước Pháp đối với Đông Dương.

2. *Hỏi:*

Hiện giờ những triển vọng về một sự thỏa hiệp giữa Chính phủ Ngàì và Chính phủ Pháp như thế nào? Ngàì có nghĩ rằng các câu liên lạc giữa đôi bên đều đổ hết không?

Trả lời:

Chiến tranh sẽ chấm dứt ngay khi nào nước Việt Nam được độc lập và thống nhất thực sự. Dù câu có đổ người ta vẫn có thể xây lại được cầu.

1. *International News Service, Hãng Thông tấn Mỹ (B.T).*

3. *Hỏi:*

Nếu cuộc chiến đấu lại gay go trong thời gian sắp tới thì Ngài tính sẽ trông cậy vào những sự hỗ trợ nào trong thời gian sắp tới?

Trả lời:

Chúng tôi bao giờ cũng trông cậy vào chúng tôi và vào cái cảm tình tích cực của các người dân chủ thế giới, trước hết của các người dân chủ Pháp.

4. *Hỏi:*

Xin Chủ tịch cho biết đại thể chính sách của Việt Minh hiện nay đối với Bảo Đại, với nước Pháp và với một vài yếu tố khác theo như lập trường Mỹ?

Trả lời:

Bảo Đại hay là ai đi nữa cũng không thể đi ngược lại con đường của toàn thể dân tộc đoàn kết chặt chẽ, chiến đấu cho nền độc lập của Tổ quốc. Chúng tôi chiến đấu chống thực dân Pháp nhưng bao giờ cũng là bạn của nước Pháp dân chủ.

Dân tộc Mỹ đã từng chiến đấu anh dũng để được độc lập và đã có độ lượng công nhận nền độc lập của Phi Luật Tân, tất nhiên phải đồng tình với nước Việt Nam tranh đấu giành độc lập.

Tháng 5 năm 1948

Tài liệu lưu tại Lưu trữ Bộ Ngoại giao.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.5, tr.539-540.

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO SAU PHIÊN HỌP ĐẦU NĂM 1949 CỦA HỘI ĐỒNG CHÍNH PHỦ¹

1. Kết quả cuộc họp Hội đồng Chính phủ

Chính phủ đã kiểm điểm kỹ càng những thành công và những khuyết điểm trong năm vừa qua. Và đã chuẩn y những chương trình cùng kế hoạch của các bộ trong năm 1949.

Khẩu hiệu mới của tất cả chúng ta là: Tất cả mọi ngành hoạt động đều nhằm vào kháng chiến thắng lợi.

2. Kháng chiến sang giai đoạn thứ hai

Sự thất bại của Pháp và sự thắng lợi của ta ở Việt Bắc 1947², đã mở đầu giai đoạn thứ hai.

1. Hội đồng Chính phủ họp phiên đầu năm ngày 25/1/1949 (B.T).

2. Chiến dịch Việt Bắc Thu Đông năm 1947: Diễn ra từ ngày 7/10 đến ngày 21/12/1947.

Để thực hiện âm mưu tiêu diệt cơ quan đầu não và bộ đội chủ lực của ta, nhanh chóng kết thúc cuộc chiến tranh xâm lược, thực dân Pháp đã mở cuộc hành quân mang tên Lêa Clôclô, tiến công lên Việt Bắc. Chúng đã huy động 20.000 quân tinh nhuệ, gồm 5 trung đoàn bộ binh, nửa lữ đoàn dù, 40 máy bay và phần lớn lực lượng thủy quân, cơ giới phối hợp.

Thực hiện chỉ thị của Trung ương Đảng “phải phá cuộc tấn công mùa Đông của giặc Pháp”, quân dân ta đã anh dũng chiến đấu trên khắp các

Hiện nay, nhiệm vụ của Chính phủ, của quân đội và của nhân dân ta là ra sức thực hiện chiến lược *cầm cự* và *chuẩn bị* tổng phản công, để đi đến thắng lợi cuối cùng.

3. Trung Quốc và Nam Dương với ta

Thực dân Hà Lan lừa gạt Nam Dương làm cho đồng bào càng thấy rõ ràng: Chủ trương trường kỳ kháng chiến của ta là rất đúng, và do đó càng thêm kiên quyết kháng chiến.

Sau kinh nghiệm đau đớn ấy, nhân dân Nam Dương đang tích cực tranh đấu cho đến thắng lợi.

Nhân dân Trung Hoa là một phần nhân dân toàn thế giới. Dân chủ Trung Hoa thắng lợi, ắt sẽ có ảnh hưởng lớn đến toàn thế giới mà Việt Nam ta là một bộ phận.

4. Thái độ ta đối với Vĩnh Thụy

Ông Vĩnh Thụy đã trịnh trọng thể trung thành với Tổ quốc, với nhân dân và Chính phủ.

Nếu ông ấy cam tâm buôn dân bán nước, thì ông ấy sẽ bị tội phản quốc như những kẻ phản quốc khác.

5. Tin đồn hiệp ước giữa Mao - Hồ

Thực dân Pháp chẳng những phao tin, mà lại đăng hẳn hoi lên báo một bản hiệp ước bí mật giữa Mao Trạch Đông

mặt trận, đập tan kế hoạch “đánh nhanh, thắng nhanh” của địch, bảo vệ an toàn Trung ương Đảng và Chính phủ, bảo toàn và phát triển lực lượng, giữ vững căn cứ kháng chiến của cả nước, đuổi địch ra khỏi Việt Bắc. Chiến dịch Việt Bắc đã tiêu diệt 3.300 quân xâm lược và làm bị thương 3.900 tên, bắt sống 270 tên, bắn rơi 18 máy bay, bắn chìm và bắn cháy 54 canô và tàu chiến, phá hủy 255 xe cơ giới, thu hàng nghìn súng và nhiều đồ dùng quân sự khác.

và Hồ Chí Minh. Điều sau cùng của bản hiệp ước ấy là người Trung Quốc và người Việt Nam có thể lấy nhau làm vợ chồng được!

Việc này tỏ rằng:

- Bọn thực dân rất hoang mang, sợ bóng, sợ gió.
 - Chúng có bệnh nói láo “vô trung sinh hữu”.
 - Chúng khinh dân Pháp và người thế giới, tưởng nói đại, nói dốt thì họ cũng nghe.
 - Chúng muốn dùng tài liệu giả dối ấy để cầu cứu với nước khác, vì chúng tự thấy thất bại đã đến nơi rồi.
- Tục ngữ ta có câu: Chó dại cắn quàng, là thế.

6. Càng gần thắng lợi càng phải gắng

Với hoàn cảnh thuận lợi trong thế giới, với tình hình gay go ở nước Pháp, với sự tiến bộ về mọi mặt của nước ta, bây giờ ta chắc chắn thắng lợi hơn bao giờ hết.

Nhưng càng gần đến thắng lợi thì càng nhiều sự khó khăn. Vậy, tôi cần nhắc lại rằng: chúng ta tuyệt đối chú chủ quan, chớ khinh địch. Nhân dân, quân đội và Chính phủ cần phải đẩy mạnh tinh thần thi đua ái quốc, cố gắng hơn nữa, cần thận hơn nữa, để nắm chặt lấy thắng lợi về ta.

Trả lời cuối tháng 1/1949.

Báo *Cứu quốc*, số 1164, ngày 11/2/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.24-26.

TRẢ LỜI HÃNG THÔNG TẤN ANH *REUTER*¹

1. *Hỏi: Đối với cuộc đàm phán giữa cựu hoàng Bảo Đại với Chính phủ Pháp, lập trường của Chủ tịch là thế nào?*

Trả lời: Chúng tôi không nhìn nhận những cuộc đàm phán ấy.

2. *Hỏi: Người ta có thể cứ coi cựu hoàng Bảo Đại vẫn giữ chức tối cao Cố vấn của Chính phủ Việt Nam không?*

Trả lời: Ông ta đã tự cách chức ấy rồi.

3. *Hỏi: Nếu Bảo Đại trở về Việt Nam với những hiệp định Chính phủ Pháp cho Việt Nam độc lập và thống nhất, thì thái độ của Cụ sẽ thế nào?*

Trả lời: Xin ông xem câu trả lời số 1 và số 2.

4. *Hỏi: Nếu những hiệp định ấy sẽ làm cho thỏa mãn những nguyện vọng của dân Việt Nam thì sự quyết định của Cụ sẽ thế nào?*

Trả lời: Xin ông xem những câu trả lời trên.

1. Ngày 2/2/1949, phóng viên Hãng thông tấn Anh *Roito* (Reuter) từ Pari đã gửi điện phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh (B.T).

5. *Hỏi: Đối với tình hình hiện tại ở nước Tàu, lập trường của Cụ là thế nào? Nếu ông Mao Trạch Đông sẽ đứng đầu Chính phủ Trung Hoa, thì thái độ của Chính phủ Cụ sẽ thế nào?*

Trả lời: Vì điều kiện địa lý, lịch sử, kinh tế, v.v. đã mấy nghìn năm, dân tộc Việt Nam và dân tộc Trung Hoa như là bà con thân thích. Chính phủ Trung Hoa nào được nhân dân Trung Hoa ủng hộ thì Chính phủ Việt Nam sẽ thừa nhận chính phủ ấy.

Tài liệu lưu tại Lưu trữ Bộ Ngoại giao.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.6, tr.31-32.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN BÁO *FRANCE SOIR*¹

1. *Hỏi: Theo ý Chủ tịch, những điều lợi mà Bảo Đại đã thu được ở Hạ Long, Cannơ và Ba Lê có làm thỏa mãn nguyện vọng Việt Nam không?*

Trả lời: Chỉ có độc lập thật sự và thống nhất thật sự mới có thể làm thỏa mãn nguyện vọng Việt Nam.

2. *Hỏi: Theo ý Chủ tịch giữa Chính phủ Chủ tịch với Bảo Đại có thể có thỏa ước hay không?*

Trả lời: Trong một nước, làm gì có thỏa ước giữa một tư nhân công dân với Chính phủ do toàn dân cử ra.

3. *Hỏi: Nếu có thể có thỏa ước, thì điều kiện thỏa ước phải như thế nào?*

Trả lời: Xem câu trả lời số 2.

4. *Hỏi: Những việc xảy ra ở Trung Hoa có thể làm thay đổi tình hình Đông Dương không? Chủ tịch liên lạc với ông Mao Trạch Đông như thế nào?*

Trả lời: Những việc xảy ra ở Trung Hoa có thể làm thay

1. Báo *France Soir*. Báo Nước Pháp buổi chiều (B.T).

đổi tình hình Đông Dương hoặc nhiều hoặc ít. Tôi chưa có liên lạc gì với ông Mao.

5. *Hỏi: Chủ tịch nhận xét về những vụ chuyển biến ở Nam Dương và thái độ Mỹ đối với Nam Dương như thế nào?*

Trả lời: Theo tôi, những việc xảy ra ở Nam Dương là nghiêm trọng. Còn về thái độ Mỹ đối với Nam Dương xin ông hỏi các nước đương sự.

Ngoài ra để các bạn của ông hiểu rõ, tôi xin nói thêm: từ trước tới nay, nhân dân Việt Nam bao giờ cũng sẵn sàng hợp tác thân mật với nhân dân Pháp. Và cũng như nhân dân Pháp, nhân dân Việt Nam quyết tâm chiến đấu đến cùng để giành độc lập và thống nhất thật sự cho Tổ quốc.

Báo *Cứu quốc*, số 1178, ngày 28/2/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.35-36.

TRẢ LỜI NHÀ BÁO MỸ HAROLD ISSACS¹

1. *Hỏi: Theo ý Cụ, thì cuộc đàm phán giữa Pháp và Bảo Đại sẽ thế nào?*

Trả lời: Chúng tôi không cần biết đến cuộc “đàm phán” ấy.

2. *Hỏi: Theo ý Cụ, thì có thể căn cứ trên những điều Pháp đã nhượng cho Bảo Đại để sửa đổi mối quan hệ giữa Chính phủ Cụ với Bảo Đại không?*

Trả lời: Giữa một tư nhân với Chính phủ cả nước bầu lên, thì có gì là sửa đổi mối quan hệ?

3. *Hỏi: Trong một thời gian gần đây, lực lượng Việt Nam có thể đánh quy Pháp được không? Và theo tình hình hiện tại, thì bao giờ cuộc đánh ấy sẽ đến?*

Trả lời: Chắc chắn có thể đánh quy thực dân. Bao giờ thời cơ đến, tôi sẽ nói với ông.

4. *Hỏi: Theo ý Cụ, thì tình hình nước Tàu sẽ có ích cho cuộc độc lập của Việt Nam không?*

1. Harold Issacs (Harôn Ixác), một nhà báo có tiếng ở Mỹ đã gửi điện phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh 45 câu hỏi. Chúng tôi chưa sưu tầm được đầy đủ các câu hỏi và trả lời của Người (B.T).

Trả lời: Độc lập của Việt Nam luôn luôn nhờ nơi lực lượng của Việt Nam.

5. *Hỏi:* Theo ý Cụ, thì Việt Nam sẽ được Tàu giúp hay không và giúp bằng hình thức gì?

Trả lời: Xin ông xem câu trả lời trên.

6. *Hỏi:* Nói chung, thì Việt Nam sẽ chịu ảnh hưởng Tàu thế nào?

Trả lời: Cũng như các nước khác, tình hình Tàu sẽ ảnh hưởng đến Việt Nam ít hay nhiều. Ảnh hưởng thế nào, thì chỉ có tương lai mới có thể nói.

7. *Hỏi:* Các báo chí thường nói rằng: Việt Nam có thể trở nên một nước chư hầu của Nga. Họ lại nói: Việt Nam là cộng sản hoặc là do cộng sản chi phối. Theo ý Cụ thì thế nào?

Trả lời: Đó là tuyên truyền láo của thực dân. Chính phủ Việt Nam gồm có đại biểu các đảng phái, như tôn giáo, dân chủ, xã hội, mácxít. Có nhiều bộ trưởng không vào đảng phái nào. Lại có một vị hoàng tộc. Sao gọi được là cộng sản chi phối.

8. *Hỏi:* Cụ có sợ Việt Nam thành một nước chư hầu của nước nào không?

Trả lời: Không, tôi không sợ.

9. *Hỏi:* Theo ý Cụ, thì vì có gì mà có sự gay go giữa Mỹ và Nga. Sự gay go ấy có thể giải quyết bằng cách hòa bình, hay là không thể tránh khỏi xung đột? Cái gì đã ngăn trở sự thỏa hiệp giữa Nga và Mỹ?

Trả lời: Sự hiểu lầm, đó là cố chính.

Theo ý tôi, thì có thể tránh xung đột.

Vì sự hiểu lầm nó ngăn trở hai nước ấy thỏa hiệp.

10. *Hỏi:* Mục đích của Mỹ đối với thế giới là gì? Mục đích của Nga là gì?

Trả lời: Mỹ “Mác-san hoá” thế giới. Nga không “Mác-san hoá” thế giới.

11. *Hỏi:* Chính sách Mỹ ở Á châu thế nào?

Trả lời: Chỉ đứng về phía Việt Nam mà nói, thì chúng tôi tiếc rằng Mỹ đã tiếp tế khí giới cho Pháp giết hại người chúng tôi, phá phách xứ sở chúng tôi.

Trả lời vào đầu tháng 3/1949.

Báo *Cứu quốc*, số 1183, ngày 5/3/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.39-41.

TRẢ LỜI ĐIỆN PHỎNG VẤN
CỦA ÔNG WALTER BRIGGS¹

1. *Hỏi: Với điều kiện gì thì Cụ nhận Liên hợp quốc can thiệp vào việc Việt Nam?*

Trả lời: Tôi tiếc rằng chúng ta không gặp nhau, sau đây là trả lời cho những câu hỏi của ông:

- Độc lập và thống nhất thật sự của Việt Nam.

2. *Hỏi: Cụ có nói rằng Việt Nam sẽ ở trong khối Liên hiệp Pháp. Điều này sẽ có những nhân nhượng gì trong sự hoàn toàn độc lập?*

Trả lời: Phải... Nhưng không phải Liên hiệp Pháp trong hình thức thiên lệch của nó hiện nay, và với điều kiện là không hại đến sự hoàn toàn độc lập.

3. *Hỏi: Cụ có phải là một người cộng sản nữa không?*

Trả lời: Tôi luôn luôn là một người yêu nước, tranh đấu cho độc lập và thống nhất thật sự của Tổ quốc tôi.

1. Ông Walter Briggs (Oantơ Brít), phóng viên các báo *New Republic*, *Christian Science Monitor* và *Chicago Tribune* (B.T).

4. *Hỏi: Việt Nam công khai tuyên bố rằng trong 24 vị trong Chính phủ, 4 vị là cộng sản. Thế thì 4 vị ấy có ảnh hưởng đặc biệt, hay là cũng như các vị khác?*

Trả lời: Tất cả các Bộ trưởng Chính phủ Việt Nam đều cộng đồng phụ trách và ảnh hưởng quân bình.

5. *Hỏi: Một khi độc lập đã thành công, về mặt quốc tế, Cụ sẽ đưa Việt Nam đứng với Nga và các nước đồng minh của Nga hay là với dân chủ phương Tây, hay là theo chính sách độc lập của mình?*

Trả lời: Một khi đã độc lập, Việt Nam sẽ đứng với tất cả các nước bầu bạn.

6. *Hỏi: Ở Việt Nam có tự do ngôn luận không (ngoài những ngôn luận phản quốc và thân thực dân Pháp)?*

Trả lời: Có.

7. *Hỏi: Vì kết quả cộng sản thắng lợi ở Tàu, Cụ có kế hoạch hoặc đang chuẩn bị kế hoạch gì về sự cộng tác với Chính phủ mới sẽ thành lập ở Tàu không?*

Trả lời: Luôn luôn có sự cộng tác giữa nhân dân Tàu và Việt, bất kể Chính phủ Tàu theo hình thức nào.

Trả lời tháng 3/1949.

Báo Cứu quốc, số 1198, ngày 23/3/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.43-44.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA NHÀ BÁO STANDLEY
HARRISON, PHÓNG VIÊN BÁO *TELEPRESS*¹**

1. *Hỏi: Thế nào thì có thể chấm dứt cuộc chiến tranh ở Việt Nam?*

Trả lời: Pháp công nhận Việt Nam thống nhất thực sự và độc lập thực sự thì chiến tranh sẽ lập tức chấm dứt.

2. *Hỏi: Cuộc chiến tranh này có phải là một sự uy hiếp cho hòa bình thế giới không?*

Trả lời: Thực dân Pháp luôn luôn uy hiếp hòa bình thế giới. Nền độc lập của dân tộc Việt Nam luôn luôn là đề củng cố hòa bình thế giới.

3. *Hỏi: Vì lẽ gì mà Việt Nam thành công về mặt quân sự?*

Trả lời: Vì toàn dân đại đoàn kết để chống thực dân Pháp và để tranh lấy thống nhất và độc lập thật sự cho Tổ quốc mình.

4. *Hỏi: Các nước Á châu dùng cách gì tốt nhất để bảo vệ dân Nam Dương khỏi sự uy hiếp của ách đô hộ Hà Lan?*

Trả lời: Do sự nhất trí của các nước ấy.

1. Standley Harrison (Stanlây Harixơn), phóng viên báo *Điện tín* (B.T).

5. *Hỏi: Về đề nghị lập một khối Á châu do Ấn Độ lãnh đạo, ý Người thế nào?*

Trả lời: Một khối Á châu để giúp đỡ nhau và để giữ gìn hòa bình thế giới là một việc tốt.

6. *Hỏi: Việc gì là việc cần thiết, cấp bách nhất trong các nước Viễn Đông để giữ gìn hòa bình thế giới?*

Trả lời: Việc cần thiết cấp bách nhất là tất cả các nước Viễn Đông được độc lập và thống nhất thực sự.

7. *Hỏi: Khi ngoại thương Việt Nam đã khôi phục, thì Việt Nam sẽ giao dịch với các nước dân chủ nhân dân những gì?*

Trả lời: Việt Nam sẽ giao dịch với tất cả các nước nào trên thế giới muốn giao dịch với Việt Nam một cách thật thà.

8. *Hỏi: Vì sao Việt Nam chưa thành lập ngoại giao chính thức với các nước khác?*

Trả lời: Vì Việt Nam đang chờ cơ hội thành thực đã.

Trả lời tháng 3/1949.

Báo Cứu quốc, số 1201, ngày 26/3/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.45-46.

TRẢ LỜI ĐIỆN PHỎNG VẤN CỦA DÂN QUỐC NHẬT BÁO¹

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về bản ký kết 8/3 vừa ký giữa Pháp và Bảo Đại²?

Trả lời: Đối với dân Việt Nam, đó chỉ là một tờ giấy lộn. Thứ thống nhất và độc lập giả hiệu ấy chẳng lừa bịp được ai.

1. Một tờ báo của Trung Quốc lúc đó (B.T).

2. *Bản ký kết 8/3 giữa Pháp và Bảo Đại:* Năm 1949, thực dân Pháp được sự giúp đỡ của Mỹ đã đưa Bảo Đại về Việt Nam làm Quốc trưởng bù nhìn. Ngày 8/3/1949, Bảo Đại đã ký với Tổng thống Pháp Ôriôn bản thỏa hiệp. Nội dung cơ bản của bản thỏa hiệp là:

Về chính trị, Pháp công nhận “Việt Nam có toàn quyền cai trị lấy mình nhưng phải có cố vấn chính trị Pháp bên cạnh”.

Về quân sự, Việt Nam có quân đội riêng, nhưng huấn luyện viên phải là người Pháp; quân đội Pháp được đóng trên đất Việt Nam và được hoàn toàn tự do hành động; lúc có chiến tranh tất cả quân đội Việt Nam đặt dưới sự chỉ huy của người Pháp.

Về ngoại giao, Đại sứ Pháp đại diện cho Việt Nam.

Về kinh tế, đồng tiền Việt Nam phải phụ thuộc vào đồng phrăng, nghĩa là quyền phát hành giấy bạc vẫn ở trong tay Ngân hàng Đông Dương.

Về văn hóa, các trường Việt Nam từ tiểu học đến đại học phải học bằng tiếng Pháp, không được dùng tiếng Việt.

Về vấn đề thống nhất đất nước, công nhận Nam Bộ có chế độ riêng, mọi thể chế do Pháp đặt ra sau cuộc gây hấn ở Nam Bộ năm 1945 vẫn giữ nguyên.

Ngay nhân dân Pháp và dư luận thế giới cũng đã hiểu rõ và tố cáo điều đó. Lúc nào quân đội thực dân Pháp hoàn toàn rút khỏi đất nước Việt Nam, thì mới có thống nhất và độc lập.

Hỏi: Chính phủ Pháp nói Bảo Đại sẽ đưa lại hòa bình ở Việt Nam. Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về điều đó.

Trả lời: Vĩnh Thụy trở về với 10.000 viễn binh Pháp, để giết hại thêm đồng bào Việt Nam. Vĩnh Thụy cam tâm bán nước, đó là sự thực.

Âm mưu của thực dân Pháp là đặt lại chế độ nô lệ ở Việt Nam.

Vĩnh Thụy làm tay sai cho thực dân, là một tên phản quốc. Pháp luật Việt Nam tuy khoan hồng với những người biết cải tà quy chính nhưng sẽ thẳng tay trừng trị những tên Việt gian đầu sỏ đã bán nước buôn dân.

Quân và dân Việt Nam quyết tâm đánh tan tất cả âm mưu của thực dân, quyết kháng chiến để tranh cho kỳ được độc lập và thống nhất thật sự.

Trả lời tháng 3/1949.

Tài liệu lưu tại Lưu trữ Bộ Ngoại giao.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.49-50.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA BÁO *TRIBUNE*¹

1. *Hỏi: Thưa Chủ tịch, lâu nay sức khỏe của Người thế nào?*

Trả lời: Cảm ơn quý báo. Lúc này tôi khỏe hơn năm ngoái nhiều, năm nay có thể đi bộ 40 cây số thông thả.

2. *Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết: Đặc điểm Thi đua ái quốc là gì và kết quả thế nào?*

Trả lời: Đặc điểm của *Thi đua ái quốc* là: Đưa tất cả tinh thần và lực lượng của quân và dân Việt Nam để thực hiện ba mục đích:

- Diệt giặc đói,
- Diệt giặc dốt,
- Diệt giặc ngoại xâm.

Vì mới bắt đầu cho nên kết quả nơi thì nhiều hơn, nơi thì ít hơn. Nhưng vì lòng hăng hái của toàn dân, cho nên nói chung thì kết quả khá.

Nhiều nơi đã tự cấp tự túc.

Trong ba năm, đã có hơn 8 triệu người Việt Nam (kể từ các em bé 7, 8 tuổi đến những cụ già ngoài 90 tuổi) đã biết đọc, biết viết. Có vài tỉnh đã thanh toán xong nạn mù chữ.

1. Báo *Tribune*: Báo *Diễn đàn* (B.T).

Quân và dân Việt Nam đang đẩy mạnh cuộc cầm cự và chuẩn bị tổng phản công.

Rất có thể rằng cái ngày mà Việt Nam thực hiện mục đích thứ ba cũng không xa lắm.

3. *Hỏi: Chính phủ Việt Nam có bằng lòng cho phép các đại biểu báo ngoại quốc đến thăm vùng tự do không?*

Trả lời: Chúng tôi rất hoan nghênh những đại biểu báo ngoại quốc mà ngôn luận công bằng. Thường vẫn có phóng viên ngoại quốc đến thăm vùng tự do.

4. *Hỏi: Gần đây, các báo Pháp có đăng tin Quân giải phóng Trung Hoa hợp tác với quân đội Việt Nam ở biên giới Bắc Bộ, tin ấy có đúng hay không?*

Trả lời: Không đúng. Ai cũng biết rằng, thực dân Pháp thường bịa đặt những tin tức giả dối để che đậy sự thất bại của chúng.

Ai cũng biết rằng, Quân giải phóng Trung Hoa còn cách biên giới Việt Nam 2, 3 ngàn cây số.

Ai cũng biết rằng từ ngày kháng chiến đến nay, quân và dân Việt Nam chỉ do lực lượng của mình mà chiến thắng quân Pháp.

5. *Hỏi: Khi Việt Nam đã hoàn toàn độc lập, thì sẽ đối với người Pháp thế nào?*

Trả lời: Việt Nam sẵn sàng cộng tác thân thiện với nhân dân Pháp. Những người Pháp tư bản hay công nhân, thương gia hay trí thức, nếu họ muốn thật thà cộng tác với Việt Nam thì sẽ được nhân dân Việt Nam hoan nghênh họ như anh em

bầu bạn. Song nhân dân Việt Nam kiên quyết cự tuyệt những người Pháp quân phiệt. Nói cho rõ hơn là: Cũng như những nước độc lập khác cự tuyệt quân đội ngoại quốc đóng trên đất nước mình, nhân dân Việt Nam kiên quyết cự tuyệt quân đội Pháp đóng ở Việt Nam.

Báo *Cứu quốc*, số 1222, ngày 20/4/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.6, tr.55-57.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA BÁO PHÁP ACTION¹

Hỏi: Hiện nay, lập trường của Chính phủ ngài đối với nước Pháp ra sao?

Trả lời: Nước Việt Nam sẵn sàng hợp tác với nhân dân Pháp. Người Pháp, dù là tư sản hay công nhân, nhà buôn hay trí thức, nếu họ muốn thành thực hợp tác với nhân dân Việt Nam, thì họ được coi là bạn của Việt Nam. Những gì đồng lõa với bọn quân phiệt Pháp, đều không thể chấp nhận được. Không một nước độc lập nào có thể thừa nhận sự chiếm đóng của quân đội nước ngoài trên đất nước mình. Việt Nam kiên quyết phản đối việc quân đội Pháp đóng quân trên đất nước Việt Nam.

Hỏi: Ngài nghĩ gì về thỏa ước giữa Chính phủ Pháp và Bảo Đại?

Trả lời: Thỏa ước ngày 8/3 (1949) là kết quả của việc mua bán giữa Vĩnh Thụy (Bảo Đại) với nước Pháp, chỉ như một mảnh giấy lộn. Độc lập và thống nhất viết trong thỏa ước là

1. Báo *Action (Hành động)*, tờ báo tiến bộ xuất bản hằng tuần ở Pari - Cơ quan xã hội của nước Pháp chiến đấu, sau đổi là "Cơ quan xã hội của phong trào giải phóng dân tộc" (B.T).

giả dối. Nhân dân Việt Nam không bị lừa dối. Công luận ở Pháp và dư luận quốc tế đều đã hiểu rõ, và họ đã tố giác những thủ đoạn của bọn thực dân. Không gì có thể gây được lòng tin là nước Việt Nam độc lập khi mà quân đội Pháp được đưa vào ngày càng đông thêm trên đất nước của Tổ quốc chúng tôi.

Hỏi: Nhờ “thỏa ước” với Bảo Đại, Chính phủ Pháp đeo đuổi việc đem lại hòa bình cho Việt Nam. Ngài nghĩ thế nào?

Trả lời: Ông Vĩnh Thụy trở về với hàng nghìn lính Pháp để tăng cường quân đội viễn chinh. Chính ông ta tự nhận lấy việc đứng đầu những cuộc chém giết và cướp bóc đồng bào chúng tôi. Đó là một sự phản bội.

Hỏi: Báo chí Pháp nói rằng, quân đội nhân dân Trung Hoa hợp tác với quân đội Việt Nam trên biên giới Việt Nam, có đúng không?

Trả lời: Không phải. Nói thế là sai. Toàn thế giới đều hiểu rằng bọn thực dân có thói quen bày đặt ra những tin tưởng tượng để che đậy thất bại của chúng. Quân giải phóng Trung Hoa đóng cách biên giới Việt Nam hai đến ba nghìn kilômét. Quân đội nhân dân Việt Nam chỉ dựa vào sức mình để giành thắng lợi.

Hỏi: Chính phủ Việt Nam có cho phép các nhà báo nước ngoài đến thăm vùng kiểm soát của mình không?

Trả lời: Phóng viên các báo nước ngoài luôn luôn đến thăm chúng tôi. Và chúng tôi cũng đã tiếp một số nhà báo đến thăm.

Hỏi: Ngài có thể nói đôi điều về những nhiệm vụ chính của Chính phủ Việt Nam hiện nay?

Trả lời: Động viên tất cả mọi tiềm năng về vật chất và tinh thần của quân đội và nhân dân, để:

1. Giành lại hòa bình bằng thắng lợi của cuộc kháng chiến;
2. Đấu tranh chống nghèo đói;
3. Xóa bỏ nạn mù chữ.

Từ trước đến nay, nhiệm vụ của chúng tôi chỉ có thể, đã đạt được những kết quả, đôi khi rất quan trọng trên một vài lĩnh vực như sau:

Kinh tế tự túc đã được thực hiện ở nhiều vùng. Trong ba năm, hơn tám triệu người từ không biết chữ, đã biết đọc, biết viết. Trong một vài tỉnh, nạn mù chữ đã hoàn toàn bị xóa bỏ.

Cuối cùng, quân đội Việt Nam, với sự ủng hộ của nhân dân, hiện đang chuẩn bị một cuộc tổng phản công để hoàn thành sự nghiệp giải phóng đất nước trong thời gian tới.

Trả lời vào tháng 5/1949.

Báo *Sự kiện và nhân chứng*, số 61, tháng 1/1999.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.77-79.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN
BÁO CỨU QUỐC

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý nghĩa việc Nga bỏ phong tỏa Ba Lan, và việc đại biểu bốn cường quốc đang họp ở Ba Lê?

Trả lời: Đó là một sự hòa hoãn giữa Nga và Mỹ và là một thắng lợi của lực lượng hòa bình thế giới.

Hỏi: Ở Trung Hoa, Tưởng Thống chế càng ngày càng thất bại, Quân giải phóng càng ngày càng thắng lợi, xin Chủ tịch cho hay vì lẽ gì?

Trả lời: Tưởng Thống chế thất bại vì không được lòng dân, Quân giải phóng thắng lợi vì được toàn dân ủng hộ.

Hỏi: Theo ý Chủ tịch chừng bao giờ cuộc nội chiến ở Trung Hoa sẽ kết liễu, và ảnh hưởng của nó đối với nước ta như thế nào?

Trả lời: Quân giải phóng đã lấy hết những căn cứ trọng yếu ở Hoa Nam như Hàng Châu, Nam Xương, Tràn Xa, v.v.. Cứ cái đà ấy thì cuộc nội chiến Trung Hoa có thể kết liễu trong năm nay. Trung Hoa là một nước lớn ngót 5 trăm triệu dân, chiến tranh hay hòa bình, chẳng những ảnh hưởng đến nước ta mà ảnh hưởng đến cả thế giới.

Hỏi: Rõ ràng, Tổng tham mưu trưởng quân đội Pháp vừa sang Việt Nam. Theo dư luận thì ông ta sang để thay đổi chiến lược đối phó với Việt Nam. Xin Chủ tịch cho biết ý kiến Người về việc ấy?

Trả lời: Lại phải thay đổi chiến lược, thế là một lần nữa Pháp lại tự thú, chiến lược của họ từ trước đã thất bại. Năm 1947, Pháp kéo đại quân ồ ạt lên Việt Bắc, kết quả thất bại. Năm 1948 và sang 1949, Pháp thay đổi chiến lược tiến dần từng bước, tiến đến đâu củng cố đến đấy. Nhưng kết quả cũng thất bại. Quân Pháp bây giờ ở vào tình thế tiến thoái lưỡng nan, rải rộng ra thì bị ta tiêu diệt, thu hẹp lại thì bị ta bao vây, họ muốn thay đổi gì cũng chỉ thất bại mà thôi.

Hỏi: Thưa Chủ tịch, ngày 19/5 vừa rồi, tuy Chủ tịch không muốn đồng bào kỷ niệm to, nhưng đâu đâu cũng kỷ niệm long trọng, chắc Chủ tịch nhận được nhiều quà quý lắm?

Trả lời: Món quà quý nhất đối với tôi là những báo cáo thành tích Thi đua ái quốc như:

- Bộ đội, dân quân thi đua giết giặc.
- Đồng bào thi đua tăng gia sản xuất và học tập.
- Các nhân viên chính quyền và đoàn thể thi đua sửa đổi lối làm việc.
- Đồng bào điền chủ thi đua giảm địa tô và quyền ruộng.
- Chị em phụ nữ thi đua tình nguyện góp quỹ tham gia kháng chiến.
- Cả các cháu nhi đồng cũng hăng hái thi đua.
- Đồng bào trong vùng địch thì thi đua kháng chiến một cách âm thầm nhưng oanh liệt.

- Đồng bào hải ngoại cũng thi đua kháng chiến bằng nhiều hình thức.

Nhưng tôi chắc món quà ấy mới là một phần nhỏ, đồng bào và chiến sĩ ta còn tiếp tục cố gắng, tôi sẽ nhận món quà to hơn nhiều nữa, món quà đó tên là:

Tổng phản công thắng lợi hoàn toàn.

Báo Cứu quốc, số 1266, ngày 11/6/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.6, tr.104-106.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN
BÁO *FRANCE TIREUR*¹

1. *Hỏi: Từ hai năm nay quan niệm của Cụ về mối liên lạc giữa Pháp và Việt Nam có thay đổi gì không? Cụ có quan niệm rằng nước Pháp có thể có ý muốn ràng buộc Việt Nam với khối Liên hiệp Pháp bằng một cách nào đó không? Cụ có thừa nhận một chế độ thuộc quốc tự trị, có quân đội và ngoại giao hoàn toàn độc lập không?*

Trả lời: Quan niệm hợp tác thân thiện giữa hai dân tộc Pháp và Việt Nam của tôi vẫn không thay đổi.

Rất có thể như thế. Chúng tôi chỉ nhận thống nhất thực sự và độc lập thực sự.

2. *Hỏi: Bản ký kết giữa Chính phủ Pháp và Bảo Đại theo ý Cụ, rồi sẽ đi đến đâu?*

Trả lời: Xin cứ hỏi chính những người đã ký bản đó.

3. *Hỏi: Nước Cộng hòa Việt Nam đã cải cách được những gì về mặt xã hội? Và sẽ định thực hiện những gì, nhất là việc cải cách và phân chia ruộng đất?*

1. Báo *France Tireur*: Báo *Du kích Pháp* (B.T).

Trả lời: Đã thanh toán gần hết nạn mù chữ, tránh được nạn đói kém, thủ tiêu những thú thuế má nô lệ. Về việc cải cách ruộng đất, giảm địa tô hai mươi lăm phần trăm. Không chia ruộng đất.

4. *Hỏi:* Nếu quả thật Cụ là người cộng sản thì lý tưởng của riêng Cụ khác với ý nguyện độc lập quốc gia của nhân dân Việt Nam ở điểm nào?

Trả lời: Lý tưởng chung của tôi và của nhân dân Việt Nam là nước nhà độc lập thống nhất thực sự.

5. *Hỏi:* Cụ đã tuyên bố sửa soạn tổng phản công. Vậy thắng lợi của Việt Nam đã gần đạt chưa? Và đến mức nào? Cụ có trông đợi ở sự giúp đỡ của quân đội Mao Trạch Đông không? Nếu có sự giúp đỡ đó, Cụ có sợ Trung Hoa và Liên Xô sẽ thống trị Việt Nam không?

Trả lời: Thắng lợi của Việt Nam sẽ là độc lập và thống nhất thực sự.

Chúng tôi bao giờ cũng trông ở sức mình.

Chúng tôi không sợ ai cả. Không nước nào có thể thống trị được chúng tôi.

6. *Hỏi:* Ý kiến của Cụ về vai trò hiện tại và sau này của Mỹ trong các việc Trung Hoa và Việt Nam?

Trả lời: Tôi cho rằng họ rất am hiểu về vấn đề này.

Trả lời tháng 6/1949.

Tài liệu lưu tại Lưu trữ Bộ Ngoại giao.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.132-133.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA HÃNG THÔNG TẤN
ĂNGTARA (INDÔNÊXIA)¹**

Hỏi: Đảng Việt Minh và những chính đảng khác nói chung, hiện đang chiến đấu cho tự do, có còn muốn được tự do trong khuôn khổ Liên hiệp Pháp nữa không?

Câu hỏi này có liên quan đặc biệt đến khối Liên hiệp Nam Dương - Hà Lan và Chủ tịch sẽ thấy là câu trả lời của Chủ tịch có ý nghĩa quan trọng đối với nhân dân Nam Dương.

Trả lời: Việt Minh là một mặt trận dân tộc rộng rãi bao gồm tất cả các đảng phái và tổ chức yêu nước. Trước hết chúng tôi cần giành thống nhất và độc lập thực sự. Những vấn đề khác sẽ bàn sau.

Hỏi: Chủ tịch có coi cuộc chiến tranh giành tự do ở Việt Nam hiện nay là một cách để biến cải tình hình xã hội Việt Nam bằng những phương pháp cách mạng không? Ở Nam Dương, lúc bắt đầu cuộc cách mạng, người ta cũng muốn những sự thay đổi triệt để về xã hội, nhưng sau phải ngừng lại, vì e rằng lực lượng dân tộc sẽ bị chia rẽ.

1. Ngày 12/6/1949, Hãng thông tấn Ăngtara (Indônêxia) đã gửi điện phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh (B.T).

Trả lời: Những cải cách xã hội cần thiết như: trừ nạn mù chữ, tăng gia sản xuất, cải thiện dân sinh, khuyến khích đạo đức, đã củng cố sự thống nhất quốc gia và tăng cường các lực lượng quốc gia.

Hỏi: Nếu đúng như thế thì Chủ tịch, Đảng Việt Minh và nhân dân Việt Nam muốn có thứ trật tự xã hội nào ở Việt Nam? Chính sách của Chủ tịch đối với các tài sản tư nhân nói chung và xí nghiệp tư nhân nói riêng như thế nào?

Trả lời: Hiến pháp Việt Nam tôn trọng tài sản riêng và khuyến khích sự kinh doanh của tư nhân.

Hỏi: Chính sách của Chủ tịch đối với quyền tư hữu về ruộng đất và các vấn đề nông nghiệp khác nhau như thế nào?

Trả lời: Địa chủ ở Việt Nam đều giảm tô 25 phần trăm.

Một số địa chủ đã tự ý hiến ruộng cho quân đội quốc gia, có người đến 2.000 mẫu. Những vấn đề nông nghiệp chính là: Thi đua sản xuất và hợp tác xã.

Hỏi: Chủ tịch muốn ở Việt Nam sẽ quốc hữu hóa những xí nghiệp nào?

Trả lời: Tất cả những xí nghiệp cần thiết cho quốc phòng.

Hỏi: Chính sách của Chủ tịch đối với việc ngoại quốc đầu tư vào Việt Nam như thế nào?

Trả lời: Chúng tôi hoan nghênh ngoại quốc đầu tư, miễn là hai bên cùng hưởng lợi ngang nhau và người ta không lợi dụng sự đầu tư ấy để áp bức chúng tôi.

Hỏi: Cuộc chiến đấu giành tự do của nhân dân Việt Nam và những biến chuyển hiện nay ở châu Á và đặc biệt cuộc đấu

tranh giành tự do ở Nam Dương có liên quan và có giống nhau không?

Trả lời: Ấn Độ, Miến Điện, Phi Luật Tân may mắn giành được tự do mà không phải đổ máu. Nam Dương và Việt Nam phải chiến đấu nhiều mới giành được độc lập. Toàn châu Á đấu tranh giành tự do.

Hỏi: Chủ tịch có tin rằng mặc dầu những cuộc chiến đấu vì tự do và phong trào đòi tự do ở các nước khác trên châu Á chưa toàn thắng, mà lý tưởng của nhân dân Việt Nam vẫn có thể thực hiện được hoàn toàn không?

Trả lời: Tôi không tin như thế.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết, nếu cộng sản toàn thắng ở Trung Hoa thì có ảnh hưởng gì đến tình hình chung ở châu Á và có liên quan gì đến tình hình thế giới?

Trả lời: Sự toàn thắng của Quân giải phóng Trung Hoa có thể ảnh hưởng lớn đến tình hình châu Á và thế giới.

Hỏi: Chủ tịch có đồng ý rằng, lý tưởng liên hiệp châu Á mỗi ngày một khó thực hiện không? Nếu quả như thế, thì vì những lý do gì?

Trả lời: Châu Á phải thực hiện sự thống nhất để bảo vệ tự do của mình và góp sức vào sự giữ gìn hòa bình thế giới. Bởi vì, bọn áp bức ngoại quốc muốn chia rẽ châu Á.

Hỏi: Chủ tịch có cho rằng, Việt Nam và Pháp còn có thể thỏa hiệp được với nhau không?

Trả lời: Có, nếu Pháp thành thực công nhận độc lập và thống nhất thực sự của Việt Nam.

Hỏi: Theo Chủ tịch, các nước châu Á khác có thể làm gì để giúp Việt Nam giành độc lập?

Trả lời: Bằng cách giúp đỡ Việt Nam về tinh thần và vật chất.

Hỏi: Chủ tịch có thể cho biết những con số thiệt hại của Pháp và của Việt Nam từ ngày khởi chiến đến nay không?

Trả lời: Từ tháng 12/1946 đến tháng 6/1949, Pháp chết và bị thương 9 vạn; số thiệt hại về phía Việt Nam là 8.000.

Có sự chênh lệch lớn như vậy là vì chiến thuật du kích của chúng tôi.

Hỏi: Chủ tịch dự đoán tương lai của Việt Nam, của châu Á và chung của thế giới sẽ như thế nào?

Trả lời: Nước Việt Nam độc lập muốn hợp tác thân thiện với tất cả các nước anh em ở châu Á và giữ mối giao hảo với toàn thế giới.

Báo Cứu quốc, số 1298, ngày 19/7/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.140-143.

TRẢ LỜI MỘT NHÀ BÁO MỸ

1. *Hỏi: Xin hỏi Chủ tịch có chắc sẽ đánh thắng thực dân Pháp không?*

Đáp: Chắc chắn.

2. *Hỏi: Chủ tịch đối với ông Bảo Đại thế nào?*

Đáp: Về phương diện tư nhân, tôi với ông Vĩnh Thụy không có thù hiềm gì hết. Nhưng về phương diện dân tộc, Vĩnh Thụy là một người có tội phản quốc.

3. *Hỏi: Chủ tịch thân Mỹ hay là chống Mỹ?*

Đáp: Tôi chỉ thân Việt. Nhưng sau đây là tâm lý riêng của chúng tôi: Trước kia, chúng tôi rất mến người Mỹ.

*Một là, vì chúng tôi mến lời *Tuyên ngôn độc lập của Mỹ*¹.*

1. *Tuyên ngôn độc lập của nước Mỹ năm 1776:* Trong cuộc chiến tranh giành độc lập (1775-1781), các thuộc địa của Anh ở Bắc Mỹ đã tổ chức các cuộc đại hội đại biểu để thảo luận những biện pháp chống thực dân Anh. Đại hội lần thứ hai họp ở Philadênphia (Mỹ) năm 1776 đã cử ra một ủy ban do T. Giép-phéc-xơn làm Chủ tịch để dự thảo một nghị quyết tuyên bố các xứ thuộc địa là những nước tự do, độc lập, tách khỏi phạm vi quyền lực của nước Anh. Bản dự án nghị quyết đã được đại biểu 13 thuộc địa ở Bắc Mỹ thông qua ngày 4/7/1776 và trở thành bản *Tuyên ngôn độc lập* của Mỹ và ngày 4/7 trở thành Ngày quốc khánh của Hợp chúng quốc Hoa Kỳ.

Hai là, vì chính sách sáng suốt của Tổng thống Rudoven (Roosevelt)¹ đối với các dân tộc nhỏ yếu. Ba là, vì thái độ thành thực của những người Mỹ đã cộng tác với chúng tôi trong thời kỳ chống Nhật.

Nhưng nay tâm lý ấy hơi khác. Một là, vì thái độ của những người Mỹ quan trọng, như ông Bulit đã bày tỏ trong báo *Laiphơ (Life)*. Hai là, vì phần nhiều khí giới và lương thực mà quân đội Việt Nam lấy được của quân đội Pháp đều là do Mỹ tiếp tế. Ba là, vì nhiều người Mỹ hay tin những lời tuyên truyền giả dối của Pháp, như nói Việt Nam theo mệnh lệnh của Cờmli (Kremlin) hay Cờmiphóc (Kominform)².

Phải chăng lúc tướng Oasinhton (Washington) và dân Mỹ đánh Anh để tranh độc lập cũng vì mệnh lệnh của Cờmli và Cờmiphóc?

4. *Hỏi: Khi đã độc lập, Việt Nam sẽ hoan nghênh tư bản ngoại quốc không?*

Đáp: Sau 80 năm bị thực dân Pháp vơ vét, bóc lột và mấy năm bị thực dân Pháp tàn phá, cướp bóc, nước Việt Nam độc lập cần phải ra sức kiến thiết.

Sau khi nêu lên những nguyên tắc về quyền bình đẳng, quyền mưu cầu hạnh phúc của mỗi thành viên, thừa nhận cho nhân dân có quyền làm cách mạng lập ra một chính quyền mới thay thế chính quyền cũ khi chính quyền cũ phản lại nhân dân, bản Tuyên ngôn khẳng định quyền tự do, độc lập, tách khỏi nước Anh của các thuộc địa ở Bắc Mỹ.

Bản *Tuyên ngôn độc lập năm 1776* tiêu biểu cho nguyện vọng của nhân dân các thuộc địa Bắc Mỹ đấu tranh giành độc lập, tự do.

1. Trong bản gốc, những tên riêng trong ngoặc đơn, chúng tôi phiên âm cho dễ đọc (*B.T*).

2. Kominform: Cục Thông tin quốc tế (*B.T*).

Bất kỳ nước nào (gồm cả nước Pháp) thật thà muốn đưa tư bản đến kinh doanh ở Việt Nam, với mục đích làm lợi cho cả hai bên, thì Việt Nam sẽ rất hoan nghênh.

Bất kỳ nước nào (gồm cả nước Pháp) mong đưa tư bản đến để ràng buộc áp chế Việt Nam, thì Việt Nam sẽ kiên quyết cự tuyệt.

Trả lời vào khoảng đầu tháng 7/1949.

Báo *Cứu quốc*, số 1293, ngày 13/7/1949.

Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sdd*, t.6, tr.144-145.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ÔNG ANDREW ROTH¹

1. *Hỏi: Chủ tịch có cảm thấy rằng việc Quân giải phóng Trung Hoa tiến tới gần biên giới Việt Nam, sẽ kéo nước Việt Nam ngã về phía Liên Xô trong cuộc chiến tranh lạnh không?*

Trả lời: Không.

2. *Hỏi: Chủ tịch có cho rằng, việc giúp Pháp đặt Bảo Đại lên ngôi vua là một mưu kế kéo Việt Nam ngã về phía Mỹ trong cuộc chiến tranh lạnh không?*

Trả lời: Có lẽ không.

3. *Hỏi: Theo Chủ tịch, Việt Nam có thể chống lại những sự lôi kéo ấy không?*

Trả lời: Có.

4. *Hỏi: Theo Chủ tịch, có thể có thái độ trung lập hoặc bán trung lập đối với hai cường quốc trên không?*

Trả lời: Có.

1. Ngày 14/7/1949, ông Andrew Roth (Adriu Rốt) gửi thư phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh (B.T).

5. *Hỏi: Theo Chủ tịch, Việt Nam có thể làm trung gian cho hai cường quốc ấy không?*

Trả lời: Không.

6. *Hỏi: Chính phủ Việt Nam đã có đại diện ở những nước nào? Ngoài ra, còn có đại diện của Mặt trận Việt Minh hay của nhóm mácxít không?*

Trả lời: Việt Nam chưa chính thức có đại diện ở một nước nào cả.

7. *Hỏi: Một vài người dưới quyền Chủ tịch có ý kiến cho rằng, sự thắng lợi của cộng sản Trung Hoa làm thay đổi cán cân lực lượng ở châu Á, có lợi cho Việt Nam, Chủ tịch có đồng ý như vậy không? Vì sao?*

Trả lời: Phải, đó là một sự thay đổi căn bản lực lượng ở châu Á. Nhưng Việt Nam bao giờ cũng dựa vào lực lượng của chính mình để giành độc lập.

8. *Hỏi: Chế độ dân chủ mới của Mao Trạch Đông và chương trình của Chủ tịch cho nước Việt Nam giống nhau, khác nhau như thế nào?*

Trả lời: Giống nhau ở chỗ: Dân chủ mới ở Trung Hoa và chương trình của Việt Nam đều là vì nhân dân. Khác nhau ở chỗ, dân chủ mới Trung Hoa là của Trung Hoa và chương trình của Việt Nam hoàn toàn là của Việt Nam.

9. *Hỏi: Sau khi toàn thắng, tính chất chính trị và tính chất kinh tế của nước Cộng hòa Việt Nam sẽ ra sao?*

Trả lời: Tính chất chính trị và kinh tế của nước Cộng hòa

Việt Nam sau khi toàn thắng là: Của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân.

10. *Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết thái độ của Chủ tịch đối với nhà bình luận ở trong nước? Với các nhà báo ngoại quốc, kể cả các nhà bình luận? (Tôi rất chú ý đến vấn đề này vì mới đây tôi đã bị Hồng quân Trung Hoa ngăn cản không cho hoạt động ở Bắc Bình và Hồng quân không cho phép tôi đến đó, mặc dầu tôi được nhà đương chức Pháp ở Sài Gòn cấp cho giấy thông hành có giá trị).*

Trả lời: Chúng tôi vui vẻ tiếp nhận tất cả những lời phê bình thân ái, thành thực và có tính cách xây dựng của các nhà báo ngoại quốc, cũng như của các nhà báo Việt Nam.

11. *Hỏi: Với những moocchie¹, pháo binh và địa lôi, lực lượng của Việt Nam có thể chuyển từ cách đánh quấy nhiễu sang cách đánh tiêu diệt không?*

Trả lời: Phải, chúng tôi đang thay đổi cách đánh của chúng tôi.

12. *Hỏi: Nếu quân cộng sản Trung Hoa giúp cho Chủ tịch moocchie và trọng pháo, Chủ tịch có nhận không?*

Trả lời: Theo nhã ý của ông, thì trong trường hợp ấy, chúng tôi nên như thế nào?

13. *Hỏi: Từ trước đến nay, đã có sự tiếp xúc, thương thuyết hoặc mật ước nào về việc cấp khí giới đó không?*

Trả lời: Chưa.

1. Moocchie: đạn súng cối (B.T).

14. *Hỏi: Chủ tịch có dự đoán sẽ có sự thay đổi lớn về tình hình chiến sự ở Việt Nam trước cuối năm nay không?*

Trả lời: Có.

15. *Hỏi: Về điểm này, xin Chủ tịch cho biết những cố gắng của Bảo Đại đi đến kết quả gì không?*

Trả lời: Câu hỏi của ông không rõ. Dù sao, Bảo Đại vẫn là một tên phản quốc.

16. *Hỏi: Theo ý Chủ tịch, có bao nhiêu phần trăm dân chúng Việt Nam ủng hộ Bảo Đại, bao nhiêu phần trăm ủng hộ Chính phủ kháng chiến?*

Trả lời: Trừ những người phản quốc ra, còn những người Việt Nam yêu nước sẽ ủng hộ Chính phủ kháng chiến cả.

17. *Hỏi: Nếu Mỹ giúp đỡ về quân sự cho Pháp cũng như Mỹ hiện đang giúp đỡ cho chính sách Bảo Đại của Pháp, thì Chính phủ kháng chiến sẽ có thái độ như thế nào?*

Trả lời: Chúng tôi không muốn có ý nghĩ rằng, Mỹ sẽ giúp cho thực dân Pháp, vì như thế là không được nhã nhặn và không được “Mỹ”.

18. *Hỏi: Theo ý Chủ tịch, việc Mỹ giúp Pháp về quân sự và kinh tế ở Việt Nam có làm cho Việt Nam ngả về phe đối thủ của Mỹ ở châu Á không?*

Trả lời: Không.

19. *Hỏi: Chủ tịch có cho rằng, Việt Nam đã góp phần đặc biệt vào lý luận trong đấu tranh giải phóng dân tộc không?*

Trả lời: Có, bởi dân tộc chúng tôi thống nhất và quyết tâm chiến đấu giành độc lập.

20. *Hỏi: Đến lúc phong trào dân tộc ở miền Nam châu Á, phân chia ra hai phe tả và hữu, theo ý Chủ tịch sự nhất trí trong Mặt trận Việt Minh có còn duy trì được không? Theo ý Chủ tịch, sự nhất trí hiện thời của Việt Minh có tồn tại nữa không?*

Trả lời: Vì tất cả mọi người Việt Nam đều căm ghét chính sách thực dân của Pháp, nên tất cả đều nhất trí và quyết tâm chiến đấu giành độc lập và thống nhất cho dân tộc, mặc dầu có một số không muốn thế.

Có, sự thống nhất hiện thời sẽ duy trì mãi mãi.

HỒ CHÍ MINH

Trả lời ngày 25/7/1949.

Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.146-149.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN
BÁO PRAXA THIPATAY (THÁI LAN)¹**

1. *Hỏi: Quân đội Việt Nam sẽ đổi chiến lược, chuyển sang thế công, Ngài có thể cho chúng tôi biết một cách thành thực là quân đội của Ngài đã được nước thứ ba nào viện trợ về khí giới không?*

Trả lời: Khí giới chúng tôi tự chế tạo, 3/4 chúng tôi lấy được của quân đội Pháp.

2. *Hỏi: Ngoài việc kháng chiến bằng quân sự để giành độc lập, Ngài có ý định liên lạc với Liên hợp quốc để đạt được độc lập bằng cách ôn hòa không? Vì lẽ gì?*

Trả lời: Hiến chương của Liên hợp quốc là các nước phải tôn trọng quyền độc lập của nước khác. Trách nhiệm của Liên hợp quốc là thực hiện Hiến chương ấy. Chúng tôi mong Liên hợp quốc làm tròn nhiệm vụ, buộc quân đội thực dân Pháp rút khỏi Việt Nam, thì hòa bình sẽ trở lại ngay.

1. Nhân dịp kỷ niệm lần thứ tư Ngày Quốc khánh nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, ông Naiut Thorn Pholkul, phóng viên báo *Praxa Thipatay* (Thái Lan) gửi thư phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh. Ngày 2/9/1949, Người tự tay đánh máy trả lời những câu hỏi trên (B.T).

3. *Hỏi: Hiện nay có tin nói rằng Ngài và Mao Trạch Đông, lãnh tụ Trung Cộng đã liên lạc mật thiết với nhau, và có tin phao đồn khắp nơi rằng Ngài chủ trương cộng sản theo kiểu Mạc Tư Khoa. Vậy sự thực như thế nào?*

Trả lời: Đó là tuyên truyền xảo trá của thực dân Pháp, không có gì lạ. Chỉ lạ rằng, nhiều người ngoại quốc thông minh cũng tin lời xảo trá ấy.

4. *Hỏi: Sau khi hoàn toàn thắng lợi, trong chính sách chính trị, kinh tế, Chính phủ có chủ trương sẽ chia tư hữu tài sản không?*

Trả lời: Hiến pháp của Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã nói rõ rằng tôn trọng tư hữu tài sản.

5. *Hỏi: Đối với nước Thái về các mặt quân sự, chính trị và kinh tế, Ngài có ý định như thế nào sau khi nước Ngài đã được hoàn toàn độc lập?*

Trả lời: Bao giờ Việt Nam cũng cần thân thiện với nước Thái, và nước Thái thân thiện với Việt Nam, vì chúng ta là bà con láng giềng.

6. *Hỏi: Ngài cho biết rõ đồng bào Ngài hiện cư trú ở Thái ủng hộ chính sách Ngài hay chính sách của Bảo Đại?*

Trả lời: Kiêu bào chúng tôi ở quý quốc chỉ ủng hộ quyền thống nhất và độc lập thật sự của Tổ quốc.

7. *Hỏi: Giữa hai cường quốc Mỹ và Liên Xô, Ngài sẽ hợp tác với nước nào là nước Ngài coi là đại diện cho chủ trương giữ vững hòa bình thế giới? Về vấn đề này, tôi không mong*

một câu trả lời nói rằng Việt Nam sẽ trung lập, vì đó là một việc khó lòng làm được?

Trả lời: Việt Nam sẽ hợp tác với mọi nước vui lòng hợp tác thật thà và bình đẳng với Việt Nam. Một nước rất có thể trung lập giữa hai cường quốc, thí dụ nước Thụy Sĩ.

8. *Hỏi: Yêu cầu Ngài cho biết ý kiến Ngài đối với việc vận động ký kết khối Thái Bình Dương hiện nay do Phi Luật Tân đóng vai chủ động?*

Trả lời: Việt Nam phải kháng chiến tranh lại thống nhất và độc lập thật sự đã, sau mới có thể bàn đến việc khác. Đức Khổng Tử có dạy rằng: Quốc trị, thiên hạ mới bình.

Nhân dịp này, tôi nhờ quý báo chuyển lời cảm ơn của chúng tôi đối với Chính phủ và nhân dân quý quốc đã giúp đỡ kiêu bào của chúng tôi.

Tôi gửi lời chào ông và quý báo.

HỒ CHÍ MINH

Trả lời ngày 2/9/1949.

Báo *Cứu quốc*, số 1375, ngày 19/10/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.194-196.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA NHÀ BÁO A. STEELE,
PHÓNG VIÊN BÁO *NEW YORK HERALD TRIBUNE*¹**

1. *Hỏi: Ở Mỹ hiện có sự hiểu lầm lớn về những điểm căn bản trong vấn đề Việt Nam. Xin Cụ vui lòng cho biết một lần nữa những yếu tố cần thiết để giải quyết cuộc xung đột giữa Việt Minh và Pháp?*

Trả lời: Có sự hiểu lầm ở Mỹ là vì:

Người ta lẫn lộn Việt Minh, một tổ chức yêu nước của dân tộc với Việt Nam là một quốc gia.

Sự tuyên truyền giả dối của Pháp, và quan niệm sai lầm cho mọi phong trào giải phóng dân tộc và mọi sự cải cách xã hội đều là cộng sản.

Tiếc rằng trong những câu nói của ông cũng có vài sai lầm như trên. Cách giải quyết rất giản dị: Pháp phải chính thức và thành thật thừa nhận Việt Nam độc lập và thống nhất thật sự.

2. *Hỏi: Có cách dàn xếp nào không bắt Pháp phải rút quân không? Nếu có thì theo những điều kiện gì?*

Trả lời: Quân đội Pháp rút khỏi Việt Nam là điều kiện chính để dàn xếp.

1. A. Steele (A. Xtilo), phóng viên báo Mỹ *Niu Ốc Hêran Tribun* (B.T).

3. *Hỏi: Có thể có cách giải quyết nào trong khuôn khổ Liên hiệp Pháp không?*

Trả lời: Có, nếu Liên hiệp Pháp được tổ chức trên nền tảng dân chủ và bình đẳng.

4. *Hỏi: Có thể có một cách giải quyết nào có Bảo Đại tham dự không?*

Trả lời: Chúng tôi không cần gì đến bọn bù nhìn.

5. *Hỏi: Những phần tử nào ủng hộ Bảo Đại?*

Trả lời: Bọn bù nhìn và bọn phản quốc.

6. *Hỏi: Hiện nay ở Việt Nam, Việt Minh kiểm soát được bao nhiêu phần đất đai? Và bao nhiêu dân chúng?*

Trả lời: Trừ một vài thành phố lớn bị bọn xâm lược Pháp chiếm đóng, hầu hết đất đai Việt Nam đều do Chính phủ Việt Nam kiểm soát.

7. *Hỏi: Cụ có nói rằng Việt Minh là một mặt trận dân tộc rộng lớn bao gồm tất cả các đảng phái và đoàn thể yêu nước. Nói chung, mặt trận đó có thân cộng hay không? Và trong mặt trận ấy, đảng cộng sản to lớn và quan trọng đến mức nào?*

Trả lời: Trong Mặt trận Việt Minh, tất cả các tổ chức yêu nước đều quan trọng như nhau.

8. *Hỏi: Các đài phát thanh ngoại quốc, kể cả đài phát thanh Liên Xô đều cho Cụ là một người cộng sản. Điều ấy có đúng không?*

Trả lời: Tôi đã nhiều lần trả lời câu nói này cho báo chí thế giới.

9. *Hỏi:* Cụ cho biết ý kiến về cuộc vận động ở Phi Luật Tân để lập khối Liên hiệp Thái Bình Dương.

Trả lời: Hiện nay chúng tôi chiến đấu để giành độc lập thống nhất đã. Những vấn đề khác sẽ xét sau.

10. *Hỏi:* Về nguyên tắc, Cụ có tán thành ý kiến thành lập một khối liên hợp hay đồng minh giữa các nước châu Á không? Nếu có thì theo đường lối nào?

Trả lời: Bất kỳ sự liên hợp hay đồng minh nào nhằm mục đích làm cho các nước giúp đỡ lẫn nhau và cộng tác thân thiện với nhau để bảo vệ độc lập, hòa bình và dân chủ đều là tốt cả.

11. *Hỏi:* Việt Nam có được cộng sản Trung Hoa giúp đỡ về vật chất không? Nếu không, Việt Nam có hoan nghênh một sự giúp đỡ như thế không?

Trả lời: Không có sự giúp đỡ nào của Trung Hoa cả. Nếu Trung Hoa sẵn lòng giúp việc đó sẽ xét sau.

12. *Hỏi:* Cụ có cho rằng bất cứ một chính phủ nào lên cầm quyền ở Trung Hoa, sự giao thiệp thân thiện với Trung Hoa là cần thiết cho nền độc lập và sự ổn định của nước Việt Nam không?

Trả lời: Sự giao thiệp thân thiện không những chỉ với Trung Hoa mà với tất cả các nước khác đều cần thiết cho nền độc lập và sự ổn định của nước Việt Nam.

13. *Hỏi: Thịnh thoảng có dư luận cho rằng một nước Việt Nam độc lập dưới quyền Chính phủ Việt Minh sẽ dần dần mở đường cho cộng sản xâm nhập các nước lân cận ở Đông Nam châu Á. Sự lo ngại đó có căn cứ không?*

Trả lời: Sự lo ngại đó hoàn toàn không có căn cứ. Và lại không có Chính phủ Việt Minh, mà chỉ có Chính phủ quốc gia Việt Nam.

14. *Hỏi: Sự thắng lợi của cộng sản Trung Hoa sẽ có kết quả gì đối với Việt Nam và các nước khác ở Đông Nam châu Á?*

Trả lời: Sẽ có kết quả về mặt tinh thần.

15. *Hỏi: Cụ cho biết ý kiến về điểm thứ 4 trong chương trình giúp đỡ các nước kinh tế lạc hậu của Tổng thống Tờuman¹?*

Trả lời: Nếu Mỹ giúp thẳng cho nhân dân các nước ấy và nếu sự giúp đỡ đó có lợi cho cả nhân dân Mỹ và nhân dân các nước ấy thì đó là một việc tốt.

1. *Điểm 4 trong chương trình của Tổng thống Tờuman:* Quy định việc “giúp đỡ” về phương diện tài chính và kỹ thuật cho các nước chậm phát triển. Chương trình của Tờuman được Quốc hội Mỹ thông qua năm 1949 và được xây dựng trên cơ sở những nguyên tắc của chủ nghĩa Tờuman, nhằm ủng hộ các lực lượng phản động, củng cố chế độ tư bản chủ nghĩa, phục hồi chủ nghĩa tư bản ở những nơi đã bị thất bại, thực hiện chủ nghĩa thực dân mới của đế quốc Mỹ.

Chủ nghĩa tư bản lũng đoạn Mỹ đã lợi dụng điểm 4 trong chương trình của Tờuman để xuất khẩu tư bản, thu lợi nhuận, bóc lột đến mức cao nhất nhân dân các nước chậm phát triển.

16. *Hỏi: Theo ý Cụ, việc Mỹ giúp đỡ về kinh tế cho các nước Đông Nam châu Á sẽ có lợi hay có hại cho hòa bình và sự ổn định trong những nước ấy?*

Trả lời: Nếu sự giúp đỡ ấy dựa trên những nguyên tắc vừa nêu trên kia, thì nó sẽ có lợi cho hòa bình và sự ổn định của các nước đó.

17. *Hỏi: Kể theo thứ tự quan trọng những cải cách xã hội chính do Việt Minh chủ trương là những gì? Hiện đã đạt được những thắng lợi gì? Cụ có tán thành việc chia lại ruộng đất, việc tự túc về kỹ nghệ và việc quốc hữu hóa các mỏ và kỹ nghệ không?*

Trả lời: Những sự cải cách xã hội mà nhân dân Việt Nam đang thực hiện là đủ ăn đủ mặc và đủ điều kiện để học tập. Những thắng lợi đã đạt được là: Thủ tiêu xong một phần nạn mù chữ, nạn hút thuốc phiện, cờ bạc và các hủ tục khác, thắng nạn đói.

Chúng tôi tán thành và thực hiện việc giảm tô. Sự tự túc về mặt kỹ nghệ không thể được. Chúng tôi chỉ quốc hữu hóa những kỹ nghệ cần thiết cho việc quốc phòng.

18. *Hỏi: Những nguồn lợi chính nào cung cấp tài chính cho Chính phủ Việt Minh?*

Trả lời: Sự đóng góp và giúp đỡ của nhân dân Việt Nam.

19. *Hỏi: Cụ có thể ước lượng cho biết số vũ khí và quân trang mà quân đội Việt Minh đã bắt được của Pháp là bao nhiêu không? Trong số vũ khí đó có bao nhiêu vũ khí Mỹ?*

Trả lời: Ba phần tư số vũ khí quân đội Việt Nam đang

dùng là những vũ khí bắt được của Pháp. Một số lớn vũ khí tối tân là vũ khí Mỹ.

20. *Hỏi: Cụ có thể ước lượng cho biết số lính Pháp và lính ngoại quốc bị quân đội Việt Minh bắt được không?*

Trả lời: Trừ một số lính thuộc địa Pháp tình nguyện giúp chúng tôi, chúng tôi trả tất cả tù binh sau khi giải thích cho họ hiểu rằng cuộc chiến tranh thuộc địa là một việc điên rồ.

21. *Hỏi: Liên hợp quốc có thể giúp ích gì một cách có hiệu quả để chấm dứt chiến tranh ở Việt Nam không?*

Trả lời: Có, Liên hợp quốc có thể buộc Pháp phải tôn trọng những hiến chương của mình và bắt Pháp phải rút quân đội khỏi Việt Nam.

Tôi muốn hỏi nhân dân Mỹ một câu này, và mong ông cho tôi biết những câu trả lời của nhân dân Mỹ:

Nếu Pháp hoặc một ai khác xâm phạm nước Mỹ, giết người đốt phá thành phố và làng mạc Mỹ, với mục đích là để bắt Mỹ làm nô lệ, thì nhân dân Mỹ sẽ đối phó như thế nào?

Báo Cứu quốc, số 1370, ngày 13/10/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.227-231.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA BÁO *FRANCE TIREUR*¹

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết có phải việc đóng cửa phái đoàn Việt Nam ở Pháp có nghĩa là Chính phủ Việt Nam không hy vọng có thể điều đình, dàn xếp với Pháp không?

Trả lời: Nhân dân Việt Nam lúc nào cũng sẵn sàng hợp tác thân ái với nhân dân Pháp.

Hỏi: Nếu không phải như thế, thì Chủ tịch có bằng lòng để cho đại biểu của Chính phủ Bảo Đại tham dự những cuộc hội nghị sau này với người Pháp không?

Trả lời: Chúng tôi không dây với bọn phản quốc.

Hỏi: Trong những ngày gần đây nếu Chủ tịch muốn mở lại cuộc điều đình với người Pháp để cải chính những dư luận các giới ở Pháp cho rằng ngày nay Chủ tịch không muốn điều đình nữa, và chờ quân cộng sản Trung Hoa chiếm lĩnh xong Hoa Nam làm cho địa vị quân sự Việt Nam mạnh mẽ thêm thì khi ấy Chủ tịch có bằng lòng để cho báo France Tireur công bố ngày và địa điểm cuộc điều đình không? Những điều

1. Đầu tháng 11/1949, ông Sol Anders, thay mặt báo *France Tireur* (Đu kích Pháp) ở Pari gửi điện phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh (B.T).

kiện tối thiểu cần thiết để Chính phủ Việt Nam mở lại cuộc điều đình với Pháp là những gì?

Trả lời: Chúng tôi không cần cải chính những lời vu khống của một vài giới người Pháp. Những điều kiện của chúng tôi rất giản đơn: Việt Nam phải được độc lập và thống nhất thực sự. Ngày và địa điểm điều đình sẽ định sau.

Hỏi: Chủ tịch có còn tin rằng Việt Nam có thể trung lập nếu xảy ra chiến tranh Nga - Mỹ không?

Trả lời: Có.

Hỏi: Nhiều phần tử chống đế quốc ở Pháp và ở Mỹ nhận thấy rằng, thái độ của Việt Nam đối với Pháp có chỗ giống thái độ của Nam Tư đối với Nga. Chủ tịch có nhận thấy điều gì chứng minh nhận định ấy không?

Trả lời: Không có chỗ nào giống nhau, không có gì chứng minh cả.

Hỏi: Chính phủ Dân chủ Cộng hòa Việt Nam có coi tất cả các đảng hiện ở trong Chính phủ Pháp là đều chủ trương chiến tranh ở Việt Nam không?

Trả lời: Các đảng ấy có đủ điều kiện hơn tôi để trả lời ông.

Hỏi: Nếu Pháp rút quân ngay ra khỏi Việt Nam, Chính phủ Việt Nam có muốn tổ chức một cuộc tổng tuyển cử dưới sự kiểm soát của Liên hiệp quốc không?

Nếu Pháp rút quân ngay ra khỏi Việt Nam, Chính phủ Việt Nam có muốn tham dự một kế hoạch giúp đỡ kiến thiết và mở mang như kế hoạch Mácsan ở Tây Âu không?

Nếu Pháp rút quân ngay ra khỏi Việt Nam, Chính phủ Việt Nam có muốn tham dự một cuộc liên minh phòng thủ cùng với chính phủ hiện tại của Ấn Độ, Phi Luật Tân, Nam Dương, Việt Nam, Diến Điện và Tích Lan¹ không?

Trả lời: Quân đội Pháp hãy rút ngay ra khỏi Việt Nam lúc đó sẽ bàn đến các vấn đề. Ông nói ngạn ngữ Pháp có câu: “Việc nào vào lúc ấy”.

Hỏi: Chính phủ Dân chủ Cộng hòa Việt Nam đã giao thiệp chính thức với nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa chưa? Hiện nay Chính phủ Việt Nam có trù tính ký một hiệp ước liên minh hoặc thương mại với nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa không?

Trả lời: Chưa có sự giao thiệp chính thức, chưa có hiệp ước thương mại.

Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
Báo Cứu quốc, số 1396, ngày 15/11/1949.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.245-247.

1. Tích Lan: Tức nước Xri Lanca (B.T).

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA BÁO CỨU QUỐC

Hỏi: Kính xin Chủ tịch cho biết về cuộc Tổng động viên nhân lực, vật lực, tài lực từ đầu năm đến nay.

Trả lời: Trong 6 tháng đầu năm nay, sau khi được lệnh Chính phủ, thì khắp các nơi và khắp các giới đồng bào đều hăng hái tham gia cuộc Tổng động viên.

- *Về động viên nhân lực.* - Vệ quốc quân và bộ đội địa phương được bổ sung rất mau. “Đặc biệt là phong trào học sinh tòng quân rất sôi nổi”. Thí dụ: Chỉ một tỉnh Thái Nguyên đã có 1 nghìn 675 học sinh trung học trúng tuyển vào bộ đội; Liên khu III: 3 nghìn; Liên khu IV: 2 nghìn 690.

Đồng bào hậu phương thì hăng hái tiếp tế cho bộ đội. Một thí dụ: Riêng tỉnh Yên Bái trong mấy tháng đầu năm đã huy động 32 nghìn 9 trăm nhân công giúp việc cho bộ đội.

Để cho việc sử dụng sức người được hợp lý và công bình, Chính phủ đã định ra *nghĩa vụ kháng chiến*. Đó là một cách động viên nhân lực đặc biệt dân chủ của ta. Mọi người dân đều có dịp làm nghĩa vụ kháng chiến, đều có công trong cuộc giải phóng dân tộc.

- *Về động viên vật lực.* - Chính phủ đã mua thóc theo định giá. Đồng bào đã góp quân lương và thuế ruộng bằng thóc.

Cảm động nhất là đồng bào ở vùng tạm bị chiếm cũng đều hăng hái góp quân lương và bán thóc định giá cho Chính phủ. Đồng bào lại vượt khó khăn nguy hiểm, tự mình gánh thóc ra vùng tự do.

Đồng bào góp tiền của để nuôi bộ đội địa phương. Thí dụ trong: 4 tháng đầu năm, tỉnh Thanh Hoá đã góp được gần 85 triệu đồng, nhiều trâu bò, ruộng đất. Huyện Tuy Hòa, Phú Yên: 42 triệu đồng. Tỉnh Phú Yên: 6 nghìn 542 mẫu ruộng, 315 con trâu, bò, 21 tấn thóc.

Các bạn Hoa kiều cũng hăng hái tham gia. Như Hoa kiều thị xã Phú Yên đã quyên 25 mẫu ruộng và 5 vạn đồng bạc.

Hỏi: Trân trọng xin Chủ tịch chỉ cho biết những nhiệm vụ chính của nhân dân nói chung và của mọi giới nói riêng trong cuộc Tổng động viên từ nay đến cuối năm.

Trả lời: Khả năng dân còn rất nhiều. Tinh thần dân rất hăng hái. Ai cũng sẵn sàng hy sinh để góp sức mình vào cuộc thắng lợi vẻ vang của toàn dân.

Nhưng, trong việc thi hành lệnh Tổng động viên, các cơ quan và cán bộ *kém chuẩn bị, kém tổ chức, kém giải thích cho dân*. Có đôi nơi làm không đúng tinh thần chỉ thị của Chính phủ.

Vì vậy động viên chưa được đều, có vùng nghèo lại kết quả hơn vùng giàu.

Có những đồng bào diên chủ xung phong quyên cả gia tài, đất ruộng cho kháng chiến (thí dụ ông Nguyễn Như Tuyên ở huyện Hiệp Hòa, Bắc Giang). Nhưng, theo các báo cáo nhận được thì đồng bào cần lao xung phong nhiều hơn đồng bào khá giả.

Từ nay trở đi, cuộc Tổng động viên phải *tiếp tục rộng hơn, đều hơn, mạnh hơn nữa*.

Phải làm sao cho bộ đội đủ ăn, đủ mặc, đủ người giúp việc trong khi chuẩn bị chiến trường, sửa sang đường sá, v.v..

Phải làm sao cho đồng bào cung cấp đầy đủ cho mọi sự nhu cầu của kháng chiến càng ngày càng nhiều.

Muốn như thế các cán bộ địa phương *phải giải thích thật rõ cho mọi người dân đều hiểu mục đích Tổng động viên*.

Các báo phải ra sức tham gia việc giải thích này.

Dân hiểu rõ thì nhất định kết quả sẽ mau chóng mỹ mãn.

Bốn phạm của đồng bào là: Hăng hái thi đua tham gia Tổng động viên, người giàu góp hơn người nghèo. Đồng bào lại có bốn phạm giám đốc, kiểm tra cán bộ trong việc Tổng động viên, tố cáo những cơ quan hoặc cán bộ làm sai hoặc lợi dụng. Thế là chân chính dân chủ.

Nhờ chiến sĩ trước mặt trận chịu đựng gian khổ, vui vẻ hy sinh, chúng ta mới có thắng lợi ngày nay. Muốn mau đạt thắng lợi cuối cùng thì mỗi người đều phải ra sức đóng góp, để giúp bộ đội chuẩn bị mau đầy đủ đặng chuyển mạnh sang tổng phản công.

Báo Cứu quốc, số 1604, ngày 20/7/1950.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.410-412.

TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO VỀ VẤN ĐỀ ĐỂ QUỐC MỸ CAN THIỆP VÀO ĐÔNG DƯƠNG¹

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết hiện trạng chính sách để quốc Mỹ can thiệp ở Đông Dương thế nào?

Trả lời: Lâu nay đế quốc Mỹ đã công khai can thiệp vào Đông Dương. Lâu nay thực dân Pháp làm chiến tranh ở Việt Nam, Miên và Ai Lao là nhờ tiền bạc, súng đạn Mỹ, và theo chỉ thị của Mỹ.

Nhưng đế quốc Mỹ càng ngày càng mưu gạt thực dân Pháp để độc chiếm lấy Đông Dương. Vì lẽ đó mà Mỹ càng ngày càng trực tiếp và tích cực can thiệp về mọi mặt: quân sự, chính trị, kinh tế.

1. *Việc Mỹ can thiệp vào Đông Dương:* Từ năm 1946, đế quốc Mỹ đã tiếp tay cho thực dân Pháp, tiến hành cuộc chiến tranh xâm lược các nước Đông Dương. Năm 1950, trong lúc cuộc kháng chiến của nhân dân ba nước Việt Nam, Lào và Campuchia đang phát triển mạnh về mọi mặt, đế quốc Mỹ đã tăng cường can thiệp vào Đông Dương để ngăn chặn phong trào cách mạng Đông Dương và cứu nguy cho thực dân Pháp. Mỹ tăng cường viện trợ cho thực dân Pháp ở Đông Dương, buộc thực dân Pháp ngày càng lệ thuộc vào Mỹ. Mỹ lập các cơ quan quân sự ở Đông Dương (phái đoàn MAAG), trực tiếp điều khiển chiến tranh, nhằm từng bước thay chân thực dân Pháp ở khu vực này.

Và cũng vì lẽ đó mà mâu thuẫn giữa đế quốc Mỹ và thực dân Pháp ngày càng nhiều.

Hỏi: Thưa Chủ tịch, Mỹ can thiệp thì đối với nhân dân Đông Dương ảnh hưởng thế nào?

Trả lời: Đế quốc Mỹ đưa súng đạn cho lũ tay sai của chúng tàn sát nhân dân Đông Dương.

Đưa hàng hóa đến để ngăn trở không cho tiểu công nghệ và công nghệ của người Đông Dương phát triển.

Đưa văn hóa truy lạc để đầu độc thanh niên ở những vùng tạm bị chiếm.

Chúng dùng chính sách mua chuộc, dụ dỗ, chia rẽ. Chúng cố lôi kéo một số người bất lương làm tay sai cho chúng, cùng chúng mưu chinh phục nước ta.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ta đối phó thế nào?

Trả lời: Muốn độc lập thì các dân tộc Đông Dương quyết phải đánh tan *thực dân Pháp là kẻ thù số một*.

Đồng thời phải chống bọn can thiệp Mỹ. Chúng can thiệp càng mạnh, ta càng đoàn kết và chiến đấu mạnh hơn, chống cự mạnh hơn.

Ta phải vạch rõ âm mưu của chúng cho nhân dân đều thấy, nhất là nhân dân ở vùng bị tạm chiếm.

Ta phải lột mặt nạ và phá tan bọn người cam tâm làm chó săn cho đế quốc Mỹ để dụ dỗ lừa bịp, chia rẽ nhân dân ta.

Dân tộc Việt Nam đoàn kết chặt chẽ với dân tộc anh em Miên, Lào thì sức mạnh đó đủ đánh tan thực dân Pháp và bọn can thiệp Mỹ.

Đế quốc Mỹ đã thất bại ở Trung Quốc. Đế quốc Mỹ sẽ thất bại ở Đông Dương.

Chúng ta gặp nhiều khó khăn. Nhưng chúng ta nhất định thắng lợi.

Báo *Cứu quốc*, số 1608, ngày 25/7/1950.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.6, tr.413-414.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA
NHÀ BÁO PHÁP LÉO FIGUÈRES¹**

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết cảm tưởng của Chính phủ và nhân dân Việt Nam đối với việc Liên Xô, Trung Hoa và các nước dân chủ mới công nhận Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa?

Trả lời: Chúng tôi rất lấy làm vui sướng, phấn khởi và hiểu biết.

Hỏi: Ý kiến của Chủ tịch đối với việc đế quốc Mỹ công nhiên can thiệp vào nội tình Việt Nam?

Trả lời: Việc can thiệp đó có tính chất xâm lược, phản dân chủ và không Mỹ chút nào. Nhất định đế quốc Mỹ sẽ thất bại như ở Trung Hoa trước đây.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết những điều kiện cốt yếu để tái lập hòa bình?

Trả lời: Chỉ cần quân đội Pháp rút hết về nước.

Hỏi: Theo ý Chủ tịch thì việc bang giao giữa Việt Nam và hai nước Miên, Lào sau này sẽ như thế nào?

1. Léo Figuères (Lêô Phighe), nhà báo Pháp, đảng viên Đảng Cộng sản Pháp (B.T).

Trả lời: Ba nước sẽ bang giao với nhau trên nguyên tắc bình đẳng hoàn toàn và tôn trọng độc lập quốc gia của nhau.

Hỏi: Ngoài những cơ viện ra để che đậy việc xâm chiếm Đông Dương, Chính phủ Pháp thường viện cớ nếu quân Pháp rút ra khỏi Đông Dương thì những người hợp tác với quân đội viễn chinh Pháp sẽ bị tàn sát. Xin Chủ tịch cho biết rõ rệt thái độ của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đối với những hạng người đó?

Trả lời: Chính phủ Việt Nam sẽ tha thứ hay trừng trị họ theo luật pháp tùy theo thái độ của họ hiện nay và về sau. Nhưng sẽ không có ai bị tàn sát.

Hỏi: Ngoài việc dùng lính Pháp và những bọn lính ngoại quốc chuyên đi đánh thuê, Chính phủ Pháp còn mộ lính ở Bắc Phi và Đông Phi sang đánh nhau ở Việt Nam, xin Chủ tịch cho biết ý kiến?

Trả lời: Đó là một cách hay nhất để phá hoại cái mà người ta gọi là “khối Liên hiệp Pháp”. Tôi mong rằng nhân dân các nước nói trên sẽ đoàn kết lại để ngăn cản không cho thực dân Pháp đẩy thanh niên nước họ vào cuộc chiến tranh bẩn thỉu ở Đông Dương hay bất cứ một cuộc chiến tranh phi nghĩa nào.

Hỏi: Chủ tịch có ý kiến gì về phong trào phản đối chiến tranh ở Việt Nam đang lan rộng tại các thị trấn lớn bên Pháp?

Trả lời: Tôi rất hoan nghênh và chúc nhân dân Pháp thắng lợi. Nhân dân Pháp tranh đấu chống cuộc chiến tranh ở Việt Nam cũng là tranh đấu cho hòa bình thế giới và độc lập của nước Pháp.

Hỏi: Một vài tờ báo ở Pháp nêu ra vấn đề Pháp kiều và tù binh Pháp hiện sống dưới sự bảo trợ của Chính phủ Việt Nam, xin Chủ tịch cho biết rõ về tình trạng những người Pháp đó và thái độ của Chính phủ Việt Nam đối với họ?

Trả lời: Hiện nay chúng tôi đang tìm mọi cách để nâng cao mức sống của họ. Họ được ăn uống đầy đủ hơn cả chúng tôi nữa. Họ đã gửi cho tôi nhiều bức thư tỏ lòng biết ơn.

Hỏi: Theo ý Chủ tịch thì mối bang giao giữa nhân dân hai nước Việt - Pháp sau này sẽ ra thế nào?

Trả lời: Hai nước sẽ hợp tác trên lập trường huynh đệ và bình đẳng.

Báo Cứu quốc, số 1641, ngày 8/9/1950.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.6, tr.436-438.

HỒ CHỦ TỊCH TRẢ LỜI CÁC NHÀ BÁO

Sau khi cùng các đoàn thể chúc thọ Hồ Chủ tịch, các nhà báo lại có hân hạnh đặc biệt được Cụ Chủ tịch tiếp riêng mấy phút và được phép đặt mấy câu hỏi. Sau đây là tóm tắt những câu trả lời của Người:

- Những chính sách của Chính phủ như:

*Thống nhất tài chính,
Chỉnh đốn biên chế,
Thu thuế nông nghiệp,
Đẩy mạnh thi đua,*

đều nhằm mục đích làm cho kháng chiến tiến mạnh, tăng gia sản xuất được nhiều và việc đóng góp của đồng bào được giản đơn, tiện lợi hơn. Cách làm việc tuy mới, nhưng nhân dân ta rất tốt, rất hăng. Chỉ cốt cán bộ từ cấp trên đến cấp dưới đều *chịu khó giải thích cho mọi người dân hiểu rõ*, thì những chính sách ấy nhất định thành công tốt đẹp.

- Mỹ chuẩn bị ký hòa ước riêng với Nhật và vũ trang lại Nhật, việc đó nhân dân Trung Hoa và các nước khác phản đối, nhân dân Việt Nam ta cũng phản đối. Vì Việt Nam là một trong những nước đã bị đế quốc Nhật giày xéo trong mấy năm. Dù sao chỉ có nhân dân Việt Nam có quyền lên tiếng,

thực dân Pháp và lũ bù nhìn phản quốc tuyệt đối không có quyền lợi dụng danh nghĩa của nhân dân Việt Nam.

- Còn chủ nghĩa đế quốc, còn thực dân, thì còn có nguy cơ chiến tranh. Nhất là trong lúc này, Mỹ và phe Mỹ rất hung hăng trắng trợn. Song “lửa càng nồng, nước càng lạnh”, lực lượng dân chủ hòa bình thế giới - có Liên Xô làm thành trì ngày càng mạnh hơn chúng.

Câu nói của Thống chế Xtalin rất đúng. Đại ý ông nói: Nếu nhân dân thế giới đoàn kết nhất trí, giữ vững sự nghiệp bảo vệ hòa bình đến cùng, thì cuộc đấu tranh giữa lực lượng gây chiến và lực lượng hòa bình sẽ kết quả là phe hòa bình thắng.

Tuy vậy, nhân dân thế giới đối với phe đế quốc gây chiến, cũng như ta đối với giặc Pháp. Cuối cùng ta nhất định thắng lợi, nhưng ta không được khinh địch, chủ quan.

Câu chuyện đến đây thì một toán nhi đồng vừa kéo vào chúc thọ Bác. Cụ Chủ tịch vui vẻ bảo chúng tôi: Thôi, bây giờ các chú phải nhường chỗ cho các cháu. Dịp sau sẽ nói chuyện nhiều hơn.

Báo *Cứu quốc*, số 1827, ngày 28/5/1951.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.7, tr.550-551.

TRẢ LỜI MỘT NHÀ BÁO THỤY ĐIỂN¹

- *Hỏi: Cuộc thảo luận ở Quốc hội Pháp đã chứng tỏ rằng một số lớn người chính trị Pháp muốn dàn xếp một cách hòa bình vấn đề xung đột ở Việt Nam bằng cách thương lượng trực tiếp với Chính phủ Việt Nam. Ý nguyện ấy càng rộng khắp trong nhân dân Pháp. Thế thì Cụ và quý Chính phủ hoan nghênh ý nguyện ấy hay không?*

- *Trả lời: Cuộc chiến tranh ở Việt Nam là do Chính phủ Pháp gây ra. Nhân dân Việt Nam phải cầm vũ khí anh dũng chiến đấu bảy, tám năm nay chống kẻ xâm lược chính để bảo vệ nền độc lập và quyền tự do được sống hòa bình. Hiện nay nếu thực dân Pháp tiếp tục cuộc chiến tranh xâm lược thì*

1. *Trả lời một nhà báo Thụy Điển: Đầu tháng 11/1953, chủ bút báo Expressen (Thụy Điển) gửi điện phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh về triển vọng giải quyết hòa bình vấn đề chiến tranh ở Việt Nam.*

Ngày 26/11/1953, trong những câu trả lời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu rõ nguyên nhân và tình hình cuộc chiến tranh ở Việt Nam; tuyên bố lập trường của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa về việc giải quyết hòa bình vấn đề Việt Nam.

Những câu trả lời của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã có tiếng vang lớn ở trong nước và trên thế giới, mở hướng đi tới cuộc thương lượng hòa bình ở Hội nghị Giơnevơ năm 1954.

nhân dân Việt Nam quyết tâm tiếp tục cuộc chiến tranh ái quốc đến thắng lợi cuối cùng. Nhưng nếu Chính phủ Pháp đã rút được bài học trong cuộc chiến tranh mấy năm nay, muốn đi đến đình chiến ở Việt Nam bằng cách thương lượng và giải quyết vấn đề Việt Nam theo lối hòa bình thì nhân dân và Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẵn sàng tiếp ý muốn đó.

- *Hỏi: Một sự ngừng bắn hoặc một cuộc đình chiến có thể có được không? Và trên căn bản nào?*

- *Trả lời:* Miễn là Chính phủ Pháp đình chỉ cuộc chiến tranh xâm lược thì cuộc đình chiến ở Việt Nam thực hiện. Cơ sở của việc đình chiến ở Việt Nam là Chính phủ Pháp thật thà tôn trọng nền độc lập thật sự của nước Việt Nam.

- *Hỏi: Nếu một nước trung lập đứng ra dàn xếp để những đại biểu của tư lệnh đối phương được gặp Cụ thì Cụ có nhận không? Nước Thụy Điển có thể đứng ra làm việc ấy hay không?*

- *Trả lời:* Nếu có những nước trung lập nào muốn cố gắng để xúc tiến việc chấm dứt cuộc chiến tranh ở Việt Nam bằng cách thương lượng, thì sẽ được hoan nghênh, nhưng việc thương lượng đình chiến chủ yếu là một việc giữa Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa với Chính phủ Pháp.

- *Hỏi: Theo ý Cụ, có phương pháp nào khác để chấm dứt cuộc chiến tranh không?*

- *Trả lời:* Cuộc chiến tranh ở Việt Nam đã đem lại tai họa cho nhân dân Việt Nam đồng thời cũng làm cho nhân dân Pháp đau khổ nhiều, cho nên nhân dân Pháp đấu tranh chống lại cuộc chiến tranh ở Việt Nam.

Đối với nhân dân Pháp và các chiến sĩ hòa bình Pháp, tôi xưa nay vẫn đồng tình và tỏ lòng quý mến. Hiện nay, chẳng những nền độc lập của dân tộc Việt Nam bị xâm phạm nghiêm trọng, mà chính nền độc lập của nước Pháp cũng bị uy hiếp nặng. Đế quốc Mỹ một mặt thúc đẩy thực dân Pháp tiếp tục và mở rộng cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam, làm cho Pháp càng đánh càng yếu đi, hòng thay thế địa vị Pháp ở Đông Dương, một mặt khác lại bắt buộc Pháp phê chuẩn bản điều ước về việc phòng thủ ở châu Âu, nghĩa là để cho chủ nghĩa quân phiệt Đức sống lại.

Vì thế cuộc đấu tranh của nhân dân Pháp đòi độc lập, dân chủ, hòa bình cho nước Pháp và đòi chấm dứt cuộc chiến tranh ở Việt Nam là một trong những nhân tố quan trọng để giải quyết vấn đề Việt Nam bằng cách hòa bình.

Trả lời ngày 26/11/1953.

Báo *Nhân dân*, số 152, từ ngày 6 đến ngày 10/12/1953.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.8, tr.340-341.

TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI
CỦA HÃNG THÔNG TẤN NAM DƯƠNG ANTARA

- *Hỏi: Mục đích chiến đấu của nhân dân Việt Nam là gì?*

- *Trả lời:* Nhân dân Việt Nam anh dũng chiến đấu mục đích là thực hiện một nước hòa bình, độc lập, thống nhất, dân chủ, tự do.

- *Hỏi: Nhân dân Việt Nam có thể theo con đường nào để đấu tranh thắng lợi?*

- *Trả lời:* Nhân dân Việt Nam luôn luôn muốn giành độc lập và giải phóng nước Việt Nam bằng con đường hòa bình.

Vì vậy cho nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã ký với Pháp Hiệp ước Pháp - Việt trong năm 1946¹. Chỉ sau khi

1. *Hiệp ước Pháp - Việt trong năm 1946:* Văn kiện được ký kết giữa đại diện Chính phủ Pháp và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa vào ngày 6/3/1946 (Hiệp định sơ bộ).

Thực hiện chủ trương của Đảng tạm thời hòa hoãn với thực dân Pháp để đuổi quân Tưởng ra khỏi miền Bắc Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh thay mặt Chính phủ ta đã ký với Xanhtoni, đại diện Chính phủ Pháp, bản Hiệp định sơ bộ vào ngày 6/3/1946 tại Hà Nội.

Nội dung cơ bản của Hiệp định sơ bộ là: Chính phủ Pháp công nhận nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là một quốc gia tự do nằm trong khối

thực dân Pháp đã phản bội Hiệp ước và gây chiến với nhân dân Việt Nam, nhân dân Việt Nam mới phải đứng lên cầm vũ khí để kháng chiến.

Ngày nay nhân dân Việt Nam vẫn chủ trương giải quyết vấn đề Việt Nam bằng cách hòa bình.

- *Hỏi: Đối với việc Mỹ viện trợ quân sự cho Pháp ở Đông Dương, ý kiến của Cụ thế nào?*

- *Trả lời:* Giới thống trị Mỹ đang cố phá hoại việc giải quyết vấn đề Đông Dương một cách hòa bình, đang tích cực can thiệp vào chiến tranh Đông Dương và làm cho chiến tranh lan rộng để biến Đông Dương thành một thuộc địa của Mỹ, để bắt nhân dân Đông Dương làm nô lệ và để phá hoại hòa bình ở Viễn Đông và thế giới.

Nhân dân Việt Nam kiên quyết chống lại những hành động và những âm mưu xâm lược của giới thống trị Mỹ.

- *Hỏi: Điều kiện gì là điều kiện căn bản để thương thuyết với Pháp?*

Liên hiệp Pháp. Nước Việt Nam có Chính phủ, nghị viện, quân đội và có tài chính riêng. Sự thống nhất đất nước sẽ do trưng cầu dân ý quyết định. Chính phủ ta đồng ý cho 15.000 quân Pháp được vào thay thế quân Tưởng rút về nước. Số quân Pháp phải đóng ở những nơi quy định và phải rút khỏi Việt Nam trong 5 năm, mỗi năm rút 1/5 số quân. Quân đội hai bên ngừng bắn và ở nguyên vị trí đóng quân.

Trong hoàn cảnh lịch sử lúc đó, việc ký kết Hiệp định sơ bộ là một biện pháp đúng đắn và sáng tạo. Nhờ đó, chúng ta đã đuổi nhanh quân Tưởng về nước, giành thêm thời gian hòa bình để xây dựng và củng cố lực lượng về mọi mặt, chuẩn bị cho cuộc kháng chiến lâu dài. Đồng bào Nam Bộ đã khéo lợi dụng điều kiện đó để xây dựng và phát triển lực lượng kháng chiến.

- *Trả lời:* Lập trường của chúng tôi để thương thuyết với Pháp đang ngừng bắn, đình chiến và lập lại hòa bình ở Đông Dương là: thật sự độc lập, thống nhất và dân chủ tự do.

- *Hỏi:* Theo ý Cụ, để thực hiện thế giới hòa bình lâu dài thì phải có những điều kiện cần thiết gì?

- *Trả lời:* Thế giới hòa bình có thể thực hiện nếu các nước trên thế giới, nhất là những nước lớn, đều sẵn sàng giải quyết những xích mích giữa các nước bằng cách thương lượng và nếu nhân dân thế giới không chịu để bọn gây chiến lừa phỉnh, mà tự nhận lấy trách nhiệm bảo vệ hòa bình thế giới.

- *Hỏi:* Cụ có nghĩ rằng Hội nghị Giơnevơ¹ có thể thành

1. *Hội nghị Giơnevơ về Đông Dương:* Họp tại Giơnevơ (Thụy Sĩ) từ ngày 8/5 đến ngày 21/7/1954, giữa Bộ trưởng Ngoại giao các nước Liên Xô, Trung Quốc, Anh, Mỹ, Pháp, Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Vương quốc Campuchia, Vương quốc Lào và chính quyền Bảo Đại, nhằm bàn về vấn đề chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Đông Dương. Ngày 10/5, Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã trình bày lập trường của mình về việc chấm dứt chiến tranh ở Đông Dương trên cơ sở Pháp công nhận chủ quyền, độc lập và toàn vẹn lãnh thổ của Việt Nam, Lào, Campuchia. Từ ngày 17/5, Hội nghị đi vào họp kín; ngày 22/5, các bên đã đồng ý một chương trình nghị sự gồm năm điểm về Việt Nam; ngày 29/5, đồng ý để đại diện quân sự Việt Nam và Pháp họp bàn về vấn đề đình chiến. Ngày 16/6, phía Trung Quốc phát biểu ý kiến đồng ý đàm phán riêng về chấm dứt chiến sự ở Lào và Campuchia, quân đội nước ngoài sẽ rút khỏi Lào và Campuchia; đồng ý để các chính phủ Vương quốc Lào và Campuchia được phép nhập vũ khí, đạn dược từ bên ngoài vào vì yêu cầu tự vệ. Thủ tướng Măngđét Phrăngxơ lên cầm quyền ở Pháp từ ngày 18/6/1954, hứa sẽ ký Hiệp định, chậm nhất là ngày 20/7/1954. Cùng ngày 18/6/1954, Mỹ buộc Pháp phải cử Ngô Đình Diệm làm Thủ tướng Chính phủ bù nhìn, tạo

công trong việc giải quyết những xung đột ở Đông Dương và Triều Tiên bằng một cách thương lượng hòa bình hay không?

- *Trả lời:* Tôi thành thật mong cho Hội nghị Giơnevơ có thể đi đến giải quyết hòa bình vấn đề Đông Dương và Triều Tiên, hoặc giúp cho việc giải quyết ấy.

- *Hỏi:* Theo ý kiến Cụ, Nam Dương có thể làm gì để giúp cho chiến tranh Đông Dương chấm dứt sớm?

- *Trả lời:* Mọi cố gắng của nhân dân Nam Dương để đấu tranh cho hòa bình ở Viễn Đông và thế giới tức là giúp để giải quyết vấn đề Đông Dương. Theo ý kiến tôi, nhân dân Nam Dương kiên quyết chống âm mưu của Mỹ thành lập những liên minh quân sự ở châu Á và đẩy mạnh cuộc đoàn kết, hòa bình chung sống giữa các nước châu Á tức là có tác dụng lớn đến việc lập lại hòa bình ở Đông Dương.

điều kiện để sau này tiến tới hất cẳng Pháp. Đã có những cuộc đàm phán gay go và kéo dài từ tháng 6/1954 về ranh giới tạm thời giữa miền Bắc và miền Nam Việt Nam và thời hạn tổng tuyển cử.

Đoàn đại biểu Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã tích cực đấu tranh để bảo vệ quyền lợi chính trị của các lực lượng kháng chiến ở Lào và Campuchia, đặc biệt là đấu tranh cho các lực lượng này được công nhận có những vùng giải phóng riêng biệt. Nhưng Hội nghị chỉ chấp nhận cho các lực lượng kháng chiến Lào có vùng tập kết tại hai tỉnh Sầm Nưa và Phongxali.

Hiệp định đình chỉ chiến sự ở Việt Nam được ký ngày 20/7/1954 giữa Việt Nam Dân chủ Cộng hòa (Thủ trưởng Bộ Quốc phòng Tạ Quang Bửu, thay mặt Tổng tư lệnh Quân đội nhân dân Việt Nam) và Pháp (Thiếu tướng Đentây, thay mặt Tổng tư lệnh Quân đội Liên hiệp Pháp ở Đông Dương). Hội nghị cũng thông qua bản *Tuyên bố cuối cùng* về vấn đề lập lại hòa bình ở Đông Dương. Đại biểu Mỹ không ký vào *Tuyên bố cuối cùng*, nhưng chính thức cam kết tôn trọng Hiệp định.

- *Hỏi: Đối với chính sách ngoại giao tích cực và độc lập của các chính phủ Ấn Độ, Nam Dương và Diến Điện, ý kiến Cụ thế nào?*

- *Trả lời:* Chúng tôi hoan nghênh chính sách của Chính phủ Ấn Độ, Nam Dương và Diến Điện đeo đuổi để chống lại việc mở rộng chiến tranh xâm lược và bành vục cách giải quyết hòa bình vấn đề Đông Dương và Triều Tiên. Chính sách ấy sẽ giúp cho nền hòa bình Viễn Đông và thế giới. Tất cả các nước Á châu đã bị hoặc đang bị ngoại quốc nô dịch và biến thành thuộc địa phải cùng nhau đoàn kết để đấu tranh chống lại chính sách nô lệ và xâm lược ấy.

- *Hỏi: Về đề nghị của Thủ tướng Nam Dương họp cuộc hội nghị giữa các nước Á châu và Phi châu, ý kiến của Cụ thế nào?*

- *Trả lời:* Chúng tôi hoan nghênh một cuộc hội nghị quốc tế giúp cho việc xây dựng hòa bình ở Viễn Đông và thế giới.

- *Hỏi: Về âm mưu của Mỹ thành lập những liên minh quân sự ở Á châu và Thái Bình Dương, ý kiến của Cụ thế nào?*

- *Trả lời:* Việc bọn gây chiến Mỹ cố gắng tổ chức liên minh quân sự ở Đông Nam Á và vùng Tây Thái Bình Dương là một hành động đầy tội ác để mở rộng chiến tranh xâm lược ở Á châu đặng phá hoại hòa bình Á châu và bắt nhân dân Á châu làm nô lệ. Chắc rằng toàn thể nhân dân Á châu sẽ kiên quyết chống lại hành động ấy.

- *Hỏi: Về việc nhân dân Nam Dương đòi lại Tây Irian vì đấy là miếng đất của nước Cộng hòa Nam Dương, ý kiến của Cụ thế nào?*

- *Trả lời:* Nhân dân Nam Dương đòi lại Tây Irian¹ vì đây là mảnh đất của nước Cộng hòa Nam Dương, là đúng. Chúng tôi ủng hộ việc đòi hỏi ấy của nhân dân Nam Dương.

Trả lời ngày 14/5/1954.

In trong sách Hồ Chí Minh: *Con đường hòa bình*,

Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1955, tr.16-18.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.8, tr.474-476.

1. *Tây Irian:* Tức là Tây Papua, là lãnh thổ của Indônêxia ở phần phía Tây kinh tuyến 171 độ Đông của đảo Niu Ghinê. Trước năm 1969, lãnh thổ này nằm dưới sự kiểm soát của Hà Lan; từ năm 1969, chính thức sáp nhập vào Indônêxia và thành tỉnh Papua của nước này. Năm 2001, Papua được hưởng quy chế lãnh thổ đặc biệt. Năm 2006, thành lập tỉnh Tây Irian Jaya từ một phần của tỉnh Papua và đến ngày 7/2/2007 thì được đổi tên thành tỉnh Papua Barat (Tây Papua).

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA VIỆT NAM THÔNG TẤN XÃ

- *Hỏi: Thưa Chủ tịch, đối với sự tiến triển của Hội nghị Giơnevơ về vấn đề lập lại hòa bình ở Đông Dương và tiền đề của Hội nghị đó, Chủ tịch nhận xét như thế nào?*

- *Trả lời:* Hội nghị Giơnevơ thảo luận vấn đề lập lại hòa bình ở Đông Dương tiến triển tuy chậm, nhưng với những vấn đề đã thỏa thuận, Hội nghị cũng đã mở đường cho việc lập lại hòa bình ở Đông Dương. Trên cơ sở đó, nếu đối phương cũng thành thật muốn đàm phán như chúng ta mà cũng cố gắng để lập lại hòa bình ở Đông Dương, thì hòa bình Đông Dương có thể thực hiện. Theo đúng lập trường của ta từ trước đến nay, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẽ tiếp tục cố gắng đấu tranh cho hòa bình, độc lập, thống nhất, dân chủ của Tổ quốc. Đồng thời chúng ta phải có tinh thần cảnh giác rất cao đối với âm mưu của đế quốc Mỹ định cản trở hai bên đi đến hiệp định đình chiến và mưu mô lập khối liên minh quân sự có tính chất xâm lược, chia châu Á thành những tập đoàn đối lập để dễ xâm lược và khống chế Đông Dương cùng Đông Nam Á.

- *Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý nghĩa của những lời tuyên bố chung gần đây của Thủ tướng hai nước Trung - Ấn và Thủ tướng hai nước Trung - Diến?*

- *Trả lời:* Bản tuyên bố chung mà Thủ tướng hai nước Trung - Ấn và Thủ tướng hai nước Trung - Diến vừa phát

biểu rất quan trọng. Hai bản tuyên bố chung đó phù hợp với nguyện vọng hòa bình của nhân dân thế giới, nhất là nhân dân châu Á. Năm nguyên tắc trọng yếu đề ra trong bản tuyên bố chung của Thủ tướng hai nước Trung - Ấn và Thủ tướng hai nước Trung - Diến là: cùng tôn trọng chủ quyền và lãnh thổ của nhau, không xâm phạm lẫn nhau, không can thiệp vào nội chính của nhau, bình đẳng và hai bên cùng có lợi, cùng sống chung trong hòa bình. Những nguyên tắc ấy cũng thích hợp cho việc giải quyết vấn đề Đông Dương. Nhân dân Việt Nam nhiệt liệt hoan nghênh hai bản tuyên bố chung đó. Tôi tin rằng hai bản tuyên bố chung đó nhất định có lợi cho hòa bình châu Á và thế giới.

- *Hỏi: Ngày 17/6, trong bài diễn văn nhậm chức của Thủ tướng Pháp Măngđét Phrăngxơ đọc trước Quốc hội Pháp, khi nói đến vấn đề Đông Dương, ông ta nói việc ngừng bắn ở Đông Dương phải thực hiện mau chóng. Ý kiến của Chủ tịch đối với những lời tuyên bố đó của ông Măngđét Phrăngxơ như thế nào?*

- *Trả lời: Chúng ta hoan nghênh nguyện vọng của ông Măngđét Phrăngxơ, nhưng phải bài trừ chính sách của đế quốc Mỹ ngăn cản và phá hoại Hội nghị Giơnevơ, mới có thể thực hiện nhanh chóng ngừng bắn ở Đông Dương được.*

Bản tin *Việt Nam Thông tấn xã*, ngày 6/7/1954.
In trong sách Hồ Chí Minh: *Con đường hòa bình*,
Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1955, tr.21-23.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.8, tr.537-538.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN HÃNG THÔNG TẤN PHÁP¹

Hỏi: Thưa Chủ tịch, theo ý Chủ tịch thì phương pháp nào là phương pháp tốt nhất để đặt những quan hệ tin cậy và thân thiện giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nước Pháp và để lập lại một không khí thuận lợi giữa hai nước sau 8 năm chiến tranh?

Trả lời: Theo ý tôi, phương pháp tốt nhất là sự hiểu biết lẫn nhau, lòng hoàn toàn trung thực và tin cậy đối với nhau.

Hỏi: Chủ tịch xét những quan hệ kinh tế giữa hai nước tương lai sẽ như thế nào? Nếu Chính phủ hoặc tư nhân Pháp cho vay vốn, thì Chủ tịch có nhận không? Và nếu nhận thì nhận với những điều kiện như thế nào?

Trả lời: Những quan hệ kinh tế giữa hai nước phải dựa trên nguyên tắc bình đẳng và hai bên đều có lợi.

Đó là một vấn đề hai bên cần phải thảo luận với nhau.

Hỏi: Theo ý Chủ tịch, phải chăng việc ông Xanhtoni trở lại Hà Nội với tư cách đại diện nước Pháp có thể làm cho dễ

1. Ông Béna Uynman (B.T).

dàng trong một phạm vi quan trọng việc lập lại những quan hệ tin cậy lẫn nhau giữa nước Pháp và nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa? Chủ tịch có thấy cần có một người đại diện của quý Chính phủ ở Pari không?

Trả lời: Chúng tôi biết ông Xanhtoni từ lâu. Tôi nghĩ rằng ông Xanhtoni có thể giúp vào việc lập lại những quan hệ tin cậy giữa hai nước chúng ta, nếu những cố gắng của chúng ta không gặp những trở ngại lớn.

Chúng tôi có câu tục ngữ “Có đi có lại mới toại lòng nhau”.

Hỏi: Chủ tịch có cho rằng tình hình ở miền Nam Việt Nam sẽ biến chuyển đến nỗi không thể chờ hai năm nữa tuyển cử để định đoạt vận mệnh toàn bộ nước Việt Nam không?

Chủ tịch có e ngại rằng việc phân chia hiện thời của nước Việt Nam sẽ có thể kéo dài như việc phân chia nước Đức và nước Triều Tiên, là những nước mà lúc đầu việc phân chia cũng chỉ đặt ra tạm thời thôi?

Trả lời: Nhân dân Việt Nam và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẽ hoạt động không ngừng để thực hiện thống nhất đất nước theo phương pháp hoàn toàn phù hợp với Hiệp định Giơnevơ.

Những điều kiện của nước Việt Nam khác những điều kiện của nước Triều Tiên và nước Đức.

Hỏi: Trong một tương lai gần đây, Chủ tịch có dự định đi thăm nước ngoài không?

Trả lời: Hiện nay, tôi chưa có một kế hoạch nào về việc đó.

Hỏi: Chủ tịch có cho rằng một số lớn người Pháp đã rời Hà Nội trước ngày Quân đội nhân dân Việt Nam tiến vào nên trở lại Hà Nội hay không? Chủ tịch cho rằng những ngành hoạt động nào nên có những người kỹ thuật hoặc kinh doanh Pháp hơn cả?

Chủ tịch có ý định nhờ những nhà kỹ thuật Trung Quốc, Liên Xô hoặc các nước dân chủ nhân dân châu Âu giúp trong công cuộc kiến thiết lại và phát triển của nước Việt Nam không?

Trả lời:

- Nếu họ trở lại, họ sẽ được hoan nghênh.
- Đó là những ngành hoạt động kinh tế.
- Chúng tôi đang nghiên cứu vấn đề này.

Hỏi: Chủ tịch có ý định kế hoạch hóa việc phát triển kinh tế của nước Việt Nam không? Theo ý Chủ tịch thì có thể có một kế hoạch chung trước khi thống nhất nước Việt Nam được không?

Trả lời: Ở thời đại chúng ta, tôi nghĩ rằng bất cứ nền kinh tế nào ít hay nhiều cũng phải kế hoạch hóa.

- Một kế hoạch chung thì phải đặt ra với chung toàn quốc.

Hỏi: Ở Hội nghị Giơnevơ, ông Phạm Văn Đồng có nhắc đến việc nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có thể ở trong khuôn khổ Liên hiệp Pháp. Chủ tịch xét khả năng đó về mặt thực tế như thế nào? Có nhất thiết vì điều đó mà phải xét lại hiến pháp nước Pháp không? Chủ tịch có cho rằng hiện nay ở Việt Nam và Pháp, đối với việc thiết lập những quan hệ về tổ chức giữa hai chế độ khác nhau như vậy, dư luận đã được chuẩn bị chưa?

Trả lời: Khả năng và điều kiện nước Việt Nam tham gia khối Liên hiệp Pháp sẽ thảo luận giữa Chính phủ hai nước chúng ta, nếu cả hai bên đều muốn như vậy.

- Hiến pháp nước Pháp là việc nội bộ của nhân dân Pháp và chỉ quan hệ đến nhân dân Pháp mà thôi.

- Tôi nghĩ rằng tinh thần nhân dân Việt Nam cũng như tinh thần nhân dân Pháp đều sẵn sàng xét vấn đề đó, bởi vì những chế độ khác nhau có thể cùng chung sống hòa bình được.

Báo *Nhân dân*, số 260, ngày 11/11/1954.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.9, tr.113-115.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN
BÁO *REGARDS*¹

Hỏi: Theo ý Chủ tịch, hai bên thi hành các điều khoản đình chiến như thế nào?

Trả lời: Chúng tôi thi hành triệt để các điều khoản đình chiến. Chúng tôi tiếc rằng các lực lượng Pháp không thi hành được như thế, mà còn làm trái nhiều là khác. Chắc ông đã biết những việc xảy ra.

Hỏi: Chính sách chung của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trên lãnh thổ của mình là gì?

Trả lời: Chúng tôi hết sức làm việc để củng cố hòa bình, thực hiện thống nhất, hoàn thành độc lập và dân chủ trong cả nước Việt Nam.

Hỏi: Những nhiệm vụ chủ yếu của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là gì?

Trả lời: Chúng tôi phải ra sức xây dựng lại nền kinh tế của nước chúng tôi bị chiến tranh tàn phá và nâng cao đời

1. Ngày 18/11/1954, phóng viên báo Pháp *Regards*, gửi thư phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đây là những câu trả lời của Người (B.T).

sống của đồng bào chúng tôi, trước hết là của nhân dân lao động thành thị và thôn quê.

Hỏi: Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa định thực hiện những nhiệm vụ ấy bằng cách nào?

Trả lời: Với sự cố gắng của chúng tôi và với sự giúp đỡ anh em của các nước bạn.

Hỏi: Chủ tịch xét tình hình miền Nam Việt Nam như thế nào?

Trả lời: Tôi nghĩ rằng tình hình hiện nay ở miền Nam Việt Nam đáng lo ngại, vì bọn can thiệp Mỹ ngày càng nhúng vào một cách trắng trợn. Chắc chắn là đồng bào của chúng tôi ở miền Nam sẽ kiên quyết phản đối.

Hỏi: Chủ tịch xét vấn đề những người Công giáo di cư như thế nào?

Trả lời: Vấn đề đó là một bộ phận trong chính sách của bọn can thiệp Mỹ đang tìm cách gieo rắc chia rẽ trong nhân dân chúng tôi. Thấy nỗi cực khổ của những đồng bào chúng tôi đã bị bắt ép vào Nam, tôi rất đau lòng.

Hỏi: Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa muốn lập những mối quan hệ như thế nào với nước Pháp?

Trả lời: Chúng tôi muốn lập với nước Pháp những mối quan hệ kinh tế và văn hóa trên cơ sở bình đẳng, hai bên đều có lợi và cộng tác thẳng thắn và tin cậy nhau.

Hỏi: Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa muốn lập những quan hệ như thế nào với các nước khác, các nước trong Mặt trận dân chủ và các nước khác nữa?

Trả lời: Tất nhiên là chúng tôi có quan hệ anh em với các nước trong Mặt trận dân chủ. Đồng thời, chúng tôi muốn lập quan hệ hữu nghị với tất cả các nước khác, trước hết là với các nước châu Á. Nhân dịp này, tôi nhờ ông chuyển lời chào thân ái của tôi cho nhân dân Pháp vĩ đại, họ đã đấu tranh anh dũng để chấm dứt chiến tranh và khôi phục hòa bình ở Đông Dương.

Báo *Nhân dân*, số 288, ngày 14/12/1954.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.9, tr.125-126.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN HÃNG THÔNG TẤN ẤN ĐỘ¹

Hỏi: Nay Miến Điện và Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã công nhận năm nguyên tắc nêu trong Thông báo Nêru - Chu Ân Lai, và thế là Chính sách đối ngoại của bốn nước ấy là như nhau, vậy cần: a) Lập một cơ quan thông qua đó bốn nước có thể tham khảo ý kiến lẫn nhau về công việc ngoại giao. b) Nên có hay không một đề nghị lập một cơ quan như vậy, hoặc c) Ngài có tán thành lập một cơ quan như vậy không?

Trả lời: Như tôi biết thì không có một cơ quan nào như vậy đã được thiết lập hoặc đã có một đề nghị lập ra cơ quan như vậy.

Hỏi: Quan hệ giữa Việt Nam Dân chủ Cộng hòa một bên và Lào và Cao Miên một bên hiện nay thế nào và sẽ như thế nào?

Trả lời: Chúng tôi muốn quan hệ hữu nghị với Lào và Cao Miên dựa trên 5 nguyên tắc lớn đã ghi trong các thông cáo chung của Trung Quốc - Ấn Độ, và Trung Quốc - Miến Điện.

1. Bà Hirô Sốp (B.T).

Hỏi: Nay đã qua chiến tranh, những vấn đề cấp bách nhất đối với Chính phủ Ngài là gì? Và Ngài sẽ giải quyết ra sao?

Trả lời: Những vấn đề cấp bách nhất đối với Chính phủ chúng tôi là:

a) Nghiêm chỉnh thi hành Hiệp nghị Giơnevơ.

b) Khôi phục nền kinh tế của chúng tôi để cải thiện mức sống của nhân dân chúng tôi.

c) củng cố hòa bình, thực hiện thống nhất, độc lập và dân chủ trên toàn thể đất nước chúng tôi. Để làm những nhiệm vụ ấy chúng tôi sẵn sàng hợp tác thành thực với tất cả các nhân sĩ Việt Nam hoặc các nhóm thừa nhận những mục tiêu ấy, không phân biệt chính kiến và tôn giáo khác nhau.

Hỏi: Kế hoạch của Ngài về những việc sau đây như thế nào? a) Nâng cao mức sống của nhân dân Ngài. b) Cải cách ruộng đất. c) Xóa nạn mù chữ và d) Nâng cao ý thức chính trị của nhân dân Ngài.

Trả lời:

a) Như đã nói ở trên, nâng cao mức sống của nhân dân chúng tôi bằng sự khôi phục kinh tế của chúng tôi là một trong những vấn đề cấp bách nhất của chúng tôi.

b) Cải cách ruộng đất là một phần của kế hoạch khôi phục kinh tế.

c) Việc thanh toán nạn mù chữ đang tiếp tục tiến hành. Thanh niên nước chúng tôi đang giúp Chính phủ trong việc này.

d) Kế hoạch nâng cao ý thức chính trị của nhân dân là giáo dục lòng yêu nước và yêu hòa bình.

Hỏi: Nay các cuộc xung đột đã kết thúc, Ngài sẽ lãnh đạo chính phủ của Ngài.

a) Trên cơ sở hòa bình hay b) trên cơ sở thời chiến hay c) trên cơ sở nửa hòa bình hay nửa khẩn trương hay chiến tranh?

Trả lời: Trên cơ sở chấm dứt thời kỳ chiến tranh và bắt đầu thời kỳ hòa bình.

Hỏi: Hiệp định Giơnevơ về Việt Nam đến nay đã thực thi được 4 tháng. Ngài có cho rằng Hiệp định đã được tiến hành thỏa đáng hay không “phía bên kia”, phía nước Pháp có thi hành Hiệp định thuộc phần mình thỏa đáng hay không. Ủy ban Quốc tế, theo ý kiến Ngài có khả năng hướng dẫn thi hành Hiệp định không, hay là cần phải làm tốt hơn nữa hay là sao? Nói chung báo chí có giúp gì cho việc thi hành Hiệp định?

Trả lời: Có phần thỏa đáng, có phần không (xem Bị vong lục gửi Chủ tịch Hội nghị Giơnevơ và Ủy ban Quốc tế của Bộ Ngoại giao và Tổng chỉ huy của chúng tôi).

Ủy ban Quốc tế hướng dẫn Hiệp định một cách thành thực và nếu phía bên kia chịu thi hành Hiệp định một cách chân thật thì kết quả sẽ tốt hơn nhiều.

Nói chung báo chí có thể giúp bằng cách nói lên tất cả sự thật.

Hỏi: Tôi có thể được Ngài vui lòng cho đưa tin về chính sách ngoại giao của nước Ngài không?

Trả lời: Như trên đã phát biểu, chính sách ngoại giao của nước chúng tôi dựa trên 5 nguyên tắc lớn, mục tiêu của chúng tôi là củng cố hòa bình giữa các nước và tăng cường tình hữu nghị giữa các dân tộc.

Trả lời tháng 11 năm 1954.

Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.9, tr.150-152.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN
HÃNG THÔNG TẤN PRESS TRUST OF INDIA**

Hỏi: Nay Điện Điện và Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã ủng hộ 5 nguyên tắc của bản tuyên bố chung của 2 vị Nêru và Chu Ân Lai, như thế nghĩa là trong phạm vi mức độ đó chính sách ngoại giao của 4 nước có vẻ tương tự. Vậy xin hỏi:

a) - Hiện đã có tổ chức một bộ máy (cơ quan) nào để 4 nước có thể tham khảo ý kiến nhau về vấn đề ngoại giao không?

b) - Hiện có đề nghị gì về việc thành lập một bộ máy như vậy không?

c) - Ngài có tán thành việc tổ chức một bộ máy như thế không?

Trả lời: Theo chỗ tôi biết, thì hiện chưa tổ chức một bộ máy nào như thế cả, hoặc có đề nghị nào về việc này cả.

Hỏi: Quan hệ giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Lào, Miên như thế nào? Ngài muốn có quan hệ như thế nào với họ?

Trả lời: Chúng tôi muốn có quan hệ bạn bè với Lào và Miên trên cơ sở 5 nguyên tắc lớn đã được nêu ra trong các bản tuyên bố chung Trung - Ấn và Trung - Điện.

Hỏi: Nay chiến tranh đã chấm dứt, vấn đề nào là vấn đề cấp bách của Chính phủ Ngài, hoặc Chính phủ Ngài hiện đang phải giải quyết những vấn đề gì và giải quyết như thế nào?

Trả lời: Những vấn đề cấp bách nhất của Chính phủ chúng tôi là:

- a) Thi hành đúng đắn Hiệp định Giơnevơ;*
- b) Khôi phục lại kinh tế để nâng cao mức sống của nhân dân;*
- c) củng cố hòa bình, thực hiện thống nhất, độc lập, dân chủ trong toàn quốc. Trong sự thi hành nhiệm vụ đó, chúng tôi sẵn sàng hợp tác thành thật với tất cả những nhân vật hoặc nhóm Việt Nam nào tán thành ủng hộ những mục đích đó, bất kể xu hướng chính trị và tín ngưỡng khác nhau.*

Hỏi: Chương trình của Ngài về:

- a) Nâng cao mức sống của nhân dân,*
- b) Cải cách ruộng đất,*
- c) Tiêu diệt nạn mù chữ,*
- d) Nâng cao sự giác ngộ chính trị của nhân dân.*

Trả lời:

a) Như đã nói trên, một trong những nhiệm vụ cấp bách của chúng tôi là nâng cao mức sinh hoạt của nhân dân bằng cách khôi phục lại nền kinh tế;

b) Cải cách ruộng đất là một bộ phận của công cuộc xây dựng kinh tế;

c) Hiện nay đang tiến hành thanh toán nạn mù chữ. Thanh niên nước chúng tôi đang giúp đỡ Chính phủ trong nhiệm vụ này;

d) Chúng tôi định nâng cao mức giác ngộ chính trị của nhân dân bằng cách giáo dục lòng yêu nước và lòng yêu hòa bình.

Hỏi: Nay chiến tranh đã kết thúc, Ngài lãnh đạo Chính phủ - trên cơ sở thời bình, - hay là trên cơ sở thời chiến, - hay là trên cơ sở nửa hòa bình, nửa giới nghiêm, nửa chiến tranh?

Trả lời: Trên cơ sở thời kỳ chiến sự chấm dứt và thời kỳ hòa bình bắt đầu.

Hỏi: Hiệp định Giơnevơ thi hành đã được 4 tháng. Ngài có cho rằng tới nay Hiệp định đã được thi hành một cách tốt đẹp; đối phương tức là Pháp, có thi hành nhiệm vụ của mình một cách tốt đẹp không? Ủy ban Quốc tế làm việc có kết quả, có nỗ lực không hay là đáng lẽ có thể làm được tốt hơn và như thế nào? Theo ý Ngài, thì nói chung báo chí có thể giúp vào sự thi hành hiệp định đình chiến một cách tốt đẹp không?

Trả lời: Việc thi hành hiệp định đình chiến một phần nào kết quả tốt đẹp, một phần nào không có kết quả tốt đẹp (coi bản giác thư của Ngoại trưởng và Tổng tư lệnh chúng tôi gửi Chủ tịch Hội nghị Giơnevơ và Ủy ban Quốc tế)¹.

Ủy ban Quốc tế thành thực đôn đốc việc thi hành hiệp định và có thể có kết quả hơn nếu đối phương cũng thi hành hiệp định một cách lương thiện.

1. Xem thêm bài “Nhân dân Việt Nam ủng hộ lời tuyên bố của Bộ Ngoại giao và bức thư của Bộ Tổng tư lệnh, phản đối đế quốc Mỹ và tay sai của chúng vi phạm Hiệp định Giơnevơ. Thái độ làm lơ của Chính phủ Anh là không đúng”, in trong Hồ Chí Minh: Toàn tập, Sđd, t.9, tr.254-257 (B.T).

Nói chung, báo chí có thể giúp bằng cách viết hoàn toàn sự thật.

Hỏi: Ngài có thể nói cho tôi rõ chính sách ngoại giao của nước Ngài?

Trả lời: Như đã nói, chính sách ngoại giao của chúng tôi đặt cơ sở trên 5 nguyên tắc lớn nhằm mục đích củng cố hòa bình giữa các dân tộc và tăng cường tình hữu nghị giữa nhân dân các nước.

Trả lời ngày 5/1/1955.

Tài liệu lưu tại Trung tâm Lưu trữ quốc gia I.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.9, tr.233-235.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN TỜ TUẦN BÁO ẤN ĐỘ *THỜI ĐẠI MỚI*¹

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về kết quả cuộc đi thăm của các lãnh tụ Liên Xô sang Ấn Độ và các nước khác ở châu Á.

Trả lời: Cuộc đi thăm của các lãnh tụ Liên Xô sang Ấn Độ, Miến Điện và Ápganixtan là một sự kiện quốc tế rất quan trọng. Cuộc đi thăm đó tăng cường thêm nhiều tình hữu nghị và sự hợp tác giữa ba nước ấy với Liên Xô. Cuộc đi thăm ấy chứng tỏ rõ ràng năm nguyên tắc chung sống hòa bình là rất đúng. Nó làm cho hòa bình được củng cố thêm nhiều: Một khi Liên Xô, Ấn Độ, Trung Quốc và các nước dân chủ khác, gồm hơn nửa dân số thế giới, đoàn kết lại thành một bức tường sắt để bảo vệ hòa bình, thì hòa bình chắc chắn được củng cố thêm rất nhiều.

Nhân dân Việt Nam đặc biệt hoan nghênh những lời tuyên bố chung của các vị lãnh tụ Liên Xô, Ấn Độ và Miến Điện về sự cần thiết phải triệt để thi hành Hiệp định Giơnevơ ở nước chúng tôi.

1. Ngày 22/12/1955, tờ tuần báo *Thời đại mới* Ấn Độ đã đăng bài trả lời phỏng vấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh với phóng viên báo này (B.T).

Hỏi: Suốt đời của Chủ tịch, Chủ tịch đã lãnh đạo một cuộc đấu tranh anh dũng chống chủ nghĩa thực dân, một cuộc đấu tranh đã được toàn thế giới khâm phục và là một nguồn khuyến khích cho tất cả những người yêu nước ở châu Á. Theo ý kiến của Chủ tịch thì tình hình cuộc đấu tranh để xóa bỏ chủ nghĩa thực dân trên toàn thế giới hiện nay như thế nào?

Trả lời: Trước cuộc đấu tranh anh dũng giành tự do và độc lập và những thắng lợi của các dân tộc Á - Phi, chủ nghĩa thực dân đang sụp đổ nhanh chóng.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về các khối và các căn cứ quân sự do các nước đế quốc lập ra nhằm bao vây Trung Quốc, Đông - Nam Á, Ấn Độ và Trung Đông?

Trả lời: Những khối và những căn cứ quân sự đó là một mối đe dọa cho hòa bình ở châu Á và toàn thế giới.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về phong trào đoàn kết các dân tộc Á - Phi hiện đang phát triển?

Trả lời: Đó là một điều rất tốt. Tôi chúc mong phong trào ấy ngày càng phát triển nhanh chóng và hoạt động mạnh mẽ hơn vì lợi ích của các dân tộc châu Á và châu Phi.

Hỏi: Việc lập lại hòa bình ở Việt Nam là một thắng lợi to lớn của cuộc đấu tranh anh dũng của nhân dân Việt Nam và của nhân dân yêu chuộng hòa bình toàn thế giới. Trước những khó khăn to lớn đang ngăn trở việc hoàn thành độc lập và thống nhất nước Việt Nam, Chủ tịch nhận định như thế nào về triển vọng cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam để hoàn thành độc lập và thống nhất nước Việt Nam?

Trả lời: Dù khó khăn to lớn đến thế nào, chúng tôi tin chắc sẽ hoàn thành được độc lập và thống nhất đất nước chúng tôi bằng phương pháp hòa bình vì toàn thể nhân dân Việt Nam đều mong muốn như vậy và đều ủng hộ chúng tôi. Không gì có thể ngăn cản mặt trời mọc. Không ai có thể đi ngược lại ý nguyện của nhân dân.

Hỏi: Chủ tịch nhận định như thế nào về mối quan hệ hiện nay giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Ấn Độ và cần làm gì để phát triển mối quan hệ đó?

Trả lời: Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nước Ấn Độ có quan hệ rất thân thiện với nhau và mối quan hệ đó đang tiếp tục ngày càng phát triển.

Hỏi: Chủ tịch muốn nhấn gửi điều gì cho nhân dân Ấn Độ nhân dịp năm mới?

Trả lời: Thay mặt nhân dân nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân tôi, tôi xin chúc người bạn thân của chúng tôi là nhân dân Ấn Độ được hưởng một năm mới hạnh phúc và thịnh vượng.

Báo Nhân dân, số 673, ngày 5/1/1956.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.10, tr.219-221.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ÔNG L. HANXEN¹
CHỦ BÚT HÃNG U.P. CỦA MỸ Ở KHU VỰC CHÂU Á**

Hỏi: Trong năm sắp tới, triết lý nào sẽ hướng dẫn Ngài trong những sự cố gắng của Ngài để mang lại cho những nước châu Á nền hòa bình và thịnh vượng mà mọi người mong muốn?

Trả lời: Trong chính sách đối ngoại, triết lý hướng dẫn chúng tôi là sự thực hiện 5 nguyên tắc chung sống hòa bình².

Về chính sách nội trị, triết lý hướng dẫn chúng tôi là sự thực hiện nghiêm chỉnh Hiệp định Giơnevơ để thực hiện sự thống nhất đất nước chúng tôi.

1. Leroy Hanxen (B.T).

2. *5 nguyên tắc chung sống hòa bình:* 5 nguyên tắc này (còn gọi là 5 nguyên tắc cùng tồn tại hòa bình) được đề ra lần đầu trong Hiệp định giữa Ấn Độ và Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa về buôn bán và quan hệ của Tây Tạng (thuộc Trung Quốc) với Ấn Độ (tháng 4/1954) gồm: 1) Tôn trọng lãnh thổ toàn vẹn và chủ quyền của nhau; 2) Không tiến công nhau; 3) Không can thiệp vào công việc của nhau; 4) Bình đẳng và cùng có lợi; 5) Cùng tồn tại hòa bình.

Tại Hội nghị Băngđung năm 1955, những nguyên tắc này được khẳng định lại.

Tôi chúc ông một năm mới sung sướng, vui vẻ, và nhờ ông chuyển cho nhân dân Mỹ lời chào thân thiện của chúng tôi.

Báo *Nhân dân*, số 663, ngày 26/12/1955.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.10, tr.228.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN
ANH RỐT XENXPÔ BÁO TIN NHANH HẰNG NGÀY**

Hỏi: Chủ tịch có thấy cuộc đi thăm nước Anh của các vị lãnh tụ Liên Xô sẽ là dịp thuận lợi cho các cuộc thảo luận có thể đưa đến một giải pháp cho việc khủng hoảng hiện nay ở Việt Nam không?

Trả lời: Việc đi thăm nước Anh của các vị lãnh tụ Liên Xô, nhằm cải thiện mối quan hệ giữa hai nước sẽ góp vào việc bảo vệ hòa bình châu Á và thế giới, và do đó có thể ảnh hưởng tốt tới việc giải quyết vấn đề Việt Nam.

Hỏi: Chủ tịch có thấy một nguy cơ chiến tranh nổ ra lại ở Việt Nam không?

Trả lời: Hòa bình ở Việt Nam đang bị đe dọa vì Hiệp định Giơnevơ đang bị chính quyền miền Nam vi phạm nghiêm trọng.

Hỏi: Trước thái độ của “Chính phủ miền Nam” đối với Hiệp định Giơnevơ, và trước việc giải tán Bộ chỉ huy Pháp, Chủ tịch có những dự kiến gì?

Ngài có thấy là do thái độ của “Chính phủ miền Nam”, Ngài có thể tự do áp dụng bất cứ phương pháp nào để thống nhất đất nước không?

Trả lời: Chúng tôi sẽ dùng mọi biện pháp đấu tranh bằng đường lối hòa bình để Hiệp định Giơnevơ được thực hiện triệt để.

Hỏi: Chủ tịch có định mở rộng những quan hệ ngoại giao và nhất là thương mại đối với phương Tây không?

Trả lời: Trên nguyên tắc bình đẳng và hai bên cùng có lợi, chúng tôi sẵn sàng đặt quan hệ ngoại giao và thương mại với tất cả các nước.

Báo Nhân dân, số 784, ngày 26/4/1956.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.10, tr.316-317.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN
HĂNG THÔNG TIN MỸ U.P.

Hỏi: Theo Cụ nghĩ thì hiện nay sự trở ngại lớn nhất để thực hiện hòa bình thế giới là gì?

Trả lời: Đó là chính sách “thực lực”, chính sách tăng cường quân bị, chuẩn bị chiến tranh của vài cường quốc.

Hỏi: Theo ý kiến Cụ thì việc gì có thể xảy ra, nếu không có tổng tuyển cử trong toàn quốc ở Việt Nam đúng tháng 7?

Trả lời: Nhân dân cả nước Việt Nam sẽ tiếp tục đấu tranh và đấu tranh mạnh hơn nữa để cho có tổng tuyển cử tự do trong khắp cả nước; vì đó là nguyện vọng tha thiết của toàn dân Việt Nam đã được Hiệp định Giơnevơ 1954 thừa nhận.

Hỏi: Người ta tố cáo rằng: Trong trường hợp tổng tuyển cử toàn quốc, thì sẽ không có tuyển cử tự do ở miền Bắc. Chính phủ của Cụ sẽ sẵn sàng có những biện pháp gì để bảo đảm tuyển cử được tự do ở miền Bắc?

Trả lời: Đó là lời vu khống của những người không muốn thống nhất Việt Nam bằng tổng tuyển cử tự do. Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đảm bảo tổng tuyển cử sẽ được hoàn toàn tự do ở miền Bắc Việt Nam.

Hỏi: Nước Cộng hòa Nhân dân Việt Nam¹ có thể cũng sẽ tổ chức tuyển cử như ở miền Nam đã tổ chức không?

Trả lời: Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa chủ trương tổ chức tổng tuyển cử tự do theo đúng ý nguyện của toàn dân Việt Nam.

Hỏi: Theo Cụ nghĩ thì triển vọng để tăng cường sự buôn bán giữa Việt Nam và Nhật Bản trong năm 1956-1957 như thế nào?

Trả lời: Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẵn sàng buôn bán với Nhật Bản cũng như với các nước khác, trên nguyên tắc bình đẳng và hai bên cùng có lợi.

Hỏi: Chính phủ của Cụ đã có kế hoạch gì để khuyến khích nước Pháp đầu tư thêm ở miền Bắc Việt Nam không?

Trả lời: Vấn đề ấy cần phải bàn bạc giữa Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Chính phủ Pháp. Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa hoan nghênh sự phát triển quan hệ về mọi mặt với nước Pháp trên nguyên tắc bình đẳng và hai bên cùng có lợi.

Hỏi: Chính phủ của Cụ có thể chấp nhận một thể thức theo đó cả nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nước Cộng hòa Việt Nam làm hai quốc gia riêng biệt và có thể vào Liên hợp quốc không?

Trả lời: Đất nước Việt Nam từ Bắc đến Nam là một khối, cần được thống nhất.

1. Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa (B.T).

Không thể chia cắt Việt Nam thành hai nước riêng biệt, cũng như không thể chia cắt Hoa Kỳ thành hai nước riêng biệt.

Chúc ông mạnh khỏe.

Báo *Nhân dân*, số 861, ngày 13/7/1956.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.10, tr.363-364.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN
HÃNG THÔNG TIN PHÁP A.F.P.**

Hỏi: Thưa Chủ tịch, thời hạn do Hiệp định Giơnevơ ấn định cho việc tổ chức tổng tuyển cử tự do trong toàn cõi Việt Nam đã đến, mà cuộc tổng tuyển cử đó lại không thực hiện được. Ai phải chịu trách nhiệm về tình hình này?

Trả lời: Rõ ràng là những giới can thiệp Mỹ và chính quyền thân Mỹ ở miền Nam phải chịu trách nhiệm chính về tình hình này.

Nước Pháp là một bên ký Hiệp định cũng có phần trách nhiệm.

Hỏi: Chủ tịch có coi Hiệp định Giơnevơ từ nay trở đi là mất hiệu lực không? Trong trường hợp Hiệp định Giơnevơ mất hiệu lực, Chủ tịch nhận thấy việc thống nhất nước Việt Nam có thể thực hiện như thế nào? Trong trường hợp Hiệp định Giơnevơ không mất hiệu lực, Chủ tịch quan niệm việc tiếp tục thi hành những điều khoản của Hiệp định Giơnevơ 1954 như thế nào? Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa định áp dụng những biện pháp gì để thoát khỏi sự bế tắc hiện thời do việc không thi hành những điều khoản chính trị của Hiệp định Giơnevơ gây nên?

Trả lời: Hiệp định Giơnevơ không thể vì một lý do gì mất hiệu lực.

Với sự ủng hộ rộng rãi của các chính phủ và nhân dân yêu chuộng hòa bình và dân chủ trên thế giới, toàn thể nhân dân chúng tôi, từ Bắc chí Nam, cương quyết đấu tranh đòi Hiệp định Giơnevơ phải được thi hành đầy đủ.

Hỏi: Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có sẵn sàng thừa nhận sự có thể có mặt ở Hà Nội một phái đoàn liên lạc của miền Nam bên cạnh Ủy ban Quốc tế giám sát đình chiến ở Việt Nam không? Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có sẵn sàng tiếp nhận những đại diện của bộ tham mưu quân đội miền Nam vào Ủy ban liên hợp đình chiến trung ương không?

Trả lời: Chúng tôi sẵn sàng trên cơ sở những điều khoản của Hiệp định Giơnevơ.

Hỏi: Có tin đồn ở Hà Nội rằng sẽ có những cuộc trao đổi, tiếp xúc mới về nhân dân hai miền ở Việt Nam. Chủ tịch có thể xác nhận đã có sự thương lượng về việc này giữa Chính phủ của Ngài và Chính phủ Sài Gòn không?

Trả lời: Chính phủ chúng tôi đã nhiều lần đề nghị với chính quyền miền Nam để cho nhân dân được tự do đi lại giữa hai miền.

Đến nay, chúng tôi chưa nhận được trả lời.

Hiện thời, không có cuộc thương lượng nào về việc này.

Hỏi: Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có định tổ chức một cuộc tuyển cử ở miền Bắc để bầu lại Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa do cuộc tuyển cử năm 1946 lập nên không?

Trả lời: Chúng tôi tán thành tổ chức tổng tuyển cử tự do trong toàn quốc, để thực hiện thống nhất nước nhà, theo đúng Hiệp định Giơnevơ.

Hỏi: Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có định lập quan hệ ngoại giao với những nước ngoài các nước của khối dân chủ nhân dân không?

Trả lời: Chính sách đối ngoại của chúng tôi là lập quan hệ tốt với tất cả các nước muốn lập quan hệ ngoại giao với chúng tôi trên cơ sở có đi có lại, bình đẳng và tôn trọng năm nguyên tắc chung sống hòa bình.

Báo *Nhân dân*, số 873, ngày 25/7/1956.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.10, tr.381-382.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN
BÁO TUẦN LỄ ĐỨC¹**

Hỏi: Theo ý Ngài cần phải làm gì để bảo đảm việc thực hiện những nghị quyết chính trị của Hiệp định Giơnevơ và Bản tuyên bố cuối cùng ngày 21/7/1954 ở Giơnevơ?

Trả lời: Điều quan trọng hơn hết là phải huy động mạnh mẽ hơn bao giờ hết những lực lượng của nhân dân từ Bắc chí Nam để bảo đảm và thi hành những nghị quyết ở Giơnevơ, nhất là những vấn đề chính trị, vì lực lượng của nhân dân sẽ tất thắng nếu ta biết phát triển nó. Ngoài ra, những nước đã ký kết Hiệp định Giơnevơ phải chịu hoàn toàn trách nhiệm.

Hiệp định Giơnevơ lập lại hòa bình ở Đông Dương, công nhận chủ quyền, nền độc lập, thống nhất, sự toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt Nam và quy định đến tháng 7/1956 phải thi hành tổng tuyển cử tự do trong cả nước để thống nhất đất nước.

Với lực lượng đoàn kết đó, chúng tôi sẽ không ngừng phấn đấu để làm cho Nam Bắc gần gũi nhau. Chúng tôi sẽ kiên quyết phấn đấu để củng cố hòa bình, giành thống nhất, độc lập và dân chủ hoàn toàn cho đất nước. Cuộc đấu tranh chính

1. Tiến sĩ Écxumakhơ - Phóng viên báo *Tuần lễ Đức* (B.T).

trị mà hiện nay chúng tôi đang theo đuổi là một cuộc đấu tranh lâu dài, gian khổ, khó khăn nhưng nhất định thắng.

Để đáp lại những nguyện vọng tha thiết của nhân dân chúng tôi, nghĩa là củng cố hòa bình, giành thống nhất trên cơ sở Hiệp định Giơnevơ, Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã đề nghị dùng những biện pháp cụ thể như sau:

1. Lập lại quan hệ bình thường và sự đi lại tự do giữa hai miền. Tạo điều kiện cho các tổ chức chính trị, kinh tế, văn hóa giữa hai miền liên lạc với nhau.

2. Mở hội nghị hiệp thương gồm có đại biểu Chính phủ của hai miền bàn về vấn đề tổng tuyển cử tự do để đi đến thống nhất đất nước trên cơ sở Hiệp định Giơnevơ.

Hỏi: Những vấn đề quan trọng được giải quyết trong 2 năm nay sau Hội nghị Giơnevơ ở nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là những vấn đề gì? Những vấn đề cấp thiết cần phải giải quyết là những vấn đề gì?

Trả lời: Sau Hội nghị Giơnevơ miền Bắc được hoàn toàn giải phóng khỏi ách thực dân. Nhiệm vụ cấp thiết là xây dựng lại đất nước và tạo điều kiện cho việc thống nhất đất nước.

Trong tháng này, căn bản chúng tôi đã hoàn thành cải cách ruộng đất. Tới đại đa số nông dân được chia ruộng. Lực lượng phong kiến và địa chủ đã bị đánh đổ, trẻ sơ sinh cũng có phần ruộng, vì ruộng chia theo số nhân khẩu trong mỗi gia đình. Nông dân Công giáo đã đi vào Nam sau ngày giải phóng cũng được chia ruộng. Ruộng ấy được quản trị cho đến khi họ trở về.

Cải cách ruộng đất là một nhiệm vụ rất khó khăn. Tôi có những kinh nghiệm quốc tế, nhưng tôi chưa hề nghĩ rằng việc thực hiện cải cách ruộng đất lại có những khó khăn đến như

thế. Tôi thường nghĩ rằng: Anh là bản nông, đây ruộng đây, anh nhận lấy, ruộng ấy thuộc về anh đấy. Nhưng việc chia ruộng đất thật là phức tạp mà trước kia người ta chưa quan niệm được. Mặc dù chúng tôi đã phái cán bộ phát động quần chúng đã được huấn luyện 4 tuần trước về nông thôn làm công tác cải cách, mặc dầu chúng tôi chịu cùng ăn, cùng làm, cùng ở với nông dân để họ phát hiện cho chúng tôi những vấn đề ở thôn xóm, mặc dầu chúng tôi có thể nói rằng: Cán bộ đã trưởng thành trong công tác, nhưng những khó khăn vẫn còn to lớn. Điều đó chỉ do nông dân chưa quan niệm được rằng có thể có một chế độ xã hội không địa chủ được và chế độ đó có thể đứng vững được. Bọn địa chủ ở các thôn xóm lại có cả một hệ thống tinh vi để khủng bố mua chuộc, đàn áp. Ở nông thôn thật là một cuộc đấu tranh giai cấp rõ rệt. Bọn địa chủ biết rõ tương lai chúng sẽ ra sao nên chúng phản kháng lại rất thâm độc. Chúng không sợ gì mà không thủ tiêu những tên địa chủ khác mà chúng sợ có thể phát giác với Chính phủ những điều bí mật trong tổ chức của chúng.

Nhưng bây giờ chúng tôi có thể nói rằng cuộc đấu tranh rất thuận lợi cho chúng tôi, thuận lợi cho hàng triệu bản nông. Đó là chúng tôi đã có một người bạn đồng minh mới, vững vàng. Đó là chúng tôi đã đào tạo được trong hàng ngũ nông dân những cán bộ xuất sắc, điều đó có tác dụng quyết định trong công cuộc tiếp tục củng cố miền Bắc cũng như trong công cuộc đấu tranh giành thống nhất đất nước.

Trong những năm tới chúng tôi có những nhiệm vụ trước mắt sau đây:

Trước hết phải tiếp tục và bảo đảm những việc mà chúng tôi đã bắt đầu làm. Cải cách ruộng đất trên căn bản đã thực

hiện xong, nhưng còn nhiều khuyết điểm cần phải sửa chữa. Nhất là phải nâng cao mức sản xuất nông nghiệp. Trên lĩnh vực công nghiệp, chúng tôi sẽ cố gắng, theo kế hoạch Nhà nước, xây dựng những nhà máy mới.

Hỏi: Quan niệm của Ngài đối với việc nước Đức bị chia cắt và thái độ của Ngài với nước Cộng hòa Liên bang Đức như thế nào?

Trả lời: Việc nước Đức bị chia cắt đối với nhân dân Đức là một sự kiện đau xót, bi thảm cũng như việc nước Việt Nam bị chia cắt đối với nhân dân Việt Nam. Nhưng chúng tôi tin chắc rằng nhân dân Đức sẽ giành được thống nhất đất nước cũng như nhân dân Việt Nam. Nếu ý chí thống nhất được biểu hiện một cách có tổ chức thì không có gì thắng nổi.

Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa cũng tán thành quan hệ bình thường về phương diện chính trị, kinh tế, văn hóa với nước Cộng hòa Liên bang Đức. Chúng tôi mong muốn lập lại quan hệ bình thường với tất cả các nước tư bản trên cơ sở hoàn toàn bình đẳng về chính trị. Trong số các nước tư bản, chúng tôi kể đến có cả nước Cộng hòa Liên bang Đức. Chính phủ nước Cộng hòa Liên bang Đức đã lập lại quan hệ bình thường với Liên Xô. Việc Chính phủ Cộng hòa Liên bang Đức cũng cần cố gắng lập lại quan hệ bình thường với các nước khác trong phe xã hội chủ nghĩa cũng như việc các nước này đã nhiều lần tuyên bố không phản đối sự lập lại những quan hệ bình thường đó sẽ có lợi cho sự hiểu biết quốc tế về vấn đề chung sống và hòa bình.

Báo *Tuần lễ Đức*, Cộng hòa Liên bang Đức, số 31, ngày 1/8/1956.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.10, tr.393-396.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN
BÁO LA DÉPÊCHE TOULOUSE¹

Hỏi: Dư luận Pháp phần đông, mong duy trì sự hiện diện về kinh tế và văn hóa của Pháp trong khuôn khổ một Việt Nam độc lập, rất ngạc nhiên về sự chậm chạp trong tiến hành đàm phán nhiều tháng nay tại Hà Nội. Một số tin tức đổ lỗi tại Chính phủ của ông có nhiều đắn đo đối với sự hợp tác mong chờ ấy. Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có còn giữ vững quyết định tán thành việc duy trì sự có mặt của Pháp và góp phần tạo ra một bầu không khí tin cậy cần thiết, đặc biệt là bằng sự củng cố đồng tiền của mình và một quy chế rõ ràng hay không?

Trả lời: Chúng tôi vẫn kiên trì tán thành một sự hợp tác hữu nghị về văn hóa và kinh tế giữa nước Pháp và Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Sự chậm chạp của những cuộc đàm phán không phải từ phía chúng tôi.

Hỏi: Trong trường hợp vì những sự kiện đặc biệt không thể tiến hành bầu cử năm 1956, thái độ của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẽ thế nào? và sẽ có những quyết

1. Báo Tin nhanh Tuludơ (Pháp) do phóng viên Mories thực hiện (B.T).

định gì để đối phó? Và nếu cuộc bầu cử bất lợi cho Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, thì các ngài có tham gia một Chính phủ đoàn kết rộng rãi hay không?

Trả lời: Về vấn đề bầu cử năm 1956, cũng như những vấn đề khác, chúng tôi thi hành nghiêm chỉnh các điều khoản của Hiệp định Giơnevơ. Chúng tôi không có giả định nào hết. Chúng tôi sẵn sàng hợp tác với tất cả mọi người Việt Nam tán thành hòa bình, thống nhất, độc lập và dân chủ.

Hỏi: Cuộc di cư của một phần dân chúng Bắc Việt Nam làm cho dư luận thế giới sửng sốt. Cuộc di chuyển về miền Nam ấy có phải duy nhất vì những lý do tôn giáo và chính trị và lại bị những khó khăn kinh tế - hạn hán và lụt lội - làm gay gắt thêm hay không?

Trả lời: Cuộc di cư ấy là do những âm mưu chính trị của nước ngoài nhằm gieo rắc chia rẽ trong nhân dân chúng tôi. Chúng cố, Chính phủ Hoa Kỳ đã chi 45 triệu đôla và Chính phủ Pháp chi 10 tỷ phrăng cho cuộc di cư ấy.

Hỏi: Một nhân vật chính trị Nam Việt Nam mới đây cho rằng nhân dân Việt Nam ghét Pháp một cách sâu sắc. Chủ tịch có đồng tình với ý kiến ấy không?

Trả lời: Nhân dân Việt Nam vốn là bạn của các dân tộc. Nhân dân Việt Nam tuyệt đối không có tinh thần ghét Pháp. Sự đón tiếp anh em mà nhân dân Việt Nam dành cho phái đoàn các chiến sĩ hòa bình Pháp, chứng tỏ điều đó.

Hỏi: Chủ tịch trả lời như thế nào về lập luận cho rằng Bắc Việt Nam càng trở thành “một nước phụ thuộc của

*Trung Hoa nhân dân”, và ngay cả là “một tỉnh Trung - Xô”,
những lập luận ấy làm cho tất cả những cố gắng đàm phán
Pháp - Việt bất thành không?*

Trả lời: Tôi không trả lời câu hỏi này, vì nó buồn cười và
không tôn trọng đối với nước tôi.

Trả lời năm 1956.

Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.10, tr.467-468.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN
THÔNG TẤN XÃ HUNGARI¹**

Hỏi: Yêu cầu Cụ, với danh nghĩa là Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, cho biết ý kiến về những sự thay đổi gần đây nhất trong tình hình quốc tế, trước hết trong tình hình của phe xã hội chủ nghĩa và đặc biệt là những biến cố ở Hunggari.

Trả lời: Tình hình thế giới gần đây, những điểm đáng chú ý là: Phong trào giải phóng dân tộc càng phát triển, chủ nghĩa thực dân càng tan rã, sự đoàn kết càng chặt chẽ giữa các nước trong phe xã hội chủ nghĩa. Đế quốc chủ nghĩa điên cuồng hoạt động hòng phá hoại chế độ dân chủ nhân dân ở Hunggari và hòng chia rẽ lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa. Nhưng chúng đã thất bại. Nhân dân Việt Nam rất sung sướng thấy nhân dân Hunggari anh em, với sự giúp đỡ chính nghĩa của quân đội Liên Xô, đã đoàn kết chiến đấu đập tan những âm mưu đen tối đó của bọn đế quốc.

1. Ngày 19/2/1957, báo chí Hunggari đăng bài trả lời phỏng vấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh với phóng viên *Thông tấn xã Hunggari* (B.T).

Hỏi: Theo những sự đổi mới của tình hình quốc tế, yêu cầu Chủ tịch cho biết ý kiến về những triển vọng về việc thực hiện thống nhất nước Việt Nam.

Theo ý Chủ tịch, tình hình quốc tế và sự phát triển hiện tại của tình hình chính trị ở châu Á làm giảm bớt hay tăng thêm những khả năng thống nhất nước Việt Nam.

Trả lời: Cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam để thống nhất đất nước là một cuộc đấu tranh chính nghĩa. Hiện nay, đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai ra sức phá hoại Hiệp định Giơnevơ, hòng chia cắt lâu dài đất nước Việt Nam; cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất của nhân dân Việt Nam đang gặp nhiều khó khăn. Nhưng với tinh thần đoàn kết đấu tranh của toàn thể nhân dân Việt Nam từ Nam chí Bắc, với sự ủng hộ của nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em, các nước Á - Phi và toàn thể nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới, cuộc đấu tranh đó tuy phải lâu dài và gian khổ song nhất định sẽ thắng lợi.

Hỏi: Yêu cầu Chủ tịch cho biết ý kiến về sự hoạt động của Chính phủ công nông cách mạng Hunggari nhằm củng cố và lập trên những cơ sở mới, sự trật tự của nền dân chủ nhân dân ở Hunggari.

Trả lời: Chính phủ công nông cách mạng Hunggari đã đạt được những thắng lợi căn bản: Đập tan âm mưu phản cách mạng của bọn phản động tay sai của đế quốc và bảo vệ chế độ dân chủ nhân dân. Thắng lợi ấy là nhờ ở sự đoàn kết đấu tranh của nhân dân Hunggari, sự giúp đỡ tận tình của các nước xã hội chủ nghĩa và dân chủ nhân dân anh em. Tôi tin chắc rằng trên cơ sở những thành tích đã đạt được,

Chính phủ công nông cách mạng Hunggari sẽ thu được nhiều thắng lợi hơn nữa trong việc xây dựng sự nghiệp vĩ đại xã hội chủ nghĩa.

Hỏi: Chủ tịch có gửi lời gì cho nhân dân Hunggari, trước tiên là cho công nhân, nông dân và trí thức tiến bộ không?

Trả lời: Nhân dân hai nước chúng ta cùng chung một lý tưởng và có những mối quan hệ hữu nghị hết sức bền vững dựa trên cơ sở tinh thần quốc tế vô sản. Nhân dân Việt Nam luôn luôn đồng tình và ủng hộ nhân dân Hunggari trong cuộc đấu tranh chống mọi âm mưu thâm độc của đế quốc và xây dựng nước Hunggari vững mạnh. Tôi chúc những công nhân, nông dân và trí thức tiến bộ cùng với toàn thể nhân dân Hunggari đoàn kết chặt chẽ xung quanh Đảng Công nhân xã hội và Chính phủ công nông cách mạng Hunggari sẽ đạt được những thành tích to lớn hơn nữa trong sự nghiệp vĩ đại xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Báo *Nhân dân*, số 1082, ngày 22/2/1957.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.10, tr.507-509.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN
BẢO SỰ NGHIỆP CÔNG NHÂN (BUNGARI)**

Hỏi: Sau khi đã đi thăm hầu hết các nước xã hội chủ nghĩa, chắc hẳn đồng chí Chủ tịch đã có dịp tận mắt chứng kiến cuộc sống của phe xã hội chủ nghĩa. Vậy theo ý kiến của Chủ tịch, những nhiệm vụ gì được coi là quan trọng nhất trong cuộc đấu tranh nhằm củng cố sự đoàn kết giữa các nước xã hội chủ nghĩa để vừa tạo điều kiện hỗ trợ, giúp đỡ lẫn nhau một cách toàn diện cùng tiến bộ, vừa chống trả một cách có hiệu quả mọi hành động phá hoại hòa bình thế giới của bè lũ đế quốc?

Trả lời: Tôi vô cùng sung sướng khi được chứng kiến mối quan hệ hữu nghị anh em sâu sắc đã gắn bó các nước xã hội chủ nghĩa chúng ta lại với nhau và một tinh thần lạc quan, phấn khởi ở khắp mọi nơi, tất cả cùng chung tay xây dựng chủ nghĩa xã hội. Hãy củng cố quan hệ hữu nghị đó! Hãy tăng cường sự thống nhất của đại gia đình xã hội chủ nghĩa! Cố gắng đạt nhiều thành tựu mới trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội theo đúng đường lối bách chiến bách thắng của chủ nghĩa Mác - Lênin! Đó chính là điều mà chúng ta

cần phải làm để bảo đảm một nền hòa bình lâu dài và một cuộc sống hạnh phúc cho toàn nhân loại.

Hỏi: Nhân dân Bungari luôn luôn theo dõi từng bước trưởng thành của Việt Nam, một quốc gia tự do và độc lập. Những nhiệm vụ nào là chủ yếu nhất đặt ra trước nhân dân Việt Nam nhằm phát triển kinh tế, văn hóa và thống nhất đất nước bằng con đường hòa bình?

Trả lời: Những nhiệm vụ quan trọng nhất của chúng tôi hiện nay là đấu tranh thống nhất Tổ quốc và từng bước xây dựng cơ sở vật chất của chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Để thực hiện tốt các nhiệm vụ chính này, chúng tôi cần phải tăng cường hơn nữa sự đoàn kết toàn dân tộc dưới ngọn cờ Mặt trận Tổ quốc; củng cố tình hữu nghị với các nước xã hội chủ nghĩa anh em; phát triển quan hệ hữu nghị với tất cả các lực lượng yêu chuộng hòa bình, đồng thời tập trung toàn lực để phát triển sản xuất và từng bước nâng cao đời sống nhân dân.

Hỏi: Nhân dân Bungari rất vui mừng trước sự phát triển tốt đẹp của quan hệ hữu nghị anh em giữa hai nước chúng ta. Xin đồng chí đánh giá như thế nào về các mối quan hệ giữa hai dân tộc chúng ta ngày nay, cũng như sự nhận định của đồng chí về tương lai phát triển của các mối quan hệ này?

Trả lời: Mối quan hệ giữa hai nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Cộng hòa Nhân dân Bungari là mối quan hệ hữu nghị anh em gần gũi và thắm thiết nhất. Chúng ta cần

phát triển hơn nữa các mối quan hệ này, vì lợi ích của nhân dân hai nước cũng như lợi ích chung của đại gia đình xã hội chủ nghĩa và vì nền hòa bình trên toàn thế giới.

Xin gửi lời chào anh em đến quý báo cùng các bạn đọc!

Trả lời ngày 17/8/1957.

Báo *Sự nghiệp công nhân*, số 230, ngày 18/8/1957.

In trong sách *Hồ Chí Minh trên đất nước hoa hồng*,

Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2008, tr.87-89.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.11, tr.62-63.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN
ĐÀI PHÁT THANH MÁTXCƠVA**

Hỏi: Xin đồng chí Chủ tịch cho biết cảm tưởng về cuộc đi thăm các nước dân chủ nhân dân?

Trả lời: Chúng tôi rất sung sướng được đến thăm các nước anh em, thấy tận mắt những thành quả xây dựng xã hội chủ nghĩa, trao đổi kinh nghiệm với các đồng chí lãnh đạo.

Hỏi: Nhân dịp Mỹ bắt ép Đại hội đồng Liên hợp quốc thảo luận cái gọi là “vấn đề Hunggari”, yêu cầu đồng chí Chủ tịch cho biết qua về cảm tưởng của đồng chí đối với cuộc đi thăm Hunggari?

Trả lời: Nhân dân Hunggari đang ra sức hàn gắn những vết thương do cuộc phản cách mạng đã gây ra và tiếp tục phấn khởi xây dựng xã hội chủ nghĩa.

Hỏi: Xin đồng chí Chủ tịch cho biết trong các cuộc đàm phán giữa đồng chí với các nhà lãnh đạo các nước mà đồng chí đã tới thăm, tình hình ở Việt Nam đã được các nước chú ý như thế nào?

Trả lời: Các đồng chí lãnh đạo các nước anh em đều chú ý tới tình hình Việt Nam và ủng hộ cuộc đấu tranh hòa bình của nhân dân Việt Nam để thống nhất Tổ quốc.

Hỏi: Xin đồng chí Chủ tịch cho biết cảm tưởng sau những ngày ở thăm Liên Xô?

Trả lời: Tôi rất lấy làm sung sướng trông thấy Liên Xô đang tiến mạnh trên con đường cộng sản chủ nghĩa. Tôi xin chúc nhân dân Liên Xô đạt được nhiều thành tích mới để kỷ niệm 40 năm Cách mạng Tháng Mười vĩ đại.

Báo Nhân dân, số 1270, ngày 30/8/1957.

Hồ Chí Minh: Toàn tập, Sdd, t.11, tr.77-78.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN
BÁO CHIAKHIALÁP (HUNG GARI)**

Hỏi: Trên quan điểm đoàn kết và củng cố sự nhất trí giữa các nước đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, đồng chí đánh giá những sự kiện quốc tế xảy ra từ 7/11/1956 đến 7/11/1957 như thế nào?

Trả lời: Những việc xảy ra trong một năm qua chứng tỏ rằng: Phe các nước xã hội chủ nghĩa thì chủ trương chung sống hòa bình và đấu tranh bảo vệ hòa bình, dân chủ và độc lập dân tộc, phe đế quốc lại muốn thực hiện những âm mưu gây chiến, can thiệp vào nội bộ và xâm lược nước khác, nhưng chúng đã thất bại thảm hại. Vấn đề kênh Xuyê do đế quốc Anh, Pháp và Ixraen với sự đồng tình của đế quốc Mỹ gây ra, việc đế quốc Mỹ âm mưu khôi phục chế độ phát xít ở Hunggari cũng như âm mưu dùng Thổ Nhĩ Kỳ và Ixraen để xâm lược Xyri, đều bị lực lượng hòa bình của nhân dân thế giới và ý chí bảo vệ độc lập của các dân tộc kiên quyết chống lại. Những âm mưu đen tối của đế quốc đã bị đập tan.

Việc Liên Xô phóng vệ tinh nhân tạo thứ nhất và thứ hai đã chứng tỏ khoa học và kỹ thuật của xã hội chủ nghĩa hơn hẳn của tư bản chủ nghĩa và đã mở một kỷ nguyên mới chinh phục vũ trụ, đem lại lợi ích cho cả loài người và tăng thêm

khả năng bảo vệ hòa bình thế giới. Sự đoàn kết nhất trí và sự giúp đỡ anh em giữa các nước trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa do Liên Xô lãnh đạo là một lực lượng hùng mạnh không gì lay chuyển được. Nó là một cơ sở vững chắc để đảm bảo hòa bình cho thế giới và độc lập cho các dân tộc.

Hỏi: Giai cấp công nhân và toàn thể nhân dân tiến bộ của nước đồng chí, có thái độ như thế nào đối với tất cả những việc đang thực hiện ở Hunggari sau khi đã thủ tiêu được lực lượng phản động đen tối?

Trả lời: Giai cấp công nhân và toàn thể nhân dân Việt Nam hết sức quan tâm đến những cố gắng và những thành tích của nhân dân Hunggari anh em trong việc hàn gắn những vết thương do bọn phản cách mạng và bọn đế quốc đã gây ra. Mỗi một thành tích của nhân dân Hunggari đạt được là một sự vui mừng của nhân dân Việt Nam. Chúng tôi tin rằng dưới sự lãnh đạo của đảng mácxít - lêninnít là Đảng Công nhân xã hội chủ nghĩa Hunggari, với sự ủng hộ của nhân dân Liên Xô và các nước anh em trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa, nhân dân Hunggari sẽ thu được nhiều thắng lợi to lớn hơn nữa trong sự nghiệp xây dựng xã hội chủ nghĩa và góp phần vào cuộc đấu tranh bảo vệ hòa bình thế giới.

Tôi nhờ đồng chí chuyển lời thân ái chào mừng nhân dân Hunggari anh em.

Báo *Nhân dân*, số 1348, ngày 17/11/1957.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.11, tr.192-193.

NÓI CHUYỆN VỚI CÁC NHÀ BÁO TẠI MÁTXCƠVA

Tôi rất sung sướng được gặp các đồng chí. Trước hết tôi cảm ơn các đồng chí đến thăm tôi và nhờ các đồng chí chuyển lời thân ái của tôi, của phái đoàn tôi và của nhân dân Việt Nam đến nhân dân lao động Liên Xô anh dũng.

Đó là một dịp hội rất to lớn. Tôi nhận thấy rõ điều đó không những là trong ngày lễ mà cả sau ngày lễ nữa. Lễ kỷ niệm lần thứ 40 Cách mạng Tháng Mười đã được kỷ niệm không những ở Liên Xô mà cả ở các nước anh em, ở khắp nơi có phong trào công nhân, có các đảng công nhân và các chính đảng tiến bộ. Trước ngày lễ tôi đã được đọc tin tức về những thành tựu ở các nơi trong Liên bang Xôviết trong cuộc thi đua xã hội chủ nghĩa. Liên Xô đã thu được những thành tích lớn về nông nghiệp và công nghiệp, đó là món quà của nhân dân Liên Xô kỷ niệm ngày hội lớn.

Bản báo cáo của đồng chí Khorútsốp là một trang trong lịch sử. Bản báo cáo ấy đã có rất nhiều ảnh hưởng trên toàn thế giới. Trong bản báo cáo ấy đã giải thích tình hình thế giới và phân tích những thành tích mà Liên Xô đã thu được trong 40 năm chính quyền Xôviết. Đồng chí Khorútsốp không những chỉ nói tới những thành tựu vĩ đại của Liên Xô mà còn nói tới những thành tích của các nước anh em và các nước bạn.

Bản báo cáo của đồng chí Khorútsốp đã vạch cho chúng ta thấy rõ con đường phát triển sau này.

Nói tới lễ kỷ niệm lần thứ 40 Cách mạng Tháng Mười thì không thể không nhắc tới cuộc diễu binh và cuộc biểu tình của nhân dân lao động Mátxcova. Quan sát cuộc diễu binh, không những riêng tôi mà tất cả mọi người khác đều nhận thấy rõ rằng đó là lực lượng vô địch trong cuộc đấu tranh cho dân chủ, hòa bình và chủ nghĩa xã hội. Dự cuộc biểu tình, chúng tôi đã được chứng kiến đà phấn khởi của nhân dân Liên Xô vĩ đại trong cuộc đấu tranh cho hòa bình và chủ nghĩa cộng sản. Cuộc diễu binh và cuộc biểu tình cho chúng tôi thấy rằng nhân dân và cả quân đội nữa đoàn kết chặt chẽ chung quanh Đảng và Chính phủ. Sự có mặt của hàng trăm đoàn đại biểu nước ngoài tới đây dự lễ kỷ niệm Cách mạng Tháng Mười là một việc đầy ý nghĩa.

Sau lễ kỷ niệm, nhân dân Liên Xô đang hưởng ứng lời kêu gọi của Đảng và Chính phủ ra sức đạt tới những thành tích mới. Trên tờ *Sự thật thanh niên* tôi cũng đã đọc thấy những dòng sau đây: “Ngày nay phải khá hơn ngày hôm qua và ngày mai phải khá hơn hôm nay”. Những lời đó dường như tổng kết kết quả của cuộc lễ kỷ niệm.

Không những chỉ riêng nhân dân Liên Xô, mà nhân dân các nước anh em, trong số đó có nhân dân Việt Nam chúng tôi, đều phải tích cực công tác hơn nữa để tiến tới noi theo tấm gương của Liên Xô.

Tôi ít nhiều cũng có thể coi là một người dân kỳ cựu của thành phố Mátxcova. Ở những nơi mà hồi nào đó tôi thấy những ngôi nhà cũ, nhỏ bé, thì nay đã mọc lên những tòa nhà chọc trời đồ sộ; ở những nơi trước kia là chợ thì nay đã là

những quảng trường rộng lớn, xinh đẹp. Trước kia đôi Leningrát là một vùng hoang vu, ngày nay ở đó đã mọc lên trường đại học lớn nhất và đẹp nhất trên thế giới và cạnh đó là cả một thị trấn mới.

Gần đây, tôi đã đi thăm ba thành phố anh hùng: Leningrát, Ôđétxa và Xtalingrát. Vì trước kia tôi đã tới thăm nên tôi lại càng nhận thấy rõ những thành tích ở các nơi đó.

Trước chiến tranh, trên toàn thế giới chỉ có bốn triệu đảng viên cộng sản. Hiện nay, con số này tăng lên đến 33 triệu.

Tôi tin rằng nếu Mác, Ăngghen và Leningrát được thấy những người của mình thì các vị ấy sẽ rất hài lòng. Các nước xã hội chủ nghĩa hiện nay đoàn kết trong một phe thống nhất to lớn.

Mùa hè năm nay, tôi đã đi thăm mười một nước, đi qua một chặng đường dài 37.700 cây số, nhưng khắp nơi tôi đều cảm thấy như ở nhà, như trong gia đình mình. Điều đó chứng tỏ rằng chúng ta đoàn kết, thống nhất và mạnh mẽ, chứng tỏ rằng chúng ta có đầy đủ lực lượng để đấu tranh chống chiến tranh và củng cố hòa bình.

Ví dụ ở Việt Nam một số người trước kia phục Mỹ, nhưng bây giờ họ cũng đã thay đổi ý kiến. Liên Xô đã phóng hai vệ tinh, còn Mỹ thì chưa phóng được vệ tinh nào cả. Chúng tôi rất sung sướng vì Liên Xô tiến nhanh hơn Mỹ.

Nói ngày 21/11/1957.

Báo *Nhân dân*, số 1354, ngày 23/11/1957.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.11, tr.195-197.

**TRẢ LỜI PHỎNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN
HÃNG THÔNG TIN MỸ UPI Ở TÔKIÔ (NHẬT BẢN)**

Hỏi: Theo ý kiến của Chủ tịch thì tình hình thế giới trong năm 1958 có những biến chuyển gì quan trọng nhất?

Trả lời: Theo ý tôi, trong năm 1958, việc quan trọng nhất trên thế giới là: Lực lượng xã hội chủ nghĩa và phong trào giải phóng dân tộc phát triển mạnh, chủ nghĩa thực dân tan rã và lực lượng đế quốc suy yếu nhiều. Đặc biệt là nền kinh tế của các nước xã hội chủ nghĩa phát triển nhảy vọt, còn nền kinh tế của các nước tư bản thì khủng hoảng, sa sút.

Hỏi: Chủ tịch có thấy rằng sang năm 1959 tình hình căng thẳng giữa Đông và Tây có thể dịu bớt được chút nào không?

Trả lời: Tôi nghĩ rằng có hy vọng tình hình sẽ bớt căng thẳng giữa phương Đông và phương Tây.

Hỏi: Theo ý kiến của Chủ tịch, trong năm 1959 việc thống nhất nước Việt Nam có thể có những thuận lợi gì?

Trả lời: Chúng tôi luôn luôn tin chắc rằng nước Việt Nam nhất định sẽ thống nhất, thời gian càng đi tới, sự tin chắc ấy càng nhiều.

Hỏi: Trong năm 1959, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có những kế hoạch cụ thể gì để phát triển hơn nữa nền kinh tế và nông nghiệp ở Việt Nam?

Trả lời: Năm 1959, chúng tôi có kế hoạch xây dựng cơ bản nhằm phát triển kinh tế, tăng cường hơn nữa công nghiệp và nông nghiệp so với năm 1958.

Hỏi: Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có định thành lập “công xã nhân dân” như ở nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa không?

Trả lời: Trước mắt, chúng tôi không định tổ chức “công xã nhân dân”. Chúng tôi có kế hoạch hợp tác hóa nông thôn, tăng gia sản xuất và cải thiện hơn nữa đời sống của nhân dân.

Tôi gửi ông và đọc giả của ông lời chào thân mật.

Trả lời ngày 17/1/1959.

Báo *Nhân dân*, số 1780, ngày 27/1/1959.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.12, tr.16-17.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN
ĐÀI PHÁT THANH MÁTXCƠVA**

Hỏi: Thưa đồng chí Chủ tịch, xin đồng chí cho biết cảm tưởng về công việc của Đại hội lần thứ XXI Đảng Cộng sản Liên Xô?

Trả lời: Đại hội lần thứ XXI của Đảng Cộng sản Liên Xô tiến hành trong một bầu không khí vô cùng phấn khởi, nó chứng tỏ sự đoàn kết nhất trí của Đảng Cộng sản Liên Xô, giữa Đảng Cộng sản Liên Xô và nhân dân Liên Xô, giữa Đảng Cộng sản Liên Xô và các đảng mácxít - lêninnít khác trên toàn thế giới. Đại hội lần thứ XXI thật là Đại hội của những chiến sĩ xây dựng chủ nghĩa cộng sản.

Hỏi: Xin đồng chí Chủ tịch cho biết theo ý đồng chí thì kế hoạch 7 năm của Liên Xô có ý nghĩa quốc tế như thế nào?

Trả lời: Kế hoạch 7 năm của Liên Xô sẽ làm phát triển và củng cố hơn nữa hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới và do đó sẽ khuyến khích mạnh mẽ hơn nữa phong trào giải phóng dân tộc và lực lượng bảo vệ hòa bình thế giới.

Hỏi: Xin đồng chí cho biết việc củng cố hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới sẽ có ý nghĩa như thế nào đối với sự phát triển của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trên con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội?

Trả lời: Là một thành viên trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa, phe xã hội chủ nghĩa càng củng cố thì Việt Nam càng mạnh mẽ tiến lên chủ nghĩa xã hội.

Hỏi: Xin đồng chí cho biết ý kiến về lời tuyên bố của đồng chí Khorútsốp trong bản báo cáo đọc tại Đại hội lần thứ XXI của Đảng Cộng sản Liên Xô về việc thành lập khu vực hòa bình tại Viễn Đông và Thái Bình Dương và đồng thời cũng xin đồng chí cho biết sơ qua về cuộc đấu tranh của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa để củng cố hòa bình ở Đông Nam Á?

Trả lời: Phe xã hội chủ nghĩa luôn luôn chủ trương hòa bình, phản đối chiến tranh. Chúng tôi nhiệt liệt tán thành đề nghị rất đúng đắn của đồng chí Khorútsốp về việc thành lập khu vực hòa bình ở Viễn Đông và Thái Bình Dương. Để góp phần vào sự nghiệp củng cố hòa bình ở Đông Nam Á, Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã nhiều lần đề nghị với chính quyền miền Nam Việt Nam hiệp thương để giảm quân số cả hai miền, đặt lại quan hệ bình thường Bắc - Nam, tạo điều kiện để tổ chức tổng tuyển cử trong cả nước, thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà. Trong bức thư gửi chính quyền miền Nam ngày 22 tháng 12 năm 1958, một lần nữa Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã đưa ra những đề nghị hợp tình hợp lý đúng với lợi ích và nguyện vọng của toàn thể nhân dân Việt Nam. Nhưng suốt bốn năm nay chính quyền miền Nam vẫn luôn luôn từ chối những đề nghị chính đáng để lập lại quan hệ bình thường Bắc - Nam. Họ cứ làm theo mệnh lệnh của đế quốc Mỹ, biến miền Nam thành thuộc địa và căn cứ quân sự của đế quốc Mỹ và chuẩn bị gây chiến và tiếp tục vi phạm nghiêm trọng Hiệp định Giơnevơ,

họ khủng bố dã man những người yêu nước và tán thành thống nhất nước nhà. Như đầu tháng 12/1958, bọn Mỹ - Diệm đã bỏ thuốc độc 6.000 người, kể cả đàn bà và trẻ con ở trại giam Phú Lợi, tỉnh Thủ Dầu Một, làm chết hơn 1.000 người. Chúng tôi tin chắc rằng nhân dân yêu chuộng hòa bình và chính nghĩa trên thế giới, kể cả nhân dân Mỹ, sẽ không tha thứ những tội lỗi tày trời bọn Mỹ - Diệm đã gây ra ở miền Nam Việt Nam.

Hỏi: Thưa đồng chí Chủ tịch, theo đồng chí, Đại hội lần thứ XXI của Đảng Cộng sản Liên Xô có tác dụng như thế nào đối với việc củng cố sự đoàn kết thống nhất của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế?

Trả lời: Đại hội lần thứ XXI của Đảng Cộng sản Liên Xô có tác dụng rất lớn đối với việc củng cố sự đoàn kết thống nhất của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Đại hội đã nêu rõ con đường tiến lên chủ nghĩa cộng sản, tăng cường hơn nữa quan hệ anh em và tình đoàn kết nhất trí giữa các đảng cộng sản và công nhân. Đại hội cũng nhất trí lên án nghiêm khắc chủ nghĩa xét lại. Chắc chắn rằng sau Đại hội lần thứ XXI của Đảng Cộng sản Liên Xô, phong trào cộng sản và phong trào xã hội chủ nghĩa cũng như lực lượng hòa bình sẽ củng cố và phát triển hơn bao giờ hết.

Trả lời ngày 5/2/1959.

Báo *Nhân dân*, số 1790, ngày 6/2/1959.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.12, tr.72-74.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN
CỦA CÁC NHÀ BÁO INĐÔNÊXIA Ở XÔLÔ**

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến của Chủ tịch về tình hình chính trị ở Indônêxia?

Trả lời: Tôi đến đây mới ba ngày. Làm thế nào tôi có thể có ý kiến về tình hình ở đây được?

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về khối Đông Nam Á?

Trả lời: Khối Đông Nam Á ư? Đó là một điều xấu. Đó là một tổ chức đế quốc. Các bạn hãy kể cho tôi biết những nước hội viên chính của khối này xem nào? Có phải là Mỹ, Anh, Pháp không? Hãy thành thật mà xem xét ba nước đó. Các nước này có giúp đỡ những nước như Indônêxia, Việt Nam, v.v. không? Họ có phải là đế quốc hay không? Họ không có liên quan gì đến vùng Đông Nam Á cả. Các bạn có thể lo việc của Indônêxia. Chúng tôi có thể lo việc của Việt Nam. Họ đến châu Á để làm gì? Thế là các bạn đã tự trả lời câu hỏi của mình rồi.

Hỏi: Nước Việt Nam có thể làm gì để giúp cuộc đấu tranh của chúng tôi giành lại miền Tây Iriăng?

Trả lời: Chắc các bạn biết là trước khi đến đây tôi đã nhiều lần nói rằng nhân dân Việt Nam ủng hộ một trăm

phần trăm chính sách của nước Indônêxia nhằm giải phóng miền Tây Iriăng. Bọn thực dân không có quyền chiếm giữ miền đó. Dĩ nhiên là để giải phóng miền đó, các bạn phải đấu tranh mới được, đấu tranh về mặt ngoại giao, chính trị, v.v..

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết quan điểm của Chủ tịch về tình hình thế giới?

Trả lời: Tôi thấy rằng mặt trận hòa bình, dân chủ và độc lập dân tộc đang trở nên ngày càng hùng cường. Chủ nghĩa thực dân và chủ nghĩa đế quốc ngày càng suy yếu và đang giãy chết. Chủ nghĩa thực dân và chủ nghĩa đế quốc thật quá lỗi thời và quá ích kỷ. Ta hãy xem: Châu Phi đang vùng dậy và châu Nam Mỹ cũng vậy. Ở châu Á, chúng ta ngày càng gần gũi nhau, Trung Quốc, Ấn Độ, Miến Điện, Indônêxia, Việt Nam, v.v.. Tự các bạn cũng thấy rõ những điều đó.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến của Chủ tịch về cuộc chiến tranh lạnh giữa khối phương Đông và khối phương Tây?

Trả lời: Chúng ta không thể nói khối phương Đông và khối phương Tây. Tôi muốn nói có những người yêu chuộng hòa bình và có những kẻ chủ trương chiến tranh. Indônêxia muốn hòa bình. Chúng tôi, những người Việt Nam, muốn hòa bình. Ấn Độ muốn hòa bình. Trung Quốc muốn hòa bình. Liên Xô muốn hòa bình. Thế thì những kẻ nào muốn chiến tranh? Chính là bọn đế quốc bởi vì bọn chúng muốn bán súng đạn.

Hỏi: Giữa Chủ tịch và Tổng thống Xucác nô đã có thỏa thuận gì chưa?

Trả lời: Thỏa thuận à? Giữa chúng tôi bao giờ cũng thỏa thuận với nhau. Lúc tôi nói chuyện với Tổng thống Xucác nô

hoặc lúc Tổng thống Xucácno nói chuyện với tôi, chúng tôi lúc nào cũng đồng ý với nhau.

Hỏi: Giữa Chủ tịch và Tổng thống Xucácno có cuộc thảo luận chính trị nào không?

Trả lời: Có thể nói là có. Nhưng chúng tôi gọi đó là cuộc trao đổi ý kiến chứ không phải là cuộc thảo luận. Chúng tôi nói chuyện với nhau một cách thân mật, anh em.

Trả lời chiều 3/3/1959.

Báo *Nhân dân*, số 1817, ngày 6/3/1959.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.12, tr.108-109.

TRẢ LỜI BÁO ĐẢNG VÀ THÔNG TẤN XÃ HUNGARI VỀ TÌNH HÌNH QUỐC TẾ VÀ TRONG NƯỚC

- Mười năm qua, ở châu Á đã có một sự thay đổi lớn lao. Mười năm trước đây, đế quốc Mỹ và bọn Tưởng Giới Thạch còn thống trị trên lục địa Trung Quốc, nhiều nước khác chưa giành được độc lập, nhưng ngày nay, đại đa số các dân tộc của châu Á đã có một đời sống độc lập. Một số nước như Trung Quốc, Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Triều Tiên, Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đang xây dựng chủ nghĩa xã hội. Nhiều nước khác như Ấn Độ, Indônêxia, Miến Điện... cũng đang nỗ lực để xây dựng nền kinh tế của mình và cải thiện đời sống của nhân dân. Điều này không làm cho bọn đế quốc vừa ý. Chúng âm mưu can thiệp và đã can thiệp vào Đài Loan, miền Nam Triều Tiên, miền Nam Việt Nam và nhiều nơi khác. Chúng dùng Khối xâm lược Đông Nam Á chống lại nhân dân châu Á. Nhưng thắng lợi cuối cùng nhất định sẽ về tay nhân dân.

Bản Tuyên bố của các đảng cộng sản và công nhân 12 nước xã hội chủ nghĩa tại Mátxcơva năm 1957 đã phân tích vấn đề này rất rõ. Bản Tuyên bố đã chỉ ra một cách đúng đắn rằng các dân tộc châu Á cũng như châu Phi và châu Mỹ

Latinh đã vững vàng tiến bước trên con đường độc lập và tiến bộ không gì ngăn cản nổi. Những cố gắng và cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam là một bộ phận khăng khít của cuộc đấu tranh vĩ đại nhằm chống chủ nghĩa đế quốc và chủ nghĩa thực dân.

- Hai nước Indônêxia và Việt Nam có những vấn đề giống nhau. Chính sách của hai nước giống nhau ở chỗ cùng chống thực dân và đế quốc, bảo vệ hòa bình và bảo vệ những nguyên tắc của Hội nghị Băngđung. Cũng như nhân dân Việt Nam đấu tranh cho sự thống nhất của Tổ quốc, nhân dân Indônêxia đấu tranh để giải phóng miền Tây Iriăng.

... Kế hoạch 7 năm của Liên Xô là một nguồn cổ vũ lớn đối với giai cấp công nhân và nhân dân lao động các nước xã hội chủ nghĩa và các nước tư bản chủ nghĩa. Nhiệm vụ trước mắt của nhân dân Việt Nam là tăng cường cố gắng để hoàn thành kế hoạch 3 năm, nâng cao mức sống của nhân dân. Về mặt này, Liên Xô, Trung Quốc và các nước xã hội chủ nghĩa khác, trong đó có Hunggari đã giúp đỡ nhân dân Việt Nam rất nhiều. Sự cố gắng bản thân của nhân dân Việt Nam cùng với những sự giúp đỡ lớn lao đó sẽ đảm bảo hoàn thành công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam một cách tốt đẹp nhất. Công cuộc công nghiệp hóa ở nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đang phát triển nhanh chóng. Tới năm 1960, công cuộc hợp tác hóa nông nghiệp sẽ hoàn thành về căn bản: Từ 60% tới 70% ruộng đất sẽ do các hợp tác xã cày cấy. Phong trào chống nạn mù chữ đã thu được những thành tích to lớn. Trước đây 95% nhân dân Việt Nam mù chữ. Hiện nay, 95% nhân dân đã biết đọc biết viết. Nhiệm vụ quan trọng nhất của nhân dân Việt Nam hiện nay là thống nhất đất nước.

Công cuộc thống nhất nước Việt Nam có triển vọng tốt. Tuy còn rất nhiều khó khăn nhưng nhân dân Việt Nam tin chắc rằng thắng lợi là thuộc về mình và đất nước Việt Nam nhất định sẽ thống nhất.

Cuối cùng, tôi nhờ các báo Hunggari chuyển lời chào mừng anh em đến Đảng Công nhân xã hội chủ nghĩa và toàn thể nhân dân Hunggari và gửi nhiều cái hôn đến các cháu thiếu nhi Hunggari. Tôi chúc nhân dân Hunggari anh em thi đua hoàn thành kế hoạch 3 năm trước thời hạn. Điều đó sẽ là một sự cổ vũ to lớn đối với nhân dân Việt Nam trong phong trào thi đua hoàn thành kế hoạch 3 năm của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, bởi vì mỗi bước tiến của bất cứ một nước xã hội chủ nghĩa nào cũng có ảnh hưởng tốt đến các nước xã hội chủ nghĩa khác.

Trên con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội, tất nhiên có nhiều khó khăn trở ngại. Nhưng với tinh thần đoàn kết thống nhất, với ý chí kiên trì và dũng cảm, chúng ta sẽ vượt qua mọi khó khăn, trở ngại và sẽ thu được thắng lợi.

Trả lời ngày 27/3/1959.

In trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*,
Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1960, t.V, tr.210-212.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.12, tr.137-139.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA NHÀ BÁO ITALIA

Hỏi: Thưa Hồ Chủ tịch, Ngài cho phép chúng tôi đăng tất cả những gì Ngài đã nói cho chúng tôi chứ?

Trả lời: Các bạn cứ đăng, cứ đăng đi..., nhưng chỉ những gì mà các bạn cho là có ích cho chủ nghĩa xã hội..., còn thì hãy giữ lại cho mình.

Hỏi: Thưa Chủ tịch, Ngài là cộng sản, có đúng không?

Trả lời: Đúng!

Hỏi: Ngài đã tiến hành cuộc kháng chiến?

Trả lời: Đúng!

Hỏi: Với bao nhiêu thời gian?

Trả lời: Gần 14 năm.

Hỏi: Ngài cũng đã từng ở trong tù?

Trả lời: Đúng.

Hỏi: Những nhà tù nào?

Trả lời: Rất nhiều nhà tù, thưa đồng chí.

Hỏi: Rất lâu chứ ạ?

Trả lời: Các bạn biết không, khi người ta ở trong tù, thời gian luôn rất dài.

Hỏi: Nhưng thời hạn cho cuộc Tổng tuyển cử và thống nhất đất nước được Hội nghị Giơnevơ quy định đã qua từ lâu, Ngài vẫn cho rằng việc tái thống nhất là có thể thực hiện được? Những điều kiện nào sẽ giúp để thực hiện việc đó?

Trả lời: Đúng, việc tái thống nhất là có thể. Sớm hay muộn thì đất nước chúng tôi cũng sẽ thống nhất, bất chấp những mưu toan của Mỹ và Ngô Đình Diệm. Các bạn hỏi tôi, những điều kiện nào sẽ giúp cho việc tái thống nhất? Có những điều kiện trong nước, có những điều kiện quốc tế. Trong số những điều kiện quốc tế thì trước tiên là sức mạnh ngày càng tăng của phe xã hội chủ nghĩa, ngược lại tất yếu là sự suy yếu ngày càng rõ của phe đế quốc. Liên quan đến các điều kiện bên trong, các điều kiện dân tộc, chúng tôi đang cố gắng xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, tạo nên nhân tố vững chắc cho cuộc đấu tranh của đồng bào miền Nam vì thống nhất đất nước. Đồng bào miền Nam của chúng tôi đang được cổ vũ lớn lao bởi tinh thần đó. Họ đã trải qua nhiều cuộc nổi dậy, nhiều cuộc khởi nghĩa chống đế quốc, đã tiến hành cuộc kháng chiến chín năm chống Pháp. Và hôm nay, trong sự khủng bố của đế quốc Mỹ và tay sai Ngô Đình Diệm, họ vẫn không ngừng cuộc đấu tranh. Các bạn biết rằng họ Ngô đang chống lại nhân dân, ông ta sử dụng cả máy bay chống lại những người nông dân, song cũng không thể dập tắt được cuộc đấu tranh đó. Chính họ Ngô cũng phải thú nhận là đang ngồi trên núi lửa. Vì vậy, chúng tôi tin là đất nước chúng tôi sẽ được thống nhất.

Hỏi: Chủ nghĩa đế quốc Mỹ đang phô trương sức mạnh của mình ở Đông Nam Á, tạo nên sự căng thẳng ở đây. Con đường nào, theo ý kiến của Ngài, sẽ phải được tiến hành để giảm bớt sự căng thẳng đó?

Trả lời: Đúng như vậy, chủ nghĩa đế quốc đang tập trung lực lượng của mình tại Đông Nam Á. Các bạn cũng biết rằng, đế quốc Mỹ cũng không chỉ tập trung lực lượng của mình ở Đông Nam Á, mà ở khắp mọi nơi trên thế giới. Những nơi nào có các nước xã hội chủ nghĩa, nơi nào có các phong trào công nhân, phong trào vì độc lập tự do thì ở đó có các lực lượng, căn cứ của đế quốc Mỹ và đồng minh của họ. Chủ tịch Mao Trạch Đông đã từng nói rằng, các căn cứ này là những thòng lọng trên cổ bọn đế quốc. Chủ tịch Mao nói điều này trên cơ sở của thực tế là người Mỹ đã giúp đỡ Tưởng Giới Thạch rất nhiều và Tưởng cũng đã từng có năm triệu quân ở Trung Quốc. Nhưng kết cục ra sao? Người Mỹ và Tưởng Giới Thạch đã bị đánh bại. Các căn cứ của Mỹ có ở Triều Tiên, Nhật Bản, Philippin, Xingapo, Đài Loan, ở khắp nơi. Và ở khắp mọi nơi họ cũng đã gieo mầm chống đế quốc. Và chính ở cả những nước được biết như là những người bạn trung thành của Mỹ, như Philippin, cũng có phong trào chống chủ nghĩa đế quốc Mỹ. Người Mỹ dựa vào những gì? Họ dựa vào những đồng đôla, vào bom nguyên tử. Nhưng các bạn biết rằng nền kinh tế xã hội chủ nghĩa rồi sẽ vượt qua nền kinh tế tư bản chủ nghĩa và như vậy, đồng đôla sẽ vô tác dụng. Còn về bom, các đồng chí Liên Xô cũng có số lượng đủ và trong một tương lai không xa, các đồng chí Trung Quốc cũng sẽ có. Cả trong lĩnh vực kinh tế lẫn quân sự, phe xã hội chủ nghĩa

rồi sẽ vượt qua phe đế quốc. Khi đó, nếu bọn đế quốc tiến hành cuộc chiến tranh, chúng sẽ bị tiêu diệt. Cho dù họ không tiến hành chiến tranh thì chủ nghĩa đế quốc cũng vẫn sẽ đến hồi kết thúc.

Chúng tôi muốn có quan hệ hữu nghị với tất cả các nước, các nước này đều có các chế độ chính trị khác nhau, họ cũng biết rằng chế độ của chúng tôi khác với họ, nhưng những người lãnh đạo đã tỏ ra rất hữu nghị, còn dân chúng thì rất nhiệt tình... Họ cũng mới trải qua bước chuyển tiếp như chúng tôi. Những người Indônêxia đã tiến hành cuộc Cách mạng Tháng Tám như chúng tôi. Sự giống nhau này cho thấy họ có mối thông cảm và cảm tình lớn đối với nhân dân Việt Nam.

Đối với các nước trung lập, không quan trọng nền chính trị nội bộ của họ là thế nào, luôn chống lại chủ nghĩa đế quốc. Khi chống chủ nghĩa đế quốc thì họ đứng về phía chúng tôi. Vậy nên tại sao các nước đế quốc lại luôn muốn kéo họ về phía mình. Có thể lấy ví dụ như nước Ai Cập muốn xây dựng đập nước Assuan. Ban đầu là những người Mỹ, rồi người Đức, người Anh đã đưa ra những khó khăn không thể chấp nhận được. Nhưng khi Liên Xô ký với Ai Cập thỏa thuận xây dựng con đập ấy thì người Mỹ, người Đức, người Anh lại đồng thanh nói rằng: “Chúng tôi muốn giúp đỡ các bạn!”. Rồi bây giờ là vấn đề Tây Tạng. Tất cả bè lũ đế quốc và tay sai của chúng, trong đó có cả Ngô Đình Diệm, đều gân cổ lên kêu: “Nhân dân Tây Tạng nghèo khổ, cần phải có độc lập!”. Đúng là nước mắt cá sấu. Về tất cả những điều này, bọn họ đều thi nhau huyên náo. Nhưng, nay thì con đập Assuan đã được xây xong và nhân dân Ai Cập sẽ hài lòng; Tây Tạng đã có những

cải cách dân chủ, nhân dân Tây Tạng cũng sẽ hài lòng và cuộc khủng hoảng này, cho dù bọn đế quốc muốn nó trở nên căng thẳng, sẽ kết thúc. Tuy nhiên, có một cuộc khủng hoảng khác, cuộc khủng hoảng của hệ thống đế quốc sẽ còn kéo dài.

Hỏi: Sau năm năm kể từ khi Chiến thắng Điện Biên Phủ, Ngài đánh giá thế nào về con đường và những kết quả mà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã đạt được?

Trả lời: Sau khi hòa bình lập lại, chúng tôi đã đạt được nhiều tiến bộ. Có thể chưa thật lớn, nhưng cũng đã đạt được. Chúng tôi đã thực hiện được trước hết bằng nỗ lực của chính chúng tôi, sau đó là có sự giúp đỡ của các nước xã hội chủ nghĩa như Liên Xô, Trung Quốc và các nước khác. Ví dụ như chúng tôi đã kết thúc cuộc cải cách ruộng đất, hiện nay chúng tôi đang tiến đến hợp tác xã nông nghiệp. Hằng năm chúng tôi xây dựng những xí nghiệp mới trong ngành công nghiệp với sự giúp đỡ của các nước anh em. Chúng tôi hầu như đã loại bỏ được nạn mù chữ, đã và đang xây dựng được nhiều trường học mới. Nhưng so với các nước anh em thì chúng tôi còn đang ở phía sau. Chúng tôi không nói đến Liên Xô, đất nước đang ở mức cao, Trung Quốc đang có những bước nhảy vọt, trong nhiều ngành công nghiệp họ đã vượt qua nước Anh, trong một số ngành trồng cây công nghiệp như ngành trồng bông, họ đã vượt qua Mỹ. Nếu các bạn đã từng ở Trung Quốc, như tôi đã ở đó cách đây 10 năm trước, hẳn các bạn sẽ thấy Trung Quốc hoàn toàn đổi khác. Chúng tôi coi Triều Tiên như đất nước anh em nhỏ nhất, mà quá trình tập thể hóa trong nông nghiệp cũng đã kết thúc trong năm ngoái. Kế hoạch 5 năm sẽ được thực hiện xong sớm

trong 2 năm 4 tháng so với thời hạn. Vì vậy, chúng tôi không thể ngủ quên trong vòng nguyệt quế thắng lợi nhỏ bé của mình. Chúng tôi cần phải lao động cật lực.

Hỏi: Còn những khó khăn, thưa Chủ tịch? Đó là những khó khăn gì và các Ngài phải vượt qua như thế nào?

Trả lời: Khó khăn cơ bản của chúng tôi xuất phát từ sự chia cắt đất nước. Ngoài ra chúng tôi còn thiếu cán bộ kỹ thuật. Và chúng tôi phải đấu tranh, phải làm cho sạch, có thể nói như vậy, tư tưởng bảo thủ. Để đấu tranh với cái khó khăn thứ nhất, như tôi đã nói, chúng tôi phải nỗ lực xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc. Đối với vấn đề thứ hai, chúng tôi có được sự giúp đỡ quý báu của các nước anh em. Một mặt họ giúp đỡ chúng tôi xây dựng đất nước, mặt khác họ giúp chúng tôi đào tạo cán bộ mà chúng tôi cần. Chúng tôi gửi nhiều nhóm thanh niên sang học ở Trung Quốc, Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa khác. Cuối cùng, đối với khó khăn thứ ba, chúng tôi cố gắng giáo dục bằng tư tưởng Mác - Lênin, tư tưởng chủ đạo của Đảng, đối với thanh niên và quần chúng nhân dân. Tất nhiên, những khó khăn này chúng tôi sẽ cố gắng vượt qua, từng bước một.

Các bạn biết đấy, trước đây Việt Nam là một nước phong kiến nửa thuộc địa. Nông nghiệp lúc đó rất lạc hậu. Công nghiệp thì quá nghèo nàn. Nhất là ở miền Bắc sản xuất nông nghiệp không đủ nuôi sống người dân. Nền văn hóa cổ truyền của chúng tôi hầu như đã bị phá hủy hoàn toàn bởi chủ nghĩa thực dân, trong khi một nền văn hóa mới vẫn chưa hình thành. Đây là những khó khăn cơ bản của chúng tôi. Tuy vậy, đi đôi với những khó khăn đó cũng có những nhân

tố thuận lợi như: Những thành tựu to lớn của các nước anh em, một sự tin tưởng vững chắc của những người công nhân, nông dân Việt Nam, của đại đa số trí thức trong Đảng chúng tôi. Những khó khăn và những thuận lợi là hai mặt của một vấn đề, chúng tôi đang xây dựng chủ nghĩa xã hội trên một nửa đất nước, trong khi nửa còn lại đang phải tiến hành cuộc cách mạng dân chủ tư sản. Về cơ bản, nhân dân Việt Nam đang phải tiến hành đồng thời hai cuộc cách mạng. Đó là đặc điểm nổi bật của đất nước chúng tôi.

Trả lời ngày 12/5/1959.

In bằng tiếng Italia trong sách Emilosgi Amadé:
Rapporto dal Vietnam, Nxb. Ginlio Einaudi Editore,
Torin, 1966, tr.23-33.

Bản dịch tiếng Việt đăng trên Nội san *Thông tin tư liệu*
của Bảo tàng Hồ Chí Minh, số 8, tháng 5/2005.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.12, tr.214-219.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA BÁO TIN TỨC MÁTXCÔVA
NHÂN DỊP NGÀY QUỐC KHÁNH (2/9)**

Hỏi: Độc giả báo chúng tôi sẽ rất vui mừng được biết ý kiến của Chủ tịch về sự phát triển kinh tế và văn hóa của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa giai đoạn hiện nay. Chủ tịch có thể nói cho chúng tôi biết những gì về vấn đề đó?

Trả lời: Nhờ những cố gắng của bản thân chúng tôi và sự giúp đỡ thân ái của những nước anh em, trước hết là của Liên Xô và nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, chúng tôi đã thu được những tiến bộ như những con số dưới đây chỉ rõ một cách vắn tắt:

Kinh tế	1955	1959
Sản lượng lúa	3.604.000 tấn	5.526.000 tấn
Điện	52.936.000 kilôoát giờ	200.000.000 kilôoát giờ
Than	641.500 tấn	2.050.000 tấn
Xi măng	8.450 tấn	370.000 tấn
Vải	8.386.000 thước	76.000.000 thước
Văn hóa	1955	1959
Học sinh các trường phổ thông	716.000	1.460.000
Sinh viên	1.122	8.200
Học sinh các trường kỹ thuật	3.277	16.000

Trước kia, 95% nhân dân là mù chữ, hiện nay nạn mù chữ đã được thanh toán.

Hỏi: Theo ý Chủ tịch, đặc điểm nổi bật nhất trong mối quan hệ giữa hai nước chúng ta là gì?

Trả lời: Đặc điểm của mối quan hệ giữa hai nước chúng ta là tình thân ái vô sản.

Hỏi: Chủ tịch đã ở thăm nước chúng tôi cách đây mấy tuần. Xin Chủ tịch cho biết cảm tưởng của Chủ tịch trong cuộc đi thăm đó?

Trả lời: Qua cuộc đi thăm, tôi có hai cảm tưởng nổi bật nhất:

1. Ở đâu tôi cũng được đón tiếp như một người anh em, bà con.

2. Ở đâu tôi cũng nhận thấy rằng nhân dân Liên Xô, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Liên Xô, đang hăng hái làm việc để xây dựng chủ nghĩa cộng sản.

Tôi gửi lời chào thân ái tới những người cộng tác với quý báo và độc giả của quý báo.

Báo Nhân dân, số 2005, ngày 12/9/1959.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.12, tr.277-278.

TRẢ LỜI NHÀ BÁO NHẬT BẢN SIRA ISI BÔN¹

Hỏi: Nước Việt Nam hiện không may bị chia làm hai miền và tình hình Lào lại trầm trọng vì xung đột vũ trang. Nhân dân Nhật Bản mong muốn gìn giữ hòa bình ở Đông Dương, rất quan tâm đến tình hình đó và thành thật hy vọng rằng cuộc xung đột sẽ được giải quyết một cách hòa bình.

Ở Nhật Bản, người ta bàn tán nhiều về thực chất của tình hình đó. Có cả một lý thuyết cho rằng có những bàn tay “đỏ” ở bên trong chuyện đó; nói một cách khác, đó là một cuộc xâm lược gián tiếp của phe cộng sản. Nhân dân Nhật Bản cần được hiểu tình hình đó như thế nào?

Đoàn điều tra của Liên hợp quốc trong đó Chính phủ Nhật Bản có cộng tác, đã bắt đầu hoạt động. Công việc của nó cho đến nay ra sao và triển vọng tương lai thế nào?

Về vấn đề này, Ngài có muốn tôi truyền đạt điều gì cho nhân dân Nhật Bản không?

Trả lời: Hiệp định Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương đã lập lại hòa bình ở Việt Nam, Lào và Campuchia trên cơ sở công nhận chủ quyền, độc lập, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của

1. Ngày 5/10/1959, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trả lời những câu hỏi của ông Sira Isi Bôn, Cố vấn biên tập báo *Axahi Simbun*, xuất bản ở Tôkiô (Nhật Bản) (B.T).

ba nước. Đối với Việt Nam, Hiệp định Giơnevơ quy định rõ thời gian hiệp thương và tổng tuyển cử tự do trong cả nước để thống nhất nước nhà. Nhưng do đế quốc Mỹ can thiệp vào miền Nam Việt Nam, âm mưu biến miền Nam Việt Nam thành căn cứ quân sự của Mỹ để chuẩn bị gây chiến tranh, cho nên đến nay, nước Việt Nam chưa được thống nhất. Nhân dân Việt Nam và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa cương quyết đấu tranh đòi thi hành đúng đắn Hiệp định Giơnevơ để thống nhất nước nhà bằng phương pháp hòa bình trên cơ sở độc lập và dân chủ như Hiệp định Giơnevơ đã quy định.

Ở Lào, đế quốc Mỹ cũng phá hoại nghiêm trọng Hiệp định Giơnevơ về Lào, can thiệp ngày càng sâu vào Lào, đã gây ra cuộc nội chiến ở Lào. Tình hình đó đe dọa an ninh của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và hòa bình ở Đông Dương và Đông Nam Á.

Đế quốc Mỹ và Chính phủ Phủ Xananicon vu khống nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa để che giấu âm mưu của đế quốc Mỹ can thiệp vào nước Lào và biến nước Lào thành căn cứ quân sự để chuẩn bị chiến tranh.

Để bình thường hóa tình hình ở Lào, để bảo vệ nền hòa bình ở Đông Dương và Đông Nam Á, con đường duy nhất là phải thi hành đúng đắn Hiệp định Giơnevơ về Lào năm 1954 và các hiệp định đã ký kết ở Viêng Chăn giữa Vương quốc Lào và lực lượng Pathét Lào¹.

1. *Hiệp định Viêng Chăn*: Trước sự đấu tranh của các lực lượng chính trị ở Lào, ngày 4/7/1956, Thủ tướng Chính phủ Vương quốc Lào là Kà Tày đã phải từ chức; Chính phủ mới do Hoàng thân Xuvana Phuma làm Thủ tướng được thành lập, đã tuyên bố tôn trọng Hiệp định Giơnevơ năm 1954 về Lào và sẵn sàng tiến hành những công việc cần thiết để hợp nhất dân tộc.

Việc tiểu ban điều tra của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc thành lập và hiện nay đang hoạt động ở Lào chẳng những không giúp ích cho việc giải quyết tình hình ở Lào, mà còn làm cho tình hình đó trở nên phức tạp và nghiêm trọng thêm. Điều đó trái với Hiến chương Liên hợp quốc, trái với Hiệp định Giơnevơ về Lào.

Hỏi: Việc đàm phán về vấn đề bồi thường chiến tranh đã được tiến hành giữa các Chính phủ Nhật Bản và Nam Việt Nam. Ngay ở Nhật Bản cũng có người chỉ trích việc đàm phán này và tin tức cho biết là nước Ngài không hài lòng.

Theo ý Ngài, nhân dân Nhật Bản cần được hiểu vấn đề này như thế nào? Theo ý Ngài, vấn đề này cần được giải quyết thế nào mới đúng?

Trả lời: Trong cuộc Đại chiến lần thứ hai, quân phiệt Nhật Bản đã xâm chiếm nước Việt Nam và gây ra nhiều tổn thất cho nhân dân Việt Nam từ Bắc chí Nam. Toàn thể nhân dân Việt Nam có quyền đòi Chính phủ Nhật Bản bồi thường

Từ tháng 8/1956 đến tháng 11/1957, các Hội nghị hiệp thương giữa Chính phủ Vương quốc Lào do Hoàng thân Xuvana Phuma dẫn đầu và lực lượng Pathét Lào do Hoàng thân Xuphanuvông dẫn đầu đã được tiến hành tại Thủ đô Viêng Chăn. Cả hai bên đã thỏa thuận và ký kết một loạt các văn kiện về vấn đề hiệp thương, việc đình chỉ xung đột vũ trang, việc thành lập Chính phủ liên hiệp ở Lào. Các văn kiện này được gọi chung là các Hiệp định Viêng Chăn.

Thực hiện các Hiệp định Viêng Chăn, Chính phủ liên hợp do Hoàng thân Xuvana Phuma làm Thủ tướng chính thức thành lập và được Quốc hội nhất trí thông qua ngày 19/11/1957.

Hiệp định Viêng Chăn và việc thành lập Chính phủ liên hợp là một thắng lợi có ý nghĩa đối với các lực lượng yêu nước ở Lào.

những thiệt hại đó. Nhưng hiện nay Chính phủ Nhật Bản đã tiến hành đàm phán và ký kết bồi thường chiến tranh với chính quyền miền Nam Việt Nam là không hợp pháp.

Nhân dân Việt Nam và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa thấy rằng việc đòi Nhật Bản bồi thường sẽ là một gánh nặng cho nhân dân Nhật Bản. Vấn đề cốt yếu trong quan hệ giữa hai nước không phải là việc đòi bồi thường, mà tình đoàn kết hợp tác giữa hai dân tộc Việt - Nhật đấu tranh chống chiến tranh và bảo vệ hòa bình là quý hơn hết.

Hỏi: Nếu chính sách chung sống hòa bình được thiết lập giữa Nhật Bản và nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, tôi nghĩ rằng sẽ có nhiều khả năng về hợp tác kinh tế giữa hai nước. Ngài có đồng ý không?

Trong trường hợp đó, có thể trao đổi kinh tế như thế nào? Về mặt thương mại, nước Ngài cần những gì của Nhật Bản và nước Ngài có thể cung cấp gì cho Nhật Bản?

Vì đây là vấn đề quan hệ mật thiết đến câu hỏi này, mong Ngài cho chúng tôi biết tình hình xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước Ngài hiện nay và đặc biệt là tình hình hiện nay về công nghiệp hóa nước Ngài.

Xin cảm ơn Ngài trước về sự chú ý của Ngài và thành thật chúc tình hữu nghị giữa hai nước chúng ta phát triển.

Trả lời: Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa luôn luôn theo đuổi chính sách hòa bình và hữu nghị, mong muốn có sự hợp tác về mọi mặt với các nước khác, nhất là các nước Á - Phi, trên tinh thần bình đẳng, hai bên đều có lợi. (Nhờ vậy mà quan hệ mua bán giữa nước Việt Nam Dân chủ

Cộng hòa và các nước khác trong những năm gần đây được phát triển tốt đẹp). Giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nước Nhật Bản, mặc dù Chính phủ Nhật Bản hiện nay đang áp dụng một chính sách không thân thiện đối với nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, chúng tôi đã cố gắng duy trì những quan hệ buôn bán giữa Việt Nam với một số công ty Nhật Bản.

Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa mong muốn nhân dân hai nước luôn luôn có quan hệ tốt và ngày càng phát triển.

Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc cần mở rộng công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp để nâng cao sức sản xuất và cải thiện đời sống của nhân dân. Chúng tôi cần nhiều dụng cụ, máy móc và hàng hóa của các nước trong đó tất nhiên kể cả nước Nhật Bản. Và chúng tôi có thể cung cấp cho những nước ấy lương thực, cây công nghiệp và khoáng sản.

Quan hệ buôn bán giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Nhật Bản, nếu được cải thiện, có nhiều triển vọng tốt đẹp, có lợi cho nhân dân cả hai nước chúng ta.

Tôi nhờ chuyển lời thân ái hỏi thăm nhân dân Nhật Bản và các bạn đọc báo của ông.

Báo *Nhân dân*, số 2079, ngày 25/11/1959.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.12, tr.290-293.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN
BÁO NÉPDABÁTXÁC (HUNG GARI)**

Hỏi: Nhân dân Hunggari rất vui mừng được biết những thành công tốt đẹp mà nền nông nghiệp nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã đạt được năm nay.

Xin đồng chí Chủ tịch cho biết vì đâu có những thành công đó. Những thành công đó có thể ảnh hưởng đến việc phát triển hợp tác hóa nông nghiệp như thế nào?

Trả lời: Dưới thời thuộc Pháp, nhân dân miền Bắc Việt Nam có nhiều khó khăn về thóc gạo. Năng suất bình quân được chừng 10 tạ một mẫu tây. Để tránh nạn đói thường xuyên đe dọa, mỗi năm phải nhập khẩu trung bình 200.000 tấn gạo. Sau khi giải phóng khỏi ách thực dân Pháp và từ khi cải cách ruộng đất, tình hình được cải thiện dần và năm nay đã có những thay đổi đáng kể. Năm nay, năng suất bình quân mỗi mẫu tây được trên 20 tạ và có nơi được trên 30 tạ. Mặc dù năm nay nông dân gặp nạn hạn hán kéo dài và khá trầm trọng, sản lượng nông nghiệp đã tăng lên rõ rệt.

Ở nước chúng tôi, mỗi năm gặt hai vụ. Vụ chiêm gặt tháng 5, chúng tôi đã thu hoạch được 1.770.000 tấn thóc. Vụ mùa hiện đang gặt có triển vọng thu hoạch nhiều hơn năm ngoái. Hai vụ năm ngoái thu hoạch tất cả được 4.400.000 tấn,

tổng số thu hoạch năm nay sẽ là trên 5 triệu tấn. Nguyên nhân của những thắng lợi trên trước hết là do phong trào thi đua yêu nước to lớn trong sản xuất, ngày càng có đông đảo quần chúng nông dân tham gia theo lời kêu gọi của Đảng. Phong trào sản xuất đó đã mang lại những kết quả quan trọng, nhất là trong các hợp tác xã. Thu hoạch bình quân của các hợp tác xã năm nay cao hơn từ 25 đến 30% so với thu hoạch của nông dân làm ăn riêng lẻ.

Chúng có cụ thể đó về chính sách đúng đắn của Đảng chúng tôi đã có một sức hấp dẫn to lớn đối với nông dân. Đảng gửi những cán bộ ưu tú nhất về nông thôn làm công tác giáo dục chính trị để nông dân hiểu rõ ảnh hưởng tích cực đó. Hiện nay, chúng tôi có 26.000 hợp tác xã bao gồm 40% nông hộ. Do kết quả tốt đẹp của các hợp tác xã, hiện nay phong trào hợp tác hóa lại đang lên mạnh. Không hiếm những nơi toàn xã đi vào con đường hợp tác hóa. Theo đà này, việc hợp tác hóa nông nghiệp sẽ hoàn thành về căn bản vào cuối năm 1960.

Chúng tôi cũng đề ra việc thành lập các nông trường quốc doanh và việc vỡ hoang. Với những kết quả trong nông nghiệp năm nay, chúng tôi đã giải quyết về căn bản vấn đề tiếp tế gạo cho nhân dân. Tình trạng đói khổ của nhân dân, nhất là của nông dân, đã thuộc về quá khứ. Nền nông nghiệp hợp tác hóa phát triển hơn nữa sẽ nâng cao mức sống của toàn thể nhân dân chúng tôi một cách đáng kể.

Hỏi: Những tin tức về việc thành lập các nông trường quân đội đã làm chúng tôi rất chú ý. Nhiệm vụ trước mắt và mục tiêu sau này của các nông trường đó là gì?

Trả lời: Quân đội chúng tôi ngày nay, trong kiến thiết hòa bình, đang cố gắng phát huy những truyền thống cách mạng

của cuộc chiến tranh giải phóng để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Quân đội của chúng tôi muốn chứng minh khả năng của mình trong việc đấu tranh cho quyền lợi của nhân dân bằng lao động quên mình cũng như bằng chiến đấu anh dũng trước đây. Mục đích trước mắt của những nông trường quân đội là giảm bớt dần gánh nặng của nhân dân trong việc tiếp tế cho quân đội.

Nhưng ngoài ra, những nông trường ấy còn giữ một vai trò tiên phong quan trọng. Trong quân đội, hầu hết là thanh niên, mà thanh niên thì rất thích cái mới. Trong các nông trường, họ hăng hái áp dụng những phương pháp cải tiến và mới lạ, họ sẵn sàng trồng những loại cây mới, chất lượng tốt hơn, sản lượng cao hơn. Kỷ luật quân sự tất nhiên cũng đưa tới kỷ luật lao động chặt chẽ hơn. Trong các nông trường ấy, năng suất nói chung gấp đôi so với năng suất của nông dân và về nhiều mặt, nó làm gương cho toàn thể nông dân theo. Trong các đơn vị quân đội hiện nay đang phát triển rầm rộ phong trào lao động tốt, bên cạnh việc học tập tốt kiến thức quân sự. Anh em bộ đội cũng tự tay xây dựng những ngôi nhà mới đẹp đẽ, họ sản xuất gạch, khai thác rừng. Thành tích của những nông trường quân đội hiện nay đã rất đáng chú ý và chắc chắn rằng càng ngày càng tốt hơn.

Hỏi: Kết quả của việc thực hiện kế hoạch 3 năm trong lĩnh vực công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa ở nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa hiện nay như thế nào? Những mục tiêu căn bản của kế hoạch 5 năm bắt đầu từ 1961 là gì?

Trả lời: Kế hoạch 3 năm của chúng tôi bắt đầu từ năm ngoái, với sự giúp đỡ tận tình của nhân dân các nước bạn, trong

đó có nhân dân Hunggari anh em, chúng tôi cũng đã đạt được kết quả đáng kể trong công nghiệp. Từ 1955 cho đến cuối năm nay, chúng tôi đã tăng mức sản xuất điện lực từ 33 triệu kilôoát giờ lên tới 200 triệu, than từ 600.000 tấn lên tới 2 triệu tấn, ximăng từ 8.000 tấn lên tới 370.000 tấn, vải từ 8 triệu thước lên tới 76 triệu thước. Sản lượng công nghiệp quốc doanh năm 1959 tăng gấp rưỡi so với năm ngoái, hai lần rưỡi so với năm 1957, ba lần rưỡi so với năm 1956 và 16 lần so với năm 1955.

Những kết quả quan trọng đó càng nổi bật nếu ta so sánh với tình hình kinh tế ở miền Nam Việt Nam. Ở miền Nam, hiện nay vẫn sống dưới ách thực dân, nền công nghiệp quốc gia bị suy sụp. Ví dụ như hàng Mỹ và hàng ngoại quốc khác đã hầu như bóp nghẹt ngành dệt, mà nhiều ngành công nghiệp khác cũng đình trệ.

Trong việc phát triển công nghiệp của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, tình trạng thiếu cán bộ kỹ thuật đã gây nhiều khó khăn. Dưới 80 năm đô hộ, thực dân Pháp đã coi nhẹ, thậm chí ngăn cản việc đào tạo cán bộ kỹ thuật. Ngày nay, chúng tôi phải chịu hậu quả tai hại đó. Nhưng chúng tôi tin tưởng rằng với ý chí kiên quyết và sự giúp đỡ của nhân dân các nước bạn, chúng tôi sẽ vượt được những khó khăn đó và với kế hoạch 5 năm bắt đầu từ 1961, chúng tôi sẽ tạo ra những cơ sở vật chất và kỹ thuật cho một nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Hỏi: Những sự kiện sắp tới về nội trị có ảnh hưởng gì đến việc giải quyết vấn đề quan trọng nhất đối với nhân dân Việt Nam, vấn đề thống nhất hòa bình đất nước đang bị chia cắt?

Trả lời: Năm 1960, chúng tôi sẽ kỷ niệm lần thứ 30 ngày thành lập Đảng chúng tôi và kỷ niệm lần thứ 15 ngày thành

lập nước Cộng hòa của chúng tôi. Đảng chúng tôi sẽ tổ chức Đại hội. Chúng tôi sẽ hoàn thành kế hoạch 3 năm. Chắc chắn là nhân dân chúng tôi sẽ nỗ lực lao động để lấy những thành tích to lớn về mặt kinh tế chào mừng năm quan trọng này và để tạo một cơ sở tốt cho kế hoạch 5 năm sẽ bắt đầu vào năm 1961. Nếu năm tới đem lại những thành tích mới trong nền kinh tế của chúng tôi, thì điều đó sẽ là một yếu tố quan trọng đối với việc thống nhất hòa bình đất nước chúng tôi đang bị chia cắt. Bấy lâu nay, mỗi người đều đã nhận rõ tính chất hơn hẳn của chế độ chính trị nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đối với chế độ miền Nam Việt Nam; bước phát triển mới của nền kinh tế chúng tôi cũng sẽ là một thắng lợi quyết định đối với nền kinh tế miền Nam Việt Nam và việc này chắc chắn sẽ gây ảnh hưởng và tỏ rõ sức hấp dẫn của nó.

Hỏi: Chủ tịch có thấy những biện pháp nào để đi đến một sự giải quyết tốt vấn đề Lào đang đe dọa hòa bình ở Việt Nam và ở toàn khu vực Đông Nam Á?

Trả lời: Sau Nhật Bản, Đài Loan, Philíppin, miền Nam Việt Nam và Thái Lan, đế quốc Mỹ muốn lôi cuốn Campuchia vào hệ thống căn cứ xâm lược của họ. Vì họ thất bại ở Campuchia nên họ đã chọn nước Lào, hòng biến nước này thành một căn cứ quân sự để chống lại nước Việt Nam, Trung Quốc, Miến Điện và Campuchia. Họ đã lật đổ chính phủ yêu nước ở Lào, một chính phủ đã nghiêm chỉnh thi hành các Hiệp định Giơnevơ và Viêng Chăn. Họ đã tuyên bố rằng Hiệp định Giơnevơ không còn giá trị. Họ đã đuổi Ủy ban Quốc tế ra khỏi Lào và đã gây ra nội chiến. Ngoài ra, họ còn lợi dụng danh nghĩa Liên hợp quốc để hợp pháp hóa việc can thiệp của họ.

Dù rằng cái “Ủy ban điều tra” của Liên hợp quốc gửi sang Lào một cách phi pháp không tìm ra được một việc gì cả, để quốc Mỹ vẫn tố cáo nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Đó là những lời vu khống hoàn toàn bịa đặt cũng như việc nói rằng bộ đội Trung Quốc đã xâm nhập vào Lào.

Trong thời kỳ đấu tranh vũ trang giành độc lập, nhân dân Việt Nam cùng đấu tranh trên một mặt trận chung với nhân dân Lào chống thực dân. Khi chiến tranh chấm dứt, Hiệp định Giơnevơ đã quy định biên giới giữa Việt Nam, Lào và Campuchia. Dĩ nhiên là chúng tôi thành tâm mong muốn nhân dân Lào, một nước láng giềng, được độc lập và phồn vinh. Biện pháp duy nhất để giải quyết vấn đề Lào và duy trì hòa bình ở vùng Đông Nam Á là phải thi hành nghiêm chỉnh các Hiệp định Giơnevơ và Viêng Chăn và phải để Ủy ban Quốc tế hoạt động trở lại. Chúng tôi tán thành và triệt để ủng hộ đề nghị của Liên Xô triệu tập lại một cuộc hội nghị các nước đã ký Hiệp định Giơnevơ để giải quyết vấn đề Lào. Tôi tin chắc rằng việc làm dịu tình hình thế giới cũng sẽ mang lại cho nước Lào hòa bình, dân chủ và độc lập.

Cuối cùng, nhân dịp này, tôi xin chúc Đại hội sắp tới của Đảng Hunggari thành công tốt đẹp và tôi xin gửi lời chào đến các độc giả của báo *Népdabátzás*, đến toàn thể nhân dân Hunggari anh em và gửi nhiều cái hôn đến các thiếu nhi Hunggari mà tôi rất yêu từ ngày tôi sang thăm nước Hunggari.

Trả lời tháng 11/1959.

Báo *Nhân dân*, số 2109, ngày 25/12/1959.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.12, tr.341-346.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA MÁCCÔM SAMÔNG¹ -
PHÓNG VIÊN ĐÔNG NAM Á CỦA CÁC BÁO
ÔXTRÂYLIA TRIBUNE VÀ GUARDIAN**

Hỏi: Xin Chủ tịch cho độc giả báo chúng tôi biết những bài học chủ yếu về cuộc đời của Người, trong lúc Chủ tịch nhìn lại 70 năm qua của Chủ tịch.

Trả lời: Những bài học chủ yếu trong cuộc đời hoạt động cách mạng của tôi là: Tuyệt đối và hoàn toàn trung thành với sự nghiệp giải phóng và thống nhất Tổ quốc, với sự nghiệp giải phóng giai cấp công nhân và nhân dân bị áp bức, với thắng lợi của chủ nghĩa xã hội, với sự hợp tác anh em và với hòa bình bền vững giữa các dân tộc.

Hỏi: Những hoạt động của các chính khách ở nhiều nước thường không cố vũ gì lớp thanh niên muốn có một cuộc đời hoạt động chính trị. Xin Chủ tịch đặc biệt cho những độc giả thanh niên của chúng tôi biết ý nghĩa và giá trị của một cuộc đời hoạt động chính trị, cách mạng.

Trả lời: Tương lai thuộc về thanh niên. Tương lai là cách mạng luôn luôn tiến lên. Là chủ của tương lai, thanh niên

1. Nguyên văn tác giả viết tên nhà báo bằng tiếng Anh: Malcolm Salmon (B.T).

không thể không có lý tưởng cao cả. Vì vậy thanh niên phải có cuộc sống chính trị tích cực và cách mạng.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý nghĩa của Hiệp định Giơnevơ trong lịch sử Việt Nam. Chủ tịch đánh giá tương lai của Hiệp định ấy như thế nào?

Trả lời: Hiệp định Giơnevơ là một thắng lợi đối với nhân dân Việt Nam nói riêng, và đối với nhân dân yêu chuộng dân chủ và hòa bình nói chung. Mặc dầu có sự phá hoại đầy tội ác của đế quốc Mỹ và tay sai Việt Nam, nhân dân Việt Nam kiên quyết đấu tranh đòi thực hiện hiệp định đó.

Hỏi: Thập kỷ 80 của Chủ tịch là thập kỷ 70 của thế kỷ XX. Chủ tịch có bình luận gì về thập kỷ đó không?

Trả lời: Hiện nay chủ nghĩa thực dân đang hấp hối, phong trào độc lập dân tộc phát triển, phe xã hội chủ nghĩa ngày càng tăng cường. Trong một tương lai gần, Liên Xô đuổi kịp và vượt Mỹ về sản lượng tính theo đầu người; Liên Xô đã vượt Mỹ trong một số lĩnh vực, thí dụ về khoa học. Vào những năm 1965 đến 1970, sản lượng công nghiệp các nước xã hội chủ nghĩa sẽ vượt các nước tư bản chủ nghĩa. Trong thi đua hòa bình, chúng tôi sẽ thắng. Triển vọng do đó rất sáng sủa đối với những người lao động trên toàn thế giới.

Trả lời ngày 11/3/1960.

Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.12, tr.519-520.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ĐẠI SỨ CỘNG HÒA DÂN CHỦ ĐỨC TẠI HÀ NỘI

1- Loài người ai cũng muốn sống hòa bình. Việt Nam chúng tôi cũng vậy. Muốn hòa bình lâu dài và thật sự thì phải tiêu diệt chiến tranh. Muốn tiêu diệt chiến tranh thì phải giải trừ quân bị toàn diện và triệt để, như Liên Xô đã đề nghị.

Vì vậy, theo ý tôi, trong hội nghị cấp cao nhất ở Pari, vấn đề quan trọng đặc biệt cho Việt Nam cũng như cho cả thế giới là vấn đề giải trừ quân bị để thực hiện hòa bình.

Giải quyết một cách hòa bình vấn đề Đức và vấn đề Tây Béclin cũng rất quan trọng, vì nó sẽ góp phần to lớn vào công cuộc hòa bình chung.

2- Đúng như vậy! Giữ gìn hòa bình và giải quyết một cách hòa bình các vấn đề, đó là điều rất cần thiết cho Việt Nam chúng tôi cũng như các nước Đông Nam Á.

Đối với Việt Nam chúng tôi, việc quan trọng nhất cần được giải quyết ngay là phải chấm dứt sự can thiệp của đế quốc Mỹ; phải để cho nhân dân Việt Nam tự giải quyết lấy vấn đề thống nhất nước nhà theo ý nguyện của họ, không ai được can thiệp vào.

3- Chúng tôi rất cảm ơn sự quan tâm nhiệt liệt và giúp đỡ tận tình của nhân dân nước Đức anh em đối với chúng tôi. Nhiệm vụ của chúng tôi là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền

Bắc, làm nền tảng vững chắc cho cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà. Riêng về năm nay, thì công việc quan trọng nhất của chúng tôi là hoàn thành tốt kế hoạch năm nay và chuẩn bị tốt cho kế hoạch 5 năm sắp tới.

Với sự cố gắng của bản thân chúng tôi và sự giúp đỡ vô tư của các nước anh em trong đó có nước Đức, chúng tôi tin chắc sẽ hoàn thành thắng lợi công việc ấy.

Một việc quan trọng nữa là năm nay chúng tôi sẽ họp Đại hội lần thứ III của Đảng.

4- Thật là khó mà nói kỷ niệm nào là kỷ niệm tốt nhất trong những ngày tôi đến thăm nước Cộng hòa Dân chủ Đức anh em, vì kỷ niệm nào cũng tốt cả! Tôi rất sung sướng được gặp lại đồng chí Chủ tịch V. Pích kính mến và các đồng chí lãnh tụ Đảng, Chính phủ và Quốc hội. Tôi rất vui vẻ gặp anh em công nhân, nông dân và trí thức nước Đức đang hăng hái thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội. Tôi cũng rất sung sướng thấy các cháu thanh niên và nhi đồng vui vẻ, mạnh khỏe và tiến bộ nhanh. Công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội tiến bộ vùn vụt về mọi mặt cũng làm cho tôi vui mừng như đó là tiến bộ của Việt Nam chúng tôi vậy.

5- Cuối cùng, tôi gửi lời thân ái chúc sức khỏe đồng chí Chủ tịch V. Pích, chúc sức khỏe các đồng chí lãnh tụ Đảng và Chính phủ. Chúc nhân dân nước Đức anh em giành nhiều thắng lợi to lớn trong kế hoạch 7 năm. Và gửi các cháu thanh niên và nhi đồng nhiều cái hôn.

Trả lời ngày 20/4/1960.

Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.12, tr.552-553.

TRẢ LỜI PHÓNG VIÊN THƯỜNG TRƯ CỦA BÁO NHÂN ĐẠO TẠI HÀ NỘI

Hỏi: Thưa đồng chí Chủ tịch, 16 năm trước nhân danh Chính phủ lâm thời¹, đồng chí tuyên bố thành lập nước

1. *Chính phủ lâm thời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa*: Túc Ủy ban Giải phóng dân tộc Việt Nam, được thành lập theo quyết định của Quốc dân đại hội họp tại Tân Trào (Tuyên Quang) từ ngày 16 đến ngày 18/8/1945.

Nghị quyết của Quốc dân đại hội đã ghi rõ: “Để lãnh đạo cuộc cách mạng dân tộc giải phóng của chúng ta cho thắng lợi, Quốc dân đại hội quyết định thành lập Ủy ban Giải phóng dân tộc Việt Nam. Ủy ban này cũng như Chính phủ lâm thời của nước Việt Nam trước khi thành lập một chính phủ chính thức thay mặt quốc dân mà giao thiệp với các nước ngoài và duy trì mọi công việc trong nước”.

Về tổ chức, Ủy ban Giải phóng có một ban thường trực gồm 5 ủy viên, do đồng chí Hồ Chí Minh làm Chủ tịch.

Ngày 25/8/1945, theo đề nghị của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Ủy ban Giải phóng dân tộc được cải tổ thành *Chính phủ lâm thời* với sự tham gia của nhiều tầng lớp, giai cấp và đảng phái yêu nước. Chính phủ đã ra mắt quốc dân tại cuộc mít tinh ngày 2/9/1945 tại vườn hoa Ba Đình (Hà Nội). Dưới sự lãnh đạo của Đảng ta, Chính phủ lâm thời đã thi hành những chính sách dân chủ, tiến bộ đối với nhân dân và thực hiện chuyên chính với các thế lực phản cách mạng.

Cuối năm 1945, để hạn chế những hoạt động phá hoại của bọn phản cách mạng và tập trung lực lượng chống thực dân Pháp xâm lược, Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chủ trương thành lập *Chính phủ liên hiệp lâm thời* với sự tham gia của một số phần tử trong Việt Nam Quốc dân Đảng và Việt Nam Cách mạng đồng minh Hội, thay cho Chính phủ lâm thời trước đó.

Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Để bảo vệ chính quyền của mình, nhân dân Việt Nam đã đấu tranh trong chín năm trời với một nghị lực làm cho chính kẻ thù cũng phải kinh ngạc. Thưa Chủ tịch, nguyên nhân của ý chí phi thường đó là ở đâu?

Trả lời: Trước hết tôi xin nói với đồng chí là số dĩ chiến tranh kéo dài suốt chín năm, chính là vì các chính phủ kế tiếp nhau ở Pháp, từ Blum đến Bidôn, không hề muốn chấp nhận những đề nghị hòa bình của chúng tôi. Nhân dân nước chúng tôi có ý chí phi thường là do lòng tự trọng muốn sống làm người chứ không chịu làm nô lệ. Điều này cũng đúng với những nhà trí thức nước chúng tôi thiết tha với nền văn hóa dân tộc. Chúng tôi không mất gì cả, mà chỉ mất xiềng xích thôi.

Hỏi: Từ khi hòa bình lập lại, chúng tôi đã được chứng kiến khí thế mãnh liệt của dân tộc Việt Nam, muốn biến nước Việt Nam lạc hậu thành một nước tiên tiến. Thưa Chủ tịch, Chủ tịch có thể cho biết một vài khía cạnh của sự biến đổi ấy?

Trả lời: Có lẽ cần phải đề lên hàng đầu những cố gắng của chúng tôi nhằm phát triển văn hóa. Chủ nghĩa thực dân đã kìm hãm nhân dân chúng tôi trong vòng ngu muội để chúng dễ áp bức.

Nền văn hóa nảy nở hiện thời là điều kiện cho nhân dân chúng tôi tiến bộ. Chính vì vậy, ngày nay số trường học ở miền Bắc Việt Nam đã nhiều hơn số trường ở cả xứ Đông Dương dưới thời thực dân. Dưới chế độ mới, ai cũng muốn học và đều được học. Chính vì vậy chúng tôi đã đào tạo nhanh chóng các cán bộ cho tất cả các ngành hoạt động; chính vì vậy chúng tôi đã gây dựng được cơ sở để công nghiệp hóa đất

nước, với sự giúp đỡ anh em của các nước xã hội chủ nghĩa, đặc biệt là Liên Xô và Trung Quốc. Đó cũng là lý do tại sao chúng tôi thắng được nạn đói do thời trước để lại, nhờ tăng sản lượng lúa lên gấp hai lần.

Hỏi: Ách thực dân và chiến tranh đã gây ra nhiều vết thương đau đớn. Liệu nó có làm thương tổn đến mối quan hệ Pháp - Việt không? Thưa đồng chí Chủ tịch, về vấn đề này thái độ của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa như thế nào?

Trả lời: Mặc dù có cuộc chiến tranh đó và những vết thương do nó gây ra, chúng tôi vẫn luôn luôn là những người bạn của nhân dân Pháp, và chúng tôi không bao giờ lầm lẫn nhân dân Pháp với bọn thực dân. Chúng tôi sẵn sàng và chúng tôi đã nhiều lần tuyên bố muốn có quan hệ về ngoại giao, kinh tế và văn hóa với Chính phủ Pháp. Về những quan hệ với Chính phủ Pháp, chúng tôi chỉ nêu ra những điều kiện của một nước có chủ quyền và độc lập, tức là những quan hệ đó phải tiến hành trên cơ sở bình đẳng và có đi có lại.

Trả lời ngày 2/9/1961.

Báo *Nhân dân*, số 2727, ngày 9/9/1961.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.13, tr.190-191.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN
ĐÀI PHÁT THANH MÁTXCƠVA VỀ CẢM TƯỞNG
ĐỐI VỚI ĐẠI HỘI LẦN THỨ XXII
CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN LIÊN XÔ**

Các đồng chí hỏi cảm tưởng của tôi đối với Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô? Đối với một Đại hội xây dựng chủ nghĩa cộng sản, lòng vui sướng của chúng tôi khó mà nói rõ trong năm, ba lời. Tôi xin tóm tắt cảm tưởng của chúng tôi như sau:

Nhìn lại Đại hội lần thứ I của Đảng chỉ có 9 đại biểu; hội đó ở nước Nga mới có những nhóm cộng sản lẻ tẻ. Ở trên thế giới, những người theo chủ nghĩa cộng sản cũng đang rất hiếm hoi, khác nào những hòn đảo cô độc giữa biển cả mênh mông của thế giới tư bản. Vài mươi năm sau, những người cộng sản Nga, dưới sự lãnh đạo của Lênin vĩ đại, đã làm Cách mạng Tháng Mười thắng lợi, và lập nên chính quyền Xôviết. Chủ nghĩa tư bản bị sút mẻ một phần sáu trên thế giới. Ảnh hưởng Cách mạng Tháng Mười vĩ đại dần dần lan rộng khắp năm châu.

Trong Đại hội lần thứ XXII này có hơn 4.800 đại biểu, thay mặt cho gần 10 triệu đảng viên Đảng Cộng sản Liên Xô, lại có đại biểu của hơn 80 đảng mácxít - lêninnít khắp năm

châu, gồm trên 30 triệu đảng viên đoàn kết, nhất trí, kiên quyết đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Phe xã hội chủ nghĩa đã phát triển thành 12 nước gồm có gần một phần ba số dân và một phần tư đất đai trên thế giới, đồng lòng, đồng sức như anh em một nhà, đấu tranh xây dựng xã hội mới. Lại có nhiều nước mới thoát khỏi xiềng xích thực dân cùng với phe xã hội chủ nghĩa sát cánh kề vai chống lại đế quốc, bảo vệ hòa bình.

Phe đế quốc thì càng ngày càng suy sụp. Cách đây hơn 100 năm, Mác và Ăngghen đã đoán trước rằng chủ nghĩa tư bản nhất định sẽ bị diệt vong và thế giới nhất định sẽ đi đến chủ nghĩa cộng sản. Lúc Mác và Ăngghen viết bản *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản*¹ thì chủ nghĩa cộng sản chỉ là một

1. *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản*: Tác phẩm do C. Mác và Ph. Ăngghen viết từ tháng 12/1847 đến tháng 1/1848; được xuất bản lần đầu tiên vào tháng 2/1848 ở Luân Đôn; sau đó được dịch ra nhiều thứ tiếng và xuất bản ở nhiều nước trên thế giới.

Trong *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản*, C. Mác và Ph. Ăngghen đã phân tích một cách khoa học tính tất yếu lịch sử của cách mạng vô sản và vai trò lịch sử của người đào mộ chôn chủ nghĩa tư bản, sáng tạo xã hội mới - xã hội cộng sản chủ nghĩa của giai cấp vô sản. Muốn vậy, giai cấp vô sản phải xây dựng chính đảng của mình, thực hiện cách mạng vô sản, thiết lập chuyên chính vô sản, tiến hành xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản đánh dấu sự ra đời của chủ nghĩa cộng sản khoa học, trình bày *một cách hoàn chỉnh và có hệ thống* học thuyết về chủ nghĩa xã hội khoa học của C. Mác, là cương lĩnh chiến đấu của giai cấp vô sản thế giới.

Thực tiễn của cách mạng thế giới hơn nửa thế kỷ qua đã chứng minh sự đúng đắn của những luận điểm cơ bản trong *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản*. Nó đã thực sự trở thành một ngọn đuốc soi đường cho giai cấp công nhân và nhân dân lao động nước ta trong sự nghiệp đấu tranh giành độc lập dân tộc và đi lên chủ nghĩa xã hội.

bóng ma ám ảnh châu Âu. Thế mà hiện nay, khi Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô thông qua Cương lĩnh mới thì chủ nghĩa cộng sản dần dần đã trở thành sự thật và ngày càng trở nên một lực lượng khổng lồ. Vẻ vang thay Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô, Đại hội xây dựng chủ nghĩa cộng sản! Vẻ vang thay Đảng Cộng sản Liên Xô và Trung ương leninist của Đảng, đứng đầu là đồng chí Khorútsốp, đang lãnh đạo nhân dân Liên Xô thực hiện chủ nghĩa cộng sản, một chế độ sẽ đem lại cho loài người hòa bình, lao động, tự do, bác ái, bình đẳng và hạnh phúc.

Bản Cương lĩnh mới của Đảng Cộng sản Liên Xô định rằng trong mười năm nữa, Liên Xô sẽ vượt nước Mỹ về sản xuất mọi thứ tính theo đầu người; trong hai mươi năm Liên Xô sẽ xây dựng xong về cơ bản chủ nghĩa cộng sản và bắt đầu thực hiện khẩu hiệu làm tùy sức lực, hưởng tùy nhu cầu. Liên Xô xây dựng thành công chủ nghĩa cộng sản sẽ có ảnh hưởng vô cùng to lớn đối với thế giới. Mười năm nữa, khi Liên Xô trở thành nước công nghiệp phát triển nhất, thì phe xã hội chủ nghĩa sẽ sản xuất trên một nửa sản lượng công nghiệp toàn thế giới. Hai mươi năm nữa, sản lượng công nghiệp của phe xã hội chủ nghĩa sẽ vượt xa các nước tư bản. Lúc bấy giờ, về lực lượng chính trị cũng như lực lượng kinh tế, phe xã hội chủ nghĩa sẽ thắng thế hoàn toàn. Những thắng lợi mới của Liên Xô đều cổ vũ mạnh mẽ nhân dân Việt Nam chúng tôi.

Trong những năm qua, nhân dân Việt Nam chúng tôi ở miền Bắc đã thu được những thành tích khá trong công cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa. Chúng tôi đã hoàn thành về căn bản công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với nông nghiệp,

thủ công nghiệp và công thương nghiệp tư bản tư doanh. Dưới ánh sáng Nghị quyết của Đại hội lần thứ III của Đảng chúng tôi năm 1960, hiện nay chúng tôi đang bắt đầu kế hoạch 5 năm lần thứ nhất 1961-1965 nhằm xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật cho chủ nghĩa xã hội.

Theo đúng Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 thì nước Việt Nam từ Bắc đến Nam phải được thống nhất và độc lập. Nhưng hơn bảy năm nay, do đế quốc Mỹ can thiệp và bọn Ngô Đình Diệm bán nước, miền Nam nước chúng tôi biến thành căn cứ quân sự và thuộc địa kiểu mới của đế quốc Mỹ. Chúng lập ra ở miền Nam một chế độ phát xít dã man. Chúng bóp nghẹt mọi quyền tự do dân chủ. Chúng đưa máy chém đi khắp nơi. Chúng luôn luôn dùng hàng sư đoàn, những máy bay và xe tăng, đi càn quét và khủng bố nhân dân. Chúng giết người rồi moi gan, mổ bụng, không kể đàn ông, đàn bà, cụ già, trẻ em. Chúng bắt nhân dân rời khỏi ruộng đồng, làng mạc, giam họ vào các trại tập trung. Nhưng Mỹ - Diệm càng khủng bố tàn ác bao nhiêu thì đồng bào chúng tôi càng căm thù và kiên quyết chống lại chúng bấy nhiêu. Hơn bảy năm qua, đồng bào chúng tôi không ngừng đẩy mạnh đoàn kết, đấu tranh nhằm chấm dứt sự can thiệp của đế quốc Mỹ, giải phóng miền Nam khỏi chế độ áp bức và hòa bình thống nhất nước nhà. Từ khi Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam thành lập cuối năm 1960 thì phong trào đấu tranh càng lan rộng và ăn sâu khắp các tầng lớp nhân dân. Một thí dụ: Ở tỉnh Bến Tre có cuộc biểu tình gồm hơn một vạn phụ nữ đòi chấm dứt khủng bố, đòi thả chồng con bị bắt, đòi Mỹ - Diệm phải để cho nhân dân được yên ổn làm ăn.

Mới đây, Tổng thống Mỹ Kennơđi lại phái Phó Tổng thống Giôn-xơn và tướng Taylo đến miền Nam để nghiên cứu việc đưa quân đội Mỹ trực tiếp đàn áp đồng bào chúng tôi. Nhưng kinh nghiệm ở Trung Quốc, Triều Tiên, Cu Ba, v.v. đã chứng tỏ rằng những âm mưu của đế quốc chung quy sẽ thất bại, lực lượng của nhân dân nhất định sẽ thắng lợi.

Lập trường trước sau như một của Chính phủ và nhân dân nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là kiên quyết hòa bình thống nhất Tổ quốc, theo đúng Hiệp nghị Giơnevơ.

Trong sự nghiệp cách mạng dân tộc dân chủ trước kia, cũng như xây dựng xã hội chủ nghĩa và đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà ngày nay, chúng tôi luôn luôn được sự giúp đỡ của các nước trong phe xã hội chủ nghĩa, nhất là Liên Xô và Trung Quốc. Toàn Đảng và toàn dân chúng tôi mãi mãi ghi nhớ sự giúp đỡ đó. Được những thắng lợi to lớn của Liên Xô cổ vũ, được sự ủng hộ của các nước anh em khác trong phe xã hội chủ nghĩa và sự đồng tình của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới, chúng tôi nhất định sẽ thắng lợi trong cuộc đấu tranh chính nghĩa của chúng tôi là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và hòa bình thống nhất nước nhà.

Trả lời vào tháng 10/1961.

Báo *Nhân dân*, số 2785, ngày 6/11/1961.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.13, tr.231-234.

**TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI CỦA PHÓNG VIÊN
BÁO TIN NHANH HẰNG NGÀY (LUÂN ĐÔN)**

Hỏi: Tại sao “Việt cộng” không rút khỏi miền Nam Việt Nam sau Hiệp nghị đình chỉ chiến sự Giơnevơ năm 1954?

Trả lời: Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã thi hành nghiêm chỉnh Hiệp nghị Giơnevơ. Việc tập kết chuyển quân đã được thực hiện sớm hơn thời gian Hiệp nghị Giơnevơ quy định ba ngày. Báo cáo số 4 (12/1955) của Ủy ban Kiểm soát và giám sát quốc tế ở Việt Nam đã xác nhận việc đó.

“Việt cộng” là một cái tên do Mỹ - Diệm đặt ra và gán cho mọi người yêu nước ở miền Nam Việt Nam để ra tay khủng bố, đàn áp.

Cái chiêu bài “chống cộng” là do bọn đế quốc và bọn phản động dựng lên, để đàn áp mọi phong trào tiến bộ. Mỹ - Diệm cũng nêu chiêu bài “chống cộng” ở miền Nam Việt Nam, điều đó không có gì mới lạ.

Hỏi: Theo ý kiến Chủ tịch thì tình hình hiện nay ở miền Nam Việt Nam sẽ đưa đến kết quả như thế nào?

Trả lời: Phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ, bất chấp dư luận thế giới, đế quốc Mỹ đã công khai vũ trang can thiệp vào miền

Nam Việt Nam, lập bộ chỉ huy quân sự ở Sài Gòn, không ngừng đưa thêm các loại máy bay, tàu chiến, binh sĩ, chó săn, v.v. vào miền Nam Việt Nam. Điều đó thế giới đều biết. Độc ác hơn nữa là đế quốc Mỹ dùng máy bay ném bom đốt phá làng mạc và dùng hóa chất phá hoại mùa màng, gây nhiều thiệt hại đến tính mạng và tài sản của nhân dân miền Nam.

Mỹ - Diệm đang gây chiến tranh chống nhân dân miền Nam Việt Nam. Lịch sử thế giới đã chứng tỏ rằng không lực lượng phản động nào có thể chống lại lực lượng đoàn kết và đấu tranh của nhân dân. Tình hình ở miền Nam sẽ đưa đến kết quả: Cuối cùng Mỹ - Diệm nhất định thất bại, nhân dân miền Nam nhất định thắng lợi.

Hỏi: Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có sẵn sàng đi đến những bảo đảm quốc tế với những nước có mặt tại Hội nghị 14 nước tại Giơnevơ về Lào nhằm tôn trọng và bảo vệ lãnh thổ toàn vẹn của một miền Nam Việt Nam trung lập với một chính sách ngoại giao giống như của Ấn Độ hoặc Campuchia không?

Trả lời: Cương lĩnh Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (9/1955) đã trả lời câu hỏi của ông. Cương lĩnh ấy đã nói như sau: “Về mọi mặt lịch sử, địa lý, kinh tế, văn hóa, xã hội và dân tộc, Việt Nam ta là một nước thống nhất, quyết không một lực lượng nào có thể chia cắt được”... Nhưng “hiện nay tình hình xã hội và chính trị ở miền Bắc và miền Nam khác nhau. Muốn thực hiện một cách thuận lợi việc thống nhất Tổ quốc bằng phương pháp hòa bình, chúng ta phải chiếu cố đến tình hình thực tế của hai miền, chiếu cố đến lợi ích và nguyện vọng chính đáng của các tầng lớp nhân dân; đồng

thời dùng cách hiệp thương đi đến tổng tuyển cử tự do để thực hiện thống nhất, *không nên bên nào cưỡng ép hoặc thôn tính bên nào*”.

Cương lĩnh đó phù hợp với Hiệp nghị Giơnevơ. Hiệp nghị này đã công nhận chủ quyền, độc lập, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt Nam, và quy định giải pháp chính trị là tổng tuyển cử tự do trong cả nước.

Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã nhiều lần đề nghị với chính quyền miền Nam, hai bên phái đại diện gặp nhau để bàn bạc cách giải quyết theo phương pháp hòa bình, và vừa rồi, trong bản Tuyên bố ngày 18/2/1962, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa lại một lần nữa yêu cầu *hai chủ tịch* và các nước tham gia Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương nghiên cứu gấp những biện pháp có hiệu quả để chấm dứt cuộc vũ trang xâm lược của đế quốc Mỹ vào miền Nam Việt Nam, nhằm bảo vệ hòa bình ở Đông Dương và Đông Nam Á.

Việc miền Nam theo một *chế độ trung lập* hay là một chế độ nào khác là do nhân dân miền Nam quyết định, không ai có thể làm trái nguyện vọng của nhân dân. Việc thống nhất đất nước Việt Nam là việc nội bộ của nhân dân Việt Nam, không một nước nào có quyền can thiệp.

Hỏi: Trong trường hợp như vậy thì theo ý kiến Chủ tịch, quan hệ giữa hai nước Việt Nam sẽ như thế nào?

Trả lời: Trong khi chờ đợi nước nhà thống nhất, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã từng đề nghị (Công hàm ngày 22/12/1958) với chính quyền miền Nam *bình thường hóa* quan hệ giữa hai miền về mặt kinh tế và văn

hóa, về việc đi lại và thư tín giữa hai miền, v.v.. Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa cho đó là nguyện vọng thiết tha của toàn dân Việt Nam trong khi chờ đợi Tổ quốc thống nhất bằng phương pháp hòa bình.

Báo *Nhân dân*, số 2926, ngày 28/3/1962.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.13, tr.360-362.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN BÁO TIN TỨC VÀ SỰ THẬT THANH NIÊN LIÊN XÔ

Hỏi: Lập trường của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa về giải trừ quân bị như thế nào và đồng chí đánh giá việc giải quyết vấn đề đó như thế nào trong hoàn cảnh đối với các vấn đề hiện nay đứng trước các nước châu Á.

Trả lời: Về vấn đề giải trừ quân bị, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa hoàn toàn tán thành chính sách Liên Xô đã đề ra. Đối với các nước châu Á, chúng tôi tán thành đề nghị của Trung Quốc: châu Á phải trở nên một vùng không có vũ khí nguyên tử. Chắc chắn rằng các dân tộc đang bị chủ nghĩa đế quốc áp bức, đều nhiệt liệt tán thành ý kiến của đồng chí Khorútsốp: “Cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc và cuộc đấu tranh cho giải trừ quân bị và cho hòa bình có liên hệ rất chặt chẽ với nhau... Những thắng lợi của phong trào giải phóng dân tộc cũng có tác dụng củng cố sự nghiệp hòa bình và góp phần đẩy mạnh việc đấu tranh giải trừ quân bị”.

Hỏi: Sắp tới là ngày kỷ niệm 8 năm ký kết Hiệp nghị Giơnevơ về Việt Nam. Trong điều kiện hiện nay thì đường lối và biện pháp để giành được thống nhất của nhân dân Việt Nam như thế nào?

Trả lời: Chúng tôi luôn luôn chủ trương thống nhất Tổ quốc bằng đường lối hòa bình, luôn luôn đòi phải thực hiện đúng đắn Hiệp nghị Giơnevơ, đòi đế quốc Mỹ phải chấm dứt can thiệp vào công việc nội bộ của nhân dân Việt Nam.

Hỏi: Theo ý kiến đồng chí việc giải quyết vấn đề Lào trong tình hình Đông Nam Á có ý nghĩa gì?

Trả lời: Do sự đấu tranh anh dũng của nhân dân Lào, và do sự giúp đỡ của các nước có thiện chí, vấn đề Lào đã được giải quyết một cách tốt đẹp. Tức là Chính phủ Liên hợp dân tộc đã được thành lập trên nền tảng hòa bình trung lập, độc lập dân tộc. Vấn đề Lào được giải quyết thích đáng có ý nghĩa là ở Đông Nam Á cũng như ở nơi khác, các bên đều có thiện chí thì mọi vấn đề đều có thể giải quyết tốt bằng cách thương lượng hòa bình.

Trả lời tháng 7/1962.

Báo *Nhân dân*, số 3041, ngày 22/7/1962.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.13, tr.413-414.

**TRẢ LỜI ÔNG W. BÓCSÉT, PHÒNG VIÊN CỦA TUẦN
BÁO MỸ NGƯỜI BẢO VỆ DÂN TỘC VÀ TUẦN BÁO
ANGIÊRI CÁCH MẠNG CHÂU PHI**

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến nhận xét về tình hình miền Nam Việt Nam hiện nay?

Trả lời: Chế độ Ngô Đình Diệm và bọn can thiệp Mỹ đang tiến hành một cuộc chiến tranh man rợ để giết hại đồng bào chúng tôi ở miền Nam Việt Nam. Một quân đội mấy chục vạn người đang đàn áp dã man nhân dân miền Nam. Hơn 12 nghìn sĩ quan và binh lính Mỹ đang tham gia cuộc chiến tranh này, hàng trăm máy bay và máy bay lên thẳng của Mỹ do phi công Mỹ lái đang hằng ngày dội bom đốt phá các làng xóm yên lành, rải chất độc hóa học phá hoại mùa màng, vườn tược. Bộ Chỉ huy quân sự Mỹ ở Sài Gòn đã nắm quyền chỉ huy về mọi mặt cuộc chiến tranh chống lại nhân dân miền Nam. Tướng tá Mỹ vạch kế hoạch tác chiến; sĩ quan Mỹ điều khiển các cuộc chiến đấu; sĩ quan và binh lính Mỹ trực tiếp tham gia các cuộc càn quét. Danh từ “cố vấn” dùng để ngụy trang số binh sĩ Mỹ này không lừa bịp được ai cả. Chính là phi công Mỹ đã chọn mục tiêu ném bom và bắn đạn lõm, lính Mỹ đã chỉ huy và bắn đại bác và nhiều khi đã dùng súng thúc ép binh lính Diệm đi giết hại đồng bào họ.

Hiện nay, về mặt quân sự và chính trị, âm mưu của Mỹ là dồn toàn thể nhân dân vùng nông thôn miền Nam Việt Nam vào các trại tập trung - các làng xóm có công sự chiến đấu, chung quanh có hàng rào dây thép gai và hào sâu, và người nông dân chỉ được đi ra khỏi làng lúc ban ngày, dưới mũi súng của quân đội Mỹ - Diệm. Những cuộc càn quét lớn được tổ chức để dồn nông dân vào những cái gọi là “ấp chiến lược”, thực tế là những trại tập trung. Nhân dân miền Nam Việt Nam chống lại việc tập trung đó và không chịu sống cuộc đời nô lệ. Với những vũ khí thô sơ tự mình chế tạo ra và vũ khí lấy được từ tay bọn đi áp bức, nhân dân miền Nam đã chiến đấu chống lại Mỹ - Diệm. Để tăng sức ép đối với nhân dân, gần đây, máy bay Mỹ đã đẩy mạnh chiến dịch man rợ rải chất độc hóa học để phá hoại lúa má và hoa màu, hòng làm cho nông dân bị đói và chịu khuất phục chúng.

Nhân dân đã buộc phải đứng lên đấu tranh vũ trang. Đại biểu của tất cả các tầng lớp nhân dân đã cùng nhau đoàn kết chặt chẽ trong Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam và Mặt trận hiện đang phối hợp và lãnh đạo những hoạt động kháng chiến. Phần lớn vùng nông thôn đã được giải phóng khỏi chế độ bù nhìn Mỹ - Diệm và đặt dưới quyền quản lý của Ủy ban Mặt trận Dân tộc giải phóng do nhân dân bầu ra. Hiện nay Mỹ - Diệm chỉ kiểm soát được chủ yếu là các thành phố và một số đường chiến lược.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết những nguyên nhân chính đưa đến tình hình hiện nay ở miền Nam Việt Nam?

Trả lời: Bất cứ ai xem xét sự việc một cách khách quan đều thấy rõ nguyên nhân tình hình hiện nay ở miền Nam

Việt Nam. Chế độ Diệm là một sản phẩm do Chính phủ Mỹ tạo nên. Nó không hề được nhân dân miền Nam Việt Nam ủng hộ. Đó là một chế độ phong kiến, độc tài, gia đình trị, tất cả quyền bính và tài nguyên trong nước đều nằm trong tay gia đình họ Ngô. Chế độ Diệm sở dĩ tồn tại được là nhờ có súng đạn và đôla Mỹ.

Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 quy định phải bảo đảm các quyền dân chủ cho nhân dân miền Nam Việt Nam, không được khủng bố trả thù những người yêu nước trước đây đã chiến đấu để giải phóng đất nước khỏi ách thực dân Pháp. Sau hai năm, phải tổ chức tổng tuyển cử dân chủ để hòa bình thống nhất đất nước. Nhưng do Mỹ trực tiếp xui giục và ủng hộ về tài chính, chính trị và quân sự, những điều khoản trên đây và nhiều điều khoản khác của Hiệp nghị Giơnevơ đã bị chế độ Ngô Đình Diệm chà đạp một cách thô bạo.

Từ năm 1955 trở đi chúng đã tiến hành một chiến dịch nhằm tiêu diệt tất cả những người yêu nước trước kia đã tham gia kháng chiến. Lúc đầu đồng bào chúng tôi đã cố gắng dùng phương pháp hòa bình để tự bảo vệ bằng cách đòi được hưởng những quyền hợp pháp do Hiệp nghị Giơnevơ bảo đảm.

Ủy ban Quốc tế giám sát và kiểm soát đã tiến hành nhiều cuộc điều tra tại chỗ về những vụ thảm sát hàng loạt và những vụ tra tấn dã man hàng nghìn người chỉ vì họ có mỗi một “tội” là đã ủng hộ cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp. Tuy nhiên, Ủy ban Quốc tế đã tỏ ra bất lực, không chấm dứt được các cuộc thảm sát, cũng như không bảo đảm được việc thi hành những điều khoản về việc tổ chức tổng tuyển cử để thống nhất nước Việt Nam, đáng lẽ phải tiến hành vào năm 1956.

Cho tới khi hàng vạn người đã bị giết hại một cách tàn nhẫn và hàng chục vạn người khác bị giam cầm chết dần chết mòn trong các nhà tù và trại tập trung của bọn Ngô Đình Diệm, đồng bào chúng tôi ở miền Nam mới thấy không có con đường nào khác, ngoài con đường chiến đấu để bảo vệ đời sống của mình và gia đình mình. Họ đau đớn phải lựa chọn giữa hai con đường, hoặc là cầm vũ khí chiến đấu hoặc là bị tiêu diệt.

Sự can thiệp quân sự trực tiếp của Mỹ từ cuối năm 1961 đến nay đã làm cho nhân dân chúng tôi ở miền Nam vĩ tuyến 17 phải chịu thêm nhiều nỗi đau khổ, đồng thời nó cũng làm cho nhân dân miền Nam Việt Nam càng thêm quyết tâm tiến hành, nếu cần, một cuộc kháng chiến lâu dài nhằm đánh đuổi bọn can thiệp Mỹ và thủ tiêu chế độ phong kiến phát xít Ngô Đình Diệm.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết có đúng là cuộc kháng chiến vũ trang ở miền Nam được miền Bắc ủng hộ hay không?

Trả lời: Về mọi mặt địa lý, lịch sử, văn hóa và chủng tộc, dân tộc Việt Nam là một. Chúng tôi đã đoàn kết một lòng chiến đấu chống thực dân Pháp và xâm lược Nhật. Đó là một điều mà đường ranh giới tạm thời vạch theo vĩ tuyến 17, nhằm làm dễ dàng hơn việc ký kết Hiệp nghị đình chiến năm 1954, không thể nào thay đổi được. Sự thống nhất của nước Việt Nam và của dân tộc Việt Nam đã được thừa nhận và ghi rõ trong các Hiệp nghị Giơnevơ. Cũng vì vậy mà cuộc đấu tranh của đồng bào chúng tôi ở miền Nam được toàn thể nhân dân Việt Nam, cả phía Bắc và phía Nam vĩ tuyến 17, hoàn toàn đồng tình và ủng hộ. Về mặt ủng hộ vật chất: Chính phủ và nhân dân nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa

triệt để theo đúng Hiệp nghị Giơnevơ. Ai cũng biết và ngay báo chí Mỹ cũng thừa nhận rằng cuộc đấu tranh hiện nay ở miền Nam Việt Nam là do nhân dân miền Nam Việt Nam tiến hành, do chính những nông dân mà chế độ Mỹ - Diệm đang ra sức dồn vào các trại tập trung tiến hành. Và vũ khí của họ chính là những vũ khí mà họ lấy được trong tay bọn can thiệp Mỹ và bù nhìn của chúng.

Hỏi: Theo ý kiến của Chủ tịch thì cần phải có những biện pháp chủ yếu nào để chấm dứt đổ máu và lập lại hòa bình ở miền Nam Việt Nam?

Trả lời: Phải chấm dứt sự can thiệp của nước ngoài, phải rút khỏi miền Nam Việt Nam các lực lượng quân sự và vũ khí của bọn can thiệp. Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 phải được tôn trọng và Mỹ cũng phải tôn trọng lời cam kết của mình là không dùng vũ lực hoặc đe dọa dùng vũ lực để vi phạm Hiệp nghị. Phải chấm dứt chính sách man rợ, dồn dân và bắt nhân dân miền Nam vào sống trong các trại tập trung. Có thể thu xếp một cuộc ngừng bắn giữa quân đội Ngô Đình Diệm và các lực lượng vũ trang của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam. Phải tạo điều kiện cho nhân dân miền Nam Việt Nam có thể bầu cử một cách tự do và dân chủ để lập ra một chính phủ theo đúng ý nguyện của mình. Chính phủ đó và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có thể thương lượng để đi đến những hiệp nghị nhằm thủ tiêu một phần tình trạng bất bình thường, nguy hiểm hiện nay và hủy bỏ những hàng rào ngăn cách hai miền Bắc - Nam, trong các lĩnh vực buôn bán, giao thông đi lại và văn hóa. Nhưng bất cứ một chính phủ nào ở miền Nam sau này cũng phải cam kết triệt để tôn trọng Hiệp nghị Giơnevơ,

như nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã làm, cam kết không tham gia bất cứ khối quân sự nào và không cho phép nước ngoài lập căn cứ quân sự trên lãnh thổ của mình.

Hỏi: Theo ý kiến Chủ tịch thì nhân dân Mỹ có thể và cần phải làm gì để góp phần chấm dứt cuộc “chiến tranh không tuyên bố” ở miền Nam Việt Nam?

Trả lời: Nhân dân Mỹ cần tìm mọi cách đòi Chính phủ Mỹ chấm dứt can thiệp, tôn trọng lời cam kết “không dùng vũ lực hoặc đe dọa dùng vũ lực” để vi phạm Hiệp nghị Giơnevơ. Nhân dân Mỹ cần tự mình nhận rõ những hậu quả thực sự và tai hại của cuộc “chiến tranh không tuyên bố” mà Chính phủ Mỹ đang tiến hành bằng bom đạn, bom napan và các chất độc hóa học, chống lại một dân tộc chỉ mong muốn được làm ăn sinh sống hòa bình. Các tổ chức hòa bình cần động viên lực lượng tiến hành đấu tranh quần chúng rộng rãi để chấm dứt cuộc chiến tranh can thiệp xấu xa đó.

Hỏi: Thông qua tờ tuần báo Người bảo vệ dân tộc, Chủ tịch có muốn nói điều gì với nhân dân Mỹ không?

Trả lời: Chúng tôi không có xích mích gì với nhân dân Mỹ. Chúng tôi muốn sống hòa bình và hữu nghị với nhân dân Mỹ. Nhân dân chúng tôi được giáo dục theo tinh thần quốc tế chân chính. Trước đây, chúng tôi đã chú ý phân biệt thực dân Pháp với nhân dân Pháp yêu chuộng hòa bình, thì ngày nay chúng tôi cũng chú ý phân biệt nhân dân Mỹ vĩ đại có truyền thống tự do, với bọn can thiệp Mỹ và bọn quân phiệt ở Hoa Thịnh Đốn đang nâng đỡ chúng.

Chúng tôi đánh giá rất cao những hành động như lời tuyên bố mới đây của hơn 62 nhân sĩ trí thức Mỹ phản đối

cuộc chiến tranh can thiệp, như cuộc biểu tình của thanh niên Mỹ chống cuộc “chiến tranh không tuyên bố”. Nhân dân chúng tôi biết rõ và rất cảm động trước những hành động đó. Tôi xin chân thành chúc nhân dân Mỹ thu được nhiều thắng lợi trong cuộc đấu tranh cho hòa bình và tiến bộ.

Hỏi: Thông qua tờ tuần báo Angiêri Cách mạng châu Phi, Chủ tịch muốn nhấn gửi điều gì đến nhân dân Angiêri và nhân dân các nước châu Phi hiện đang đấu tranh để giải phóng dân tộc?

Trả lời: Trước đây nhân dân nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã theo dõi với mỗi cảm tình rất sâu sắc cuộc đấu tranh anh dũng và thắng lợi của nhân dân Angiêri chống chủ nghĩa thực dân Pháp. Chúng tôi đã vui mừng trước những thắng lợi của các bạn và đau xót trước những nỗi thống khổ của các bạn. Chúng tôi chúc các bạn thu được nhiều thắng lợi trong công cuộc hòa bình xây dựng đất nước cũng như trong việc đập tan những âm mưu của bọn thực dân mới.

Chúng tôi đồng tình và ủng hộ nhân dân các nước khác ở châu Phi, như nhân dân Ănggôla, nhân dân Ghinê thuộc Bồ Đào Nha và nhân dân các nước khác đã đứng lên đấu tranh vũ trang chống bọn thực dân áp bức. Một khi các cuộc đấu tranh đó dựa vào nhân dân, một khi nhân dân và lực lượng vũ trang của nhân dân đoàn kết thành một khối thì cuộc đấu tranh nhất định sẽ thắng lợi.

Báo *Nhân dân*, số 3420, ngày 8/8/1963.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.143-149.

TRẢ LỜI PHÒNG VIÊN BÁO ACAHATA¹ (NHẬT BẢN)

Hỏi: Hiện nay ở miền Bắc Việt Nam, kế hoạch 5 năm lần thứ nhất hùng vĩ đang bước vào năm thứ ba, công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội đang giành được những thành tựu lớn lao, cơ sở vững mạnh cho công cuộc hòa bình thống nhất đất nước Việt Nam đang được xây dựng. Mặt khác, như mọi người đã thấy qua sự sụp đổ của chính quyền Diệm gần đây, ở miền Nam Việt Nam sức kháng chiến mãnh liệt của nhân dân đang làm cho sự thống trị của đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai của chúng lâm vào cuộc khủng hoảng sâu sắc.

Tôi nghĩ rằng những sự thật đó chứng tỏ cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam đang tiến những bước lớn lao. Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về đặc điểm và triển vọng của tình hình đó ở Việt Nam hiện nay?

Trả lời: Từ chiến thắng vĩ đại Điện Biên Phủ đến nay đã hơn 9 năm, nhân dân Việt Nam chúng tôi đã trải qua một thời kỳ đấu tranh có nhiều khó khăn, song cũng có nhiều thắng lợi. Ở miền Bắc tự do, chỉ trong 3 năm (1955-1957), dưới sự lãnh đạo của Đảng Lao động Việt Nam, nhân dân

1. Báo *Achata*: Báo *Cờ đỏ* - Cơ quan ngôn luận của Đảng Cộng sản Nhật Bản (B.T).

chúng tôi đã hàn gắn xong những vết thương chiến tranh và chia ruộng đất cho dân cày. Trong 3 năm sau (1958-1960), chúng tôi đã căn bản hoàn thành thắng lợi công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa, xóa bỏ chế độ người bóc lột người. Từ 3 năm nay, chúng tôi đã bắt tay vào thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất, bước đầu xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội. Hiện nay, với quyết tâm chiến thắng nghèo nàn và lạc hậu, nhân dân miền Bắc chúng tôi đang ra sức tiến mạnh trên con đường công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa. Toàn dân đang sôi nổi thi đua yêu nước trên các mặt trận nông nghiệp, công nghiệp và văn hóa, kỹ thuật. Về kinh tế cũng như về văn hóa, chúng tôi đã giành được nhiều thắng lợi. Chúng tôi đã xây dựng một đời sống ấm no, tiến bộ. Mọi người lao động đã thật sự làm chủ đất nước, làm chủ cuộc đời của mình. Mặc dù còn nhiều khó khăn, miền Bắc chúng tôi nhất định sẽ xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội, làm cơ sở vững mạnh cho công cuộc đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà.

Trong lúc đó, 14 triệu đồng bào chúng tôi ở miền Nam đang phải chịu muôn ngàn đau khổ dưới chế độ tàn khốc của đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai, không một ngày nào không bị bắn giết, khủng bố. Hàng chục vạn người đã chết dưới bom đạn, trong các nhà tù, trại giam của Mỹ - Diệm. Nhưng đồng bào miền Nam chúng tôi không bao giờ chịu khuất phục, luôn luôn đoàn kết chặt chẽ, chiến đấu anh dũng để tự giải phóng mình. *Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam* đang đoàn kết và lãnh đạo mọi lực lượng yêu nước, kiên quyết chiến đấu chống đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai của chúng. Cuộc chiến tranh giải phóng của nhân dân miền Nam chúng tôi đã

thu được những thắng lợi to lớn. Kẻ địch đang bị đẩy vào “con đường hầm không có lối thoát”, như Tổng thống Kennơđi đã thú nhận. Chính vì những thất bại của chúng mà đế quốc Mỹ đã buộc phải “thay ngựa giữa dòng”, gây ra cuộc đảo chính quân sự đầu tháng 11 vừa qua ở Sài Gòn¹. Nhưng dù thay ngựa mới, cuộc chiến tranh xâm lược của đế quốc Mỹ nhất định sẽ thất bại. Đồng bào miền Nam chúng tôi nhất định sẽ thắng lợi. Cuộc chiến tranh yêu nước của đồng bào miền Nam chúng tôi dù còn khó khăn gian khổ, nhưng với sự ủng hộ của đồng bào cả nước, của nhân dân tiến bộ toàn thế giới (kể cả nhân dân Mỹ yêu chuộng hòa bình và công lý), cuối cùng đồng bào miền Nam chúng tôi sẽ là người chiến thắng, miền Nam Việt Nam sẽ được giải phóng hoàn toàn.

Vấn đề miền Nam chỉ có một cách giải quyết là: Đế quốc Mỹ phải rút khỏi miền Nam để nhân dân Việt Nam tự giải quyết lấy công việc của mình, theo tinh thần của Hiệp nghị Giơnevơ.

Hỏi: Từ ngày 20 đến ngày 23/10 vừa rồi, các đại biểu công đoàn của 33 nước và các tổ chức quốc tế trong đó có đại biểu Nhật Bản, đã họp hội nghị tại Hà Nội và đã quyết định

1. *Cuộc đảo chính đầu tháng 11 ở Sài Gòn:* Là cuộc đảo chính nhằm lật đổ Ngô Đình Diệm, đưa Dương Văn Minh, một nhân vật đại biểu cho nhóm quân sự thân Mỹ, lên cầm đầu chính quyền bù nhìn ở miền Nam Việt Nam.

Nguyên nhân cuộc đảo chính là do những chính sách và kế hoạch xâm lược của đế quốc Mỹ ở miền Nam Việt Nam liên tiếp bị phá sản và có nguy cơ thất bại; do sự thống trị độc tài của Ngô Đình Diệm đã dẫn đến tình hình là hàng ngũ tay sai ngày càng lục đục và chia rẽ. Cuộc đảo chính bộc lộ rõ âm mưu của đế quốc Mỹ cố kéo dài và mở rộng chiến tranh ở miền Nam Việt Nam.

thành lập “Ủy ban Công đoàn quốc tế đoàn kết với lao động và nhân dân miền Nam Việt Nam”.

Tôi nghĩ rằng đó là một sự kiện có ý nghĩa rất trọng đại, là hành động đoàn kết quốc tế của công nhân toàn thế giới chống đế quốc Mỹ. Về điểm này, xin Chủ tịch cho biết nhận định của Chủ tịch như thế nào?

Trả lời: Hội nghị đại biểu công đoàn của 33 nước họp tại Hà Nội tháng 10 vừa qua đã quyết định thành lập “Ủy ban Công đoàn quốc tế đoàn kết với lao động và nhân dân miền Nam Việt Nam” và quyết định lấy ngày 20/12 làm Ngày quốc tế đấu tranh ủng hộ miền Nam Việt Nam. Đó là một sự kiện có ý nghĩa to lớn, nó nêu cao tinh thần đoàn kết quốc tế của giai cấp công nhân toàn thế giới đối với lao động và nhân dân miền Nam Việt Nam trong cuộc chiến tranh giải phóng, chống đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai. Chắc chắn rằng sự ủng hộ nhiệt tình của công nhân toàn thế giới sẽ tăng thêm nhiều sức mạnh cho đồng bào miền Nam chúng tôi tiến lên giành thắng lợi trong cuộc đấu tranh chính nghĩa của mình. Tôi mong rằng, với tinh thần đoàn kết quốc tế ấy, giai cấp công nhân toàn thế giới luôn luôn đi tiên phong trên mặt trận chống chủ nghĩa đế quốc, sẽ đánh bại đế quốc Mỹ, kẻ thù hung ác nhất của nhân dân toàn thế giới ngày nay.

Hỏi: Nhân dân Nhật Bản đang tiếp tục đấu tranh bất khuất chống đế quốc Mỹ và bọn phản động Nhật Bản mưu mô vũ trang vũ khí hạt nhân cho Nhật Bản và biến Nhật Bản thành căn cứ chiến tranh hạt nhân ở châu Á. Trong cuộc đấu tranh chống kẻ thù chung là đế quốc Mỹ, nhân dân Nhật Bản và nhân dân Việt Nam đang cổ vũ lẫn nhau và cùng đang đấu tranh ở tuyến đầu.

Xin Chủ tịch gửi cho nhân dân Nhật Bản chiến đấu những lời thăm hỏi của Chủ tịch?

Trả lời: Việt Nam và Nhật Bản là hai nước láng giềng. Nhân dân Việt Nam và nhân dân Nhật Bản là anh em. Vì vậy, nhân dân hai nước chúng ta cần đoàn kết và ủng hộ lẫn nhau để đấu tranh chống kẻ thù chung là đế quốc Mỹ và bọn phản động.

Tôi tin rằng giai cấp công nhân, nhân dân lao động và mọi người Nhật Bản yêu chuộng hòa bình, chính nghĩa và tiến bộ xã hội sẽ giành được thắng lợi trong cuộc đấu tranh vĩ đại chống chính sách đô hộ của đế quốc Mỹ, thực hiện một nước Nhật Bản độc lập, dân chủ, hòa bình và hạnh phúc.

Kính chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước ngày càng củng cố và phát triển.

Kính chúc Đảng Cộng sản Nhật Bản đứng đầu là đồng chí Nôxaca và các đảng tiến bộ ở Nhật Bản giành được thắng lợi to lớn trong cuộc tuyển cử ngày 21/11 sắp tới.

Tôi gửi đến các đồng chí phụ trách báo *Cờ đỏ* và các bạn đọc của báo cùng anh em, chị em lao động Nhật Bản lời chào thân ái.

Báo *Nhân dân*, số 3524, ngày 21/11/1963.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.207-210.

TRẢ LỜI PHỎNG VẤN CỦA CÁC NHÀ BÁO LIÊN XÔ NHÂN DỊP KỶ NIỆM NGÀY 20/12

Hôm nay 20/12 là ngày kỷ niệm ba năm Ngày thành lập Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam, chẳng những nhân dân cả nước Việt Nam từng bừng kỷ niệm bằng đấu tranh và lao động, mà thực hiện Nghị quyết của Hội nghị công đoàn quốc tế, nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em và nhiều nước trên thế giới cũng tổ chức tuần lễ ủng hộ đồng bào miền Nam chúng tôi.

Do sự đoàn kết chặt chẽ và chiến đấu anh dũng của mình và sự nhiệt tình ủng hộ của nhân dân yêu chuộng chính nghĩa và hòa bình trên thế giới, nhân dân miền Nam Việt Nam nhất định sẽ thắng lợi, đế quốc Mỹ và bọn tay sai nhất định sẽ thất bại.

Để giải quyết vấn đề miền Nam Việt Nam, đế quốc Mỹ phải rút khỏi xứ đó và để nhân dân Việt Nam tự giải quyết lấy công việc nội bộ của mình theo Hiệp định Giơnevơ năm 1954.

Nhân dịp này, tôi xin thay mặt nhân dân Việt Nam gửi lời cảm ơn nhân dân Liên Xô và nhân dân các nước anh em, cùng nhân dân thế giới đang nhiệt liệt ủng hộ đồng bào miền Nam chúng tôi.

Báo *Nhân dân*, số 3562, ngày 29/12/1963.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.217.

TRẢ LỜI PHÒNG VIÊN BÁO *PRAVDA*¹ (LIÊN XÔ) VÀ ĐÀI PHÁT THANH MÁTXCƠVA²

- Sự kiện nổi bật nhất trong năm qua là: Đế quốc Mỹ càng thất bại trong âm mưu gây chiến. Phong trào giải phóng dân tộc càng thêm nhiều thắng lợi, thêm nhiều nước thoát khỏi ách thống trị của chủ nghĩa thực dân. Về khoa học kỹ thuật lại thêm nhiều thành công vẻ vang bởi chuyến bay sóng đôi hai con tàu vũ trụ *Phương Đông 5* và *6* của Liên Xô.

1. *Báo Pravda (Sự thật)*: Cơ quan ngôn luận của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô. Báo ra hằng ngày, số đầu tiên của báo phát hành ngày 22/4 (lịch cũ), tức là ngày 5/5/1912, ở Pêtécbuva.

Báo *Sự thật* là tờ báo kế tiếp của tờ *Tia lửa* trước đó của V.I. Lênin. Báo *Sự thật* là vũ khí tư tưởng của Đảng Cộng sản Liên Xô trong việc động viên, cổ vũ quần chúng xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Xôviết xã hội chủ nghĩa.

Trong hơn hai năm tồn tại dưới chế độ Nga hoàng, báo *Sự thật* bị kiểm duyệt và đóng cửa tới tám lần. Song báo vẫn tồn tại với những tên khác nhau. Khi chế độ Nga hoàng bị lật đổ, báo *Sự thật* lại được phát hành trở lại vào ngày 5/3/1917. Sau đó, tòa báo bị bọn phản động phá hoại, song báo vẫn tiếp tục phát hành dưới những tên: *Trang sự thật*, *Vô sản*, *Công nhân*, *Con đường của công nhân*. Sau thắng lợi của Cách mạng Tháng Mười (1917), báo *Sự thật* tiếp tục xuất bản lại.

2. Nhân dịp năm mới 1964, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trả lời phỏng vấn của phóng viên báo *Pravda* (báo *Sự thật*) và Đài phát thanh Mátxcơva (*B.T*).

- Năm mới, tôi chúc phe xã hội chủ nghĩa, phong trào cộng sản và công nhân quốc tế và nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới đoàn kết chặt chẽ để đấu tranh thắng lợi chống chủ nghĩa đế quốc thực dân, vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

- Tôi xin thay mặt nhân dân Việt Nam chúc nhân dân Liên Xô anh em, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản vĩ đại, trong năm mới thu được nhiều thắng lợi to lớn trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa cộng sản.

Báo *Nhân dân*, số 3567, ngày 3/1/1964.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.14, tr.232.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA CHỦ NHIỆM
BÁO NOTICIA DE HOY¹ (CU BA)**

Hỏi: Đảng Lao động Việt Nam thành lập từ bao giờ và trong những điều kiện nào?

Trả lời: Bị đế quốc và phong kiến áp bức, bóc lột tàn tệ. Được Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại chỉ cho con đường giải phóng. Nhân dân Việt Nam vốn có truyền thống đấu tranh yêu nước. Giai cấp công nhân Việt Nam đã hình thành. Được Quốc tế Cộng sản giúp đỡ. Trong hoàn cảnh ấy, Đảng mácxít - lêninnít chúng tôi đã thành lập ngày 3/2/1930. Mặc dù bọn thống trị thẳng tay khủng bố, Đảng vẫn hoạt động bí mật, kiên trì phấn đấu và ngày càng phát triển.

Hỏi: Những giai đoạn chính của quá trình phát triển và sự đấu tranh của Đảng?

Trả lời: Đảng ra đời liền phát động phong trào công nông đấu tranh khắp cả nước. Phong trào cao nhất là việc thành lập chính quyền Xôviết ở hai tỉnh Nghệ An và Hà Tĩnh vào mùa thu năm 1930. Phong trào cách mạng bị bọn thống trị khủng bố gắt gao.

1. Nhân dịp kỷ niệm lần thứ 34 Ngày thành lập Đảng ta, Chủ nhiệm báo *Noticia de hoy* (báo *Tin tức hôm nay*) đã phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh (B.T).

Do sự hoạt động kiên trì của Đảng 1935-1939, phong trào cách mạng lại khôi phục và phát triển rộng rãi.

Chiến tranh thế giới lần thứ hai, cách mạng lại bị khủng bố dữ. Đảng lại hoạt động bí mật hoàn toàn.

Năm 1941, Đảng tổ chức Mặt trận Việt Nam độc lập đồng minh (Việt Minh) thu hút các tầng lớp nhân dân yêu nước. Mặt trận đã phát triển rất nhanh chóng.

Năm 1942, Đảng bắt đầu lập các căn cứ địa, tổ chức những nhóm du kích nhằm đánh đuổi đế quốc Pháp, Nhật.

Năm 1945, Hồng quân Liên Xô anh dũng đánh thắng phát xít Đức, Nhật¹, tạo thêm điều kiện thuận lợi cho cách

1. *Hồng quân Liên Xô đánh thắng phát xít Đức, Nhật*: Ngày 22/6/1941, quân đội của phát xít Đức và các nước chư hầu bắt ngờ tiến công vùng biên giới phía tây Liên Xô và tổ chức nhiều mũi tiến sâu vào lãnh thổ Liên Xô. Dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Liên Xô, quân đội và nhân dân Liên Xô đã đứng dậy tiến hành cuộc chiến tranh giữ nước vĩ đại và đã giành được những thắng lợi to lớn, trong đó có các trận đánh thắng ở: Xmôlenxco, Lêningrát, Kiép, Ôđétxa, Xêvátôpôn, Crimê, Tikhovin, Mátxcova... Quân đội Xôviết đã phá tan kế hoạch chiến lược tiến công bất ngờ và chớp nhoáng của phát xít Đức, gây cho chúng nhiều thất bại nặng nề.

Sang năm 1942, Hítle tiếp tục điều động quân vào mặt trận Xô - Đức, tiến công Xtalingrát. Quân đội Liên Xô phản công mãnh liệt ở mặt trận Xtalingrát, diệt hàng chục vạn tên phát xít. Sau đó, quân địch liên tiếp bị tiêu diệt ở nhiều nơi trên lãnh thổ Liên Xô.

Mùa hè năm 1943, sau trận thắng giòn giã ở mặt trận Cuốc, quân đội Liên Xô bắt đầu mở cuộc tổng phản công trên một quy mô lớn, giành thắng lợi liên tiếp ở nhiều mặt trận, tạo ra một khả năng chuyển biến cơ bản của cuộc chiến tranh giữ nước vĩ đại.

Năm 1944, quân đội Liên Xô quét sạch bọn phát xít ra khỏi lãnh thổ Liên Xô. Sau đó phối hợp với quân đội các nước anh em, giải phóng hàng loạt nước châu Âu như Ba Lan, Tiệp Khắc, v.v.. Tháng 4/1945, quân đội Liên Xô tiến công đánh chiếm sào huyệt của phát xít Đức ở Béclin, buộc chúng phải đầu hàng không điều kiện ngày 8/5/1945. Việc tiêu diệt phát xít Đức và quân phiệt Nhật đã kết thúc cuộc Chiến tranh thế giới thứ hai.

mạng Việt Nam. Đảng lãnh đạo nhân dân làm Cách mạng Tháng Tám thắng lợi, thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Thực dân Pháp phản bội những điều ước mà họ đã ký, trở lại xâm lược Việt Nam lần thứ hai. Đảng lãnh đạo toàn dân kháng chiến suốt chín năm và đã thắng lợi. Hiệp định Giơnevơ năm 1954 công nhận độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của Việt Nam.

Hỏi: Nhiệm vụ trung tâm của Đảng trong việc đấu tranh xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, thống nhất nước nhà và hoàn thành cuộc cách mạng dân chủ nhân dân trong cả nước?

Trả lời: Từ ngày hòa bình được lập lại, miền Bắc hoàn toàn giải phóng. Chúng tôi đã hoàn thành cải cách ruộng đất và hợp tác hóa nông nghiệp, cải tạo công thương nghiệp tư nhân. Hiện nay chúng tôi đang ra sức công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa và đang tiến hành kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961-1965). Trong công cuộc xây dựng này, bản thân chúng tôi cố gắng tự lực cánh sinh, đồng thời được sự giúp đỡ nhiệt tình của các nước xã hội chủ nghĩa anh em, nhất là Liên Xô và Trung Quốc.

Trong khi đó miền Nam Việt Nam bị đế quốc Mỹ gây cuộc chiến tranh xâm lược. Đồng bào miền Nam chúng tôi đoàn kết chặt chẽ trong Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam, đấu tranh anh dũng, lại được các nước xã hội chủ nghĩa anh em và nhân dân thế giới đồng tình và ủng hộ. Nhân dân miền Nam Việt Nam nhất định sẽ thắng lợi. Tổ quốc Việt Nam nhất định sẽ thống nhất.

Nhân đây, tôi thân ái chúc Đảng, Chính phủ và nhân dân
Cu Ba anh em thu nhiều thắng lợi mới trong công cuộc giữ
gìn độc lập, chủ quyền và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Trả lời ngày 3/2/1964.

Báo *Nhân dân*, số 3599, ngày 4/2/1964.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.245-247.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ĐỒNG CHÍ B.A. RIỐT¹

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đối với các đề nghị của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam ngày 8 tháng 11 năm 1963?

Trả lời: Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam đã đưa ra 6 điểm² mà tinh thần cơ bản là: Mỹ phải chấm dứt

1. Đồng chí Bandomerô Anvarê Riốt là Ủy viên Ban Chấp hành Hội Nhà báo Cu Ba (B.T).

2. Đề nghị sáu điểm của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam: Ngày 7/11/1963, Hội nghị Ban Thường trực Ủy ban Trung ương Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam đã nêu sáu yêu sách cấp bách nhất của nhân dân miền Nam Việt Nam sau khi tập đoàn Ngô Đình Diệm bị lật đổ. Đó là:

1- Phải triệt hạ vô điều kiện toàn bộ chế độ độc tài phát xít Ngô Đình Diệm, bao gồm đường lối lệ thuộc Mỹ, các chính sách chống cộng, các chính sách chiến tranh, độc tài phát xít, các chính sách phản động nói chung về đối nội cũng như đối ngoại, các hình thức tổ chức chính trị phản động... của chúng. Phải trả tự do cho tất cả tù chính trị và trừng trị những bọn có nhiều nợ máu đối với nhân dân.

xâm lược vũ trang, rút quân đội ra khỏi miền Nam Việt Nam, để nhân dân miền Nam Việt Nam tự giải quyết lấy công việc nội bộ của mình. Chính quyền miền Nam Việt Nam phải chấm dứt cuộc chiến tranh “nồi da nấu thịt”, phải tạo điều kiện cho nhân dân có thể bầu cử một cách tự do và dân chủ để lập ra một chính phủ theo đúng ý nguyện của mình, tiến tới hòa bình thống nhất nước Việt Nam theo đúng tinh thần Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954.

Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa hoàn toàn ủng hộ 6 yêu sách chính đáng ấy vì đó là nguyện vọng cấp bách của nhân dân miền Nam Việt Nam.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết những thành tựu quan trọng nhất mà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã thu được trong việc thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961-1965)?

Trả lời: Về nông nghiệp, đã có hơn 87% số hộ nông dân vào hợp tác xã. Mấy năm qua, tuy thường có hạn hán, bão lụt, nhưng sản xuất nông nghiệp vẫn phát triển khá đều. Và

2- Thực hiện một nền dân chủ thực sự.

3- Phải chấm dứt ngay sự xâm lược của đế quốc Mỹ ở miền Nam. Đế quốc Mỹ phải tôn trọng độc lập và chủ quyền của miền Nam Việt Nam.

4- Phải thực hiện chính sách kinh tế độc lập, dân chủ và hợp lý để nâng cao dần mức sống của nhân dân, tiến tới chiến thắng thất nghiệp và nghèo đói.

5- Đình chỉ chiến tranh, khôi phục lại hòa bình, an ninh và ổn định ở nông thôn và các vùng khác ở miền Nam.

6- Các phái hữu quan ở miền Nam cùng nhau thương lượng để đi đến ngừng bắn và giải quyết các vấn đề trọng đại của đất nước.

mặc dù số dân tăng nhanh, đời sống của nhân dân vẫn tạm đủ no ấm.

Về *công nghiệp*, khi mới giải phóng (1955), miền Bắc chúng tôi chỉ có 81 xí nghiệp cũ kỹ, mà nay đã có 1.100 nhà máy mới, 4.300 hợp tác xã thủ công nghiệp sản xuất được nhiều thứ hàng tiêu dùng trong nước và đang tiến lên dần dần trang bị kỹ thuật mới cho các ngành kinh tế quốc dân.

Có kết quả đẹp đẽ ấy, một phần là do sức phấn đấu dũng cảm của nhân dân chúng tôi, một phần do sự giúp đỡ nhiệt tình của Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác.

Về *văn hóa*, hồi thuộc Pháp, 95% nhân dân Việt Nam còn mù chữ. Ngày nay, 95% nhân dân đã biết đọc, biết viết. Số học sinh các trường phổ thông có hơn 2 triệu 50 vạn (so với toàn Đông Dương trước kia chỉ có 80 vạn học sinh). Số học sinh đại học và chuyên nghiệp trung cấp có 9 vạn (so với trước kia chỉ có khoảng 600).

Nhiều tệ nạn xã hội cũ như cờ bạc, đĩ điếm, thuốc phiện... đã được xóa bỏ. Y tế, vệ sinh có tiến bộ nhiều, các bệnh dịch nguy hiểm trước đã được ngăn chặn. Khắp nơi sôi nổi phong trào *thi đua* cần kiệm xây dựng nước nhà.

Tuy đã có những thành tích khá, song trước mắt chúng tôi còn nhiều khó khăn, nhất là vì đế quốc Mỹ xâm lược mà đất nước còn tạm thời bị chia cắt làm hai miền.

Nhưng nhân dân Việt Nam vẫn có truyền thống đấu tranh anh dũng, lao động cần cù, lại có các nước anh em giúp đỡ, nhất định sẽ vượt mọi khó khăn, hoàn thành thắng lợi kế hoạch nhà nước 5 năm lần thứ nhất.

Hỏi: Việc tăng cường các lực lượng Mỹ tại miền Nam Việt Nam trong tương lai có thể xoay đổi chiều hướng của cuộc đấu tranh giải phóng của nhân dân miền Nam Việt Nam được không?

Trả lời: Hơn 9 năm qua, đế quốc Mỹ đã tốn hơn 3.000 triệu đôla, đã ném sang 25.000 “cố vấn” quân sự và bao nhiêu là máy bay, đại bác, thuốc độc,... vào cuộc chiến tranh xâm lược miền Nam Việt Nam mà chúng vẫn rúc trong đường hầm không lối thoát như Kennodi trước đây đã thú nhận.

Thì từ nay về sau, dù đế quốc Mỹ có ném thêm bao nhiêu đôla, vũ khí và quân lính cũng chẳng ăn thua gì. Vì sao?

Một là, vì nhân dân miền Nam Việt Nam trước đây đã không chịu thua thực dân Pháp, thì ngày nay nhất định cũng không chịu thua đế quốc Mỹ. Nhân dân miền Nam Việt Nam càng đánh càng mạnh, càng mạnh càng thắng.

Hai là, vì đế quốc Mỹ là kẻ thù chung của nhân dân thế giới, cho nên khắp năm châu, nhất là ở châu Á, châu Phi và châu Mỹ Latinh, phong trào chống Mỹ đều sôi nổi; đó là thuận lợi lớn cho cuộc đấu tranh yêu nước của nhân dân miền Nam Việt Nam.

Ba là, vì cuộc chiến đấu chính nghĩa của nhân dân miền Nam Việt Nam được sự đồng tình và ủng hộ của nhân dân thế giới, kể cả nhân dân tiến bộ Mỹ. Vì vậy dù phải chiến đấu lâu dài và gian khổ, nhân dân miền Nam Việt Nam, dưới sự lãnh đạo của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam, cuối cùng sẽ nhất định thắng lợi.

Hỏi: Ảnh hưởng của cuộc cách mạng Cu Ba tại châu Á?

Trả lời: Cu Ba chỉ có 7 triệu dân, ở cách nước Mỹ 190

triệu dân chỉ độ 180 cây số mà đã anh dũng chống lại đế quốc Mỹ và đã thắng lợi.

Nhân dân Cu Ba anh em, dưới sự lãnh đạo của Đảng đứng đầu là đồng chí Phiden Caxtôrô, vừa đấu tranh để bảo vệ độc lập, tự do, vừa lao động để xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Đó là tấm gương cách mạng sáng ngời cho nhân dân châu Á, châu Phi và châu Mỹ Latinh.

Nhân dân Việt Nam và nhân dân Cu Ba anh em cùng có một kẻ thù chung là đế quốc Mỹ, cùng có một mục đích chung là bảo vệ độc lập tự do và xây dựng chủ nghĩa xã hội, cùng phấn đấu dưới ngọn cờ chung là chủ nghĩa Mác - Lênin. Cho nên, tuy cách nhau hàng vạn dặm, nhưng vẫn gần nhau như anh em một nhà.

Chúng tôi coi mọi thắng lợi của Cu Ba anh em cũng như của mình vậy.

Hỏi: Chủ tịch thấy tình hình thế giới và triển vọng hòa bình trên thế giới như thế nào?

Trả lời: Tình hình thế giới ngày nay rất đáng phấn khởi. Phe xã hội chủ nghĩa ngày càng mạnh, phong trào giải phóng dân tộc ngày càng cao, lực lượng của công nhân và nhân dân lao động ở các nước tư bản ngày càng lớn. Thế lực đế quốc thực dân ngày càng tan rã.

Các lực lượng cách mạng đoàn kết chặt chẽ, kiên quyết đấu tranh thì nhất định giữ gìn được hòa bình thế giới.

Hỏi: Chủ tịch đã nghiên cứu rất sâu về nguồn gốc và nguyên nhân của chủ nghĩa thực dân, vậy Chủ tịch có nhận xét gì đối với cuộc đấu tranh mà các dân tộc châu Mỹ Latinh đang tiến hành?

Trả lời: Nhân dân Việt Nam rất quan tâm đến cuộc đấu tranh anh dũng của các dân tộc châu Mỹ Latinh chống đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai. Theo gương sáng của cách mạng Cu Ba, nhân dân các nước châu Mỹ Latinh đang đoàn kết đấu tranh, tiến mạnh trên con đường độc lập, dân chủ. Cuộc đấu tranh ấy tuy khó khăn phức tạp, nhưng cuối cùng nhân dân nhất định sẽ thắng lợi.

Nhân dịp này, thay mặt nhân dân Việt Nam, tôi thân ái gửi lời thăm đồng chí Phiden Caxtơrô và các đồng chí lãnh đạo Đảng và Nhà nước Cu Ba. Chúc nhân dân Cu Ba anh em giành được nhiều thắng lợi mới. Gửi các cháu thanh niên và nhi đồng nhiều cái hôn.

Báo *Nhân dân*, số 3624, ngày 1/3/1964.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.255-258.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA NHÀ BÁO W. BÓCSÉT

Hỏi: Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ Đin Raxơ đã nhiều lần tuyên bố là cuộc chiến tranh ở miền Nam Việt Nam là do một “sự xâm lược” hoặc “can thiệp” của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Đin Raxơ cũng nói rằng “mọi việc sẽ ổn thỏa” nếu Việt Nam Dân chủ Cộng hòa tôn trọng Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954. Ý kiến của Chủ tịch về vấn đề này như thế nào?

Trả lời: Tất cả những lời tuyên bố của giới cầm quyền Mỹ về cái gọi là “sự xâm lược” của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa vào miền Nam Việt Nam đều hoàn toàn là bịa đặt. Trái lại, toàn thế giới đều thấy rõ chính đế quốc Mỹ là kẻ xâm lược. Đế quốc Mỹ đã đưa vào miền Nam Việt Nam hàng vạn binh sĩ Mỹ, hàng chục vạn tấn vũ khí tối tân, hàng nghìn máy bay, xe tăng, hàng trăm tấn bom napan và thuốc độc để giết hại đồng bào miền Nam chúng tôi. Chính đế quốc Mỹ và tay sai đã nhiều lần phá hoại biệt kích gián điệp ra hòng phá hoại miền Bắc chúng tôi.

Còn về chuyện “Việt Nam Dân chủ Cộng hòa không tôn trọng Hiệp nghị Giơnevơ” thì thật là đổi trắng thay đen nếu không muốn nói là ông Đin Raxơ đã bịa đặt. Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã nghiêm chỉnh thi hành Hiệp nghị Giơnevơ từ ngày ký kết cho đến nay. Trái lại, Mỹ đã không tôn trọng Hiệp

ngệ Giơnevơ và ngay từ lúc chữ ký chưa ráo mực đã tích cực hành động phá hoại Hiệp nghị ấy. Nguyên nhân chủ yếu của cuộc chiến tranh ở miền Nam Việt Nam ngày nay là do Mỹ đã vi phạm Hiệp nghị Giơnevơ một cách có hệ thống, đã ngăn cản việc tiến hành cuộc tổng tuyển cử trong cả nước vào tháng 7 năm 1956, phá hoại công cuộc hòa bình thống nhất đất nước chúng tôi. Mỹ đã đem một lực lượng quân sự hùng mạnh và dùng bọ bùn nhìn tiến công vào nhân dân miền Nam Việt Nam không có vũ trang. Đó là những sự việc rõ rệt mà ông Đin Raxơ không thể chối cãi. Đó là những nguyên nhân thật sự của tình hình gay go hiện nay ở miền Nam Việt Nam. Nếu Chính phủ Mỹ đã tôn trọng điều cam kết của mình là sẽ không “dùng sức mạnh hay đe dọa dùng sức mạnh” thì đã không có chiến tranh ở miền Nam Việt Nam.

Hỏi: Người ta nên hiểu như thế nào về những lời đe dọa của Mỹ và chế độ Nguyễn Khánh ở Sài Gòn là sẽ “đưa chiến tranh ra miền Bắc”?

Trả lời: Một số người trong giới cầm quyền Mỹ và Sài Gòn đã nhiều lần nói đến những “lực lượng đặc biệt” được huấn luyện để tiến công nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Đó là một bộ phận trong kế hoạch của Mỹ nhằm “đưa chiến tranh ra miền Bắc”. Nhưng đặt ra kế hoạch như vậy là một việc, còn thực hiện kế hoạch đó lại là việc khác. Đế quốc Mỹ và bọn Nguyễn Khánh cũng giống như con cáo đã bị mắc kẹt hai chân trong bẫy, mà còn muốn nhảy vào một cái bẫy khác. Có lẽ Nguyễn Khánh và chủ Mỹ của hắn nên thận trọng hơn trong các kế hoạch phiêu lưu của chúng, vì Mỹ và bọn bọ bùn nhìn hiện nay đã không kiểm soát nổi ngay cả vùng đất đai ở

sát Sài Gòn thì còn nói gì đến “Bắc tiến”? Năm 1961, kế hoạch Xtalây - Taylo định khuất phục nhân dân miền Nam Việt Nam trong 18 tháng đã thất bại. Mới đây, Mác Namara - Nguyễn Khánh lại dự tính sẽ bình định một tỉnh trong 12 tháng, làm vết dầu loang. Trong việc này, nhất định chúng cũng sẽ thất bại. Khi nói đến việc “đưa chiến tranh ra miền Bắc”, Mỹ và bọn bù nhìn của Mỹ nên hiểu rằng, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có đủ sức mạnh và sẵn sàng chiến đấu, lại có những nước bạn hùng cường sẵn sàng giúp đỡ và những lực lượng hòa bình trên thế giới nhiệt tình ủng hộ.

Hỏi: Trong những tháng gần đây, dư luận ở Mỹ đã nói nhiều đến biện pháp trung lập Việt Nam. Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về việc này?

Trả lời: Chiến tranh ở miền Nam Việt Nam là do đế quốc Mỹ và bọn tay sai gây ra chống nhân dân miền Nam. Biện pháp duy nhất để chấm dứt cuộc chiến tranh này là: tôn trọng ý nguyện của nhân dân miền Nam Việt Nam. Ý nguyện đó Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam đã nêu ra rõ ràng là: Vấn đề miền Nam Việt Nam phải do nhân dân miền Nam tự giải quyết trên cơ sở độc lập dân tộc, dân chủ, hòa bình và trung lập. Và điều kiện đầu tiên là đế quốc Mỹ phải rút hết quân đội và vũ khí ra khỏi miền Nam Việt Nam và phải tôn trọng Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam.

Tôi muốn nói thêm rằng, trong khi trả lời, tôi đã nói nhiều đến chủ nghĩa đế quốc Mỹ là kẻ đã gây ra và phải chịu trách nhiệm về cuộc chiến tranh đẫm máu ở miền Nam Việt Nam. Nhưng, chúng tôi phân biệt nhân dân Mỹ với đế quốc Mỹ.

Chúng tôi muốn có những quan hệ hữu nghị và anh em với nhân dân Mỹ mà chúng tôi rất kính trọng vì nhân dân Mỹ là một dân tộc tài năng, đã có nhiều cống hiến cho khoa học, và nhất là gần đây đã lên tiếng phản đối cuộc chiến tranh xâm lược miền Nam Việt Nam.

Hỏi: Xin Chủ tịch bình luận về những gợi ý của Tổng thống Đờ Gôn, trong đó nói rằng khu vực này của Đông Nam Á, bao gồm cả Nam Việt Nam, cần phải “trung lập hóa”, kể cả việc thủ tiêu những căn cứ quân sự và can thiệp của nước ngoài.

Trả lời: Trong tình hình hiện nay, tôi nghĩ rằng những ý kiến của Tổng thống Đờ Gôn về việc trung lập hóa, bao gồm vấn đề thủ tiêu những căn cứ quân sự và mọi sự can thiệp của nước ngoài ở khu vực này của Đông Nam Á, kể cả miền Nam Việt Nam, đáng được chú ý thích đáng. Nhân đây, tôi muốn nhắc lại rằng: Chính phủ Pháp là một nước tham gia ký kết Hiệp nghị Giơnevơ về Việt Nam cần làm tốt trách nhiệm của mình, thực hiện đầy đủ Hiệp nghị ấy, góp phần bảo đảm cho nước Việt Nam được thống nhất một cách hòa bình, như Hiệp nghị Giơnevơ đã quy định.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết lập trường của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa về vấn đề biên giới giữa Campuchia và Việt Nam?

Trả lời: Như đã nhiều lần tuyên bố, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa triệt để tôn trọng chủ quyền lãnh thổ toàn vẹn và nền trung lập của Vương quốc Campuchia và đường biên giới hiện thời giữa Việt Nam và Campuchia.

Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa nhiệt liệt ủng hộ đề nghị của Thái tử Quốc trưởng Xihanúc họp một cuộc hội nghị quốc tế để bảo đảm nền trung lập và toàn vẹn lãnh thổ của nước Campuchia.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết tình hình hiện nay của mối quan hệ giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nước Pháp. Mối quan hệ đó nên được cải thiện như thế nào?

Trả lời: Mối quan hệ giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nước Pháp cho đến nay đã có những kết quả nhất định, nhưng chưa thật đáng hài lòng.

Vì lợi ích chung và để thắt chặt tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước Việt - Pháp, cần có sự cố gắng chung của hai bên để có những quan hệ tốt hơn nữa về ngoại giao, kinh tế và văn hóa trên cơ sở bình đẳng, tôn trọng chủ quyền của nhau và hai bên đều có lợi.

Tôi mong rằng Chính phủ Pháp sớm thực hiện nguyên tắc bình đẳng trong quan hệ ngoại giao giữa hai nước Việt Nam và Pháp hiện nay, tạo điều kiện thuận lợi cho việc phát triển những quan hệ về các mặt kinh tế và văn hóa, có lợi cho cả hai nước.

Báo Nhân dân, số 3679, ngày 25/4/1964.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.302-306.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA NỮ PHÓNG VIÊN PHÁP
ĐANIEEN HUYNÖBEN¹**

Hỏi: Đề nghị Chủ tịch cho biết những vấn đề chính hiện nay của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa?

Trả lời: Những vấn đề đó là:

- Ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, trước mắt là thi đua hoàn thành thắng lợi kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

- Cải thiện từng bước đời sống của nhân dân, làm cho đời sống vật chất ngày càng ấm no, đời sống tinh thần ngày càng thêm tiến bộ.

- Kiên quyết đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà trên cơ sở độc lập và dân chủ như Hiệp định Giơnevơ quy định.

Hỏi: Cuộc chiến tranh ở miền Nam Việt Nam có tác động gì tới nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa?

Trả lời: Nước Việt Nam là một, dân tộc Việt Nam là một. Nửa nước chúng tôi đang bị đế quốc Mỹ xâm lược. Chúng tôi tiến hành một cuộc chiến tranh không tuyên bố chống nhân dân

1. Ngày 7/5/1964, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tiếp và trả lời phỏng vấn đoàn vô tuyến truyền hình Pháp (RTF) gồm nữ phóng viên Đanien Huynoben và nhà đạo diễn Igo Bara (B.T).

miền Nam Việt Nam. Mười năm qua, Mỹ và bọn tay sai phá hoại trắng trợn Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương, đã gây ra ở miền Nam Việt Nam những tội ác không kể xiết. Cũng như nhân dân Pháp trước đây căm thù phát xít Đức giày xéo lên đất nước mình, nhân dân cả nước chúng tôi ngày nay vô cùng căm giận đế quốc Mỹ tàn bạo. Nhân dân miền Nam Việt Nam buộc phải đứng lên cầm vũ khí để tự vệ. Nhiệm vụ thiêng liêng của nhân dân miền Bắc là phải hết lòng hết sức ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa đó. Cuộc chiến tranh do Mỹ tiến hành ở miền Nam Việt Nam đe dọa nghiêm trọng lao động hòa bình của nhân dân miền Bắc. Vì vậy chúng tôi luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác, sẵn sàng đập tan mọi âm mưu của đế quốc Mỹ và tay sai khiêu khích và phá hoại công cuộc xây dựng của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Hỏi: Theo Ngài thì có thể giải quyết cuộc chiến tranh ở miền Nam Việt Nam bằng quân sự hay không?

Trả lời: Đế quốc Mỹ tưởng rằng vũ khí hiện đại và chính sách vũ lực của họ có thể khuất phục được nhân dân miền Nam Việt Nam. Đó là một sự tính toán sai lầm. Thực tế là đế quốc Mỹ và tay sai càng đánh càng thua. Nhân dân miền Nam Việt Nam với sức đoàn kết và chiến đấu anh dũng của mình, lại được nhân dân yêu chuộng hòa bình và công lý trên thế giới, trong đó có nhân dân Mỹ, ủng hộ nhiệt liệt, nhất định sẽ giành được thắng lợi cuối cùng.

Hỏi: Nếu không thì Ngài chủ trương một giải pháp chính trị như thế nào?

Trả lời: Giải pháp duy nhất đúng đắn về vấn đề miền Nam Việt Nam là phải thực hiện nghiêm chỉnh Hiệp nghị

Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương: Các nước tham gia Hội nghị Giơnevơ năm 1954, trong đó có nước Mỹ, phải làm đúng lời cam kết của mình, tôn trọng chủ quyền, độc lập, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt Nam, không can thiệp vào nội trị của Việt Nam. Trước hết, Mỹ phải chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt Nam, rút hết quân đội và vũ khí Mỹ ra khỏi miền Nam Việt Nam, để công việc nội bộ của miền Nam Việt Nam do nhân dân miền Nam Việt Nam tự giải quyết lấy trên cơ sở độc lập dân tộc, dân chủ, hòa bình và trung lập, tiến tới hòa bình thống nhất nước Việt Nam như *Cương lĩnh* của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam đã nêu rõ.

Hỏi: Nước Pháp có thể có một vai trò nào trong việc giải quyết cuộc xung đột không?

Trả lời: Nước Pháp là một bên ký kết Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương, có nghĩa vụ đối với việc tôn trọng và thi hành Hiệp nghị đó. Mỗi nước tham gia Hội nghị Giơnevơ năm 1954 không những về phần mình phải nghiêm chỉnh tôn trọng và triệt để thi hành những điều khoản của Hiệp nghị đó mà còn phải góp phần làm cho các bên hữu quan làm đúng những lời đã cam kết.

Nhân dân Pháp có truyền thống cách mạng tốt đẹp trước đây đã ủng hộ cuộc đấu tranh giải phóng của toàn thể nhân dân Việt Nam nay lại tỏ sự đồng tình và ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân miền Nam Việt Nam và cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước Việt Nam trên cơ sở Hiệp nghị Giơnevơ. Nhân dân Việt Nam rất biết ơn nhân dân Pháp về mối cảm tình đó.

Hỏi: Đề nghị Chủ tịch cho biết nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa tiếp tục nhận được sự viện trợ của các nước anh em đến mức độ nào?

Trả lời: Trong công cuộc xây dựng kinh tế, phát triển văn hóa, nhân dân Việt Nam tự mình ra sức phấn đấu, khắc phục mọi khó khăn, gian khổ, lại được các nước xã hội chủ nghĩa anh em giúp đỡ, đã đạt được những thành tích tốt đẹp. Sự giúp đỡ của các nước xã hội chủ nghĩa anh em trước đây cũng như hiện nay và sau này đối với nước chúng tôi là rất quý báu.

Hỏi: Nếu cuộc chiến tranh tiếp tục kéo dài ở miền Nam Việt Nam trong tình trạng này, thì tương lai nền kinh tế của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẽ như thế nào?

Trả lời: Trong mười năm qua, miền Bắc nước chúng tôi đã tiến những bước khá dài. Nền kinh tế của chúng tôi là một nền kinh tế xã hội chủ nghĩa. Trải qua mấy kế hoạch ngắn hạn và với kế hoạch 5 năm hiện nay, về các mặt công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp, chúng tôi đã đạt được những thành tích căn bản. Lẽ tất nhiên, chúng tôi còn có những khó khăn, nhưng đó là khó khăn trong bước trưởng thành.

Đế quốc Mỹ và tay sai gây ra cuộc chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt Nam, âm mưu chia cắt lâu dài đất nước chúng tôi, đe dọa nền an ninh của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Từ mười năm nay chúng ra sức ngăn cản việc kiến lập những quan hệ kinh tế, văn hóa giữa nhân dân hai miền Bắc và Nam Việt Nam. Chúng tưởng rằng bằng cách đó bóp nghẹt nền kinh tế của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Nhưng nhân dân miền Bắc Việt Nam sẵn có tinh thần yêu nước

nông nàn, với truyền thống tự lực cánh sinh và đức tính cần cù lao động, lại được các nước xã hội chủ nghĩa anh em hết sức giúp đỡ, đã và đang xây dựng thắng lợi cuộc sống mới của mình.

Hỏi: Vấn đề dân số thế nào?

Trả lời: Từ ngày hòa bình được lập lại trên miền Bắc chúng tôi, đời sống nhân dân ngày một cải thiện, vì thế mà dân số miền Bắc tăng nhanh. Nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa không ngừng cố gắng giải quyết tốt vấn đề ăn, mặc, ở, y tế, giáo dục, v.v..

Hỏi: Xin Chủ tịch nhắc lại quá trình đấu tranh của Ngài và qua đó nêu lên sự tiến triển của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Trả lời: Trước đây tôi hoạt động cách mạng, bây giờ tôi vẫn phục vụ cách mạng và tôi sẽ tiếp tục làm như vậy. Nguyên vọng của tôi cũng như nguyện vọng của nhân dân Việt Nam là xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh, tăng cường đoàn kết phe xã hội chủ nghĩa và giữ gìn hòa bình lâu dài trên thế giới.

Cuối cùng, nhân dịp này, tôi nhờ các bạn chuyển tới nhân dân Pháp anh em những lời chào hữu nghị và thân ái nhất.

Trả lời ngày 7/5/1964.

Báo *Nhân dân*, số 3724, ngày 10/6/1964.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.321-325.

TRẢ LỜI TẠP CHÍ *MAINÔRITY ỚP OĂN*¹

Tôi chân thành cảm ơn quý báo đã tạo cơ hội cho tôi nói chuyện cùng nhân dân Mỹ về tình hình miền Nam Việt Nam hiện nay.

Từ nước Việt Nam, cách xa nước Hoa Kỳ hàng vạn cây số, tôi gửi đến các bạn Mỹ lời chào hữu nghị và lời kêu gọi thiết tha này.

Tôi mong các bạn sẽ hiểu rõ hơn sự thật cay đắng ngày nay ở miền Nam Việt Nam, một nửa Tổ quốc chúng tôi. Ở đây đang diễn ra một cuộc chiến tranh vô cùng tàn khốc, một cuộc chiến tranh lớn nhất, dai dẳng nhất, đẫm máu nhất hiện nay trên trái đất này. Cuộc chiến tranh gọi là “đặc biệt” ấy kỳ thật là một cuộc chiến tranh xâm lược do Chính phủ Mỹ cùng bọn tay sai tiến hành, đang hằng ngày gây tang tóc và đau khổ cho 14 triệu đồng bào miền Nam chúng tôi, đã làm chết và bị thương hàng nghìn thanh niên Mỹ của các bạn. Cuộc “chiến tranh đặc biệt” ấy đang đốt cháy làng mạc, phá hoại đồng ruộng, đang giày xéo một nửa đất nước chúng tôi, đã làm hao tổn hàng nghìn triệu đôla của nhân dân Mỹ.

1. Tạp chí *Mainôrity Ớp Oăn* (Minority of one) là tạp chí do một nhóm nhân sĩ trí thức tiến bộ Mỹ xuất bản. Bài trả lời của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đăng trên tạp chí đó, số ra ngày 21/5/1964 để kỷ niệm ngày sinh của Người (B.T).

Hơn nữa cuộc chiến tranh đầy tội ác ghê tởm đó chẳng những xâm phạm đến quyền tự do, độc lập của đồng bào miền Nam chúng tôi, mà còn bôi nhọ cả thanh danh và những truyền thống tốt đẹp của nhân dân Mỹ.

Nhân dân Việt Nam hiểu rõ rằng nhân dân Mỹ muốn sống hòa bình và hữu nghị với các dân tộc khác. Tôi đã đến nước Mỹ, tôi hiểu nhân dân Mỹ rất trọng chính nghĩa và có nhiều tài năng. Nhân dân Việt Nam không bao giờ lầm lẫn nhân dân Mỹ yêu chuộng công lý với những Chính phủ Mỹ đã phạm nhiều tội ác đối với nhân dân Việt Nam chúng tôi từ mười năm nay. Chính những kẻ đang phá hoại nền độc lập, tự do của dân tộc chúng tôi, cũng là những kẻ đã phản bội bản Tuyên ngôn độc lập của nước Mỹ¹, trong đó đã nêu cao

1. *Bản Tuyên ngôn độc lập của nước Mỹ*: Trong cuộc chiến tranh giải phóng của nhân dân Bắc Mỹ chống chủ nghĩa thực dân Anh (1775-1781), các xứ thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ đã tổ chức các cuộc đại hội đại biểu để thảo luận các biện pháp chống thực dân Anh. Tại Đại hội lần thứ hai họp ở Philadênphia năm 1775, một ủy ban do Giép-phéc-xơn làm Chủ tịch đã được thành lập để thảo ra một bản nghị quyết tuyên bố các xứ thuộc địa là những nước tự do và độc lập, tách khỏi phạm vi, quyền lực của nước Anh. Bản Nghị quyết đó được đại biểu 13 bang thông qua ngày 4/7/1776 và trở thành bản *Tuyên ngôn độc lập* của nước Mỹ.

Sau khi nêu lên những nguyên tắc về quyền bình đẳng, quyền mưu cầu hạnh phúc của mỗi thành viên, thừa nhận nhân dân có quyền lập ra một chính quyền mới khi chính quyền cũ phản lại nhân dân, Tuyên ngôn khẳng định quyền tự do, độc lập tách rời với nước Anh của các thuộc địa ở Bắc Mỹ.

Bản *Tuyên ngôn* này tiêu biểu cho nguyện vọng của các dân tộc thuộc địa ở Bắc Mỹ đấu tranh giành độc lập, tự do cho nhân dân Mỹ. Vận dụng tinh thần, tư tưởng tự do, bình đẳng - tiêu biểu cho nguyện vọng độc lập, tự do của nhân dân Mỹ, khi soạn thảo *Tuyên ngôn độc lập* của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trích một câu trong *Tuyên ngôn độc lập* Mỹ, khẳng định quyền bình đẳng, tự do và độc lập của nhân dân Việt Nam.

chân lý “tất cả mọi người sinh ra đều bình đẳng” và nêu cao những quyền bất khả xâm phạm của con người: “quyền sống, quyền tự do và quyền mưu cầu hạnh phúc”.

Mọi người đều biết, năm 1954, nhân dân và quân đội Việt Nam đã đánh thắng đội quân của thực dân Pháp xâm lược trong trận Điện Biên Phủ. Sau đó, Hội nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương đã họp với sự tham gia của chín nước trong đó có Mỹ. Hiệp nghị Giơnevơ đã được ký kết, các nước tham dự Hội nghị, kể cả nước Mỹ, đã long trọng tuyên bố tôn trọng những quyền dân tộc bất khả xâm phạm là độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nhân dân Việt Nam, cũng như của nhân dân Lào và nhân dân Campuchia. Hiệp nghị đó cũng quy định rằng: Vĩ tuyến 17 chỉ là giới tuyến quân sự tạm thời giữa hai miền Bắc và Nam Việt Nam, và đến năm 1956 thì chính quyền hai miền phải tiến hành tổng tuyển cử nhằm thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Trung thành với lợi ích của hòa bình và quyền lợi tối cao của dân tộc và Tổ quốc, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, từ ngày Hiệp nghị Giơnevơ được ký kết đến nay, trước sau như một, vẫn luôn luôn chủ trương tôn trọng và thi hành nghiêm chỉnh Hiệp nghị đó và kiên quyết đòi các bên hữu quan cũng phải làm như vậy.

Đáng lẽ sau Hội nghị Giơnevơ, nhân dân Việt Nam chúng tôi có thể được sống yên ổn để xây dựng đất nước. Nhưng Chính phủ Mỹ đã giày xéo lên Hiệp nghị Giơnevơ đó. Họ đã lập ra cái gọi là “Khối phòng thủ Đông Nam Á”, kỳ thật là khối xâm lược Đông Nam Á. Từ đầu năm 1962, Chính phủ Mỹ lại ngang nhiên lập Bộ Chỉ huy quân sự Mỹ ở Sài Gòn để

trực tiếp điều khiển chiến tranh ở miền Nam Việt Nam. Chính phủ Mỹ ngày càng trắng trợn can thiệp vào miền Nam Việt Nam, nuôi dưỡng một lũ tay sai thực hiện chính sách của họ, giết hại đồng bào chúng tôi. Chúng phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ, kéo dài tình trạng chia cắt nước chúng tôi, gây đau khổ trong lòng của cả một dân tộc.

Mười năm nay, nhân dân chúng tôi ở miền Bắc đã làm chủ cuộc đời của mình, được sống trong hòa bình, phát triển kinh tế và văn hóa, xây dựng cuộc sống mới no ấm, vui tươi. Còn đồng bào miền Nam chúng tôi, trước đã cùng nhân dân cả nước trải qua chín năm kháng chiến gian khổ và anh dũng chống thực dân Pháp xâm lược, thì đến nay đã phải chịu thêm mười năm sống trong cảnh chiến tranh tàn khốc do đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai gây ra. Chính vì đế quốc Mỹ xâm lược và bọn tay sai của chúng mà hơn 16 vạn đồng bào chúng tôi ở miền Nam đã bị giết, 68 vạn người bị tra tấn thương tật, 37 vạn người đang bị giam giữ trong các nhà tù. Trong số những nạn nhân ấy, có nhiều người già, đàn bà và trẻ con.

Hiện nay cuộc chiến tranh xâm lược ghê tởm ấy lại càng thêm ác liệt, dưới sự thúc đẩy và chỉ huy của 25 nghìn binh sĩ Mỹ, với những máy bay, xe lội nước, súng đạn, thuốc độc của Mỹ và đội quân đánh thuê hơn 60 vạn người của chính quyền tay sai của Mỹ ở miền Nam Việt Nam.

Đã mười năm nay, tất cả các chính phủ Mỹ và tất cả bọn tay sai của chúng muốn dùng sức mạnh tàn bạo của chúng hòng đè bẹp sức kháng chiến của nhân dân một dân tộc anh hùng. Chúng muốn biến 14 triệu đồng bào miền Nam chúng tôi thành những người nô lệ, biến miền Nam đất nước chúng tôi thành thuộc địa kiểu mới, một căn cứ quân sự, để uy hiếp

nền độc lập của các nước ở Đông Dương và Đông Nam Á, để tiến công miền Bắc chúng tôi.

Gần đây, Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Mack Namara lại đến miền Nam Việt Nam, ra lệnh cho bọn tay sai đẩy mạnh hơn nữa cuộc chiến tranh tàn khốc và bàn kế hoạch “Bắc tiến”. Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ Din Raxơ vừa sang Mani họp Hội đồng Khối quân sự Đông Nam Á, chủ yếu để bàn vấn đề miền Nam Việt Nam, cũng lại đến miền Nam Việt Nam ngay sau khi hội nghị xong, nhằm xúc tiến âm mưu dùng khối quân sự này tăng cường xâm lược miền Nam. Chúng muốn biến Việt Nam thành một Triều Tiên thứ hai chăng?

Nhưng sự thật đã chứng tỏ rằng con đường xâm lược của đế quốc Mỹ ở miền Nam Việt Nam hiện nay chỉ là một “con đường hầm không lối thoát”, đúng như lời cố Tổng thống Kennơđi đã thú nhận.

Nhân dân miền Nam anh dũng quyết không lùi bước trước mũi súng của kẻ xâm lược và lũ bán nước. Đồng bào chúng tôi thà hy sinh hết thảy, nhưng quyết không chịu làm nô lệ. Đến nay, dưới sự lãnh đạo của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam, các lực lượng yêu nước ở miền Nam ngày càng phát triển mạnh mẽ và ngày càng có uy tín to lớn trong nước và trên thế giới. Hơn một nửa dân số và hơn 2 phần 3 đất đai toàn miền Nam đã được giải phóng. Chỉ trong ba năm qua, quân đội giải phóng và nhân dân miền Nam đã tiêu diệt và làm tan rã hàng chục vạn quân địch, hàng nghìn binh sĩ Mỹ đã chết và bị thương. Quân giải phóng đã bắn rơi hàng trăm máy bay và đã thu được hàng vạn súng các loại do Mỹ chế tạo. Tất cả những chiến lược và chiến thuật mà Mỹ đã đem dùng ở miền Nam Việt Nam đều hoàn toàn thất bại. Trong tám nghìn “ấp chiến lược” (thực tế là những trại tập trung theo kiểu phát

xít) đã được dựng lên, hơn 80% đã bị phá vỡ. Tất cả những thắng lợi ấy của các lực lượng yêu nước ở miền Nam đủ chứng tỏ rằng nhân dân miền Nam tự mình có đủ khả năng đánh bại mọi âm mưu và kế hoạch xâm lược của đế quốc Mỹ, và cuộc chiến tranh xâm lược mà Chính phủ Mỹ cùng bọn tay sai đang tiến hành chỉ là một cuộc chiến tranh tuyệt vọng, không thể tránh khỏi thất bại. Những chiêu bài “chống cộng sản”, “vì dân chủ, tự do”, những luận điệu vu khống miền Bắc can thiệp hoặc “xâm lược miền Nam”, mà Chính phủ Mỹ cùng bọn tay sai dùng để che đậy những tội ác của chúng ở miền Nam Việt Nam, không thể lừa dối được ai. Và dù đã mấy lần “thay ngựa”, đế quốc Mỹ cũng không ra khỏi được tình trạng ngày càng sa lầy ở miền Nam Việt Nam và không thể che giấu được những thất bại liên tiếp của chúng trước mắt nhân dân Mỹ ngày càng hiểu rõ sự thật.

Chính vì vậy mà phong trào đấu tranh của nhân dân Mỹ ngày càng sôi nổi, đòi chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược bản thủ ở miền Nam Việt Nam. Và ngay trong giới cầm quyền Mỹ, ngày càng thêm nhiều tiếng nói phản đối chính sách mù quáng tiếp tục cuộc chiến tranh tuyệt vọng này. Nhân dân Việt Nam hết lòng cảm ơn những tổ chức công nhân, thanh niên, sinh viên, phụ nữ và những nhân sĩ trí thức, nghị sĩ, linh mục tiến bộ ở Mỹ đã và đang dũng cảm lên tiếng, biểu tình, vạch trần chính sách xâm lược đầy tội ác của Chính phủ Mỹ và ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của các lực lượng yêu nước ở miền Nam Việt Nam.

Tôi muốn nói thêm với những người bạn Mỹ rằng:

Chẳng những chúng tôi đau xót vì đồng bào miền Nam chúng tôi phải gian khổ, hy sinh, mà chúng tôi cũng thương xót cho các bà mẹ và các người vợ Mỹ đã mất con, mất chồng

trong cuộc chiến tranh phi nghĩa ở miền Nam Việt Nam do bọn quân phiệt Mỹ tiến hành.

Chúng ta không thể cứ để mãi Chính phủ Mỹ và bọn tay sai làm theo ý muốn đen tối của chúng. Đã đến lúc phải chặn bàn tay đẫm máu của chúng lại!

Đương nhiên, trước hết đồng bào miền Nam chúng tôi phải chiến đấu đến cùng để tự giải phóng.

Nhưng nhân dân Mỹ cũng là nạn nhân của đế quốc Mỹ, các bạn hãy cùng nhân dân Việt Nam đấu tranh quyết liệt chống bọn quân phiệt hiếu chiến và xâm lược ở nước các bạn.

Hãy đòi chấm dứt ngay cuộc chiến tranh bẩn thỉu ở miền Nam Việt Nam!

Hãy đòi Chính phủ Mỹ phải để cho công việc nội bộ của Việt Nam do nhân dân Việt Nam tự giải quyết lấy. Phải triệt để tôn trọng những điều khoản của Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương, công nhận những quyền dân tộc bất khả xâm phạm của nhân dân Việt Nam!

Đó là cách duy nhất để giải quyết vấn đề miền Nam Việt Nam hiện nay mà nước Mỹ không mất thể diện.

Tôi mong lời kêu gọi khẩn thiết này sẽ đến tai nhân dân Mỹ. Một lần nữa, tôi cảm ơn các nhân sĩ trí thức và nhân dân tiến bộ của nước Mỹ đã vì công lý và tự do, vì hòa bình và tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước chúng ta mà dũng cảm đấu tranh chống chính sách xâm lược của Chính phủ Mỹ ở miền Nam Việt Nam.

Báo *Nhân dân*, số 3708, ngày 25/5/1964.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.14, tr.327-332.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN BÁO NHÂN ĐẠO Ở HÀ NỘI

Hỏi: Dư luận Pháp lo ngại về tình hình ngày càng nghiêm trọng, nguy hiểm ở miền Nam Việt Nam và ở Lào. Tại sao sau mười năm ký kết Hiệp nghị Giơnevơ lại đi đến tình trạng như vậy?

Tổng thống Giônxơn đã tuyên bố: “Chính những người khác gây ra chiến tranh, còn chúng tôi, chúng tôi tìm hòa bình”. Trong một buổi truyền hình của Đài vô tuyến truyền hình Pháp, một nghị sĩ đã khẳng định rằng Hiệp nghị Giơnevơ bị cả hai bên vi phạm. Điều đó có đúng không?

Trả lời: Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương đã chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình trên cơ sở công nhận chủ quyền, độc lập, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của Việt Nam, Campuchia và Lào, đồng thời quy định rõ là năm 1956, nước Việt Nam phải được thống nhất bằng tổng tuyển cử tự do trong cả nước.

Hiệp nghị Giơnevơ là một thắng lợi to lớn của nhân dân Việt Nam. Quyền lợi của nhân dân Việt Nam là thực hiện đúng Hiệp nghị đó. Vì vậy, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa luôn luôn tôn trọng Hiệp nghị Giơnevơ, thi

hành nghiêm chỉnh Hiệp nghị ấy và đòi hỏi mỗi bên có liên quan cũng phải làm như vậy.

Các điều khoản 16 và 17 của Hiệp nghị Giơnevơ đã quy định cấm không được tăng thêm vào nước Việt Nam mọi bộ đội và nhân viên quân sự, mọi thứ vũ khí, đạn dược và dụng cụ chiến tranh. Nhưng Chính phủ Mỹ đã trắng trợn vi phạm những điều khoản đó. Tình hình ở miền Nam Việt Nam và ở Đông Dương ngày càng nghiêm trọng chính là vì Chính phủ Mỹ trong suốt mười năm qua đã chà đạp lên Hiệp nghị Giơnevơ, ra sức tiến hành chính sách can thiệp và xâm lược vào khu vực này.

Chính phủ Mỹ đã can thiệp ngày càng sâu vào miền Nam Việt Nam, hòng chia cắt lâu dài nước Việt Nam, biến miền Nam Việt Nam thành thuộc địa kiểu mới và căn cứ quân sự của Mỹ. Theo lệnh đế quốc Mỹ, chính quyền tay sai ở miền Nam chẳng những đã ngoan cố khước từ hiệp thương để bàn về tổng tuyển cử tự do trong cả nước, mà còn thẳng tay đàn áp những nguyện vọng hòa bình, thống nhất của nhân dân miền Nam.

Từ năm 1961, đế quốc Mỹ đã đưa sĩ quan và vũ khí vào miền Nam, trực tiếp chỉ huy chính quyền tay sai và quân đội đánh thuê ở miền Nam, gây ra một cuộc chiến tranh xâm lược rộng lớn nhất, dai dẳng nhất và đẫm máu nhất trên thế giới ngày nay. Đế quốc Mỹ đã đốt phá hàng vạn làng mạc, bắn giết hàng chục vạn người, dồn ép hàng triệu người vào các trại tập trung - đó là kết quả mười năm “đi tìm hòa bình” của Chính phủ Mỹ ở miền Nam nước chúng tôi!

Trắng trợn hơn nữa, gần đây, để cứu vãn những thất bại thảm hại của họ, đế quốc Mỹ cùng tay sai đang tăng

cường những hoạt động biệt kích hòng phá hoại nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và điên cuồng hăm dọa mở rộng chiến tranh ra miền Bắc. Đồng thời, trong những năm qua, đế quốc Mỹ luôn luôn dùng miền Nam Việt Nam để can thiệp vào Campuchia và Lào. Họ không ngừng xâm phạm lãnh thổ và biên giới Campuchia và phá hoại đường lối hòa bình, trung lập đúng đắn của Vương quốc Campuchia, họ tăng cường vũ trang can thiệp vào Lào, mở rộng nội chiến ở Lào, phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ năm 1962 về Lào, phá hoại nền hòa bình, trung lập và Chính phủ liên hợp dân tộc ba phái ở Lào.

Rõ ràng chính sách xâm lược của đế quốc Mỹ là nguồn gốc chính và nguyên nhân trực tiếp của tình hình cực kỳ nghiêm trọng hiện nay ở Đông Dương. Đế quốc Mỹ đã trắng trợn chà đạp lên Hiệp nghị Giơnevơ, đã gây ra những tội ác cực kỳ dã man; hành động bất nhân bất nghĩa của họ quá xấu xa, cuộc chiến tranh xâm lược của họ ở miền Nam Việt Nam quá bản thủ, cho nên không một lời nói dối trá nào của họ có thể che đậy bàn tay đẫm máu của họ được.

Dư luận thế giới, kể cả dư luận Hoa Kỳ, đã nghiêm khắc lên án đế quốc Mỹ. Đồng bào miền Nam chúng tôi quyết không chịu khuất phục đế quốc Mỹ, đã đoàn kết chặt chẽ trong Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam, đứng lên chiến đấu tự vệ để giành lại và bảo vệ quyền sống thiêng liêng của mình.

Hỏi: Nguyên vọng của nhân dân Việt Nam là gì?

Trả lời: Nguyên vọng của nhân dân nước Việt Nam là xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân

chủ và giàu mạnh, có quan hệ hữu nghị và bình đẳng với tất cả các nước trên thế giới.

Hỏi: Theo ý kiến Chủ tịch, các chính phủ và nhân dân các nước có thể làm gì để nước Việt Nam trở thành một khu vực hòa bình? Chủ tịch đánh giá như thế nào về tác dụng mà nước Pháp có thể có trong việc lập lại hòa bình ở miền Nam Việt Nam?

Trả lời: Cách đúng đắn nhất để giải quyết tình hình miền Nam Việt Nam là:

1. Chính phủ Mỹ cũng như chính phủ các nước đã tham gia Hội nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương phải thi hành đúng Hiệp nghị Giơnevơ tức là: Tôn trọng chủ quyền, độc lập, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Việt Nam, không can thiệp vào nội trị của Việt Nam.

Cũng như Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, chính quyền miền Nam phải thực hiện nghiêm chỉnh những điều khoản về mặt quân sự trong Hiệp nghị Giơnevơ, tức là không tham gia liên minh quân sự với nước ngoài, không cho nước ngoài lập căn cứ quân sự, không nhận nhân viên quân sự nước ngoài vào đất nước mình.

2. Chính phủ Mỹ phải chấm dứt ngay cuộc chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt Nam, phải rút hết quân đội và vũ khí của Mỹ khỏi miền Nam, để công việc nội bộ của miền Nam do nhân dân miền Nam tự giải quyết lấy.

3. Nếu đế quốc Mỹ rút quân đội, vũ khí ra khỏi miền Nam Việt Nam và chính quyền miền Nam chấm dứt chính sách khủng bố, tàn sát nhân dân miền Nam, giải tán các trại tập trung trá hình gọi là “ấp chiến lược”, tôn trọng các quyền

tự do dân chủ, thì hòa bình sẽ được lập lại ở miền Nam. Vấn đề hòa bình thống nhất Tổ quốc, công việc nội bộ của nhân dân Việt Nam, sẽ được giải quyết theo tinh thần của bản *Cương lĩnh* của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và bản *Chương trình* của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam trên cơ sở hai miền cùng nhau thương lượng.

Về phần Chính phủ Pháp, tôi nghĩ rằng: Là một bên ký kết Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương, Chính phủ Pháp có nghĩa vụ tôn trọng và thi hành nghiêm chỉnh Hiệp nghị đó. Đồng thời Chính phủ Pháp cần phải góp phần tích cực của mình làm cho các bên hữu quan cùng tôn trọng và thi hành nghiêm chỉnh Hiệp nghị ấy. Đó là thái độ duy nhất phù hợp với quyền lợi và vinh dự của nước Pháp.

Trong cuộc đấu tranh chính nghĩa của mình, nhân dân Việt Nam luôn luôn được sự đồng tình và ủng hộ mạnh mẽ của nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em, của nhân dân châu Á, châu Phi, châu Mỹ Latinh và của các lực lượng yêu chuộng hòa bình trên thế giới, kể cả ở nước Mỹ. Nhân dân Việt Nam rất biết ơn sự đồng tình và ủng hộ quý báu đó.

Nhân dân Việt Nam chân thành cảm ơn sự ủng hộ đầy nhiệt tình của nhân dân Pháp đối với cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào miền Nam chúng tôi cũng như đối với sự nghiệp hòa bình thống nhất đất nước của nhân dân cả nước Việt Nam.

Hỏi: Mười năm trước đây, nhân dân Pháp đã nhiệt liệt chào mừng Hiệp nghị Giơnevơ đã chấm dứt chiến tranh cho họ. Nhân dân Pháp hy vọng rằng nhờ đó mà nhiều mối quan hệ sẽ nảy nở và phát triển giữa nước Việt Nam và nước Pháp.

Hy vọng đó có thể thực hiện được không? Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về tương lai mối quan hệ giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nước Pháp?

Trả lời: Nhân dân Việt Nam và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa chủ trương phát triển những mối quan hệ về mọi mặt giữa Việt Nam và Pháp trên cơ sở tôn trọng độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nhau; không can thiệp vào nội bộ của nhau, bình đẳng và hai bên cùng có lợi.

Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã tỏ rõ thiện chí của mình và hoan nghênh mọi hành động thiện chí của Chính phủ Pháp.

Nhân dân Việt Nam rất quý trọng tình hữu nghị lâu đời với nhân dân Pháp và luôn luôn ra sức tăng cường tình hữu nghị ấy.

Nhân dịp này tôi nhờ báo *Nhân đạo* chuyển tới nhân dân Pháp anh em lời chào nhiệt liệt của nhân dân Việt Nam và của tôi.

Trả lời ngày 20/7/1964.

Báo *Nhân dân*, số 3764, ngày 20/7/1964.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.352-356.

TRẢ LỜI PHỎNG VẤN CỦA HÃNG THÔNG TẤN MỸ *UPI*

“Về những câu hỏi ông nêu ra, bản Tuyên bố của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ngày 6 tháng 8 năm 1964 có thể cung cấp những câu trả lời đầy đủ nhất.

Tôi muốn nói với dư luận nhân dân ở nước Mỹ và toàn thế giới sự căm phẫn của toàn thể nhân dân Việt Nam trước những hành động xâm lược có tính toán từ trước của Chính phủ Mỹ đối với nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Tôi cũng muốn nói lên ý chí của toàn thể nhân dân Việt Nam, với sức mạnh được tăng cường gấp bội, quyết đấu tranh chống bọn xâm lược cho đến thắng lợi.

Nhân dân Việt Nam mạnh vì có chính nghĩa, có sự đoàn kết và lòng dũng cảm và được sự ủng hộ của các dân tộc yêu chuộng hòa bình trên toàn thế giới, trong đó có nhân dân Mỹ.

Trong khi Chính phủ Mỹ đang tiến hành chiến tranh trên đất nước chúng tôi, tôi thiết tha kêu gọi nhân dân Mỹ

1. Ngày 5/8/1964, Onbóc Cápphơ, phóng viên Hãng Thông tấn Mỹ *UPI* tại Nhật Bản, gửi điện xin phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh về nguyên nhân cuộc tấn công của Mỹ bằng không quân vào vùng biển Việt Nam, về thái độ của Chủ tịch đối với cuộc tấn công đó (*B.T*).

và nhân dân toàn thế giới hiệp lực đấu tranh để ngăn chặn sự xâm lược đầy tội ác đó đối với nước Việt Nam, để bảo vệ hòa bình”.

Báo *Nhân dân*, số 3784, ngày 9/8/1964.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.14, tr.368.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN
CỦA NHÀ BÁO IÔCÔ MÁTXUÔCA¹**

Hỏi: Thưa Chủ tịch, đề nghị Chủ tịch phân tích tình hình hiện nay của Việt Nam trong cuộc đấu tranh chống đế quốc Mỹ và nhiệm vụ của hai miền Bắc và Nam Việt Nam trong cuộc đấu tranh đó; cuộc đấu tranh chống đế quốc Mỹ của Việt Nam có ý nghĩa như thế nào trong sự so sánh lực lượng giữa hai hệ thống xã hội chủ nghĩa và tư bản chủ nghĩa và đã có ảnh hưởng như thế nào đối với châu Á, đặc biệt là đối với Đông Nam Á?

Trả lời: Miền Nam chống Mỹ và tay sai đã mười năm. Với lòng yêu nước, tuy bắt đầu chiến đấu với gậy tầm vông, cung nỏ, nhưng ngày càng thắng lợi từ nhỏ đến lớn. Nay đã có một đội quân giải phóng hùng mạnh, giải phóng hai phần ba đất đai, hơn một nửa dân số.

Đế quốc Mỹ và tay sai có 50 vạn quân, hàng vạn cố vấn Mỹ, hàng trăm máy bay, tàu chiến, đại bác... ngày càng thất bại, sa lầy, đi sâu vào “đường hầm không lối thoát”.

1. Bà Iôcô Mátxuôca, Phó Chủ tịch Hội Nhà báo Nhật Bản (B.T).

Miền Nam là tiền tuyến chống Mỹ. Miền Bắc là cơ sở của cuộc đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà. Nhân dân miền Bắc ủng hộ đồng bào miền Nam của mình. Chúng tôi tôn trọng Hiệp nghị Giơnevơ 1954. Chính Mỹ và tay sai là những kẻ phá hoại.

Cuộc đấu tranh yêu nước của miền Nam chẳng những nhằm giải phóng hoàn toàn một nửa Tổ quốc chúng tôi, mà còn có tác dụng ngăn chặn đế quốc Mỹ và tay sai tiến công miền Bắc Việt Nam, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, một nước xã hội chủ nghĩa.

Đó là một bộ phận của phong trào chung giải phóng dân tộc đang tiến công mạnh mẽ chủ nghĩa đế quốc, chủ nghĩa thực dân cũ và mới do đế quốc Mỹ cầm đầu.

Cần nói rõ thêm: Đế quốc Mỹ xem miền Nam là nơi thí nghiệm “chiến tranh đặc biệt” để đàn áp các dân tộc khác. Vì vậy, cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào miền Nam chúng tôi là để tự giải phóng mà cũng là một cống hiến vào cuộc đấu tranh giải phóng của các dân tộc ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ Latinh và nhất là ở Đông Nam Á, để tự vệ chống sự xâm lược của bọn đế quốc hiếu chiến, đặc biệt là đế quốc Mỹ.

Hỏi: Đề nghị Chủ tịch cho biết ý kiến về triển vọng của sự thống nhất hai miền Bắc và Nam Việt Nam.

Trả lời: Dưới sự lãnh đạo của Mặt trận Dân tộc giải phóng, cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào miền Nam chúng tôi, dù còn nhiều gian khổ, song nhất định thắng lợi. Miền Nam nhất định sẽ được giải phóng, sự nghiệp đấu tranh để hòa bình thống nhất đất nước chúng tôi nhất định sẽ thành công.

Hỏi: Đề nghị Chủ tịch cho biết những đặc điểm của công cuộc kiến thiết chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam có ý nghĩa như thế nào đối với sự phát triển sau này của chủ nghĩa xã hội trên thế giới?

Trả lời: Chúng tôi xây dựng chủ nghĩa xã hội trong hoàn cảnh một nước vốn là thuộc địa, một nước nông nghiệp lạc hậu, lại bị chiến tranh xâm lược tàn phá. Hoàn cảnh ấy, cố nhiên gây cho chúng tôi rất nhiều khó khăn. Song, những thắng lợi bước đầu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội cho phép chúng tôi tin tưởng chắc chắn ở sự cần thiết và khả năng của một nước như nước Việt Nam tiến lên chủ nghĩa xã hội một cách thắng lợi không phải qua con đường phát triển tư bản chủ nghĩa.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết Việt Nam đối với vấn đề chủ nghĩa xét lại trong phe xã hội chủ nghĩa như thế nào?

Trả lời: Lịch sử phong trào cách mạng thường có những mâu thuẫn, có những cuộc đấu tranh về tư tưởng, nhưng kết quả là chủ nghĩa Mác - Lênin thắng lợi, cách mạng ngày càng phát triển.

Chúng tôi tin rằng cuộc đấu tranh tư tưởng trong phe xã hội chủ nghĩa, tuy còn khó khăn, nhưng sẽ được giải quyết tốt đẹp. Trong cuộc đấu tranh ấy, chúng tôi luôn luôn giữ thái độ kiên trì, đoàn kết trên cơ sở chủ nghĩa Mác - Lênin và chủ nghĩa quốc tế vô sản, bảo vệ những nguyên tắc cách mạng của hai bản tuyên bố Mátxcova 1957 và 1960.

Hỏi: Thưa Chủ tịch, Chủ tịch có lời gì gửi nhân dân Nhật Bản trên tinh thần tăng cường tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước Việt Nam và Nhật Bản.

Trả lời: Nhân dân Việt Nam rất cảm phục tinh thần đấu tranh anh dũng của nhân dân Nhật Bản chống đế quốc Mỹ và bọn phản động trong nước, nhằm xây dựng một nước Nhật Bản hòa bình, độc lập, dân chủ và xây dựng tình hữu nghị với các dân tộc.

Chúng tôi cảm ơn sự đồng tình và ủng hộ của nhân dân Nhật Bản đối với cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào miền Nam chúng tôi và đối với cuộc đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà của nhân dân Việt Nam chúng tôi.

Mong rằng tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và Nhật Bản ngày càng chặt chẽ, vì lợi ích chung của nhân dân hai nước chúng ta, của nhân dân châu Á và nhân dân toàn thế giới yêu chuộng hòa bình, độc lập, dân chủ và tiến bộ xã hội.

Trả lời ngày 3/9/1964.

Báo *Nhân dân*, số 3816, ngày 11/9/1964.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.377-379.

**TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI
CỦA HÃNG THÔNG TIN CÔPOLÂY (HỒNG CÔNG)¹**

Hỏi: Mácxen Taylo trở về Mỹ, Hoa Thịnh Đốn xét lại tình hình Việt Nam và lại tiếp tục cho máy bay do thám Lào và Bắc Việt Nam; trong tương lai gần đây, có thể họ sẽ mưu toan tiến công Lào và Bắc Việt Nam bằng không quân. Vậy ý kiến Ngài ra sao?

Trả lời: Nếu Mỹ tiến công Bắc Việt Nam, chúng tôi sẽ kiên quyết đánh lại.

Hỏi: Đối với Ngài cần có những điều kiện tiên quyết gì để giải quyết hòa bình vấn đề Đông Nam Á và đặc biệt là vấn đề Việt Nam?

Trả lời: Để giải quyết hòa bình tình hình Đông Nam Á và Việt Nam chỉ có một cách là Mỹ phải tôn trọng Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam và các Hiệp nghị Giơnevơ về Campuchia, và Lào; Mỹ phải chấm dứt ngay cuộc chiến tranh xâm lược miền Nam Việt Nam, rút hết quân đội và vũ khí Mỹ ra khỏi xứ này, chấm dứt những hành động chiến

1. Ngày 3/12/1964, Hãng Thông tin Còpolây (Hồng Công) gửi điện phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đây là những câu trả lời của Người (B.T).

tranh đối với nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và các nước khác ở Đông Dương.

Hỏi: Ngài có tin rằng nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa sẽ ủng hộ Việt Nam trong cuộc chiến tranh mở rộng với Mỹ không?

Xin cảm ơn Ngài.

Trả lời: Nếu Mỹ điên cuồng mở rộng chiến tranh đến Bắc Việt Nam, Trung Quốc sẽ ủng hộ và phe xã hội chủ nghĩa cũng sẽ ủng hộ chúng tôi.

Báo *Nhân dân*, số 3919, ngày 23/12/1964.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.426-427.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ÔNG UYLIAM UABI¹

Hỏi: Tháng 8 năm 1945, là Chủ tịch đầu tiên của nước Việt Nam mới giải phóng, Cụ đã đề ra cho nhân dân Việt Nam ba nhiệm vụ: 1) Thanh toán nạn mù chữ; 2) Chấm dứt nạn đói; 3) Chấm dứt sự can thiệp của nước ngoài vào công việc của Việt Nam.

Đối với năm 1965, Cụ sẽ đề ra cho nhân dân Việt Nam những mục đích gì?

Trả lời: Hiện nay nhiệm vụ của nhân dân cả nước Việt Nam là:

- Miền Bắc xây dựng chủ nghĩa xã hội;
- Miền Nam đấu tranh giải phóng khỏi sự xâm lược của đế quốc Mỹ;
- Cả nước đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất Tổ quốc trên cơ sở Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam.

1. Đầu tháng 1/1965, Nghị sĩ Công Đảng Anh Uyliam Uabi (William Warbey) sang thăm và tìm hiểu tình hình Việt Nam. Ngày 11/1/1965, tại Phủ Chủ tịch, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Thủ tướng Phạm Văn Đồng đã tiếp và Người trả lời phỏng vấn (B.T).

Hỏi: Khi tôi được yết kiến Cụ hồi tháng 5 năm 1957, Cụ đã tỏ ra nhiệt liệt hoan nghênh sự đóng góp của ông Antoni Êđen là Chủ tịch Anh trong hai Chủ tịch Hội nghị Giơnevơ. Vậy Cụ muốn cho ông Patoríc Godơn Uacơ là Chủ tịch Anh hiện nay trong hai Chủ tịch đồng thời là Ngoại trưởng của Chính phủ Công Đảng đầu tiên được thành lập từ sau khi ký kết Hiệp nghị Giơnevơ, đóng góp phần của mình như thế nào?

Trả lời: Tại Hội nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương, Chính phủ Anh (lúc bấy giờ tuy là Đảng Bảo thủ) đã cố gắng góp phần tích cực của mình đưa Hội nghị đến kết quả tốt. Nhưng sau đó, Chính phủ Anh vì theo đuôi đế quốc Mỹ, chẳng những không làm tròn nghĩa vụ Chủ tịch của mình trong việc thực hiện Hiệp nghị Giơnevơ mà còn góp sức với đế quốc Mỹ trong sự xâm lược miền Nam Việt Nam. Hiện nay do Công Đảng nắm chính quyền, tôi rất mong nó sẽ sửa đổi chính sách sai lầm của Chính phủ cũ về vấn đề Việt Nam và góp phần xứng đáng của mình vào việc thực hiện các Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam, cũng như về Lào và Campuchia.

Hỏi: Cụ có cho rằng thời gian đã chín muồi cho một giải pháp chính trị dứt khoát về vấn đề Việt Nam, và cả Lào với Campuchia hay chưa? Nếu có, thì Cụ có cho rằng những điểm chủ yếu của Hiệp nghị Giơnevơ và bản tuyên bố cuối cùng, đặc biệt là những điểm về việc thành lập một nước Việt Nam độc lập, thống nhất, dân chủ, không tham gia các khối liên minh quân sự, không có quân đội và căn cứ của ngoại quốc, là cơ sở mỹ mãn cho một giải pháp như thế hay không?

Trả lời: Hỏi thời gian đã chín muồi hay là chưa để thực hiện một giải pháp chính trị về vấn đề Việt Nam và cả Lào

cùng Campuchia, thì phải trả lời rằng từ năm 1954, thời gian đã chín muồi rồi. Nhưng đế quốc Mỹ vi phạm trắng trợn Hiệp nghị Giơnevơ, xâm lược miền Nam Việt Nam, ra sức can thiệp thô bạo vào công việc nội bộ của Lào và Campuchia.

Mọi người đều biết, bọn xâm lược Mỹ đang thua và chắc sẽ còn thua to hơn nữa ở miền Nam Việt Nam. Hiện nay dư luận rộng rãi trên thế giới đều hướng về Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam. Nhân dân tiến bộ Mỹ cũng đang đấu tranh đòi thực hiện Hiệp nghị ấy. Chúng tôi luôn luôn coi Hiệp nghị Giơnevơ là cơ sở đúng đắn và vững chắc cho việc lập lại và duy trì hòa bình ở Việt Nam trên nguyên tắc công nhận những quyền dân tộc của nhân dân Việt Nam.

Hỏi: Cụ có cho rằng nên độc lập, thống nhất, trung lập về quân sự của Việt Nam, Lào, Campuchia, không có sự can thiệp của nước ngoài, phải được đảm bảo bằng một hiệp ước do quốc tế ký kết, trong đó tất cả các nước quan tâm đến hòa bình ở khu vực này phải được tham gia không?

Trả lời: Được như vậy thì tốt.

Hỏi: Hiện nay hình như có nhiều người Mỹ cao cấp cho rằng Chính phủ Mỹ đã phạm sai lầm nghiêm trọng trong sự can thiệp vào công việc của Việt Nam, gây ra bắn giết đổ máu, nhưng Tổng thống Giônxơn vẫn còn nói rằng Mỹ không thể rút quân đội và vũ khí của họ chừng nào mà “cộng sản xâm lược” còn tiếp tục và còn đe dọa. Câu trả lời của Cụ cho Tổng thống Mỹ như thế nào?

Trả lời: Nhiều người Mỹ cao cấp đã nghĩ rất đúng rằng Chính phủ Mỹ phạm sai lầm nghiêm trọng trong việc tiến

hành xâm lược ở Nam Việt Nam. Còn câu nói của Tổng thống Giôn-xơn thì chỉ là một cách kiếm cớ, vô lý và không lừa dối được ai.

Hỏi: Trong cuộc trả lời phỏng vấn ở vô tuyến truyền hình ngày 6 tháng 1, Ngoại trưởng Đin Raxơ nói rằng Chính phủ Mỹ sẽ có thể tán thành một giải pháp chính trị ở Việt Nam và rút quân của họ nếu họ có thể chắc chắn rằng “Bắc Kinh và Hà Nội” sẽ “đề mặc cho những nước láng giềng của họ”. Là Chủ tịch của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Cụ sẽ sẵn sàng có những đảm bảo gì để khiến cho việc Mỹ rút lui được dễ dàng?

Trả lời: Cũng như câu nói của Tổng thống Giôn-xơn, câu nói của ông Đin Raxơ cũng chỉ là một cách kiếm cớ, vô lý và không lừa dối được ai.

Hỏi: Sau tất cả những cái đã xảy ra cho nước Việt Nam trong 20 năm qua, Cụ có cho rằng có thể khôi phục tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam với nhân dân Anh, Mỹ và Tây Âu được không?

Trả lời: Tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam với nhân dân Anh, Mỹ và Tây Âu không bao giờ bị sút mẻ, cho nên không có vấn đề khôi phục tình hữu nghị ấy. Nhân dân Việt Nam luôn luôn sẵn sàng tăng cường tình hữu nghị với nhân dân Anh, Mỹ và Tây Âu để chống bọn hiếu chiến và xâm lược và để giữ gìn hòa bình.

Trả lời ngày 11/1/1965.

Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.451-454.

**TRẢ LỜI THƯ CỦA CÁC ĐẢNG PHÁI DÂN CHỦ,
CÁC NHÂN SĨ DÂN CHỦ KHÔNG ĐẢNG PHÁI
VÀ HỘI LIÊN HIỆP CÔNG THƯƠNG TRUNG QUỐC¹**

*Kính gửi: - Ủy ban Cách mạng Quốc dân Đảng,
- Hội Đồng minh dân chủ,
- Hội Kiến quốc dân chủ,
- Hội Xúc tiến dân chủ,
- Hội Liên hiệp công thương và các nhân sĩ dân
chủ Trung Quốc,*

Tôi vô cùng cảm kích nhận được bức thư đề ngày 9 tháng 2 năm 1965 của các đảng phái dân chủ, Hội Liên hiệp công thương và các nhân sĩ dân chủ toàn Trung Quốc gửi cho tôi và cho nhân dân Việt Nam, kịch liệt lên án hành động tiến công xâm lược của đế quốc Mỹ ngày 7 và 8 tháng 2 năm 1965

1. Chiều 9/2/1965, trong khi tuần hành qua Đại sứ quán nước ta tại Trung Quốc, Đoàn đại biểu các đảng phái dân chủ, nhân sĩ dân chủ không đảng phái và Hội Liên hiệp công thương Trung Quốc đã trao cho đồng chí Hoàng Bắc, Đại biện lâm thời nước ta một bức thư để nhờ chuyển lên Chủ tịch Hồ Chí Minh nói lên sự căm phẫn đối với hành động xâm lược của đế quốc Mỹ đối với nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và quyết tâm ủng hộ cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã gửi thư cảm ơn sự ủng hộ kịp thời, kiên quyết và đầy nhiệt tình của nhân dân Trung Quốc đối với nhân dân ta (B.T).

đối với nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhiệt liệt hoan nghênh những thắng lợi của quân đội và nhân dân Việt Nam chúng tôi.

Sự ủng hộ kịp thời, kiên quyết và đầy nhiệt tình của nhân dân Trung Quốc anh em, của Chính phủ, các đoàn thể, các đảng phái dân chủ và các nhân sĩ dân chủ ở Trung Quốc là biểu hiện cao quý nhất của mối tình đoàn kết chiến đấu anh em ruột thịt giữa nhân dân hai nước chúng ta. Lời tuyên bố của Chính phủ Trung Quốc: “Xâm phạm nước Việt Nam tức là xâm phạm Trung Quốc, 650 triệu nhân dân Trung Quốc quyết không khoan tay ngời nhìn và đã chuẩn bị sẵn sàng...”, những cuộc biểu tình thị uy của hàng triệu nhân dân Trung Quốc là một cổ vũ hết sức to lớn đối với cuộc đấu tranh chính nghĩa và tất thắng của nhân dân Việt Nam chống đế quốc Mỹ xâm lược.

Thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành tới Đảng Cộng sản Trung Quốc, Chính phủ nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, cảm ơn các đảng phái dân chủ, Hội Liên hiệp công thương và các nhân sĩ dân chủ, cảm ơn toàn thể anh em, chị em Trung Quốc thân yêu đã luôn luôn ra sức ủng hộ nhân dân Việt Nam chúng tôi.

Chúc tình đoàn kết chiến đấu anh em giữa nhân dân hai nước Việt Nam và Trung Quốc đời đời bền vững.

Hà Nội, ngày 11 tháng 2 năm 1965

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3968, ngày 12/2/1965.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.482-483.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ĐỒNG CHÍ YÔSIHISA
TACANÔ, PHÒNG VIÊN BÁO ACAHATA (NHẬT BẢN)**

Hỏi: Đế quốc Mỹ đã ném mùì thất bại liên tiếp ở miền Nam Việt Nam. Mặc dù vậy, chúng vẫn mưu toan dựa vào “vũ khí cực mạnh”, “vũ khí tối tân” hòng khuất phục nhân dân Việt Nam. Nếu đứng về phía nhân dân mà xét thì chiến tranh ở Việt Nam mang tính chất gì và có ý nghĩa như thế nào trong lịch sử hiện đại?

Người ta nói rằng đế quốc Mỹ đang rơi vào tình thế lúng túng, tiến thoái lưỡng nan ở miền Nam Việt Nam. Tình hình này và những hành động xâm lược điên cuồng của chúng gần đây đối với hai miền Nam Bắc Việt Nam có quan hệ với nhau như thế nào? Hơn nữa, trong tình hình như vậy, nhiệm vụ quan trọng nhất trước mắt của nhân dân Việt Nam hiện nay là gì?

Trả lời: Đã hơn mười năm nay, đế quốc Mỹ tiến hành chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt Nam, nhằm biến Nam Việt Nam thành thuộc địa kiểu mới và căn cứ quân sự của Mỹ và chia cắt lâu dài nước chúng tôi. Chúng đã đưa vào Nam Việt Nam hơn ba vạn binh sĩ và nhân viên quân sự, hàng nghìn máy bay, hàng trăm tàu chiến, hàng chục vạn tấn vũ khí, đã thi hành một chính sách đàn áp khủng bố cực

kỳ tàn bạo đối với các tầng lớp nhân dân yêu nước ở Nam Việt Nam.

Trước tình hình đó, đồng bào chúng tôi ở miền Nam buộc phải đứng lên chiến đấu chống bọn xâm lược để bảo vệ quyền sống, bảo vệ đất nước. Cuộc đấu tranh của nhân dân miền Nam đã thu được những thắng lợi to lớn. Hơn ba phần tư đất đai với hơn hai phần ba số dân miền Nam đã được giải phóng. Mỹ và bọn bù nhìn tay sai của chúng đã thất bại nặng. Cuộc “chiến tranh đặc biệt” của Mỹ ở Nam Việt Nam đang phá sản.

Sở dĩ nhân dân miền Nam càng đánh càng mạnh, càng mạnh càng thắng, là vì nhân dân miền Nam có chính nghĩa, có lòng yêu nước nồng nàn, có đường lối đúng đắn của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam. Cuộc chiến tranh của đồng bào chúng tôi ở miền Nam là một cuộc chiến tranh cách mạng của nhân dân chống ngoại xâm, vì độc lập dân tộc và hòa bình. Cuộc chiến tranh đó là một bộ phận tích cực của phong trào nhân dân thế giới đấu tranh cho độc lập dân tộc, dân chủ, hòa bình và tiến bộ xã hội, chống chủ nghĩa đế quốc và chủ nghĩa thực dân cũ và mới do Mỹ đứng đầu. Chính vì lẽ đó mà nhân dân toàn thế giới đồng tình và ủng hộ chúng tôi. Những thắng lợi ngày càng to lớn của nhân dân Nam Việt Nam chứng tỏ rằng trong thời đại chúng ta một dân tộc đoàn kết chặt chẽ, đấu tranh kiên quyết, hoàn toàn có thể đánh bại bọn đế quốc xâm lược hung hãn, gian ác và có nhiều vũ khí.

Để hòng gỡ thế bí của chúng, đế quốc Mỹ đang ráo riết tăng cường và đẩy mạnh chiến tranh xâm lược miền Nam,

đưa lính thủy đánh bộ và lính đánh thuê Nam Triều Tiên đến Nam Việt Nam, cho máy bay hằng ngày đi bắn phá, giội bom napan và hơi độc xuống vùng giải phóng, đốt phá nhà thương, trường học, chùa chiền, giết hại các cụ già, đàn bà, trẻ em và những người dân thường. Mặt khác, chúng mở rộng chiến tranh ra miền Bắc, trảng trợn cho máy bay, tàu chiến liên tiếp ném bom, bắn phá nhiều nơi trên lãnh thổ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Đồng thời, Mỹ ra sức tăng cường chiến tranh ở Lào và khiêu khích Campuchia. Những hành động xâm lược và gây chiến của đế quốc Mỹ ở Việt Nam vô cùng nghiêm trọng, chà đạp thô bạo lên Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam, vi phạm công pháp quốc tế và coi thường dư luận thế giới.

Bọn cầm quyền Mỹ tuyên bố rằng miền Bắc “xâm lược” miền Nam Việt Nam, và chúng tiến công miền Bắc là để chấm dứt sự giúp đỡ của miền Bắc đối với nhân dân miền Nam. Đó là những luận điệu đối trá hòng lừa bịp nhân dân thế giới và che đậy hành động xâm lược của Mỹ. Cần nói rõ rằng, đánh đuổi bọn xâm lược Mỹ để giữ làng giữ nước, giành quyền quyết định lấy công việc nội bộ của mình, đó là quyền chính đáng của nhân dân miền Nam. Chống lại và làm thất bại những hành động xâm lược của đế quốc Mỹ để bảo vệ độc lập dân tộc, bảo vệ quyền sống, đó là quyền thiêng liêng của mỗi người dân Việt Nam ở miền Bắc cũng như miền Nam. Bọn đế quốc Mỹ dù có hành động điên cuồng liêu lĩnh đến đâu, cũng không thể nào ngăn cản nổi nhân dân Việt Nam tiếp tục cuộc chiến đấu yêu nước cho đến thắng lợi cuối cùng.

Hỏi: Hiện nay, trong vấn đề chấm dứt chiến tranh ở miền Nam Việt Nam, có nhiều người bàn luận về khả năng “giải quyết hòa bình” và “khả năng thương lượng”, v.v.. Xin Hồ Chủ tịch cho biết cơ sở tối thiểu để giải quyết vấn đề Việt Nam hiện nay là gì?

Trả lời: Gần đây, bọn đế quốc Mỹ đưa ra những luận điệu giả dối về “hòa bình” và “thương lượng”. Nhân dân thế giới đều đã biết rõ bản chất xâm lược và gây chiến của đế quốc Mỹ. Đầy mạnh xâm lược miền Nam và ném bom miền Bắc Việt Nam là thuộc chính sách “chiến tranh đặc biệt” của đế quốc Mỹ. Bằng những hành động đó, Mỹ còn nhằm tạo một tình thế có lợi cho chúng, để khi bị bắt buộc, chúng sẽ có thể thương lượng ở “thế mạnh”. Chủ trương đó của Mỹ là sai lầm và không thể thực hiện được.

Nhân dân Việt Nam yêu chuộng hòa bình, luôn luôn tôn trọng và thi hành nghiêm chỉnh Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954. Nhưng nhân dân Việt Nam quyết chiến đấu đến cùng chống bọn xâm lược. Nếu đế quốc Mỹ ngoan cố, tiếp tục chính sách xâm lược và gây chiến, nhất định chúng sẽ thất bại nhục nhã. Muốn giải quyết vấn đề Nam Việt Nam, trước hết Mỹ phải rút ra khỏi miền Nam, để nhân dân Nam Việt Nam quyết định lấy công việc của mình và Mỹ phải đình chỉ những cuộc tiến công khiêu khích nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Thực hiện được những điều cơ bản đó sẽ tạo điều kiện thuận lợi để đi đến một hội nghị như kiểu Hội nghị Giơnevơ năm 1954. Đó là cách giải quyết hợp tình hợp lý, có lợi cho hòa bình và có lợi cho nhân dân Mỹ.

Hỏi: Đối với Hội nghị nhân dân Đông Dương họp ở Phnôm Pênh gần đây, xin Hồ Chủ tịch cho biết nên đánh giá như thế nào?

Trả lời: Hội nghị nhân dân Đông Dương được triệu tập theo sáng kiến của Thái tử Nôrôđôm Xihanúc, Quốc trưởng Campuchia, đã thu được những kết quả tốt đẹp. Đó là một thắng lợi to lớn của nhân dân ba nước Việt Nam, Campuchia và Lào trong sự nghiệp đoàn kết đấu tranh chống kẻ thù chung là đế quốc Mỹ. Trong khi Mỹ đẩy mạnh và mở rộng chiến tranh xâm lược Nam Việt Nam, tiến công nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, tăng cường chiến tranh ở Lào và liên tiếp xâm phạm lãnh thổ và chủ quyền dân tộc của Campuchia, thắng lợi của Hội nghị chứng tỏ ý chí kiên quyết của nhân dân ba nước Đông Dương chống đế quốc Mỹ để bảo vệ độc lập dân tộc, bảo vệ hòa bình ở Đông Dương và Đông Nam Á.

Hỏi: Gần đây, đế quốc Mỹ đang mưu toan chỉ huy chính quyền phản động và bọn quân phiệt Nhật Bản gấp rút kết thúc cuộc “Hội đàm Nhật Bản - Nam Triều Tiên”, âm mưu thành lập khối quân sự xâm lược Đông Bắc Á. Đây là một việc có liên quan trực tiếp đến những hành động xâm lược của chúng ở miền Nam Việt Nam. Vậy xin Hồ Chủ tịch cho biết nhận định của Hồ Chủ tịch về những âm mưu hoạt động nguy hiểm của những thế lực phản động Mỹ - Nhật trên đất Nhật Bản và những cuộc đấu tranh của nhân dân Nhật Bản chống lại những âm mưu hoạt động nguy hiểm đó.

Trả lời: “Cuộc đàm phán Nhật Bản - Nam Triều Tiên”¹ là một thủ đoạn của đế quốc Mỹ nhằm thành lập khối quân sự xâm lược Đông Bắc Á và tăng cường chuẩn bị chiến tranh. Âm mưu đó trái hẳn với lợi ích của nhân dân Nhật Bản và nhân dân Triều Tiên, đe dọa hòa bình ở Viễn Đông và trên thế giới. Đế quốc Mỹ xâm lược Nam Việt Nam cũng là kẻ chiếm đóng các đảo Ôkinaoa và Ôgaxaoara của Nhật Bản, chiếm đóng Nam Triều Tiên. Quân phiệt Nhật Bản câu kết với Mỹ, đàn áp nhân dân Nhật Bản, cũng là kẻ đã gửi lính thủy và nhân viên kỹ thuật đến giúp Mỹ ở Nam Việt Nam và để cho Mỹ dùng đất Nhật Bản làm căn cứ xâm lược Nam Việt Nam. Đế quốc Mỹ là kẻ thù chung của nhân dân Việt Nam, nhân dân Nhật Bản và nhân dân Triều Tiên. Quân phiệt Nhật Bản và bọn bù nhìn Nam Triều Tiên cũng vậy. Nhân dân Việt Nam hoàn toàn ủng hộ cuộc đấu tranh của nhân dân Nhật Bản chống “cuộc đàm phán Nhật Bản -

1. *Cuộc đàm phán Nhật Bản - Nam Triều Tiên:* Vào cuối năm 1951, đế quốc Mỹ đã giật dây cho giới cầm quyền ở Nam Triều Tiên và Nhật Bản đàm phán với nhau về vấn đề bình thường hóa quan hệ giữa Nam Triều Tiên và Nhật Bản. Từ năm 1952 đến tháng 5-1965, hai bên đã tiến hành 7 đợt đàm phán.

Ngày 20/2/1965, hai bên đã ký Hiệp định về các quan hệ cơ bản giữa hai nước Cộng hòa Triều Tiên và Nhật Bản.

Ngày 3/4/1965 ký các hiệp định về các vấn đề bồi thường tài sản và quy chế của kiều dân Triều Tiên ở Nhật Bản; về vấn đề đánh cá, v.v..

Những cuộc đàm phán và các hiệp định được ký kết giữa Nhật Bản và Nam Triều Tiên thực chất là sự thông đồng bày trò của Mỹ và Nhật Bản, dành cho Nhật Bản một số quyền lợi ở Nam Triều Tiên để buộc Nhật Bản tham gia tích cực hơn nữa vào kế hoạch chiến tranh của Mỹ và củng cố chế độ thân Mỹ ở Nam Triều Tiên.

Nam Triều Tiên” và chống những chính sách phản động của đế quốc Mỹ và quân phiệt Nhật Bản. Nhân dân Việt Nam chân thành cảm ơn sự ủng hộ nhiệt tình của nhân dân Nhật Bản đối với cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam chống bọn xâm lược Mỹ.

Nhân dịp này, tôi thân ái gửi lời chào Bộ Biên tập báo *Acahata* và nhờ quý báo chuyển đến nhân dân Nhật Bản anh em lời chào đoàn kết chiến đấu của nhân dân Việt Nam.

Trả lời đầu tháng 4/1965.

Báo *Nhân dân*, số 4024, ngày 9/4/1965.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.525-529.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ĐỒNG CHÍ G.A. GIUCỐP,
PHÓNG VIÊN BÁO PRAVDA (LIÊN XÔ)**

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về ý nghĩa cuộc đấu tranh của quân và dân Việt Nam chống bọn xâm lược Mỹ.

Trả lời: Cuộc đấu tranh của quân và dân Việt Nam hiện nay là cuộc chiến tranh yêu nước chính nghĩa và tất thắng của nhân dân chống cuộc chiến tranh xâm lược phi nghĩa và tàn bạo do đế quốc Mỹ gây ra.

Nhân dân Việt Nam kiên quyết đứng vững trên tiền đồn phía đông của phe xã hội chủ nghĩa, đứng vững trên tuyến đầu của nhân dân thế giới chống đế quốc Mỹ xâm lược, đấu tranh cho những quyền dân tộc thiêng liêng của mình, đồng thời đấu tranh cho sự nghiệp hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội trên thế giới.

Lập trường của nhân dân Việt Nam và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa được nêu rõ trong bốn điểm mà mọi người đã biết là lập trường đúng đắn, hợp tình, hợp lý, phù hợp với những quyền dân tộc của nhân dân Việt Nam, phù hợp với Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954, đồng thời cũng phù hợp với lợi ích của nhân dân Mỹ và danh dự của nước Mỹ, với lợi ích của hòa bình.

Vì vậy, nhân dân Việt Nam được sự đồng tình, ủng hộ và giúp đỡ ngày càng to lớn của Liên Xô, Trung Quốc, các nước xã hội chủ nghĩa khác, của chính phủ và nhân dân các nước Á, Phi, Mỹ Latinh, của mọi lực lượng yêu chuộng hòa bình, kể cả những tầng lớp ngày càng rộng rãi của nhân dân Mỹ. Còn đế quốc Mỹ thì ngày càng bị cô lập và bị lên án mạnh mẽ trên thế giới và ngay cả ở nước Mỹ. Đế quốc Mỹ nhất định sẽ thất bại. Nhân dân Việt Nam nhất định sẽ thắng lợi hoàn toàn.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về truyền thống cách mạng của nhân dân Việt Nam trong cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc.

Trả lời: Cũng như nhiều dân tộc trên thế giới, nhân dân Việt Nam vốn có truyền thống đoàn kết chặt chẽ, đấu tranh anh dũng với tinh thần quyết chiến, quyết thắng để giữ gìn và củng cố độc lập dân tộc.

Truyền thống đó đã được phát huy mạnh mẽ trong cuộc đấu tranh cách mạng 35 năm nay dưới sự lãnh đạo của giai cấp công nhân và chính đảng Mác - Lênin ở Việt Nam, trong cuộc kháng chiến trước đây kết thúc bằng chiến thắng oanh liệt ở Điện Biên Phủ.

Cuộc đấu tranh chống Mỹ, cứu nước hiện nay động viên đến mức cao nhất truyền thống đoàn kết chiến đấu của nhân dân Việt Nam. Chính vì vậy, trong quá trình đấu tranh chống đế quốc Mỹ xâm lược, nhân dân Việt Nam càng đánh càng mạnh, sự nghiệp yêu nước của nhân dân Việt Nam nhất định sẽ thắng lợi vẻ vang.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết mối liên quan giữa công cuộc bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam với Hiệp nghị Giơnevơ như thế nào?

Trả lời: Hiệp nghị Giơnevơ là văn kiện quốc tế công nhận độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt Nam.

Cuộc đấu tranh để bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam chính là cuộc đấu tranh để bảo vệ và thực hiện đúng đắn Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam chống đế quốc Mỹ và tầm quan trọng của sự đoàn kết của nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa và của phong trào cộng sản trong giai đoạn hiện nay của cuộc chiến đấu.

Trả lời: Nhân dân Việt Nam rất vui mừng, phấn khởi nhận thấy rằng trong cuộc đấu tranh chống đế quốc Mỹ xâm lược hiện nay, chúng tôi được sự đồng tình, ủng hộ và giúp đỡ kiên quyết và có hiệu lực của Liên Xô, Trung Quốc và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác, đồng thời nhân dân Việt Nam chúng tôi cũng được nhân dân các nước Á, Phi, Mỹ Latinh và nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới, kể cả nhân dân Mỹ, hết lòng đồng tình, ủng hộ và giúp đỡ. Đây là tình hữu nghị chiến đấu rất tốt đẹp giữa các nước trong phe xã hội chủ nghĩa và phong trào giải phóng dân tộc theo tinh thần quốc tế vô sản cao cả. Đây là một nhân tố quan trọng góp phần vào thắng lợi của cuộc đấu tranh yêu nước của nhân dân Việt Nam cũng như đối với phong trào dân tộc khắp nơi trên thế giới.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về việc thắt chặt tình hữu nghị Xô - Việt và ý nghĩa của mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đó để đánh bại xâm lược Mỹ. Nhân dịp này, Chủ tịch có điều gì nói với nhân dân Liên Xô?

Trả lời: Đảng, Chính phủ và nhân dân Việt Nam chân thành biết ơn sự đồng tình, ủng hộ và giúp đỡ quý báu của Đảng, Chính phủ và nhân dân Liên Xô đối với cuộc đấu tranh của chúng tôi chống đế quốc Mỹ xâm lược.

Chúng tôi luôn luôn ra sức thắt chặt tình hữu nghị anh em và quan hệ hợp tác tương trợ Việt - Xô với nhận thức thấm thía rằng đó là một nhân tố quan trọng để giành thắng lợi trong sự nghiệp cách mạng của mình.

Nhân dịp này, thay mặt nhân dân Việt Nam, tôi xin gửi đến nhân dân Liên Xô anh em lời chào mừng thân thiết nhất. Chúc nhân dân Liên Xô thu được nhiều thành tựu ngày càng to lớn hơn nữa trong công cuộc xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa cộng sản và trong sự nghiệp đấu tranh để giữ gìn hòa bình thế giới.

Trả lời ngày 18/6/1965.

Báo *Nhân dân*, số 4095, ngày 20/6/1965.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.557-560.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN
BÁO NHẬT BÁO CÔNG NHÂN¹ (ANH)**

Hỏi: Xin đồng chí Chủ tịch cho biết cái gì là nguyên nhân chủ yếu của cuộc đấu tranh của nhân dân miền Nam Việt Nam?

Trả lời: Nguyên nhân chủ yếu của cuộc đấu tranh yêu nước của nhân dân miền Nam Việt Nam là sự xâm lược dã man của đế quốc Mỹ, hòng biến miền Nam nước chúng tôi thành thuộc địa kiểu mới và căn cứ quân sự của chúng để mở rộng chiến tranh xâm lược, thực hiện âm mưu làm bá chủ thế giới.

Hỏi: Mục đích chủ yếu của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam là gì? Quan hệ giữa chính sách của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa với chính sách của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam như thế nào?

Trả lời: Cương lĩnh của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam đã nói rõ mục đích chủ yếu của Mặt trận là chống đế quốc Mỹ xâm lược, giải phóng miền Nam, thực hiện độc lập, dân chủ, hòa bình, trung lập, tiến đến thống nhất nước nhà.

1. Báo *Nhật báo công nhân*: Cơ quan ngôn luận của Đảng Cộng sản Anh (B.T).

Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam là một tổ chức của phong trào yêu nước do quần chúng nhân dân xây dựng nên. Mặt trận là người lãnh đạo, người tổ chức cuộc đấu tranh của nhân dân miền Nam nước chúng tôi chống đế quốc Mỹ, giành độc lập dân tộc. Mặt trận là người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân miền Nam Việt Nam.

Cả nước Việt Nam chúng tôi có nhiệm vụ thiêng liêng ủng hộ cuộc đấu tranh giải phóng của nhân dân miền Nam do Mặt trận Dân tộc giải phóng lãnh đạo. Chúng tôi tôn trọng các chính sách của Mặt trận và chủ trương rằng hai miền cần phải chiếu cố đến những đặc điểm của nhau, hiểu biết lẫn nhau, lập lại quan hệ bình thường giữa hai miền và thực hiện từng bước thống nhất nước nhà.

Nước Việt Nam là một. Dân tộc Việt Nam là một. Nhân dân cả nước chúng tôi đều có nghĩa vụ chống giặc ngoại xâm, bảo vệ Tổ quốc.

Hỏi: Đồng chí Chủ tịch có cho rằng Hiệp nghị Giơnevơ vẫn là cơ sở cho một giải pháp về cuộc chiến tranh ở Việt Nam hay là không?

Trả lời: Có. Hiệp nghị Giơnevơ vẫn là cơ sở để giải quyết cuộc chiến tranh.

Hỏi: Theo ý đồng chí Chủ tịch thì điều khoản nào trong Hiệp nghị Giơnevơ là quan trọng nhất?

Trả lời: Tôi cho rằng những điều khoản quan trọng nhất là: Phải tôn trọng chủ quyền, độc lập, thống nhất và lãnh thổ toàn vẹn của nước Việt Nam; không nước nào được lập căn cứ quân sự ở nước Việt Nam; Việt Nam không liên minh quân

sự với bất cứ nước nào; thi hành các quyền tự do dân chủ, tạo điều kiện thuận lợi để lập lại quan hệ bình thường giữa hai miền Nam Bắc đặng đi tới thực hiện thống nhất nước nhà.

Hỏi: Theo ý đồng chí Chủ tịch thì cái gì là cần thiết hiện nay để thi hành Hiệp nghị Giơnevơ?

Trả lời: Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam là một hiệp nghị quốc tế quan trọng. Tất cả các nước tham dự Hội nghị Giơnevơ, kể cả Mỹ, đều phải tôn trọng và thi hành đúng Hiệp nghị ấy. Nước Chủ tịch Hội nghị như nước Anh càng cần phải tôn trọng và làm đúng nghĩa vụ của mình.

Hỏi: Đối với đề nghị mới nhất của ông Uynxơn về một phái đoàn của khối Liên hiệp Anh, Chủ tịch nghĩ như thế nào?

Trả lời: Ông Uynxơn đã không làm đúng nghĩa vụ Chủ tịch Hội nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam. Ông ta đã ra sức ủng hộ đế quốc Mỹ xâm lược Việt Nam. Ông Uynxơn không thể đi thương lượng hòa bình vì bản thân ông ta ủng hộ chính sách xâm lược và mở rộng chiến tranh của Mỹ.

Hỏi: Trong thời gian qua, những thành tựu chủ yếu của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là gì?

Trả lời: Nước chúng tôi trước đây là một thuộc địa nghèo nàn và lạc hậu. Từ ngày được giải phóng, sau khi hoàn thành cải cách ruộng đất và cải tạo xã hội chủ nghĩa, chúng tôi đã ra sức phát triển *nông nghiệp*, giải quyết được vấn đề lương thực, phát triển *công nghiệp nhẹ* tự cung cấp được phần lớn hàng tiêu dùng và bước đầu xây dựng công nghiệp nặng làm cơ sở cho nền kinh tế độc lập của chúng tôi. Về *văn hóa xã hội*, chúng tôi đã đạt được những kết quả khá lớn. Chúng tôi

đã xóa xong nạn mù chữ, làng nào cũng có trường học phổ thông, ngành giáo dục đại học phát triển rất nhanh chóng. Mức sống vật chất và văn hóa của nhân dân chúng tôi khá hơn trước nhiều.

Hỏi: Đồng chí Chủ tịch muốn gửi lời đặc biệt gì cho phong trào tiến bộ ở Anh và nhân dân Anh?

Trả lời: Thay mặt nhân dân Việt Nam, tôi gửi lời chào thân ái và tỏ lòng cảm ơn giai cấp công nhân Anh, các nhà trí thức, các nhà hoạt động chính trị tiến bộ và nhân dân Anh nói chung đã nhiệt liệt ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của chúng tôi chống đế quốc Mỹ xâm lược và đã đòi Chính phủ Anh phải làm đúng nghĩa vụ Chủ tịch Hội nghị Giơnevơ của mình.

Tôi cũng gửi lời chào thân ái đến các bạn đọc của *Nhật báo công nhân*.

Báo *Nhân dân*, số 4106, ngày 1/7/1965.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.563-566.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CÁC BÁO HÔM NAY
VÀ CÁCH MẠNG (CU BA)**

Hỏi: Đảng Lao động Việt Nam và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã có những biện pháp gì để chống lại sự xâm lược của đế quốc Mỹ?

Trả lời: Đế quốc Mỹ đang thất bại trong “Chiến tranh đặc biệt” ở miền Nam và trong chiến tranh “leo thang” phá hoại miền Bắc Việt Nam, trước hết là do sự đoàn kết chặt chẽ và đấu tranh kiên quyết của hơn 30 triệu nhân dân Việt Nam nhằm bảo vệ độc lập, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc mình. Được sự ủng hộ và giúp đỡ nhiệt tình của các nước xã hội chủ nghĩa anh em và của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới, kể cả nhân dân tiến bộ Mỹ, nhân dân Việt Nam chúng tôi càng thêm sức mạnh tinh thần và vật chất, càng thêm quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược.

Hỏi: Triển vọng của việc giải phóng miền Nam Việt Nam và việc thống nhất đất nước như thế nào một khi miền Nam được giải phóng?

Trả lời: Miền Nam Việt Nam nhất định sẽ được giải phóng. Miền Nam Việt Nam độc lập, dân chủ, hòa bình và trung lập theo đúng Cương lĩnh của Mặt trận Dân tộc giải

phóng miền Nam Việt Nam. Hai miền Bắc và Nam sẽ tiến từng bước thống nhất đất nước của mình, không có sự can thiệp của nước ngoài.

Hỏi: Chủ tịch có cho rằng Giônxơn có thể lừa bịp được ai với những lời tuyên bố về “hòa bình thương lượng”, trong khi đó ông ta lại “leo thang” trong cuộc chiến tranh xâm lược chống lại toàn thể nhân dân Việt Nam? Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về sự đoàn kết quốc tế với cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân Việt Nam.

Trả lời: Những luận điệu “hòa bình thương lượng” của Tổng thống Giônxơn không lừa bịp được ai vì lời nói và việc làm của ông ta trái ngược nhau. Trong khi Giônxơn làm rùm beng về “thương lượng hòa bình” thì ông ta lại ra sức đẩy mạnh chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt Nam và tăng cường việc ném bom phá hoại miền Bắc. Thế là ông ta đã tự lộ mặt nạ trước thế giới.

Chúng tôi cho rằng sự đoàn kết và ủng hộ quốc tế càng làm cho cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân Việt Nam thêm sức mạnh và thêm chắc chắn thắng lợi.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về việc Mácxen Taylo “từ chức” đại sứ Mỹ ở miền Nam Việt Nam và việc Tổng thống Mỹ đã cử Cabốt Lốt sang thay ông ta?

Trả lời: Taylo thay Lốt vì Lốt đã thất bại. Nay Lốt lại thay Taylo vì Taylo cũng đã thất bại. Đó là cái vòng luẩn quẩn đang tròng vào cổ đế quốc Mỹ làm cho họ cuối cùng sẽ thất bại hoàn toàn ở Việt Nam.

Hỏi: Quan hệ giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Cu Ba đã phát triển như thế nào và những khả năng để tăng cường quan hệ đó?

Trả lời: Trong những năm qua, quan hệ hữu nghị và hợp tác anh em giữa hai nước chúng ta không ngừng phát triển. Sự ủng hộ lẫn nhau giữa hai nước đã cổ vũ rất nhiều cho cuộc đấu tranh cách mạng của nhân dân hai nước chúng ta chống kẻ thù chung là đế quốc Mỹ xâm lược và gây chiến. Khả năng tăng cường những quan hệ thân thiện về mọi mặt giữa hai nước chúng ta đang mở ra những triển vọng rất tốt đẹp.

Thay mặt nhân dân Việt Nam và nhân danh cá nhân, tôi nhờ các đồng chí chuyển đến nhân dân Cu Ba anh hùng dưới sự lãnh đạo của Đảng và Chính phủ cách mạng Cu Ba, đứng đầu là đồng chí Phiden Caxtơrô, lời cảm ơn chân thành của nhân dân Việt Nam về sự ủng hộ nhiệt tình và quý báu của nhân dân Cu Ba anh em.

Báo *Nhân dân*, số 4135, ngày 30/7/1965.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.14, tr.589-591.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ÔNG PHILÍP ĐÓVILE,
PHÓNG VIÊN BÁO *THẾ GIỚI* (PHÁP)**

Hỏi: Phải chăng lập trường của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa hiện nay vẫn là lập trường mà Thủ tướng Phạm Văn Đồng đã trình bày ngày 8/4/1965, nghĩa là công việc nội bộ của nhân dân miền Nam Việt Nam phải do nhân dân miền Nam Việt Nam tự giải quyết lấy, trên cơ sở dân chủ và không có sự can thiệp của nước ngoài?

Trả lời: Đúng như vậy, và đây là dựa trên Cương lĩnh của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam, người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân miền Nam Việt Nam.

Hỏi: Phải chăng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẵn sàng chấp nhận - chừng nào nhân dân miền Nam Việt Nam còn muốn - sự tồn tại của một miền Nam Việt Nam tự trị, trung lập, nhưng có những quan hệ với miền Bắc xuất phát từ tình anh em và từ chỗ là cùng một dân tộc?

Trả lời: Đương nhiên là như vậy. Trong khi chuẩn bị cho việc thống nhất nước Việt Nam bằng phương pháp hòa bình, trên cơ sở tự nguyện của nhân dân hai miền Nam và Bắc, theo Cương lĩnh của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam và Cương lĩnh của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam,

toàn thể nhân dân chúng tôi đang ra sức chiến đấu nhằm đánh bại âm mưu xâm lược của đế quốc Mỹ đối với đất nước chúng tôi để bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam và hòa bình thống nhất đất nước; đó chính là mục đích cao cả nhất của mỗi người Việt Nam chúng tôi.

Hỏi: Nếu Chính phủ Mỹ trình trọng xác nhận tôn trọng những nguyên tắc cơ bản của Hiệp nghị Giơnevơ (nghĩa là tôn trọng sự thống nhất và nền độc lập của nước Việt Nam, cấm thiết lập căn cứ quân sự ở Việt Nam và cấm đưa quân đội nước ngoài vào Việt Nam), thì Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẽ tán thành bàn bạc với họ những điều kiện và những đảm bảo về việc ngừng can thiệp như họ tuyên bố không?

Theo ý kiến Chủ tịch thì việc Mỹ ngừng tiến công bằng không quân nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có phải là một điều kiện không có không được để tiến tới một giải pháp về vấn đề Việt Nam không?

Trả lời: Muốn thế, Chính phủ Mỹ phải có bằng chứng cụ thể là họ thừa nhận lập trường bốn điểm của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, lập trường đó phù hợp với những điều khoản chủ yếu về chính trị và quân sự của Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam; Chính phủ Mỹ phải chấm dứt ngay những cuộc tiến công bằng không quân vào lãnh thổ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, chấm dứt ngay cuộc chiến tranh xâm lược miền Nam nước chúng tôi, rút quân đội và các loại vũ khí Mỹ ra khỏi miền Nam Việt Nam. Đó là “hòa bình trong danh dự”, ngoài ra không có con đường nào khác.

Hỏi: Chủ tịch cho rằng việc giải quyết vấn đề Việt Nam trực tiếp tùy thuộc vào Chính phủ Hà Nội và Chính phủ Hoa Thịnh Đốn mà không cần phải triệu tập một hội nghị quốc tế hay là việc đó tùy thuộc chủ yếu vào Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam và chính quyền Sài Gòn.

Trả lời: Về câu hỏi này, lập trường bốn điểm của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã trả lời rõ; và tuyệt đối không có vấn đề “chính quyền Sài Gòn”, một sản phẩm do đế quốc Mỹ nặn ra mà nhân dân chúng tôi phỉ nhổ và không một ai trên thế giới đếm xỉa đến.

Tôi xin gửi ông lời chào lịch sự.

Báo Nhân dân, số 4152, ngày 16/8/1965.

Hồ Chí Minh: Toàn tập, Sđd, t.14, tr.601-603.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ĐỒNG CHÍ PHRAN PHABE,
PHÓNG VIÊN BÁO NƯỚC ĐỨC MỚI**

Hỏi: Mỹ ném bom nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là nhằm mục đích gì? Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã hành động như thế nào để đánh lui những cuộc tiến công đó?

Trả lời: Đế quốc Mỹ đang tiến hành chiến tranh phá hoại chống nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là nhằm cứu vãn sự thất bại của chúng ở miền Nam Việt Nam.

Quân và dân miền Bắc đã giáng cho đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai những đòn trừng phạt rất đích đáng. Gần 500 máy bay Mỹ đã bị bắn rơi. Như thế là chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ căn bản đã thất bại. Quân và dân miền Bắc đã giành được thắng lợi.

Bằng sự nỗ lực của mình và được sự ủng hộ và giúp đỡ mạnh mẽ của nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em và nhân dân yêu chuộng hòa bình, công lý trên thế giới, nhân dân Việt Nam đã và đang làm thất bại cuộc chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ và đã chuẩn bị sẵn sàng để đánh và đánh thắng chúng trong mọi tình huống. Đế quốc Mỹ càng hung hăng, liều lĩnh thì nhân dân Việt Nam từ Bắc chí Nam càng căm thù và kiên quyết đánh bại chúng.

Sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt Nam nhất định thành công.

Hỏi: Chúng ta phải hiểu những luận điệu của Mỹ và những nước đế quốc khác về việc lập lại hòa bình ở Việt Nam và về những cuộc thương lượng với Việt Nam như thế nào? Muốn cho các cuộc thương lượng đó có hy vọng thắng lợi thì cần phải có những điều kiện tiên quyết gì?

Trả lời: Đế quốc Mỹ rất dã man và quỷ quyệt. Một mặt chúng rêu rao “hòa bình”, một mặt chúng gấp rút xây dựng thêm nhiều căn cứ quân sự, phái thêm nhiều quân đội vào miền Nam, tăng cường ném bom, bắn phá ở miền Bắc. Giọng lưỡi “đàm phán hòa bình” của chúng quyết không lừa bịp được nhân dân Việt Nam và nhân dân thế giới. Như Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã nhiều lần tuyên bố, cách giải quyết đúng đắn nhất vấn đề Việt Nam là Chính phủ Mỹ phải thi hành đúng Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954, thực hiện bốn điểm do Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã nêu ra và năm điểm do Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam đã nói rõ.

Nhân dân Việt Nam rất yêu chuộng hòa bình, nhưng hòa bình không thể tách rời độc lập dân tộc. Nhân dân Việt Nam biết rằng muốn có hòa bình thật sự thì phải có độc lập thật sự; và đấu tranh cho độc lập dân tộc tức là đấu tranh bảo vệ hòa bình. Nhân dân Việt Nam quyết không dung thứ cho bọn xâm lược Mỹ phá hoại hòa bình, giày xéo lên độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của mình.

Hỏi: Đồng chí Chủ tịch đánh giá sự giúp đỡ của các nước xã hội chủ nghĩa và nói riêng của nước Cộng hòa Dân chủ Đức như thế nào?

Trả lời: Cuộc đấu tranh yêu nước chống xâm lược Mỹ của nhân dân Việt Nam được sự ủng hộ và giúp đỡ hết lòng của tất cả các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa và của các nước độc lập dân tộc, giai cấp công nhân quốc tế và lực lượng tiến bộ khắp thế giới, kể cả ở Mỹ.

Nhân dân Việt Nam đánh giá cao sự ủng hộ và giúp đỡ nhiệt tình của nước Cộng hòa Dân chủ Đức. Nhân dịp này, tôi nhờ báo *Nước Đức mới* chuyển tới nhân dân Đức anh em, Đảng và Chính phủ nước Cộng hòa Dân chủ Đức lời chào mừng thân thiết và lòng biết ơn chân thành của nhân dân Việt Nam; chúc nhân dân Đức thắng lợi trong cuộc đấu tranh chống âm mưu xâm lược và phục thù của bọn quân phiệt Tây Đức nhằm bảo vệ chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của mình và thu được nhiều thành tích to lớn hơn nữa trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước Cộng hòa Dân chủ Đức.

Báo *Nhân dân*, số 4169, ngày 2/9/1965.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.614-616.

THƯ TRẢ LỜI GIÁO SƯ MỸ LAINỐT PÔLINH

Kính gửi giáo sư Lainốt Pôlinh,

Tôi xin chân thành cảm ơn giáo sư đã có nhã ý chuyển đến tôi bản Tuyên bố về vấn đề Việt Nam của tám vị được giải thưởng Nôben về hòa bình.

Dân tộc Việt Nam chúng tôi vốn yêu chuộng tự do và hòa bình. Nguyên vọng tha thiết của nhân dân nước chúng tôi là xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nhân dân nước chúng tôi ở miền Bắc cũng như ở miền Nam đã ra sức đấu tranh cho Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam được thực hiện đầy đủ. Nhưng đế quốc Mỹ đã trắng trợn phá hoại Hiệp nghị đó, âm mưu biến miền Nam Việt Nam thành thuộc địa kiểu mới và căn cứ quân sự của Mỹ hòng khống chế vùng Đông Nam Á và chuẩn bị chiến tranh thế giới mới. Chúng đã phá hoại sự nghiệp hòa bình thống nhất nước Việt Nam, dựng lên ở miền Nam Việt Nam một chế độ phát xít cực kỳ tàn bạo, ở đó hàng chục vạn người bị bắt bớ, tra tấn, tù đày, giết hại, hàng triệu người bị dồn vào các trại tập trung dưới những hình thức khác nhau. Đế quốc Mỹ đã dùng miền Nam Việt Nam làm bàn đạp gây chiến tranh ở Lào và thường xuyên khiêu khích Vương quốc

Campuchia. Từ năm 1961, chúng đã phát động cái gọi là “chiến tranh đặc biệt” ở miền Nam Việt Nam. Nhưng đồng bào miền Nam chúng tôi không chịu khuất phục, đã và đang đấu tranh anh dũng chống bọn xâm lược Mỹ cùng bè lũ tay sai và giành được thắng lợi ngày càng to lớn.

Bị thiệt hại nặng nề trong cuộc “chiến tranh đặc biệt”, đế quốc Mỹ đã đưa vào Nam Việt Nam 20 vạn lính Mỹ và lính chư hầu, chưa kể 60 vạn lính ngụy, nhằm mở rộng chiến tranh xâm lược, uy hiếp nghiêm trọng nền an ninh của các dân tộc ở Đông Nam Á và hòa bình thế giới. Chúng dùng xương máu của đồng bào chúng tôi ở miền Nam để thí nghiệm một cuộc chiến tranh xâm lược kiểu mới với những vũ khí và phương tiện chiến tranh hiện đại để rồi đem dùng ở các nơi khác trên thế giới hòng đàn áp phong trào giải phóng dân tộc và làm bá chủ thế giới.

Hiện nay, bọn xâm lược Mỹ đang dùng những phương tiện chiến tranh cực kỳ dã man để giết hại đồng bào miền Nam nước chúng tôi, như: bom napan, bom lân tinh, chất độc hóa học, hơi độc, v.v.. Chúng cho Hạm đội thứ 7 và máy bay chiến lược B.52 ném bom, bắn phá, triệt hạ xóm làng.

Đồng thời, bất chấp cả dư luận của nhân dân Mỹ và nhân dân thế giới, chúng không ngừng thực hiện chính sách “leo thang” đối với miền Bắc Việt Nam, hằng ngày chúng dùng máy bay điên cuồng ném bom, bắn phá các cầu, đường, đập nước, nông trường, xí nghiệp, trường học, bệnh viện, nhà thờ, v.v..

Nhân dân Việt Nam chúng tôi phải kiên quyết đấu tranh chống đế quốc Mỹ xâm lược để tự vệ, để bảo vệ những quyền dân tộc thiêng liêng nhất của mình, đồng thời góp phần giữ gìn hòa bình ở châu Á và thế giới.

Mấy tháng nay, Chính phủ Mỹ một mặt điên cuồng tăng cường và mở rộng chiến tranh xâm lược ở Việt Nam, nhưng mặt khác họ lại nói “không có ý định mở rộng chiến tranh”, “sẵn sàng thương lượng”, v.v..

Nhân dân thế giới, bao gồm nhân dân Mỹ, ngày càng nhận rõ rằng đó chỉ là những luận điệu lừa bịp của nhà cầm quyền Mỹ, là chính sách “thương lượng trên thế mạnh”, bắn giết và tàn phá ngày càng thảm khốc, hòng buộc nhân dân Việt Nam phải hạ vũ khí và từ bỏ những nguyện vọng chính đáng của mình.

Toàn thể nhân dân Việt Nam từ Bắc đến Nam quyết không thể chấp nhận chính sách xâm lược và nô dịch đó của đế quốc Mỹ. Hòa bình thật sự quyết không thể tách rời tự do và độc lập thật sự của dân tộc.

Rõ ràng đế quốc Mỹ là kẻ xâm lược. Nhân dân Việt Nam là bị xâm lược.

Sự xâm lược của Mỹ là nguồn gốc duy nhất, là nguyên nhân trực tiếp của tình hình nghiêm trọng hiện nay ở Việt Nam và Đông Nam Á. Cho nên, chúng tôi nghĩ rằng con đường đúng đắn nhất để hòa bình giải quyết vấn đề Việt Nam là lập trường trong bản Tuyên bố ngày 22 tháng 3 năm 1965 của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam, người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân miền Nam Việt Nam và lập trường bốn điểm của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Bốn điểm đó là:

1- Xác nhận những quyền dân tộc cơ bản của nhân dân Việt Nam: hòa bình, độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ. Theo đúng Hiệp nghị Giơnevơ, Chính phủ Mỹ phải rút quân đội, nhân viên quân sự và các loại vũ khí Mỹ

ra khỏi miền Nam Việt Nam, triệt phá những căn cứ quân sự Mỹ ở miền Nam, xóa bỏ “liên minh quân sự” với miền Nam. Chính phủ Mỹ phải đình chỉ chính sách can thiệp và xâm lược đối với miền Nam. Theo đúng Hiệp nghị Giơnevơ, Chính phủ Mỹ phải đình chỉ hành động chiến tranh đối với miền Bắc, hoàn toàn chấm dứt mọi hành động xâm phạm lãnh thổ và chủ quyền của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

2- Trong lúc chờ đợi thực hiện hòa bình thống nhất nước Việt Nam, trong lúc nước Việt Nam còn tạm thời bị chia làm hai miền, thì phải triệt để tôn trọng những điều khoản quân sự của Hiệp nghị Giơnevơ 1954 về Việt Nam như: hai miền đều không có liên minh quân sự với nước ngoài, không có căn cứ quân sự, quân đội và nhân viên quân sự của nước ngoài trên đất mình.

3- Công việc miền Nam do nhân dân miền Nam tự giải quyết, theo Cương lĩnh của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam, không có sự can thiệp của nước ngoài.

4- Việc thực hiện hòa bình thống nhất nước Việt Nam do nhân dân Việt Nam ở hai miền tự giải quyết, không có sự can thiệp của nước ngoài.

Tôi mong rằng giáo sư và các vị sẽ vì hòa bình và công lý, dùng ảnh hưởng của mình tiếp tục góp phần với nhân dân Mỹ và nhân dân thế giới vạch trần những âm mưu xâm lược và gây chiến của đế quốc Mỹ, buộc chúng phải chấm dứt cuộc chiến tranh tội ác đối với nhân dân nước chúng tôi và lập lại hòa bình ở Việt Nam.

Cuộc chiến tranh xâm lược mà Chính phủ Mỹ đang tiến hành ở Việt Nam chẳng những gây cho dân tộc chúng tôi nhiều đau khổ và hy sinh, mà còn làm cho nhân dân Mỹ phải

chịu nhiều thiệt hại về tính mạng, tiền của và bồi nhọ cả thanh danh nước Mỹ.

Chính vì thế mà gần đây nhiều tầng lớp nhân dân tiến bộ Mỹ, hàng chục vạn thanh niên, sinh viên, hàng nghìn giáo sư, nhà khoa học, văn nghệ sĩ, nhiều nhà tu hành, đã dũng cảm lên tiếng phản đối, biểu tình rầm rộ chống cuộc chiến tranh xâm lược của Chính phủ Giôn-xơn, kiên quyết không chịu đi lính sang bắn giết nhân dân Việt Nam. Nhân dân chúng tôi đánh giá cao những cuộc đấu tranh ấy của nhân dân Mỹ và rất xúc động trước những tấm gương anh dũng hy sinh của bà cụ Henga Hécđơ cũng như của các chiến sĩ hòa bình Noman Morixơn, Rôgiơ Lapotơ và chị Xilin Giancaoxki gần đây.

Nhân dịp này, tôi xin chân thành gửi lời cảm ơn nhân dân Mỹ đang kiên quyết đấu tranh đòi Chính phủ Mỹ chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam và xin gửi đến gia đình các liệt sĩ tấm lòng thương yêu, cảm phục của nhân dân Việt Nam chúng tôi.

Kính gửi giáo sư và các vị lời chào trân trọng.

Hà Nội, ngày 17 tháng 11 năm 1965

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 4248, ngày 21/11/1965.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.660-663.

TRẢ LỜI NHÀ BÁO ANH PHÊLÍCH GỜIN

Hỏi: Những người thường quan tâm suy nghĩ trên khắp thế giới hết sức chú ý đến cuộc chiến tranh đang diễn ra trên đất nước Ngài. Thưa Chủ tịch Hồ Chí Minh, tôi rất cảm tạ Ngài đã cho phép tôi đến đây và hỏi Ngài một vài câu và đã cho phép những máy quay phim này ghi lại cuộc nói chuyện của chúng ta để cho những người khác ở mọi nơi trên thế giới đều biết.

Tổng thống Giônxon đã luôn luôn nhắc đi nhắc lại là ông ta sẵn sàng bắt đầu những cuộc thương lượng không điều kiện với Ngài vào bất cứ lúc nào và ở bất cứ nơi nào để chấm dứt cuộc chiến tranh ở Việt Nam. Người ta nói là Ngài không chấp nhận đề nghị đó. Xin Ngài cho biết lý do vì sao?

Trả lời: Thực chất cái gọi là đề nghị “thương lượng không điều kiện” của Tổng thống Giônxon là đòi nhân dân Việt Nam phải thừa nhận những điều kiện của Mỹ. Điều kiện ấy là đế quốc Mỹ vẫn bám lấy miền Nam, tiếp tục chính sách xâm lược và không chịu công nhận Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam là người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân miền Nam Việt Nam. Đó là những điều kiện của bọn xâm lược, nhân dân Việt Nam quyết không bao giờ nhận và dư luận thế giới không thể dung thứ.

Nhân dân Việt Nam rất muốn có hòa bình để xây dựng đất nước. Nhưng muốn có hòa bình thật sự thì phải có độc lập thật sự. Vấn đề rất rõ ràng: đế quốc Mỹ là kẻ xâm lược. Đế quốc Mỹ phải chấm dứt ném bom miền Bắc; phải đình chỉ xâm lược miền Nam; phải rút quân đội khỏi miền Nam Việt Nam; phải để cho nhân dân Việt Nam giải quyết lấy công việc của mình như Hiệp nghị Giơnevơ quy định. Như vậy thì hòa bình sẽ trở lại ngay. Tóm lại là Chính phủ Mỹ phải tuyên bố công nhận lập trường *bốn điểm* của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và chứng tỏ điều đó bằng những việc làm thực sự, vì lập trường ấy hoàn toàn phù hợp với những điều khoản chủ yếu về chính trị và quân sự của Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam. Lập trường ấy là cơ sở duy nhất để giải quyết đúng đắn vấn đề Việt Nam.

Sự thật là Tổng thống Giôn-xơn không muốn hòa bình, không muốn thương lượng hòa bình. Trái lại, chính là lúc ông ta nói nhiều về thương lượng hòa bình, thì đế quốc Mỹ càng mở rộng chiến tranh xâm lược ở miền Nam, ào ạt đưa thêm vào miền Nam hàng vạn quân Mỹ, đồng thời mở rộng cuộc “leo thang” ở miền Bắc. Nhân dân thế giới đều thấy rõ sự thật đó. Cũng chính vì vậy mà hiện nay nhân dân tiến bộ Mỹ đang sôi nổi chống cuộc chiến tranh xâm lược của Mỹ ở Việt Nam.

Hỏi: Chính phủ Mỹ nói rằng họ ném bom nước Ngòi là để làm cho Ngòi ngừng giúp đỡ những lực lượng cách mạng ở miền Nam Việt Nam và họ sẽ ngừng ném bom tức khắc nếu Ngòi để cho nước láng giềng của Ngòi được yên. Xin Ngòi cho biết ý kiến về việc này?

Trả lời: Chính phủ Mỹ đã man ném bom, bắn phá nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, một nước độc lập và có chủ

quyền. Như vậy là họ đã chà đạp thô bạo lên luật pháp quốc tế, đã vi phạm hết sức nghiêm trọng Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam, đã phá hoại nhân đạo và công lý.

Đế quốc Mỹ là kẻ xâm lược. Chính phủ Mỹ phải chấm dứt hành động tội ác của họ đối với nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Họ phải chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược miền Nam Việt Nam.

Luận điệu cho rằng miền Nam của Tổ quốc chúng tôi là “một nước láng giềng” riêng biệt với miền Bắc là một luận điệu gian trá. Cũng như nói rằng những bang ở phía nam là một nước riêng biệt với những bang ở phía bắc của Hoa Kỳ.

Hỏi: Mỹ nói rằng họ có chứng cứ chắc chắn về sự ủng hộ của Ngài đối với Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam - chúng tôi thường gọi là “Việt cộng”. Họ đặc biệt nói đến Sư đoàn 325 và các đơn vị quân đội chính quy khác của Ngài hiện đang hoạt động ở miền Nam Việt Nam. Xin cho biết Ngài đang giúp đỡ như thế nào cho Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam? Có những quân đội gì? Vũ khí gì? Có bao nhiêu quân tình nguyện Bắc Việt Nam đã vào chiến đấu ở miền Nam.

Trả lời: Bịa ra những chứng cứ giả tạo để vu cáo miền Bắc là thủ đoạn gian dối của Chính phủ Mỹ nhằm che đậy những hành động xâm lược của họ ở miền Nam Việt Nam. Sự thật là Mỹ và các nước chư hầu đưa quân đội từ nước ngoài vào xâm lược miền Nam Việt Nam trái với Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954. Cuộc chiến đấu yêu nước, chống Mỹ ở miền Nam Việt Nam hiện nay là do nhân dân và lực lượng giải phóng ở miền Nam tiến hành, dưới sự lãnh đạo của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam.

Đế quốc Mỹ đưa quân đội vào xâm lược miền Nam và liên tiếp dùng máy bay ném bom, bắn phá miền Bắc, gây những tội ác tày trời đối với nhân dân Việt Nam ở cả hai miền.

Nước Việt Nam là một, dân tộc Việt Nam là một. Là đồng bào ruột thịt, nhân dân miền Bắc nhất định hết lòng hết sức ủng hộ cuộc đấu tranh yêu nước, chống Mỹ của đồng bào miền Nam, cũng như nhân dân miền Nam hết lòng hết sức đấu tranh để góp phần bảo vệ miền Bắc của Tổ quốc mình.

Hỏi: Mỹ bắt đầu ném bom nước Ngài ngày 5/8/1964. Theo Hãng thông tin AFP thì từ 7/2/1965 đến thượng tuần tháng 11/1965 đã có 17.400 cuộc ném bom đánh vào các mục tiêu ở Bắc Việt Nam. Người ta nói với chúng tôi rằng đường giao thông và khả năng sản xuất của nước Ngài đã bị thiệt hại nghiêm trọng. Dù nhân dân nước Ngài có kiên trì đương đầu đến thế nào chăng nữa, thì nước Ngài có thể chịu đựng nổi sự ném bom kịch liệt đó trong bao lâu mà không bị buộc phải tìm cách chấm dứt cuộc xung đột?

Trả lời: Phương ngôn có câu: “Tai nghe không bằng mắt thấy”. Ông đã đến thăm một số vùng ở miền Bắc bị máy bay Mỹ ném bom, bắn phá dã man. Ông đã tai nghe mắt thấy sự thật. Ông có thể tự rút ra những kết luận cần thiết.

Trong chiến tranh, tất nhiên phải có tổn thất và hy sinh. Nhân dân chúng tôi quyết kiên trì chiến đấu, chịu đựng hy sinh dù 10 năm, 20 năm hoặc lâu hơn nữa, cho đến thắng lợi hoàn toàn, vì không có gì quý bằng độc lập và tự do. Chúng tôi quyết không lùi bước trước những khó khăn và tổn thất tạm thời. Chúng tôi quyết không chịu khuất phục sự xâm lược của đế quốc Mỹ. Chúng tôi quyết giữ gìn tự do, độc lập của Tổ quốc

chúng tôi. Đồng thời chúng tôi quyết góp phần ngăn ngừa đế quốc Mỹ gieo rắc tai họa xâm lược cho dân tộc khác.

Hỏi: Thưa Hồ Chủ tịch, như Ngài đã biết là nhân dân Mỹ cho rằng chủ nghĩa cộng sản là một cái xấu mà người ta phải chống lại ở bất cứ nơi nào. Một lý do Mỹ can thiệp vào Việt Nam là vì người ta cho rằng nếu Mỹ rút khỏi miền Nam Việt Nam thì nhất định cả nước sẽ bị thống nhất dưới một chính phủ cộng sản.

Hơn thế nữa, họ cho rằng toàn bộ Việt Nam sẽ rơi vào khu vực ảnh hưởng của Trung Quốc và như vậy sẽ không thể phát triển theo ý mình, mà phải phục vụ những mục đích bành trướng của Trung Quốc. Vậy câu hỏi của tôi là: Có phải Ngài đang nhận viện trợ quân sự rất lớn của Trung Quốc không? Nếu không có áp lực của Trung Quốc, Ngài có sẵn sàng đến bàn hội nghị không? Ngài có coi thường khả năng là toàn bộ nước Ngài có thể bị một nước vô cùng lớn mạnh hơn thống trị không?

Trả lời: Bọn tư bản ghét chủ nghĩa cộng sản, đó là bản tính giai cấp của chúng. Còn nhân dân lao động thích chủ nghĩa cộng sản, đó là quyền giai cấp của họ.

Chắc ông thừa biết rằng xuyên tạc chủ nghĩa cộng sản để lừa bịp thiên hạ, đó là thủ đoạn quen thuộc trong chính sách xâm lược của đế quốc Mỹ.

Còn quan hệ giữa nhân dân Việt Nam với nhân dân Trung Quốc là quan hệ anh em, như môi với răng. Sự đồng tình, ủng hộ và giúp đỡ của Trung Quốc đối với Việt Nam là vô cùng quý báu và rất có hiệu lực.

Trung Quốc cũng như Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa khác đều hoàn toàn nhất trí với đường lối đấu tranh

của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam và hết lòng ủng hộ nhân dân Việt Nam chống đế quốc Mỹ xâm lược. Mọi âm mưu của đế quốc Mỹ hòng chia rẽ Việt Nam với Trung Quốc và chia rẽ các nước xã hội chủ nghĩa, sẽ bị thất bại thảm hại.

Câu hỏi trên đây chứng tỏ rằng còn nhiều người ở phương Tây không hiểu về mối quan hệ chặt chẽ giữa các nước xã hội chủ nghĩa theo những nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lênin và chủ nghĩa quốc tế vô sản.

Hỏi: Thưa Hồ Chủ tịch, thời gian của cuộc phỏng vấn này sắp hết. Chắc Ngài đã biết về phong trào ở Mỹ phản đối chính sách của Chính phủ Mỹ ở Việt Nam và căn cứ vào báo chí ở nước Ngài, tôi cho rằng ở đây người ta đã quá cường điệu phạm vi và ảnh hưởng của phong trào đó. Đại đa số nhân dân Mỹ ủng hộ chính sách của Tổng thống Giôn-xơn. Tôi không phải là người Mỹ, nhưng đã từng sống với họ trong nhiều năm. Tôi tin rằng nhân dân Mỹ chủ yếu là một dân tộc có thiện ý và nhân đạo. Ngài có ý kiến đặc biệt gì muốn nói với nhân dân Mỹ không?

Trả lời: Như ông vừa nói: Nhân dân Mỹ chủ yếu là có thiện ý. Chính vì vậy mà đại đa số nhân dân Mỹ không thể ủng hộ chính sách xâm lược của Tổng thống Giôn-xơn.

Tôi muốn nói với nhân dân Mỹ rằng cuộc chiến tranh xâm lược mà Chính phủ Mỹ đang tiến hành ở Việt Nam không những chà đạp thô bạo lên các quyền dân tộc cơ bản của nhân dân Việt Nam, mà còn đi ngược lại nguyện vọng và lợi ích của nhân dân Mỹ. Cuộc chiến tranh xâm lược đó cũng đã bôi nhọ thanh danh nước Mỹ, xứ sở của Oasinhton và Lincôn. Tôi muốn nói với nhân dân Mỹ ý chí của toàn dân

Việt Nam kiên quyết chiến đấu chống bọn xâm lược Mỹ cho đến thắng lợi hoàn toàn. Nhưng đối với nhân dân Mỹ, chúng tôi tăng cường quan hệ hữu nghị.

Nhân dân Việt Nam mạnh vì có chính nghĩa, có sự đoàn kết và lòng dũng cảm và được sự ủng hộ của các dân tộc yêu chuộng hòa bình trên toàn thế giới, kể cả nhân dân Mỹ. Chính vì yêu chuộng công lý và chính nghĩa mà nhiều tầng lớp nhân dân tiến bộ Mỹ, hàng chục vạn thanh niên, sinh viên, giáo sư, nhà khoa học, luật học, văn nghệ sĩ, các nhà tu hành và nhân dân lao động Mỹ đã dũng cảm lên tiếng phản đối và biểu tình rầm rộ chống chính sách xâm lược của Chính phủ Giôn-xơn ở Việt Nam. Thanh niên Mỹ thì kiên quyết không chịu đi lính sang Việt Nam làm bia đỡ đạn cho đế quốc Mỹ.

Nhân dân chúng tôi đánh giá rất cao cuộc đấu tranh ấy của nhân dân Mỹ. Chúng tôi rất cảm động trước những tấm gương anh dũng hy sinh của bà cụ Henga Hécdơ và của các chiến sĩ hòa bình Noman Morixơn, Rôgiơ Lapotơ và Xilin Giancaoxki. Tôi xin gửi đến gia đình các liệt sĩ tấm lòng thương yêu và cảm phục của tôi và của đồng bào Việt Nam chúng tôi.

Nhân dịp này, tôi chân thành gửi lời cảm ơn nhân dân Mỹ đang kiên quyết đấu tranh đòi Chính phủ Mỹ chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam.

Đế quốc Mỹ là kẻ thù chung của nhân dân hai nước chúng ta. Chúng ta đoàn kết đấu tranh thì đế quốc Mỹ nhất định thua. Nhân dân chúng ta nhất định thắng.

Trả lời ngày 18/11/1965.

Báo *Nhân dân*, số 4266, ngày 9/12/1965.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.664-670.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ĐỒNG CHÍ XALÔMÔNG,
TỔNG BIÊN TẬP BÁO NGƯỜI BÌNH DÂN¹ (URUGOAY)**

Hỏi: Mỹ đang đưa thêm quân ngày càng nhiều vào miền Nam Việt Nam và tiến hành cuộc chiến tranh “leo thang” đến tận biên giới phía bắc nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Xin đồng chí Chủ tịch cho biết triển vọng cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam.

Trả lời: Hơn mười năm qua, đế quốc Mỹ tiến hành xâm lược miền Nam Việt Nam, đã bị đồng bào miền Nam chúng tôi đánh cho thua nặng. Để hòng thoát khỏi nguy cơ thất bại thảm hại, gần đây chúng ồ ạt đưa thêm quân Mỹ và chư hầu vào, đẩy mạnh chiến tranh ở miền Nam. Đồng thời chúng ráo riết tiến hành phá hoại bằng không quân đối với miền Bắc, gây thêm nhiều tội ác mới đối với nhân dân Việt Nam.

Nhưng nhân dân Việt Nam không hề nao núng. Trái lại, đồng bào chúng tôi càng căm thù giặc Mỹ xâm lược, càng quyết tâm đánh bại chúng. Kết quả là miền Nam ngày càng đánh mạnh, ngày càng thắng to. Quân và dân miền Bắc cũng lập chiến công lớn: Trong năm nay (từ 7/2/1965 đến

1. Báo *Người bình dân*: Cơ quan ngôn luận của Đảng Cộng sản Uruguay (B.T).

13/11/1965) đã hạ 753 máy bay, bắt sống nhiều phi công Mỹ. Còn bọn xâm lược Mỹ thì đã sa lầy càng sa lầy thêm. Dù có đưa thêm mấy chục vạn quân vào miền Nam, dù có liều lĩnh “leo thang” cao đến đâu đối với miền Bắc, rút cục *đế quốc Mỹ cũng nhất định thất bại.*

Cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của chúng tôi còn lâu dài, gian khổ. Nhưng với sức mạnh đoàn kết và quyết tâm của toàn dân, được sự đồng tình và giúp đỡ ngày càng to lớn của nhân dân toàn thế giới, *nhân dân Việt Nam nhất định sẽ thắng lợi.*

Hỏi: Gần đây, nhà cầm quyền Mỹ nói nhiều đến việc tìm giải pháp hòa bình cho vấn đề Việt Nam, xin đồng chí cho biết ý kiến về việc đó.

Trả lời: Những luận điệu “hòa bình”, “thương lượng” của Chính phủ Mỹ không lừa bịp được ai, vì chúng nói một đường, làm một nẻo. Trong khi chúng ba hoa về những danh từ “hòa bình”, “thương lượng” thì chúng lại ra sức đẩy mạnh chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt Nam và tăng cường ném bom, bắn phá miền Bắc. Do đó, chúng đã tự lộ mặt nạ trước thế giới.

Hỏi: Xin đồng chí cho biết nội dung lập trường bốn điểm của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa nhằm giải quyết vấn đề Việt Nam.

Trả lời: Lập trường bốn điểm của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã được trình bày rõ ràng trong bản báo cáo của Chính phủ trước Quốc hội ngày 8/4/1965. Chúng tôi cho rằng đó là cơ sở duy nhất đúng đắn cho việc giải quyết

vấn đề Việt Nam, vì nó phù hợp với *Hiệp nghị Giơnevơ*, phù hợp với tình hình thực tế ở Việt Nam, phù hợp với các quyền dân tộc của nhân dân Việt Nam. Đồng thời lập trường đó cũng phù hợp với lợi ích của nhân dân Mỹ và danh dự nước Mỹ, với lợi ích của hòa bình. Vì những lẽ đó lập trường bốn điểm của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa được nhân dân thế giới và dư luận quốc tế đồng tình sâu sắc và ủng hộ kiên quyết.

Hỏi: Thưa đồng chí Hồ Chí Minh, tôi đã đi thăm nhiều vùng thuộc đất nước Việt Nam, tôi rất kính phục nhân dân Việt Nam anh hùng, tôi tin tưởng sâu sắc rằng nhân dân Việt Nam sẽ chiến thắng bất cứ kẻ thù nào. Tuy nhiên, xin đồng chí cho tôi được biết vai trò của sự giúp đỡ của các nước xã hội chủ nghĩa anh em, sự ủng hộ quốc tế của giai cấp công nhân và dư luận nhân dân các nước phản đối những tội ác của Mỹ ở Việt Nam.

Trả lời: Cuộc đấu tranh chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt Nam được các nước xã hội chủ nghĩa anh em đồng tình, ủng hộ, giúp đỡ mạnh mẽ và có hiệu quả. Giai cấp công nhân các nước tư bản chủ nghĩa, nhân dân các nước Á, Phi, Mỹ Latinh và nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới, kể cả nhân dân Mỹ, cũng đồng tình và giúp đỡ chúng tôi.

Đó là một biểu hiện đẹp đẽ của tình hữu nghị chiến đấu giữa các nước trong phe xã hội chủ nghĩa, trong phong trào công nhân quốc tế và phong trào giải phóng dân tộc, là một sự đóng góp quan trọng vào thắng lợi của cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân Việt Nam và của phong trào giải phóng dân tộc trên thế giới.

Hỏi: Xin đồng chí cho biết ý kiến về những cuộc biểu tình của nhân dân Mỹ chống sự xâm lược của Mỹ ở Việt Nam.

Trả lời: Phong trào của nhân dân Mỹ kịch liệt phản đối cuộc chiến tranh xâm lược của đế quốc Mỹ ở Việt Nam chứng tỏ hùng hồn rằng chính sách gây chiến và xâm lược của giới cầm quyền Mỹ là hết sức xấu xa, phản động, vì nó chà đạp lên quyền sống của nhân dân Việt Nam, đồng thời cũng trái ngược với lợi ích của nhân dân Mỹ. Phong trào đó cũng vạch cho nhân dân thế giới thấy những lời ba hoa của Tổng thống Mỹ Giôn-xơn nói rằng không có người Mỹ nào phản đối chính sách của họ ở Việt Nam hoàn toàn là những lời lừa bịp hết sức trơ trẽn. Nhân dân Việt Nam rất cảm động trước sự hy sinh cao cả của những công dân Mỹ như bà cụ Henga Hécđơ, các thanh niên Noman Morixơn, Rôgiơ Lapotơ và bà Xilin Giancaoxki.

Hỏi: Thưa đồng chí Hồ Chí Minh, tôi từ một nước châu Mỹ Latinh xa xôi đến tìm hiểu về cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam nhằm tăng cường tình đoàn kết của nhân dân Uruguay cùng tham gia trong cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân Việt Nam. Đồng chí có nhắn gì tới nhân dân Uruguay không?

*Trả lời: Trong cuộc đấu tranh chống đế quốc Mỹ xâm lược, để bảo vệ độc lập và hòa bình, nhân dân Việt Nam được sự đồng tình và ủng hộ nhiệt liệt của nhân dân Uruguay anh em. Nhân dịp này tôi nhờ đồng chí, qua báo *Người bình dân*, chuyển đến nhân dân Uruguay lời chào thân ái và lời cảm ơn chân thành của nhân dân Việt Nam. Chúc nhân dân*

Urugoay giành nhiều thắng lợi trong cuộc đấu tranh cho tự do, dân chủ, chống sự thâm nhập và bóc lột của chủ nghĩa đế quốc Mỹ. Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước chúng ta ngày càng phát triển tốt đẹp.

Báo *Nhân dân*, số 4267, ngày 10/12/1965.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.14, tr.676-679.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN
CỦA TẠP CHÍ THANH NIÊN (CANADA)**

Hỏi: Mong đồng chí nói cho biết tình hình thanh niên Đông Dương trước đây và lý do vì sao đồng chí đã hiến cả đời mình cho hoạt động cách mạng?

Trả lời: Dưới thời Pháp thuộc, thanh niên Đông Dương cũng như toàn thể nhân dân Đông Dương đều là nô lệ, bị áp bức, bóc lột tận tủy tận xương.

Tôi hoạt động cách mạng vì tôi rất ghét thực dân Pháp và lũ vua quan bù nhìn hại dân, phản nước. Vì tôi rất thương đồng bào tôi, muốn đồng bào tôi được giải phóng.

Hỏi: Khi đồng chí còn là một thanh niên, đồng chí là người theo chủ nghĩa dân tộc. Lý do gì đã làm cho đồng chí chuyển hướng tư tưởng và trở thành một người theo chủ nghĩa Mác?

Trả lời: Nói rằng lúc còn thanh niên, tôi theo “chủ nghĩa dân tộc”, có lẽ không đúng. Vì hồi đó tôi chỉ biết thương đồng bào tôi, chứ chưa biết “chủ nghĩa” gì cả.

- Khi đi sang châu Phi, tôi thấy nhân dân thuộc địa ở đây cũng cực khổ, cũng bị áp bức, bóc lột như nhân dân Đông Dương. Khi sang các nước châu Âu, tôi thấy ở đó cũng có một

số người rất giàu, “ngồi mát, ăn bát vàng”, và lớp người nhân dân lao động rất nghèo khổ. Tôi suy nghĩ nhiều lắm.

- Trong lúc đó thì Cách mạng Tháng Mười vĩ đại thành công ở Nga. Lênin tổ chức Quốc tế Cộng sản. Rồi Lênin phát biểu Luận cương cách mạng thuộc địa. Những việc đó làm cho tôi thấy rằng: Nhân dân lao động Đông Dương, nhân dân các thuộc địa và nhân dân lao động muốn tự giải phóng thì phải đoàn kết lại và làm cách mạng. Vì vậy, tôi trở nên người theo chủ nghĩa Mác - Lênin.

Hỏi: Có một thời gian đồng chí đã ở Mỹ. Đồng chí làm gì? Cảm tưởng của đồng chí về Mỹ?

Trả lời: Tôi làm thuê trên tàu thủy để đi xem các nước và để sang Mỹ. Tôi có làm thuê ở Niu Oóc ít lâu. Lúc đó, cảm tưởng của tôi về Mỹ đại khái như sau: Nhân dân Mỹ rất thông minh, họ chế tạo nhiều máy móc khéo léo. Cũng như ở các nước khác, ở Mỹ có một số người rất giàu có, họ sống cực kỳ xa hoa như những người ở phố thứ 5 (Fifth Avenue). Và có rất đông người lao động rất cực khổ, nhất là người Mỹ da đen ở khu Héclem. Điều đó làm cho tôi nghĩ rằng: Pho tượng Thần Tự Do đứng ở cảng Niu Oóc tuy bên ngoài rất đồ sộ, cao to, nhưng bên trong thì rỗng tuếch!

Về sau cảm tưởng của tôi đối với Mỹ có thay đổi: Bọn tư bản độc quyền Mỹ là cùng hung cực ác. Nhân dân lao động Mỹ (lao động chân tay và lao động trí óc) ngày càng trở nên hùng mạnh.

Hỏi: Ý kiến của đồng chí đối với phong trào phản đối đang phát triển trong thanh niên Bắc Mỹ về cuộc chiến tranh ở Việt Nam hiện nay?

Trả lời: Tôi đánh giá rất cao phong trào thanh niên Mỹ chống cuộc chiến tranh xâm lược do Chính phủ Mỹ đương tiến hành ở Việt Nam và tôi chắc rằng phong trào ấy sẽ ngày càng lên cao, lan rộng và sẽ thắng lợi.

Thanh niên Mỹ nói riêng và nhân dân Mỹ nói chung đã thấy rõ rằng: Cuộc chiến tranh phi nghĩa ấy không những gây tàn phá và tang tóc cho nhân dân Việt Nam, mà nó cũng làm cho nhân dân Mỹ chết người hại của nhiều, nó đi ngược lại quyền lợi thiết thân của nhân dân Mỹ và bôi nhọ truyền thống tốt đẹp của Hoa Kỳ.

Chính phủ Giôn-xơn tuyên truyền rằng phong trào ấy đổ thêm dầu cho cuộc kháng chiến Việt Nam và làm cho cuộc chiến tranh kéo dài thêm. Đó là những lời vu cáo bỉ ổi, nó quyết không ngăn trở phong trào chính nghĩa tiến lên.

Hỏi: Đồng chí có ý kiến gì đặc biệt muốn chuyển tới thanh niên Canada?

Trả lời: Thời đại này là thời đại mà thanh niên thế giới đưa tuổi trẻ và tài sức của mình góp phần vào cuộc đấu tranh vĩ đại chống chủ nghĩa đế quốc, đứng đầu là đế quốc Mỹ, chống chủ nghĩa thực dân cũ và mới, để xây dựng một thế giới hòa bình, hữu nghị, dân chủ và tiến bộ xã hội. Tôi thân ái chúc thanh niên Canada (nếu các bạn cho phép thì tôi gọi là các cháu thanh niên Canada) mạnh khỏe, tiến bộ và góp phần xứng đáng vào sự nghiệp vẻ vang ấy.

Trả lời khoảng tháng 12/1965.

Tài liệu tiếng Pháp, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.699-701.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ĐỒNG CHÍ MÔRIXƠ RÁT¹,
CHỦ BÚT BÁO *PACIFIC TRIBUNE* (CANADA)²**

Hỏi: Từ hôm Đoàn đại biểu Canada chúng tôi đến Hà Nội, chúng tôi đã được nghe nhiều tin thắng lợi lớn của nhân dân miền Nam Việt Nam. Đồng chí nhận định như thế nào về ý nghĩa của những thắng lợi đó và những thắng lợi đó có đánh dấu một giai đoạn mới trong cuộc đấu tranh giành giải phóng dân tộc và độc lập của các lực lượng yêu nước miền Nam Việt Nam không?

Trả lời: Trong lúc đế quốc Mỹ ào ạt đưa gần 20 vạn quân vào miền Nam và dùng những thủ đoạn dã man nhất để mở rộng chiến tranh xâm lược, những thắng lợi lớn của nhân dân miền Nam Việt Nam vừa qua mới chỉ là thắng lợi bước đầu. Điều đó chứng tỏ rằng mặc dù đế quốc Mỹ có tăng thêm bao nhiêu quân nữa, đế quốc Mỹ cũng nhất định sẽ thua, nhân dân miền Nam nhất định sẽ chiến thắng.

1. Đồng chí Môrixơ Rát (Maurice Rush) (1930-1990): Nhà báo, người hoạt động tích cực của Đảng Cộng sản Canada (B.T).

2. Báo *Pacific Tribune*: Cơ quan ngôn luận của Đảng Cộng sản Canada (B.T).

Hỏi: Tình hình nền kinh tế miền Bắc Việt Nam như thế nào từ khi Mỹ bắt đầu ném bom cách đây một năm? Hiệu quả của các cuộc ném bom đó ra sao?

Trả lời: Những cuộc ném bom của đế quốc Mỹ đối với miền Bắc Việt Nam không đe dọa nổi nhân dân chúng tôi. Trái lại, đồng bào chúng tôi càng sôi sục căm thù, quyết tâm chiến đấu chống Mỹ, cứu nước, và nhân dân thế giới càng phần nộ lên án đế quốc Mỹ và ủng hộ nhân dân chúng tôi.

Chiến tranh phá hoại bằng không quân của đế quốc Mỹ tuy có gây cho chúng tôi một số khó khăn, nhưng nền kinh tế của chúng tôi vẫn cứ phát triển tốt. Thu hoạch nông nghiệp của chúng tôi đạt mức cao nhất kể từ 10 năm nay. Công nghiệp của chúng tôi vẫn trên đà lớn mạnh, hiện nay đã sản xuất được 90% hàng tiêu dùng và một phần lớn tư liệu sản xuất. Giá lương thực và giá hàng tiêu dùng vẫn không tăng. Nhân dân miền Bắc vừa sản xuất, vừa chiến đấu, kiên quyết bảo vệ đất nước mình, hết lòng ủng hộ cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào chúng tôi ở miền Nam, đồng thời tiếp tục đẩy mạnh sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc.

Hỏi: Nhiều người Canada sốt sắng muốn biết có thể giúp đỡ cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam về vật chất bằng cách nào? Đồng chí có thể cho chúng tôi biết nước các đồng chí cần những gì và cách giúp đỡ nào được hoan nghênh nhất?

Trả lời: Tôi thay mặt nhân dân Việt Nam chân thành cảm ơn nhân dân Canada đang tích cực ủng hộ cuộc đấu tranh của nhân dân chúng tôi chống đế quốc Mỹ xâm lược. Nhân dân chúng tôi hoan nghênh mọi sự ủng hộ của nhân dân Canada cũng như của nhân dân thế giới.

Tôi nghĩ rằng sự ủng hộ quý báu nhất đối với chúng tôi là nhân dân Canada lên tiếng mạnh mẽ phản đối chính sách xâm lược Việt Nam của Tổng thống Giôn-xơn, ủng hộ lập trường đúng đắn gồm bốn điểm của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và tuyên ngôn năm điểm của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam, người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân miền Nam Việt Nam.

Nhân dịp này, tôi gửi lời thân ái hỏi thăm nhân dân Canada.

Trả lời khoảng cuối năm 1965.

Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.14, tr.706-708.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ÔNG XABRI ABU EN MÁT¹

Hỏi: Những ngày gần đây, hòa bình ở Việt Nam có khả năng thực hiện được. Ngài có đưa ra những điều kiện gì để chấm dứt chiến tranh không? Và những điều kiện đó là gì (xin Ngài cho chi tiết, nếu có thể được) và Ngài có ý kiến gì về những cuộc thương lượng công khai và không điều kiện? Nếu Mỹ hứa rút quân thì có bắt đầu thương lượng hòa bình được không? Theo Ngài, việc rút quân Mỹ có ý nghĩa như thế nào?

Trả lời: Mỹ đã đưa quân đội Mỹ trực tiếp xâm lược miền Nam nước chúng tôi, đồng thời cho máy bay ném bom bắn phá nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, một nước độc lập, có chủ quyền. Rõ ràng Mỹ là kẻ xâm lược. Nhân dân Việt Nam chúng tôi là bị xâm lược và đang chiến đấu để tự vệ. Muốn chấm dứt chiến tranh ở Việt Nam không có cách nào khác là Mỹ phải chấm dứt xâm lược, rút quân của Mỹ và của các nước chư hầu ra khỏi miền Nam Việt Nam, để nhân dân Việt Nam tự giải quyết lấy công việc của mình. Trải qua hơn hai mươi năm chiến tranh, nhân dân Việt Nam rất thiết tha với

1. Ông Xabri Abu En Mát (Sabri Abu El Magd), Tổng thư ký Hội Nhà văn Cộng hòa Arập thống nhất, Chủ bút báo ảnh *Al Moussa War* gửi câu hỏi phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh qua Đại sứ quán Việt Nam tại nước này (B.T).

hòa bình. Nhân dân Việt Nam biết rằng không thể có hòa bình thật sự nếu không có độc lập chân chính.

Gần một năm nay, Chính phủ Giôn-xơn luôn luôn nói họ sẵn sàng “thương lượng không điều kiện” để giải quyết vấn đề Việt Nam. Nhưng sự thực thì họ có điều kiện: Họ vẫn muốn bám lấy miền Nam Việt Nam, chia cắt lâu dài nước Việt Nam, duy trì ở miền Nam quân đội Mỹ và một chính quyền bù nhìn thân Mỹ; họ vẫn không chịu thương lượng với Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam là người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân miền Nam. Đó là những điều kiện của bọn xâm lược hòng buộc nhân dân Việt Nam phải đầu hàng chúng. Nhân dân Việt Nam quyết không bao giờ chấp nhận những điều kiện ấy.

Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã đề ra lập trường bốn điểm nhằm giải quyết vấn đề Việt Nam. Đó là lập trường hòa bình, hoàn toàn phù hợp với Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam và tình hình thực tế hiện nay ở Việt Nam. Nếu Chính phủ Mỹ thật muốn giải quyết hòa bình, thì họ phải công nhận lập trường ấy và chúng tỏ điều đó bằng việc làm thật sự; phải chấm dứt vĩnh viễn và không điều kiện việc ném bom và mọi hành động chiến tranh khác chống nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Có như thế mới có thể tính đến một giải pháp chính trị cho vấn đề Việt Nam.

Hỏi: Việc thừa nhận Mặt trận Dân tộc giải phóng là thành viên của cuộc thương lượng có nghĩa như thế nào? Có phải như vậy là Chính phủ Sài Gòn sẽ không tham dự không?

Trả lời: Mặt trận Dân tộc giải phóng lãnh đạo toàn dân miền Nam Việt Nam đấu tranh chống Mỹ, cứu nước, thực

hiện độc lập, dân chủ, hòa bình, trung lập ở miền Nam Việt Nam. Cương lĩnh của Mặt trận Dân tộc giải phóng hoàn toàn phù hợp với nguyện vọng bức thiết của nhân dân miền Nam Việt Nam và tinh thần của Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam. Mặt trận Dân tộc giải phóng đã đưa nhân dân miền Nam Việt Nam từ thắng lợi này đến thắng lợi khác, và hiện nay đã kiểm soát hơn 4/5 đất đai miền Nam Việt Nam với số dân 10 triệu người.

Ngược lại, cái gọi là “Chính phủ Sài Gòn” chỉ là bọn bù nhìn do đế quốc Mỹ nặn ra làm công cụ cho một cuộc chiến tranh thực dân kiểu mới nhằm bán Tổ quốc Việt Nam, chống lại nhân dân Việt Nam. Chúng bị toàn thể nhân dân Việt Nam lên án và nhân dân thế giới xem khinh.

Nếu Mỹ thật muốn hòa bình và tôn trọng quyền tự quyết thiêng liêng của nhân dân Việt Nam, thì họ phải công nhận Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam là người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân miền Nam và phải thương lượng với Mặt trận Dân tộc giải phóng.

Hỏi: Một số người nghĩ rằng hòa bình mà Mỹ đưa ra thực ra là một âm mưu nhằm mở rộng chiến trường ở Việt Nam... Ý kiến của Ngài như thế nào?

Trả lời: Mỗi lần Mỹ nói đến hòa bình là một lần họ đẩy chiến tranh ở Việt Nam leo thang một bước. Ở miền Nam Việt Nam, trong một năm qua, quân đội Mỹ tử non 3 vạn tăng đến hơn 23 vạn người; họ đã tăng cường các cuộc càn quét bằng những thủ đoạn man rợ như rải chất độc hóa học, hơi độc, dùng chính sách đốt sạch, phá sạch, giết sạch. Ở miền Bắc, Mỹ đã ném bom bắn phá nhiều vùng đông dân,

nhiều cơ sở kinh tế, văn hóa, kể cả nhà thương, trường học, nhà thờ... gây nên nhiều tội ác ghê tởm. Mỹ còn mưu toan mở rộng chiến tranh sang Lào, tăng cường uy hiếp độc lập và trung lập của Campuchia.

Những việc đó đã bác bỏ luận điệu “hòa bình” giả dối của Mỹ và chứng tỏ đó chỉ là một tấm màn khói nhằm che giấu âm mưu tăng cường chiến tranh xâm lược của Mỹ ở Việt Nam.

Hỏi: Ngài có cho rằng nếu cơ hội lập lại hòa bình mất đi, Mỹ có thể đưa quân ra Bắc Việt Nam hoặc tiến công Trung Hoa Nhân dân không?

Trả lời: Nếu đế quốc Mỹ điên rồ dám đưa quân ra miền Bắc, hoặc tính những bước phiêu lưu quân sự nghiêm trọng hơn, để hòng cứu vãn tình thế sa lầy của chúng ở miền Nam Việt Nam, thì khác nào uống thuốc độc để khởi khát. Không một âm mưu nào có thể cứu vãn chúng khỏi thất bại ở miền Nam Việt Nam. Về phần mình, nhân dân Việt Nam chúng tôi kiên quyết chiến đấu đến cùng để bảo vệ Tổ quốc mình, và nhất định nhân dân chúng tôi sẽ càng thắng lợi to lớn hơn.

Hỏi: Một số người nghĩ rằng sự tranh chấp giữa Trung Hoa Nhân dân với Liên Xô ảnh hưởng đến tiến độ của các chiến sĩ miền Nam Việt Nam. Theo Ngài, ý kiến đó có đúng không? Hay là Ngài cho rằng, đối với hai quốc gia lớn đó, vấn đề Việt Nam đặt trên tất cả?

Trả lời: Liên Xô, Trung Quốc và các nước xã hội chủ nghĩa khác đều nhất trí ủng hộ và giúp đỡ cuộc chiến đấu chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt Nam.

Nhân dân Việt Nam chúng tôi dựa vào sức mình là chính, đồng thời đánh giá cao sự giúp đỡ to lớn của các nước xã hội

chủ nghĩa anh em, sự ủng hộ mạnh mẽ của tất cả các nước và các dân tộc yêu chuộng hòa bình trên thế giới.

Hỏi: Ixraen là một căn cứ của chủ nghĩa đế quốc nằm sâu vào trung tâm các nước Arập. Xin Ngài cho biết Ngài có nghĩ như thế không? Ngài muốn nói gì về vấn đề này với nhân dân Arập, những người đã luôn luôn và bền bỉ ủng hộ cuộc đấu tranh của nước Ngài?

Trả lời: Tôi đồng ý rằng chủ nghĩa đế quốc, đứng đầu là đế quốc Mỹ, đã dùng Ixraen làm bàn đạp xâm lược các nước Arập ở Trung Cận Đông và gây tình hình căng thẳng ở khu vực này.

Chúng tôi là một dân tộc đang đứng trên tuyến đầu chống đế quốc xâm lược Mỹ. Chúng tôi hoàn toàn ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân Arập Palestin, của nhân dân Arập chống bọn đế quốc và tay sai, vì độc lập dân tộc và hòa bình ở Trung Cận Đông.

Nhân dịp này, tôi xin gửi lời chào thân ái và lời cảm ơn của nhân dân Việt Nam tới nhân dân Cộng hòa Arập thống nhất và toàn thể nhân dân Arập. Tôi chân thành chúc nhân dân nước Cộng hòa Arập thống nhất, dưới sự lãnh đạo của Tổng thống Gaman Ápden Nátxe ngày càng giành được nhiều thắng lợi trong công cuộc xây dựng đất nước phồn vinh và trong sự nghiệp đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, chủ nghĩa thực dân cũ và mới, vì độc lập, hòa bình ở Trung Cận Đông, châu Phi và trên thế giới.

Trả lời tháng 3/1966.

Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.15, tr.81-85.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ĐOÀN VÔ TUYẾN
TRUYỀN HÌNH HÃNG TIN NIHÔNG ĐENPA
(NHẬT BẢN)**

Câu hỏi 1: Xin Chủ tịch cho biết ý kiến về đặc điểm cuộc chiến tranh ở Việt Nam trong thời gian gần đây và triển vọng của nó như thế nào?

Trả lời: Đặc điểm đó là: Đế quốc Mỹ càng đưa thêm quân vào miền Nam và càng đẩy mạnh việc ném bom, bắn phá phố xá, làng mạc nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa thì chúng càng thất bại nặng nề.

Ở miền Nam, chỉ tính trong hai tháng đầu năm 1966, quân và dân miền Nam đã:

- Diệt 32.000 tên địch (trong đó có 16.000 tên Mỹ),
- Diệt gọn 7 tiểu đoàn và 30 đại đội địch (trong đó có 4 tiểu đoàn Mỹ),
- Bắn rơi và phá hủy hơn 500 máy bay, phá hủy gần 300 xe quân sự.

Ở miền Bắc, cuộc tiến công bằng không quân của Mỹ cũng thất bại. Tính đến ngày 8 tháng 3 năm 1966, quân và dân miền Bắc đã bắn tan xác hơn 900 máy bay Mỹ.

Trên mặt trận quốc tế, cuộc vận động “tiến công hòa bình” của Mỹ cũng thất bại, nó không lừa bịp được ai, mà chỉ làm cho Mỹ càng bị cô lập.

Hiện nay, Tổng thống Giônxon đang ráo riết chuẩn bị đưa thêm hàng vạn lính Mỹ vào miền Nam Việt Nam. Quân đội xâm lược Mỹ và chư hầu thì tiến hành chính sách tội ác man rợ là “giết sạch, đốt sạch, phá sạch”.

Nhưng địch càng hung dữ, thì nhân dân Việt Nam càng đoàn kết chặt chẽ, càng quyết tâm đánh thắng chúng. Cuối cùng, đế quốc Mỹ nhất định sẽ thất bại. Cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt Nam tuy còn lâu dài, gian khổ, nhưng nhất định thắng lợi.

Câu hỏi 2: Chủ tịch có ý kiến gì về cuộc hội nghị vừa qua giữa các nhà cầm quyền Mỹ và miền Nam Việt Nam ở Hônôlulu?

Trả lời: Cuộc hội nghị ấy bàn đẩy mạnh chiến tranh thật và hòa bình giả ở Việt Nam. Đó là một sự thách thức hết sức nghiêm trọng đối với nhân dân Việt Nam, nhân dân Mỹ và nhân dân yêu chuộng hòa bình trên thế giới. Nó vạch trần sự giả dối của cái gọi là chiến dịch “tiến công hòa bình” của Tổng thống Giônxon.

Bọn bù nhìn Thiệu - Kỳ được gọi đến Hônôlulu trực tiếp nhận chỉ thị của quan thầy Mỹ để chuẩn bị điều kiện cho việc tăng cường và mở rộng cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam. Việc này càng làm cho nhân dân các nước thấy rõ chúng là lũ bán nước, là tội tử trung thành của bọn xâm lược Mỹ.

Câu hỏi 3: Chủ tịch đánh giá như thế nào việc một số người trong giới cầm quyền Mỹ đe dọa đưa quân Mỹ vào mở rộng chiến tranh ở miền Trung và Hạ Lào, việc quân Thái Lan và miền Nam Việt Nam liên tiếp khiêu khích Vương quốc Campuchia?

Trả lời: Những hành động xâm lược của đế quốc Mỹ và tay sai đối với Lào và Campuchia nằm trong âm mưu của Mỹ mở rộng chiến tranh xâm lược ra toàn Đông Dương.

Mỹ đã thực hiện âm mưu này từng bước: Ở Lào, chúng tăng cường dùng không quân ném bom dã man vùng giải phóng Lào. Chúng dùng quân của bọn tay sai liên tiếp tiến công quân giải phóng của nhân dân Lào. Chúng lén lút đưa quân Thái Lan vào Lào ngày càng nhiều. Hiện nay, chúng đang tính đến việc đưa quân Mỹ vào trực tiếp xâm lược Trung và Hạ Lào.

Đối với *Vương quốc Campuchia*, bọn xâm lược Mỹ chẳng những xúi giục bọn tay sai miền Nam Việt Nam và Thái Lan liên tiếp khiêu khích ở biên giới, mà còn láo xược tuyên bố quân Mỹ có thể xâm phạm lãnh thổ Campuchia bất cứ lúc nào. Đây là những hành động xâm phạm cực kỳ trắng trợn đối với độc lập, chủ quyền và trung lập của các dân tộc Lào và Khơme, đe dọa nghiêm trọng hòa bình ở Đông Dương và Đông Nam Á.

Đế quốc Mỹ muốn biến các nước ở Đông Dương thành một chiến trường thì nhân dân Đông Dương nhất định sẽ càng đoàn kết chặt chẽ, kiên quyết đánh thắng chúng.

Câu hỏi 4: Gần đây Chính phủ Nhật Bản có một số hoạt động để thực hiện cái gọi là “công tác hòa bình”. Chủ tịch có ý kiến gì về việc này?

Trả lời: Chiến dịch “đi tìm hòa bình” của Tổng thống Giôn-xơn là một trò bịp.

Hoạt động của Chính phủ Nhật Bản để hòng thực hiện cái gọi là “công tác hòa bình” là nhằm quảng cáo cho trò bịp

của Mỹ. Nó còn nhằm xoa dịu phong trào đấu tranh của nhân dân Nhật Bản kiên quyết phản đối cuộc chiến tranh xâm lược của Mỹ ở Việt Nam. Nó cũng nhằm che giấu việc Chính phủ Nhật đang giúp đế quốc Mỹ mở rộng chiến tranh ở Việt Nam, cho Mỹ dùng đất Nhật làm một căn cứ quan trọng để tiến hành cuộc chiến tranh đó.

Nếu Chính phủ Nhật Bản thật muốn góp phần lập lại hòa bình ở Việt Nam, thì họ đã không câu kết với bọn xâm lược Mỹ. Nhưng tiếc rằng họ đã câu kết với đế quốc Mỹ.

Câu hỏi 5: Theo chúng tôi được biết thì bức thư ngày 24 tháng 1 năm 1966 của Chủ tịch gửi các vị đứng đầu một số nước¹ đã có ảnh hưởng rộng rãi trên thế giới. Xin Chủ tịch cho biết về ý nghĩa của bức thư đó.

Trả lời: Đế quốc Mỹ xâm lược Việt Nam, uy hiếp ngày càng nghiêm trọng hòa bình và an ninh của các dân tộc ở Đông Dương và châu Á. Đó là một sự vi phạm hết sức thô bạo đối với Hiệp định Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam và mọi luật pháp quốc tế. Nhân dân chúng tôi phải chiến đấu để tự vệ, vì độc lập của Tổ quốc mình và hòa bình trên thế giới.

Trong bức thư gửi các vị đứng đầu một số nước, ngày 24/1 vừa qua, tôi đã vạch rõ sự thật đó, nói lên quyết tâm của nhân dân Việt Nam chống đế quốc Mỹ xâm lược, để làm tròn nghĩa vụ dân tộc và nghĩa vụ quốc tế của mình. Dù có lâu dài, gian khổ, cuộc đấu tranh chính nghĩa đó nhất định sẽ thắng lợi. Tôi cũng đã nêu lên lập trường hợp tình hợp lý của

1. Toàn văn bức thư, xem trong Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.15, tr.31-35 (B.T).

Chính phủ và nhân dân chúng tôi về việc giải quyết vấn đề Việt Nam.

Lập trường đó là lập trường chính nghĩa và hòa bình, cho nên càng ngày nó càng được nhiều vị nguyên thủ, nhiều Chính phủ và nhân dân các nước trên thế giới đồng tình và ủng hộ. Nhân đây, tôi xin có lời chân thành cảm ơn bè bạn khắp năm châu về sự ủng hộ quý báu đó.

Sau cùng, tôi tỏ lòng chân thành cảm ơn nhân dân Nhật Bản đã nhiệt liệt ủng hộ cuộc đấu tranh chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt Nam chúng tôi.

Trả lời đầu tháng 4/1966.

Báo *Nhân dân*, số 4389, ngày 12/4/1966.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.15, tr.91-94.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA ÔNG E.A. ĐỜ LA VINHỜRI,
CHỦ NHIỆM TẠP CHÍ SỰ KIẾN (PHÁP)**

Hỏi: Một số người cho rằng cuộc chiến tranh hiện nay là một cuộc xung đột về tư tưởng; có những người khác lại cho rằng đó là một cuộc chiến tranh giành độc lập dân tộc. Xin cho biết quan điểm của Ngài.

Trả lời: Nhân dân chúng tôi rất thiết tha với hòa bình, độc lập và thống nhất đất nước. Bọn Mỹ đã phá hoại Hiệp định Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam.

Hiệp định đó đã trịnh trọng thừa nhận những quyền dân tộc của chúng tôi. Chúng đã gây ra chiến tranh xâm lược chống miền Nam Việt Nam và từ hai năm nay, mở những cuộc tiến công dã man miền Bắc bằng không quân. Trước những cuộc tiến công đó, toàn thể nhân dân Việt Nam đã đứng dậy bảo vệ Tổ quốc đến cùng.

Hỏi: Từ năm 1965, người Mỹ đã đưa quân tăng viện ồ ạt, hòng nhân mùa khô để giành lại thế chủ động trên chiến trường miền Nam Việt Nam. Ngài có thể nêu kết quả của chiến dịch đó không?

Trả lời: Mặc dù có số quân tăng viện rất lớn, đội quân viễn chinh Mỹ đã thất bại thảm hại trong chiến dịch mùa

khô 1965-1966¹. Trong vòng sáu tháng, bọn Mỹ và phe lũ ở Sài Gòn đã bị diệt 114.000 tên, mà không giành lại được thế chủ động. Cái gọi là Chính phủ Sài Gòn không có quyền lực gì, ngay cả ở các thành thị. Quân đội thì bị thiệt hại nặng do những cuộc đào ngũ hàng loạt và những cuộc binh biến thường xảy ra.

Trái lại, Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam ngày càng tỏ rõ là người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân.

Hỏi: Còn về miền Bắc Việt Nam, cuộc chiến tranh hiện nay cho những bài học gì?

Trả lời: Các cuộc tiến công của không quân Mỹ vấp phải sự chống trả ngày càng mạnh. 1.350 máy bay tiến công đã bị hạ.

1. *Thất bại của Mỹ trong mùa khô 1965-1966:* Cuối năm 1965, khi đã tăng quân trên chiến trường miền Nam lên 72 vạn tên (trong đó có 20 vạn lính Mỹ và chư hầu) cùng nhiều phương tiện chiến tranh hiện đại, đế quốc Mỹ tiến hành cuộc phản công chiến lược nhằm tiêu diệt lực lượng chủ lực của Quân giải phóng, giành thế chủ động trên chiến trường.

Từ tháng 1 đến tháng 4/1966, chúng mở 450 cuộc hành quân lớn nhỏ, tập trung càn quét vùng đồng bằng Khu V và miền Đông Nam Bộ.

Cùng với việc giáng trả các cuộc hành quân càn quét của địch, các lực lượng vũ trang ta tiến hành tập kích vào nhiều căn cứ, hậu phương của địch, gây cho chúng những tổn thất rất nặng nề.

Kết quả trong mùa khô 1965-1966, quân và dân miền Nam đã loại khỏi vòng chiến 104.000 tên địch (trong đó có 46.000 tên Mỹ và chư hầu); bắn rơi và phá huỷ 1.430 máy bay, 600 xe tăng và xe thiết giáp, 80 khẩu pháo lớn, 1.310 ôtô, 27 tàu xuống các loại.

Thất bại của Mỹ - ngụy và chư hầu trong cuộc phản công chiến lược mùa khô 1965-1966 đánh dấu sự phá sản bước đầu của chiến lược “Chiến tranh cục bộ”.

Dĩ nhiên là chúng tôi cũng có bị thiệt hại. Nhưng chúng tôi đã thích ứng nền kinh tế của chúng tôi với tình hình hiện nay. Năm 1965, sản xuất lúa tiếp tục tăng lên. Nhiều hợp tác xã nông nghiệp, ngay cả ở những vùng bị ném bom nhiều nhất, đã đạt năng suất hàng năm là 5 tấn thóc một hécta. Chúng tôi đã phát triển công nghiệp địa phương. Giao thông vận tải vẫn hoạt động và giá sinh hoạt không tăng.

Mặc dù các cuộc ném bom xảy ra hàng ngày, ba triệu học sinh vẫn tiếp tục đến trường. Các trường đại học và các trường chuyên nghiệp gồm 10 vạn sinh viên.

Những kết quả đó chứng tỏ nhân dân chúng tôi đoàn kết biết bao trong tình yêu Tổ quốc và quyết tâm đánh thắng kẻ địch, bất kể mọi sự hy sinh.

Động viên cả nước tiến hành một cuộc chiến tranh nhân dân lâu dài chống bọn xâm lược Mỹ, giáo dục quần chúng tinh thần yêu nước và chủ nghĩa anh hùng tập thể, đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước rộng lớn dưới khẩu hiệu “Tất cả để chiến thắng”. Đó là những kinh nghiệm của chúng tôi trong cuộc đấu tranh cho độc lập dân tộc hiện nay.

Hỏi: Các bạn có cần những chiến sĩ tình nguyện của các nước đồng minh và các nước bạn không, hay chỉ cần vật liệu hiện đại?

Trả lời: Bọn Mỹ có một tiềm lực lớn về kinh tế và quân sự. Để thắng một kẻ địch như thế, chúng tôi trước hết dựa vào sức mình, đồng thời tranh thủ sự giúp đỡ quốc tế có hiệu quả nhất.

Sự giúp đỡ và ủng hộ của các nước xã hội chủ nghĩa anh em đối với chúng tôi là đặc biệt quý báu. Hàng chục vạn

người tình nguyện ở các nước xã hội chủ nghĩa và các nước khác đã tuyên bố sẵn sàng chiến đấu chống Mỹ bên cạnh chúng tôi. Chúng tôi nhiệt liệt cảm ơn các bạn đó về tình đoàn kết chiến đấu đối với chúng tôi. Khi nào cần, chúng tôi sẽ kêu gọi các bạn ấy.

Hỏi: Có thể hy vọng gì ở hành động của nhóm thiểu số gọi là “tự do” ở nước Mỹ?

Trả lời: Chúng tôi cho rằng phong trào đấu tranh ở Mỹ chống cuộc “chiến tranh bẩn thỉu” là một sự ủng hộ tích cực đối với sự nghiệp của chúng tôi. Mặc dù bị Chính phủ khủng bố, phong trào đó không ngừng phát triển.

Hỏi: Nhân dân Việt Nam có thể mong đợi gì về sự ủng hộ tinh thần và vật chất của tất cả những người trên thế giới ủng hộ nền độc lập của Việt Nam và riêng của những người bạn Pháp?

Trả lời: Đối với nhân dân Pháp gắn liền với nhân dân chúng tôi bằng tình hữu nghị anh em được tôi luyện trong cuộc đấu tranh chung chống chủ nghĩa thực dân, chúng tôi xin một lần nữa tỏ lòng tin tưởng và biết ơn. Đối với nhân dân chúng tôi đang đấu tranh, những hoạt động của nhân dân Pháp là một cổ vũ lớn và đối với toàn thế giới, đó là một đóng góp quan trọng cho cuộc đấu tranh vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

Hỏi: Người Mỹ sẽ đi tới đâu?

Trả lời: Bọn Mỹ đã bị sa lầy đến tận cổ. Nhưng họ đang mưu tính những cuộc phiêu lưu khác chống lại chúng tôi.

Nhân dân chúng tôi sẵn sàng đối phó. Nhân dân chúng tôi kiên quyết tiếp tục cuộc chiến đấu, dù nó kéo dài năm năm, mười năm hay hơn nữa. Tổng thống Giôn-xơn và bạn bè của ông ta đang lừa dối nhân dân họ và phô trương một sự lạc quan giả tạo về tình hình của Mỹ ở Việt Nam.

Hỏi: Triển vọng về hòa bình như thế nào?

Trả lời: Mỗi lần tiến thêm một bước trong việc đẩy mạnh chiến tranh, bọn Mỹ lại làm rùm beng về cái gọi là thương lượng hòa bình. Đó chẳng qua là một cái màn khói.

Thế nhưng có những người có thiện chí, bị sự tuyên truyền của Mỹ lừa dối, khuyên chúng tôi thương lượng với bọn xâm lược với bất cứ giá nào và quên rằng muốn chấm dứt cuộc chiến tranh này, chỉ cần bọn Mỹ chịu rút đi. Đó là giải pháp danh dự duy nhất cho họ.

Hỏi: Mặc dù người Mỹ không tôn trọng Hiệp định Giơnevơ, Ngài có nghĩ rằng nguyên tắc của Hiệp định đó vẫn có giá trị và hòa bình có thể lập lại trên cơ sở ấy không?

Trả lời: Lập trường của Việt Nam đã rõ ràng: Đó là “4 điểm” của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và “5 điểm” của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam. Lập trường của chúng tôi thể hiện những điều khoản căn bản của Hiệp định Giơnevơ năm 1954 trong tình hình hiện nay.

Đó là cơ sở duy nhất đúng để giải quyết vấn đề Việt Nam.

Hỏi: Sau chiến tranh, triển vọng tương lai của nhân dân Việt Nam thống nhất như thế nào?

Trả lời: Hòa bình được lập lại, nhân dân Việt Nam sẽ đem hết sức mình xây dựng lại Tổ quốc để biến nó thành một nước thống nhất, hòa bình, độc lập, dân chủ, phồn vinh, có quan hệ hữu nghị với tất cả các dân tộc hòa bình trên thế giới.

Báo *Nhân dân*, số 4589, ngày 31/10/1966.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sdd*, t.15, tr.183-187.

**TRẢ LỜI THƯ CỦA CÁC BÁO *CHUNICHI SIMBUN*,
TÔKYÔ SIMBUN, *NISI NIHÔNG SIMBUN*,
HÔKAIĐÔ SIMBUN (NHẬT BẢN)**

Tôi cảm ơn thư của các ông, tôi hoan nghênh nhân dân Nhật Bản đã dũng cảm đấu tranh cho độc lập, dân chủ, hòa bình, trung lập của mình.

Thay mặt nhân dân Việt Nam, tôi nhờ quý báo chuyển lời cảm ơn nhân dân Nhật Bản đã nghiêm khắc lên án đế quốc Mỹ xâm lược Việt Nam và mạnh mẽ ủng hộ nhân dân Việt Nam chúng tôi trong cuộc chiến đấu chống Mỹ, cứu nước.

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Nhật Bản ngày càng phát triển tốt đẹp. Chúc nhân dân Nhật Bản sang năm mới muôn sự tốt lành.

Chúc quý báo và các bạn đọc hạnh phúc.

HỒ CHÍ MINH

Trả lời ngày 20/12/1966.

Bản chụp bút tích lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.15, tr.214.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN
CỦA BÁO ACAHATA¹ (NHẬT BẢN)**

Câu hỏi 1: Đế quốc Mỹ đã bắn phá nội thành Hà Nội. Chúng đang đặt kế hoạch tấn công vùng châu thổ sông Mê Công ở miền Nam Việt Nam. Chúng định mở rộng hơn nữa cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam. Xin đồng chí cho biết ý kiến về tình hình đó.

Trả lời: Trong nửa đầu tháng Chạp này, đế quốc Mỹ đã bốn lần ném bom Hà Nội và ngoại ô Hà Nội.

Ở miền Nam Việt Nam, chúng đổ bộ thêm lính Mỹ, đưa tổng số quân viễn chinh Mỹ và chư hầu lên hơn 42 vạn.

Đó là những bước “leo thang” mới hết sức nghiêm trọng của đế quốc Mỹ trong việc đẩy mạnh và mở rộng chiến tranh xâm lược Việt Nam.

Những hành động đó càng chứng tỏ luận điệu “thương lượng hòa bình” của Mỹ là giả dối, bịp bợm.

Bọn cầm quyền Mỹ lầm tưởng rằng có thể dùng bom đạn ép nhân dân Việt Nam nhận những điều kiện láo xược của chúng. Nhưng nhân dân Việt Nam đã trả lời chúng một cách

1. Báo Acahata (Cờ đỏ): Cơ quan ngôn luận của Đảng Cộng sản Nhật Bản (B.T).

đích đáng. Quân và dân miền Bắc đã bắn tan xác hơn 1.600 máy bay giặc Mỹ. Quân và dân miền Nam đã tiêu diệt 34 vạn tên địch, trong đó có hơn 10 vạn tên giặc Mỹ.

Vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì hòa bình ở châu Á và thế giới, nhân dân Việt Nam không sợ hy sinh gian khổ, quyết đánh, quyết thắng và nhất định sẽ thắng giặc Mỹ xâm lược.

Câu hỏi 2: Có nhiều lập trường, nhiều người trên thế giới đang lên tiếng về “hoà bình ở Việt Nam”. Theo đồng chí, điều gì là tất yếu nhằm giải quyết vấn đề Việt Nam trong tình hình hiện nay?

Trả lời: Nhân dân Việt Nam rất yêu chuộng hòa bình. Nhưng đế quốc Mỹ đã gây chiến tranh xâm lược đầy tội ác ở Việt Nam, triệt phá thôn xóm, tàn sát dân thường, phá hoại hòa bình, độc lập, thống nhất của nhân dân Việt Nam. Vì vậy, nhân dân Việt Nam phải kiên quyết chống Mỹ, cứu nước.

Muốn giải quyết vấn đề Việt Nam phải dựa trên cơ sở 4 điểm của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và 5 điểm của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam. Chính phủ Mỹ phải chấm dứt vĩnh viễn và không điều kiện việc ném bom và mọi hành động chiến tranh khác chống nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa; phải rút hết quân đội Mỹ và chư hầu ra khỏi miền Nam Việt Nam, phải triệt để tôn trọng độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nhân dân Việt Nam như Hiệp định Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam đã công nhận.

Câu hỏi 3: Đón mừng năm 1967, nhân dân Nhật Bản sẽ được đồng chí chúc mừng cho điều gì?

Trả lời: Để quốc Mỹ dùng nước Nhật làm căn cứ hậu cần cho cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam.

Đảng Cộng sản Nhật, đồng bào và các lực lượng tiến bộ ở Nhật cùng nhân dân Nhật đã kiên quyết đấu tranh chống Hiệp ước an ninh Nhật - Mỹ, Hiệp ước Nhật - Nam Triều Tiên, đòi Mỹ trả lại những đất đai của Nhật bị chiếm đóng, đòi Chính phủ Nhật thực hiện dân chủ và cải thiện dân sinh, v.v., đồng thời nghiêm khắc lên án đế quốc Mỹ xâm lược Việt Nam và ủng hộ nhân dân chúng tôi trong cuộc chiến đấu chống Mỹ, cứu nước. Đó là những hành động chính nghĩa và dũng cảm.

Nhân dịp năm mới 1967, tôi nhờ báo *Cờ đỏ* chuyển lời chúc mừng nhiệt liệt đến toàn thể nhân dân Nhật Bản anh em. Chúc nhân dân Nhật Bản thu được nhiều thắng lợi trong cuộc đấu tranh cho độc lập, dân chủ, hòa bình, trung lập. Chúc tình đoàn kết chiến đấu giữa nhân dân hai nước chúng ta ngày càng phát triển tốt đẹp.

Trả lời ngày 20/12/1966.

Tài liệu lưu tại Bộ Ngoại giao.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.15, tr.215-217.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA TỔNG BIÊN TẬP
TẠP CHÍ TÁM GƯƠNG¹**

Thưa Ông Tổng biên tập,

Bản câu hỏi của Ông chủ yếu xoay quanh câu hỏi chính yếu duy nhất: Làm thế nào để có thể chấm dứt cuộc chiến tranh ở Việt Nam?

Như đã biết, Hiệp định Giơnevơ năm 1954 đã long trọng công nhận độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của Việt Nam. Hiệp định cấm tuyệt đối bất kỳ sự can thiệp của nước ngoài vào công việc nội bộ của nhân dân Việt Nam.

Nhưng với việc vi phạm thô bạo những cam kết của chính họ, Chính phủ Mỹ đã phát động một cuộc chiến tranh xâm lược dã man, tàn bạo ở miền Nam Việt Nam và cuộc không chiến đầy tội ác chống lại nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Bọn xâm lược Mỹ đã sử dụng những phương tiện và vũ khí dê hèn nhất, san phẳng các thành phố và làng mạc, giết hại dân thường, không từ phụ nữ, trẻ em và người già.

1. Tháng 12/1966, Tổng biên tập Tạp chí *Tám gương* (Der Spiegel) Cộng hòa Liên bang Đức phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh 18 câu hỏi. Đây là trả lời của Người (B.T).

Chúng phá huỷ các trường học, bệnh viện, đền chùa và nhà thờ. Hiện chúng đang ném bom một cách trắng trợn Hà Nội, Thủ đô của chúng tôi.

Trước sự xâm lược của Mỹ, toàn thể dân tộc Việt Nam đã đoàn kết lại để bảo vệ nền độc lập của quốc gia. Chúng tôi tiến hành cuộc chiến tranh ngày một kiên quyết hơn, để quốc Mỹ và những kẻ tiếp tay cho chúng bị sa lầy ngày một sâu hơn.

Rõ ràng là: Đế quốc Mỹ là những kẻ xâm lược, nhân dân Việt Nam là những người bị xâm lược.

Để chấm dứt chiến tranh, chỉ cần chấm dứt cuộc xâm lược này. Chính phủ Mỹ phải rút hết quân đội và chư hầu của họ khỏi miền Nam Việt Nam, chấm dứt vô điều kiện và vĩnh viễn việc ném bom đánh phá, không tiến hành bất kể hành động chiến tranh nào khác chống lại nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và tôn trọng quyền quốc gia của nhân dân Việt Nam - khi ấy hòa bình ngay lập tức sẽ được lập lại. Về cơ bản, đó là những gì mà lập trường 4 điểm của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và tuyên bố 5 điểm của Mặt trận Dân tộc giải phóng, đại diện chân chính của nhân dân miền Nam Việt Nam, yêu cầu.

Chúng tôi rất yêu chuộng hòa bình, một nền hòa bình thực sự trong độc lập và tự do. Chúng tôi kiên quyết chiến đấu đến cùng chống lại bọn xâm lược Mỹ, cho dù cuộc chiến này đòi hỏi phải hy sinh như thế nào chăng nữa. Sự nghiệp của chúng tôi là chính nghĩa. Chúng tôi đã nhận được sự giúp đỡ đầy tình anh em của các nước xã hội chủ nghĩa và sự ủng hộ tích cực của nhân dân thế giới, trong đó có cả những người Mỹ tiến bộ. Chúng tôi sẽ chiến thắng.

Chúng tôi tin tưởng rằng báo chí có lương tri trên thế giới sẽ cho công luận thấy rõ sự thật ở Việt Nam và giúp phân biệt rõ kẻ xâm lược và người bị xâm lược, để qua đó công luận lên án mạnh mẽ hơn cuộc chiến tranh xâm lược tội lỗi của Mỹ ở Việt Nam. Chúng tôi biết rằng, ở Cộng hòa Liên bang Đức, phong trào ủng hộ nhân dân Việt Nam ngày một mạnh mẽ hơn. Chúng tôi nói với tất cả những người bạn Đức của chúng tôi: Xin cảm ơn¹.

Trả lời khoảng cuối năm 1966.

Tài liệu tiếng Pháp lưu tại Cục Lưu trữ Văn phòng Trung ương Đảng.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.15, tr.254-256.

1. Trong tài liệu, những chữ này Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bằng tiếng Đức: *Danke Schoen (B.T)*.

ĐIỆN TRẢ LỜI GIÁO HOÀNG PÔLUÝT 6

*Kính gửi Giáo hoàng Pôluýt 6,
Toà thánh Vaticăng,*

Tôi cảm ơn Ngài đã gửi cho tôi bức điện ngày 8 tháng 2 năm 1967. Trong bức điện đó, Ngài tỏ ý mong muốn sớm có giải pháp hòa bình về vấn đề Việt Nam.

Nhân dân Việt Nam chúng tôi rất yêu chuộng hòa bình, để xây dựng đất nước trong độc lập và tự do. Nhưng đế quốc Mỹ đã đưa hơn nửa triệu quân Mỹ và quân chư hầu cùng hơn 60 vạn quân nguy hiểm hành cuộc chiến tranh chống lại nhân dân chúng tôi. Chúng đã phạm những tội ác tày trời. Chúng dùng những vũ khí man rợ nhất như bom napan, chất độc, hơi độc để giết hại đồng bào chúng tôi và đốt phá xóm làng, chùa chiền, nhà thờ, nhà thương, trường học. Hành động xâm lược của chúng chà đạp thô bạo Hiệp định Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam, uy hiếp nghiêm trọng hòa bình ở châu Á và thế giới. Để bảo vệ độc lập và hòa bình, nhân dân Việt Nam kiên quyết chống xâm lược và tin chắc rằng chính nghĩa nhất định thắng.

Đế quốc Mỹ phải chấm dứt xâm lược Việt Nam, chấm dứt vĩnh viễn và không điều kiện việc ném bom và mọi hành

động chiến tranh khác chống nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, rút hết quân đội Mỹ và quân chư hầu ra khỏi miền Nam Việt Nam, thừa nhận Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam, để nhân dân Việt Nam tự giải quyết công việc nội bộ của mình. Có như thế thì hòa bình chân chính ở Việt Nam mới được lập lại.

Tôi mong Ngài vì nhân đạo và công bằng, hãy dùng ảnh hưởng của mình, đòi nhà cầm quyền Mỹ tôn trọng những quyền dân tộc cơ bản của nhân dân Việt Nam là hòa bình, độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ, như Hiệp định Giơnevơ năm 1954 về Việt Nam đã xác nhận.

Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 4694, ngày 14/2/1967.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t.15, tr.297-298.

**TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA SÁCLO PHUỐCNIÔ,
PHÓNG VIÊN BÁO *L'HUMANITÉ* (PHÁP)**

Hỏi: Thưa đồng chí Chủ tịch rất kính mến, đồng chí đã tìm thấy tư tưởng Lênin bằng cách nào?

Trả lời: Đồng chí biết rằng tôi sang châu Âu từ trước Chiến tranh thế giới thứ nhất¹. Tôi đã sống nhiều năm ở Pari, sống chật vật bằng cách làm những nghề vặt: giúp việc cho một người thợ chụp ảnh, sơn “đồ cổ Trung Quốc”, dĩ nhiên là đồ giả. Hồi đó nước chúng tôi đang ở dưới ách chủ nghĩa thực dân Pháp, bị bóc lột ghê gớm và khổ sở vô cùng. Tôi biết rất ít về các vấn đề chính trị, nhưng tôi muốn Tổ quốc tôi được giải phóng, các “dân tộc thuộc địa” được giải

1. *Chiến tranh thế giới thứ nhất (1914-1918)*: Cuộc chiến tranh giữa hai phe đế quốc ở châu Âu, một bên là Đức - Áo - Hung, một bên là Anh - Pháp - Nga. Khi cuộc chiến tranh sắp bước vào giai đoạn kết thúc, Mỹ nhảy vào vòng chiến, đứng về phía Anh - Pháp - Nga. Tháng 11/1917, Cách mạng Tháng Mười Nga thành công, chính quyền Xôviết thông qua *Sắc lệnh hòa bình* và nước Nga rút khỏi cuộc chiến. Cuộc chiến tranh này đã cuốn hút 33 nước với số dân 1.500 triệu người vào vòng chiến. Loài người đã chịu một tai họa khủng khiếp: 10 triệu người chết, hơn 20 triệu người bị thương và tàn phế, một lượng của cải vật chất khổng lồ bị chiến tranh tiêu hủy.

Mùa Thu năm 1918, chiến tranh kết thúc với sự thất bại của phe Đức - Áo - Hung và Hiệp ước đình chiến đã được các nước tham chiến ký kết tại Cômpienhrơ (Pháp).

phóng. Tôi bắt đầu viết và phát những truyền đơn tố cáo tội ác của bọn thực dân Pháp. Tôi chưa biết đảng là gì, công đoàn là gì, càng không rõ chủ nghĩa xã hội khác chủ nghĩa cộng sản ở chỗ nào. Nhưng có những “ông bà” - lúc đầu tôi gọi các đồng chí tôi trong Đảng Xã hội như thế - đã tỏ đồng tình với tôi. Vì vậy, tôi đã tham gia Đảng Xã hội. Tôi biết rất ít về Cách mạng Tháng Mười và về Lênin; về cảm tính tôi thấy mình có mối tình đoàn kết với cuộc cách mạng Nga và người lãnh đạo cuộc cách mạng ấy, nhưng tôi chưa hề đọc tác phẩm nào của Lênin. Cho nên tôi rất lúng túng trước các cuộc bàn cãi sôi nổi xảy ra những năm 1919-1920 trong nội bộ Đảng Xã hội về vấn đề có nên ở lại Quốc tế thứ hai¹ hay tham gia Quốc tế thứ ba? Một số đồng chí lại đề nghị thành lập Quốc tế thứ hai rưỡi². Tôi càng lúng túng vì trong cuộc

1. *Quốc tế thứ hai*: Thành lập năm 1889 theo sáng kiến của Ph. Ăngghen và quyết định của Đại hội Liên minh quốc tế các đảng xã hội chủ nghĩa, họp tại Pari (Pháp). Quốc tế thứ hai có tác dụng phổ biến chủ nghĩa Mác rộng rãi, đánh dấu thời kỳ chuẩn bị cơ sở để phong trào cách mạng phát triển sâu rộng trong nhân dân lao động ở nhiều nước.

Sau khi Ph. Ăngghen mất (1895), các phần tử cơ hội nắm quyền lãnh đạo Quốc tế thứ hai, phản bội lại học thuyết của C. Mác và có nhiều hoạt động chống lại phong trào công nhân; ủng hộ chính sách của chủ nghĩa đế quốc đối với các nước thuộc địa.

2. *Quốc tế thứ hai rưỡi*: Có tên gọi chính thức là Liên hiệp quốc tế các đảng xã hội chủ nghĩa, bao gồm các đảng và các nhóm xã hội chủ nghĩa phái giữa đã ly khai Quốc tế thứ hai. Tổ chức này được thành lập tháng 2/1921, tại Hội nghị Viên (Áo). Trên lời nói, Quốc tế thứ hai rưỡi phê phán Quốc tế thứ hai, nhưng trên thực tế đối với các vấn đề quan trọng nhất của phong trào công nhân họ là những người cơ hội, chia rẽ phong trào, chống lại ảnh hưởng của những người cộng sản chân chính đối với quần chúng công nhân.

Tháng 5/1923, Quốc tế thứ hai và Quốc tế thứ hai rưỡi hợp nhất thành Quốc tế Công nhân xã hội chủ nghĩa.

bàn cãi, người ta rất ít nói đến sự đoàn kết với các dân tộc thuộc địa. Nhưng đó lại là vấn đề mà tôi quan tâm hơn hết và do đó mà tôi đã tìm ra được con đường đúng. Khi tôi nêu câu hỏi: “Ai khẳng định rõ ràng là mình đoàn kết với các dân tộc bị chủ nghĩa thực dân áp bức?” thì người ta trả lời: *Quốc tế thứ ba*. Rồi một đồng chí đưa cho tôi đọc *Luận cương về các vấn đề thuộc địa và dân tộc của Lênin*¹ vừa đăng trên báo *Nhân đạo*². Bài đó khó hiểu, vì có những từ ngữ mà tôi không biết rõ. Nhưng tôi đọc đi đọc lại và dần dần tôi hiểu ý nghĩa của nó một cách sâu sắc. Bản Luận cương làm cho tôi cảm động, phấn khởi, sáng tỏ, tin tưởng biết bao! Tôi xúc động đến phát khóc lên. Ngồi một mình trong buồng mà tôi nói to

1. *Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa*: Do V.I. Lênin khởi thảo và trình bày tại Đại hội lần thứ II Quốc tế Cộng sản (họp từ ngày 19/7 đến ngày 7/8/1920). Trong bản Sơ thảo, V.I. Lênin đã nêu rõ những vấn đề quan trọng đối với phong trào giải phóng dân tộc như: Cách mạng giải phóng dân tộc là một bộ phận của cuộc cách mạng vô sản; việc ủng hộ cuộc cách mạng giải phóng dân tộc là trách nhiệm và nghĩa vụ của những người cộng sản; vấn đề bỏ qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa, v.v..

Trong quá trình tìm đường cứu nước, nhờ tiếp cận và nghiên cứu Sơ thảo những luận cương của V.I. Lênin, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã có bước ngoặt cơ bản về nhận thức chính trị. Người coi đây là “con đường giải phóng”, “con đường sống” của dân tộc Việt Nam.

2. *Báo Nhân đạo (L'Humanité)*: Tờ báo hàng ngày của Đảng Xã hội Pháp do Giăng Giôrét sáng lập năm 1904. Khi Đảng Cộng sản Pháp thành lập, báo *L'Humanité* trở thành cơ quan ngôn luận chính thức của Đảng Cộng sản Pháp.

Trong thời gian hoạt động ở Pháp đầu những năm 20 của thế kỷ XX, Nguyễn Ái Quốc đã viết nhiều bài đăng trên báo *L'Humanité* nhằm tố cáo tội ác của thực dân Pháp ở các nước thuộc địa và kêu gọi nhân dân các nước thuộc địa đấu tranh.

lên như đang nói trước quần chúng đông đảo: “Hỡi đồng bào bị đọa đày đau khổ, đây là cái cần thiết cho chúng ta, đây là con đường giải phóng chúng ta”. Từ đó, tôi đã có một sự lựa chọn: tán thành Quốc tế thứ ba và hoàn toàn tin theo Lênin.

Hỏi: Thế là trên cơ sở tin theo Lênin và đấu tranh giải phóng các dân tộc bị chủ nghĩa thực dân áp bức mà đồng chí đã dự vào cuộc đấu tranh tiến hành ở Pari nhằm tham gia Quốc tế thứ ba, cuộc đấu tranh này đưa đến kết quả là việc thành lập Đảng Cộng sản Pháp tại Đại hội Tua¹. Đến tháng 12/1920 thì được nửa thế kỷ.

Trả lời: Đúng. Từ ngày Luận cương của Lênin đã hoàn toàn soi sáng cho tôi, tôi không còn chỉ dự các cuộc họp của Đảng một cách thụ động nữa. Tôi lao vào cuộc chiến đấu, hăng hái bàn cãi, tiến công mạnh mẽ những kẻ chống lại Lênin và Quốc tế thứ ba; dĩ nhiên là tôi phải phát biểu bằng tiếng Pháp, như vậy càng thêm khó khăn cho tôi. Nhưng như

1. *Đại hội Tua:* Đại hội lần thứ XVIII Đảng Xã hội Pháp, họp từ ngày 25 đến ngày 30/12/1920, tại thành phố Tua (Pháp). Vấn đề quan trọng mà Đại hội thảo luận là Đảng Xã hội Pháp gia nhập Quốc tế thứ ba hay ở lại Quốc tế thứ hai. Với đa số phiếu tuyệt đối (3.208 tán thành; 1.022 phiếu chống), Đảng Xã hội Pháp tán thành gia nhập Quốc tế thứ ba.

Đồng chí Nguyễn Ái Quốc tham gia Đại hội với tư cách là đại biểu thuộc địa Đông Dương. Tại Đại hội, Người đọc tham luận lên án tội ác của chủ nghĩa thực dân đối với các thuộc địa, kêu gọi giai cấp vô sản Pháp ủng hộ cuộc đấu tranh giải phóng của nhân dân Đông Dương. Người bỏ phiếu tán thành việc Đảng Xã hội Pháp gia nhập Quốc tế thứ ba. Cùng với những đại biểu ưu tú của giai cấp công nhân và nhân dân lao động Pháp, Người trở thành một trong những thành viên tham gia thành lập Đảng Cộng sản Pháp.

tôi đã nói nhiều lần, hồi đó tôi được các đồng chí Mácxen Casanh, Vayăng Cutuyariê, Môngmút-xô giúp đỡ nhiều. Tôi không chỉ tranh luận trong chi bộ tôi, mà còn đi đến các chi bộ khác để nêu câu hỏi: “Nếu các đồng chí không lên án chủ nghĩa thực dân, nếu các đồng chí không đoàn kết với các dân tộc thuộc địa, thì các đồng chí làm thứ cách mạng gì?”.

Ở Đại hội Tua, tôi tham luận, đặt vấn đề đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân Pháp, tố cáo những tội ác của nó ở Đông Dương. Một nghị sĩ xã hội ngắt lời tôi và nói rằng ông ta đã phát biểu để “bênh vực dân bản xứ”, nhưng tôi bảo im đi và tôi tiếp tục kêu gọi giúp đỡ nhân dân Việt Nam và tất cả các dân tộc thuộc địa. Và dĩ nhiên là tôi đã bỏ phiếu cùng những đồng chí tán thành Quốc tế thứ ba, cùng cái đa số sau đó thành lập Đảng Cộng sản Pháp.

Hỏi: Hồi đó, đối với đồng chí là một người cách mạng trẻ tuổi và đối với các dân tộc bị chủ nghĩa thực dân áp bức, Lênin thể hiện điều gì, nên hình dung điều đó như thế nào?

Trả lời: Dĩ nhiên là hồi đó các dân tộc châu Á, châu Phi và Mỹ Latinh chưa biết thật rõ Lênin là ai, thậm chí còn không biết nước Nga ở đâu. Sự dốt nát là một chỗ dựa chủ yếu của chế độ thực dân. Tuy nhiên, bằng cách truyền miệng, ở châu Phi cũng như ở châu Á và Mỹ Latinh, người ta nhắc đi nhắc lại rằng ở một nơi nào đó trên thế giới, có một dân tộc đã lật đổ bọn bóc lột mình và tự quản lý lấy công việc của mình, không có bọn chủ và bọn toàn quyền; họ nói với nhau rằng việc đó xảy ra ở Nga và đứng đầu những con người dũng cảm ấy là người dũng cảm nhất: Lênin. Do đó, người ta được biết Lênin không những đã giải phóng dân tộc mình, mà còn

muốn giải phóng các dân tộc khác; Người đang hoạt động để giải phóng người da vàng cũng như người da đen hoặc người da trắng; Người có một cương lĩnh hành động để đạt mục đích ấy. Sự thật là dần dần lọt ra những tin tức về Quốc tế thứ ba đấu tranh cho tất cả những người bị bóc lột, không trừ ai và người ta biết rằng đứng đầu Quốc tế thứ ba là Lênin. Như vậy, thì việc quần chúng nhân dân châu Á, châu Phi và Mỹ Latinh, tất cả những người bị áp bức đầy thiện cảm và tin tưởng đối với Lênin, có lấy gì làm lạ? Trước con mắt các dân tộc phương Đông, Lênin không phải chỉ là một lãnh tụ, một người chỉ huy. Đó cũng là một người thầy có sức hấp dẫn; tính coi thường sự xa hoa, lòng ham mê công việc, đời sống trong sạch, sự giản dị và tâm hồn cao thượng của Người làm cho quả tim chúng tôi hướng về Người, không gì ngăn nổi. Lòng kính mến của chúng tôi đối với Người gần như lòng hiếu thảo, là một trong những đức tính cơ bản ở nước chúng tôi. Đối với chúng tôi là những người bị ngược đãi, sỉ nhục, Lênin là hiện thân của tình bác ái. Phải trông thấy các học sinh Trường đại học các dân tộc phương Đông¹ khi họ nghe

1. *Trường Đại học Phương Đông*: Tên gọi tắt của Trường đại học cộng sản của những người lao động Phương Đông, được thành lập năm 1921 theo quyết định của Quốc tế Cộng sản, nhằm đào tạo những cán bộ cách mạng cho các nước thuộc địa và phụ thuộc.

Tại đây, các học viên được trang bị những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin; phương pháp tổ chức và lãnh đạo quần chúng tiến hành cuộc đấu tranh cách mạng. Yêu cầu đặt ra đối với các học viên là phải học tập các môn học lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin như chủ nghĩa duy vật biện chứng, chủ nghĩa duy vật lịch sử, kinh tế chính trị học, lịch sử phong trào công nhân quốc tế, lý luận về cách mạng giải phóng dân tộc, v.v..

tin Lenin mất mới rõ. Những thanh niên đó, đại diện cho tinh hoa cách mạng của châu Phi và châu Á, đã khóc òa lên, vì họ hết sức thương mến Lenin.

Hỏi: Đồng chí rời nước Pháp lúc nào và đã sống ở đất nước của Lenin như thế nào?

Trả lời: Tôi rời nước Pháp sang nước Nga vào nửa cuối năm 1923. Từ lâu tôi đã muốn tới xứ sở của Cách mạng, nhưng việc đó không giản đơn. Đường biển thì ít bảo đảm, cái chết của Lơphécơ và các bạn cùng đi chứng tỏ điều đó. Vậy phải đi đường bộ. Tôi liên hệ với những nhân viên xe lửa để sắp đặt một chuyến đi bí mật. Họ không giấu giếm rằng việc đó không phải dễ, nhưng cuối cùng họ bảo đảm là họ sẽ đưa tôi sang Béclin và từ đây họ sẽ xoay sở để giao tôi cho những đồng chí đáng tin cậy. Nhưng rồi tôi không cần đến những sự sắp đặt ấy vì tôi đã lên đường, ngồi ở toa xe hạng nhất, miệng ngậm xì gà, như một nhà tư sản trẻ tuổi du lịch quanh thế giới.

Nhưng trước đó phải vượt qua một sự khó khăn. Hồi đó, Bộ Thuộc địa cho hai người “bảo vệ” không rời tôi nửa bước. Để xoa dịu sự cảnh giác của họ, trong một thời gian khá lâu,

Trong gần 20 năm tồn tại, Trường Đại học Phương Đông đã đào tạo cho các nước thuộc địa và phụ thuộc hàng ngàn cán bộ, nhiều người sau này trở thành những cán bộ lãnh đạo tài năng, có uy tín của các đảng cộng sản ở các nước, trong đó có một số cán bộ của Đảng Cộng sản Việt Nam.

Khi đến Liên Xô lần đầu (1923-1924), Nguyễn Ái Quốc đã vào học tại Trường Đại học Phương Đông. Sau khi từ Mátxcova (Liên Xô) đến Quảng Châu (Trung Quốc) hoạt động, Người đã chọn và cử nhiều cán bộ Việt Nam sang học tại trường này.

tôi sống một cách đúng mực: buổi sáng đến xưởng, buổi chiều đến thư viện (một nghị sĩ giúp tôi xin được một cái thẻ) và đôi khi, buổi tối dự mít tinh hay đi xem chiếu bóng. Dần dần, sự cảnh giác của những người theo dõi tôi dịu đi. Thế là một buổi tối, tôi ra khỏi nhà, hai tay đút túi và tôi vào một rạp chiếu bóng qua cửa trước, nhưng rồi ra ngay cửa sau, rồi đi lên nhà ga phía Bắc, ở đấy một đồng chí đang đợi với chiếc vali của tôi - ồ, chiếc vali rất nhẹ - và tôi lên xe lửa đi Béclin.

Mặc dù được Đảng Cộng sản Pháp giúp đỡ, lúc ra đi, tôi không giàu lắm. Nhưng đến Béclin tôi trở nên triệu phú. Ở đây đang bị nạn lạm phát và khi mua một tờ báo, tôi nhận thấy nó không rộng bằng diện tích của tất cả những tờ giấy bạc mà tôi bỏ ra để mua. Các đồng chí người Đức dẫn tôi đến một bến tàu biển: ở đấy tôi lên một chiếc tàu Xôviết. Tôi lên Xanh Pêtécbua - hồi đó chưa gọi là Leningrát - trong tay không có một giấy tờ gì và không quen biết ai. Tôi phải ở thành phố này một thời gian cho đến khi các đồng chí Liên Xô biết rõ tôi là một người cách mạng chân chính. Khi đó, sự cảnh giác là rất cần thiết. Tôi đến Mátxcôva vào mùa Đông. Trời rét lắm rồi. Tôi trọ ở một khách sạn, cách Điện Cremlin không xa; tại đấy, có nhiều đồng chí nước ngoài. Tôi liên hệ với các đồng chí người Philíppin và các nước thuộc địa khác, các đồng chí người Ý (Italia - *B.T*), v.v.. Vào một ngày tháng 1/1924, chúng tôi đang ăn bữa sáng tại quán cơm ở tầng dưới khách sạn thì được tin Lenin mất. Không ai muốn tin điều đó, nhưng khi ngoảnh lại, chúng tôi thấy lá cờ của Xôviết Mátxcôva đã bỏ rủ. Một sự xúc động lớn xâm chiếm tâm hồn chúng tôi, bữa ăn bị bỏ dở, vì không ai thấy đói nữa: Lenin đã mất. Thế là tôi chưa được gặp Lenin và đó là một điều ân hận

lớn trong đời tôi. Khi tôi đến nước Nga, Người đã ốm nặng và đang chữa bệnh ở Goócki, cho nên không đến thăm được. Nhưng tôi được biết Crúpxcaia là một người đàn bà hết sức hiền từ và giản dị và là vợ của Lênin. Và lại, hồi đó tôi sống ở Nga trong bầu không khí của Lênin; tôi làm việc ở Quốc tế Cộng sản và học ở Trường đại học Lênin.

Hỏi: Vậy nên gọi lại như thế nào vai trò của Lênin và chủ nghĩa Lênin đối với đồng chí?

Trả lời: Đồng chí biết truyền thuyết của chúng tôi về cái “cắm nang”. Khi gặp khó khăn, người ta gỡ cắm nang ra và tìm thấy cách giải quyết. Chủ nghĩa Lênin cũng gần như cái cắm nang thần kỳ đó. Lúc đầu, chính là do chủ nghĩa yêu nước mà tôi tin theo Lênin. Rồi, từng bước một, tôi đi đến kết luận là chỉ có chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản mới giải phóng được các dân tộc bị áp bức và giai cấp công nhân toàn thế giới. Và Lênin đã vạch con đường cho chúng tôi một cách cụ thể: năm 1919, tại Đại hội những người cộng sản phương Đông¹, Người tuyên bố: “Các đồng chí hiện đang có một nhiệm vụ mà trước đây những người cộng sản trên toàn

1. *Đại hội những người cộng sản phương Đông:* Đại hội họp tại thành phố Bacu (Adécbaidan) từ ngày 1 đến ngày 7/9/1920. Tham gia Đại hội có 1.891 đại biểu (trong đó có 1.273 đại biểu là đảng viên cộng sản) của 37 dân tộc phương Đông. Đại hội được tiến hành nhằm biểu dương và tăng cường tình đoàn kết giữa các dân tộc phương Đông, giữa các dân tộc phương Đông với giai cấp vô sản nước Nga và giai cấp vô sản quốc tế đang đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc. Đại hội đã hoàn toàn nhất trí với Nghị quyết về vấn đề dân tộc và thuộc địa của Đại hội lần thứ II Quốc tế Cộng sản (1920).

thế giới không có: trong khi dựa vào lý luận chung và thực tiễn của chủ nghĩa cộng sản, các đồng chí vừa phải thích ứng với những điều kiện riêng biệt mà các nước châu Âu không có, vừa phải học cách vận dụng được lý luận và thực tiễn ấy vào nơi mà quần chúng chủ yếu là nông dân, nơi cần phải xác định sự cần thiết không phải là đấu tranh chống chủ nghĩa tư bản, mà là đấu tranh chống những tàn tích phong kiến”. Sự thật là cuộc cách mạng ở các nước thuộc địa và nửa thuộc địa lúc đầu và trước hết là một cuộc cách mạng nông dân. Cuộc cách mạng ấy không tách rời cuộc cách mạng chống phong kiến. Sự liên minh giữa quần chúng đông đảo nông dân và giai cấp công nhân làm cái nền tảng trên đó có thể thành lập một mặt trận dân tộc rộng rãi và vững chắc. Cho nên cải cách ruộng đất là một nhiệm vụ cơ bản của cuộc cách mạng dân tộc dân chủ. Những kinh nghiệm của chúng tôi chứng tỏ rằng muốn đưa cuộc cách mạng dân chủ đến thắng lợi và mở ra những giai đoạn nối tiếp nhau cho sự phát triển của một nhà nước dân tộc dân chủ, giai cấp công nhân và đảng của nó phải lãnh đạo cuộc cách mạng. Cuộc cách mạng giải phóng các dân tộc bị áp bức và cuộc cách mạng của giai cấp vô sản các nước đi áp bức phải ủng hộ lẫn nhau. Như Lênin đã dự kiến, ngày nay đã đến lúc mà các dân tộc ngừng cao đầu bước lên vũ đài quốc tế. Nhân dân Việt Nam, về phần mình, đang tiến lên chủ nghĩa xã hội, dưới ngọn cờ quang vinh của chủ nghĩa Mác - Lênin.

Hỏi: Như vậy là Lênin và những lời dạy của Người luôn luôn có mặt trong cuộc chiến đấu mà nhân dân Việt Nam đang tiến hành chống sự xâm lược của chủ nghĩa đế quốc Mỹ?

Trả lời: Dĩ nhiên, đồng chí đã biết, ngay sau khi bọn thực dân Pháp rút đi, bọn Mỹ đã tiến hành xâm lược lúc đầu ở miền Nam nước chúng tôi và sau đó ở tất cả nước Việt Nam như thế nào. Như vậy, chủ nghĩa đế quốc Mỹ đã làm cho chúng tôi thấy cần thiết phải tiếp tục cuộc chiến đấu. Cuộc chiến tranh này, diễn biến của nó, những thủ đoạn mà bọn Mỹ đã dùng, xác nhận một lần nữa - nếu điều đó là cần thiết - sự đúng đắn của các luận cương của Lênin về chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn thối nát của chủ nghĩa tư bản, về bản chất hiếu chiến của chủ nghĩa đế quốc.

Về phần chúng tôi, chính là do cố gắng vận dụng những lời dạy của Lênin, nhưng vận dụng một cách sáng tạo, phù hợp với thực tế Việt Nam ngày nay, mà chúng tôi đã chiến đấu và giành được những thắng lợi to lớn như đồng chí đã biết. Chúng tôi giành được thắng lợi đó là do nhiều nhân tố, nhưng cần phải nhấn mạnh rằng - mà không phải chỉ nhân dịp kỷ niệm lần thứ 100 ngày sinh Lênin - chúng tôi giành được những thắng lợi đó trước hết là nhờ cái vũ khí không gì thay thế được là chủ nghĩa Mác - Lênin.

Trả lời ngày 15/7/1969.

Báo *Nhân dân*, số 5801, ngày 5/3/1970.

Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.15, tr.583-590.

MỤC LỤC

	Trang
<i>Lời Nhà xuất bản</i>	5
1. Trả lời phỏng vấn của một phóng viên Mỹ	7
2. Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>Yi Chê Pao</i>	9
3. Thăm một chiến sĩ Quốc tế Cộng sản - Nguyễn Ái Quốc	11
4. Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>L'unità</i>	17
5. Trả lời các nhà báo về thái độ hiện thời của Chính phủ Việt Nam đối với Trung Hoa và Pháp	22
6. Trả lời các nhà báo về lời tuyên bố mới đây của Tổng thống Mỹ Toruman	25
7. Trả lời phỏng vấn của phóng viên các báo về vấn đề đoàn kết	28
8. Trả lời các nhà báo nước ngoài	32
9. Trả lời phỏng vấn của các nhà báo	34
10. Trả lời các nhà báo	37
11. Trả lời nhà báo Pháp Giăng Bêđen	40
12. Trả lời phỏng vấn của báo <i>Franc-Tireur</i>	43
13. Trả lời phóng viên hãng thông tấn <i>A.F.P</i>	44
14. Thư trả lời bà Sốtxi trong Hội Liên hiệp phụ nữ Pháp	46
15. Trả lời phỏng vấn của các nhà báo Việt Nam, Pháp và Trung Hoa	50

16.	Trả lời thư phản kháng của Thượng sứ Pháp	54
17.	Trả lời các nhà báo trong nước và nước ngoài	56
18.	Trả lời đại biểu các báo Việt Nam về chính kiến của Lêông Blum	60
19.	Lời tuyên bố với phóng viên báo “ <i>Pari - Sài Gòn</i> ”	62
20.	Trả lời các nhà báo	63
21.	Điện trả lời một nhà báo Mỹ	65
22.	Trả lời phỏng vấn của ông Đôn Camben phóng viên Hãng <i>Roito</i>	67
23.	Trả lời phỏng vấn của báo <i>Chiến đấu</i>	72
24.	Trả lời các nhà báo về cuộc tranh luận về vấn đề Việt Nam tại Quốc hội Pháp	74
25.	Trả lời các nhà báo Việt Nam về Hội nghị Mạc Tu Khoa và tình hình nước Pháp	77
26.	Trả lời phỏng vấn của ông Ronê Lécmitơ phóng viên báo <i>L'Humanité</i>	80
27.	Trả lời ông Vaxidép Rao, thông tín viên Hãng <i>Roito</i>	83
28.	Trả lời một nhà báo nước ngoài	90
29.	Trả lời các nhà báo Việt Nam về việc gặp Pôn Muýt, đại diện Cao ủy Pháp Bôlae	93
30.	Trả lời một nhà báo nước ngoài	95
31.	Trả lời các nhà báo	99
32.	Trả lời báo <i>Vui sống</i>	101
33.	Trả lời báo <i>Độc lập</i> về việc Chính phủ mở rộng	102
34.	Trả lời ông Lam Sơn, đại biểu một nhóm đồng bào trong một vùng bị địch chiếm đóng tại Khu VII	103
35.	Trả lời nhà báo Mỹ S. Êli Mâysi	105
36.	Lời tuyên bố với các nhà báo về cuộc gặp gỡ Bảo Đại - Bôlae	108

37.	Trả lời các nhà báo	110
38.	Trả lời điện của một nhà báo nước ngoài	113
39.	Trả lời phỏng vấn của báo <i>Frères d'armes</i>	116
40.	Trả lời phỏng vấn của ông Êli Mâysi, phóng viên hãng tin Mỹ <i>I.N.S</i>	117
41.	Trả lời các nhà báo sau phiên họp đầu năm 1949 của Hội đồng Chính phủ	119
42.	Trả lời hãng thông tấn Anh <i>Reuter</i>	122
43.	Trả lời phỏng vấn báo <i>France Soir</i>	124
44.	Trả lời nhà báo Mỹ Harold Issacs	126
45.	Trả lời điện phỏng vấn của ông Walter Briggs	129
46.	Trả lời phỏng vấn của nhà báo Standley Harrison, phóng viên báo <i>Telepress</i>	131
47.	Trả lời điện phỏng vấn của <i>Dân quốc nhật báo</i>	133
48.	Trả lời phỏng vấn của báo <i>Tribune</i>	135
49.	Trả lời phỏng vấn của báo Pháp <i>Action</i>	138
50.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>Cứu quốc</i>	141
51.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>France Tireur</i>	144
52.	Trả lời phỏng vấn của hãng thông tấn <i>Ăngtara</i> (Indônêxia)	146
53.	Trả lời một nhà báo Mỹ	150
54.	Trả lời phỏng vấn của ông Andrew Roth	153
55.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>Praxa Thipatay</i> (Thái Lan)	158
56.	Trả lời phỏng vấn của nhà báo A. Steele, phóng viên báo <i>New York Herald Tribune</i>	161
57.	Trả lời phỏng vấn của báo <i>France Tireur</i>	167
58.	Trả lời phỏng vấn của báo <i>Cứu quốc</i>	170
59.	Trả lời các nhà báo về vấn đề đế quốc Mỹ can thiệp vào Đông Dương	173

60.	Trả lời phỏng vấn của nhà báo Pháp Léo Figuières	176
61.	Hồ Chủ tịch trả lời các nhà báo	179
62.	Trả lời một nhà báo Thụy Điển	181
63.	Trả lời những câu hỏi của Hãng Thông tấn Nam Dương Antara	184
64.	Trả lời phỏng vấn của Việt Nam thông tấn xã	190
65.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Hãng Thông tấn Pháp	192
66.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>Regards</i>	196
67.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Hãng Thông tấn Ấn Độ	199
68.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Hãng Thông tấn <i>Press Trust of India</i>	202
69.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Tờ tuần báo Ấn Độ <i>Thời đại mới</i>	206
70.	Trả lời phỏng vấn của ông L. Hanxen chủ bút Hãng <i>U.P.</i> của Mỹ ở khu vực châu Á	209
71.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Anh Rốt Xenxpô báo <i>Tin nhanh hằng ngày</i>	211
72.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Hãng Thông tin Mỹ <i>U.P.</i>	213
73.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Hãng Thông tin Pháp <i>A.F.P.</i>	216
74.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>Tuần lễ Đức</i>	219
75.	Trả lời phỏng vấn báo <i>La Dépêche Toulouse</i>	223
76.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Thông tấn xã Hunggari	226
77.	Trả lời phỏng vấn báo <i>Sự nghiệp công nhân</i> (Bungari)	229
78.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Đài phát thanh Mátxcơva	232

79.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>Chiakhialáp</i> (Hunggari)	234
80.	Nói chuyện với các nhà báo tại Mátxcơva	236
81.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Hãng Thông tin Mỹ <i>UPI</i> ở Tôkiô (Nhật Bản)	239
82.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Đài phát thanh Mátxcơva	241
83.	Trả lời phỏng vấn của các nhà báo Ấnônêxia ở Xôlô	244
84.	Trả lời báo Đảng và Thông tấn xã Hunggari về tình hình quốc tế và trong nước	247
85.	Trả lời phỏng vấn của nhà báo Italia	250
86.	Trả lời phỏng vấn của báo <i>Tin tức Mátxcơva</i> nhân dịp ngày Quốc khánh (2/9)	257
87.	Trả lời nhà báo Nhật Bản Sira Isi Bôn	259
88.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>Népdabátzás</i> (Hunggari)	264
89.	Trả lời phỏng vấn của Máccôm Samông - phóng viên Đông Nam Á của các báo <i>Ôxtrâyliá Tribune</i> và <i>Guardian</i>	270
90.	Trả lời phỏng vấn của Đại sứ Cộng hòa dân chủ Đức tại Hà Nội	272
91.	Trả lời phóng viên thường trú của báo <i>Nhân đạo</i> tại Hà Nội	274
92.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên Đài phát thanh Mátxcơva về cảm tưởng đối với Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô	277
93.	Trả lời những câu hỏi của phóng viên báo <i>Tin nhanh hằng ngày</i> (Luân Đôn)	282
94.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>Tin tức</i> và <i>Sự thật thanh niên</i> Liên Xô	286

95.	Trả lời ông W. Bócsét, phóng viên của tuần báo Mỹ <i>Người bảo vệ dân tộc</i> và tuần báo <i>Angiêri Cách mạng châu Phi</i>	288
96.	Trả lời phóng viên báo <i>Acahata</i> (Nhật Bản)	295
97.	Trả lời phỏng vấn của các nhà báo Liên Xô nhân dịp kỷ niệm ngày 20/12	300
98.	Trả lời phóng viên báo <i>Pravđa</i> (Liên Xô) và Đài phát thanh Mátxcơva	301
99.	Trả lời phỏng vấn của Chủ nhiệm báo <i>Noticia De Hoy</i> (Cu Ba)	303
100.	Trả lời phỏng vấn của đồng chí B.A. Riốt	307
101.	Trả lời phỏng vấn của nhà báo W. Bócsét	313
102.	Trả lời phỏng vấn của nữ phóng viên Pháp Đanien Huynơben	318
103.	Trả lời tạp chí <i>Mainôrity Ôp Oãn</i>	323
104.	Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>Nhân đạo</i> ở Hà Nội	330
105.	Trả lời phỏng vấn của hãng thông tấn Mỹ <i>UPI</i>	336
106.	Trả lời phỏng vấn của nhà báo Iôcô Mátxuôca	338
107.	Trả lời những câu hỏi của hãng thông tin <i>Côpôlây</i> (Hong Công)	342
108.	Trả lời phỏng vấn của ông Uyliam Uabi	344
109.	Trả lời thư của các đảng phái dân chủ, các nhân sĩ dân chủ không đảng phái và Hội Liên hiệp Công thương Trung Quốc	348
110.	Trả lời phỏng vấn của đồng chí Yôsihisa Tacanô, phóng viên báo <i>Acahata</i> (Nhật Bản)	350
111.	Trả lời phỏng vấn của đồng chí G.A. Giucốp, phóng viên báo <i>Pravđa</i> (Liên Xô)	357

112.	Trả lời phỏng vấn báo <i>Nhật báo công nhân</i> (Anh)	361
113.	Trả lời phỏng vấn các báo <i>Hôm nay và Cách mạng</i> (Cu Ba)	365
114.	Trả lời phỏng vấn của ông Philip Đơvile, phóng viên báo <i>Thế giới</i> (Pháp)	368
115.	Trả lời phỏng vấn của đồng chí Phran Phabe, phóng viên báo Nước <i>Đức mới</i>	371
116.	Thư trả lời Giáo sư Mỹ Lainốt Pôlinh	374
117.	Trả lời nhà báo Anh Phêlich Gơrin	379
118.	Trả lời phỏng vấn của đồng chí Xalômông, Tổng biên tập báo <i>Người bình dân</i> (Uruguay)	386
119.	Trả lời phỏng vấn của tạp chí <i>Thanh niên</i> (Canada)	391
120.	Trả lời phỏng vấn của đồng chí Môrixơ Rát, chủ bút báo <i>Pacific tribune</i> (Canada)	394
121.	Trả lời phỏng vấn của ông Xabri Abu En Mát	397
122.	Trả lời phỏng vấn của đoàn vô tuyến truyền hình hãng tin <i>Nihông Đenpa</i> (Nhật Bản)	402
123.	Trả lời phỏng vấn của ông E.A. Đơ La Vinhơri, chủ nhiệm tạp chí <i>Sự kiện</i> (Pháp)	407
124.	Trả lời thư của các báo <i>Chunichi simbun, Tôkyô simbun, Nisi Nihông simbun, Hôkaidô simbun</i> (Nhật Bản)	413
125.	Trả lời phỏng vấn của báo <i>Acahata</i> (Nhật Bản)	414
126.	Trả lời phỏng vấn của Tổng biên tập tạp chí <i>Tấm gương</i>	417
127.	Điện trả lời Giáo hoàng Pôluyt 6	420
128.	Trả lời phỏng vấn của Sácơ Phuốcnio, phóng viên báo <i>L'Humanité</i> (Pháp)	422

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT
Số 6/86 Duy Tân, Cầu Giấy, Hà Nội, ĐT: 080.49221
Fax: 080.49222, Email: suthat@nxbctqg.vn, Website: www.nxbctqg.vn

TÌM ĐỌC SÁCH
CỦA NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

X.Y.Z

*** SỬA ĐỔI LỐI LÀM VIỆC**

Đại tướng Võ Nguyên Giáp

*** THẾ GIỚI CÒN ĐỐI THAY NHƯNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH SỐNG MÃI**

Phạm Văn Đồng

*** HỌC CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH - CHÚNG TA HỌC GÌ**

Giá: 175.000đ